

Ñîääåðæàíèå

Đàçìèíêà íà ñóøå . . . .

12

Íëàâàíèå â âàííå . . . . .

16

Ñàìàÿ ïåðâàÿ â æèçíè ãèìàñòèêà . . . . .

24

Ãèìíàñòèêà è ìàññàæ (äî 3 ìåñýöåâ) . . . . .

25

Ãèìíàñòèêà è ìàññàæ (3–5 ìåñýöåâ) . . . . .

41

Ãèìíàñòèêà è ìàññàæ (5–7 ìåñýöåâ) . . . . .

50

Ãèìíàñòèêà è ìàññàæ (7–9 ìåñýöåâ) . . . . .

56

Ãèìíàñòèêà è ìàññàæ (9–12 ïåñýöåâ) . . . . .

60

Óïðàæíåíèÿ äëÿ ïàìû . . . . .

Íðíâðàìà çàíýòèé . . . . .

68

«Ñaiü äíåé iññëå ðiäiâ» . . . . .

×ÀÑÒÜ II. Ôåïåðü îü âûðîñëè! . . . . .

Ïlëçàåì, ëàçàåì, õîäèì . . . . .

80

Ãèìíàñòèêà äëÿ ìàëùøåé îò ãïäà äî 3 ëåò . . . 82

4 ÑÍÄÅÐÆÀÍÈÅ

Íðàâèëüñî õïäèì . . . .

Ãåðæèì ðàâîíâåñèå . . . . .

91

Êàçàåì . . . . .

Ííéçàåì . . . . .

Êðàñèâàÿ ôèãóðà ñ ñàìûð ðàííèõ ëåò! 93

Óïðàæíåíèÿ äëÿ ðóê è ïëå÷ 95

Óïðàæíåíèÿ äëÿ îñä 98

Óïðàæíåíèÿ äëÿ òóéîâèùà 100

Ôèòáîë — ëó÷øèé âûáîð îñé è ìàìû 106

Ôèòáîë äëÿ ìàìû 108

Ìàëûø íà øàðå 122

Ôèòáîë äëÿ ãðóäíè÷êîâ 124

Ôèòáîë äëÿ ìàëûøåé iññòàðøå 131

Ãèíàñòèêà ñ êðîõîé íà ðóêàõ 137

Ìàëüø àìåñòî ãàíòåéé . . . . .

×ÀÑÒÜ III. Èàæäîé ìàìå íà çàìåòêó . . . . .

151

Đåøàåì iðîáæåìû: iẽñêñòñèå, ðàõèò, iẽà÷ è äðóãèå . . . . .

..

Íðíáéáià: ieiñéiñòiiéå . . . .

153

Íðíáéáià: ðàõèò . . . . .

Íðíáéáià: ìàëüø iiëà÷åò . . . .

163

Íðíáëáià: ðåæóòñý çóáêè . . . . .

166

Íðíáéâíà: åääåì íà ïòäüô ñ ìàëüøîí . . . . .

168

Ãóé â ñâèñòîê è áóäü çäîðîâ! . . . . .

169

Ãèïíàñòèêà äëÿ ñëàäèèõ ïàëü÷èêîâ . . . . .

Ãíââíèê Õiäèòåäé . . . . .

Åãî äåíü ðîæäåíèÿ . . . . .

Åãî êðåñòèíû . . . . .

180

Íàø ðåáåíîê . . . . .

180

Ôèçè÷åñêîå ðàçâèòèå íàøåâî ìàëüøà 181

×òî óìååò íàøà êðîõà? 182

Äî 6 ìåñýöåâ .

183

Ñ 7 iãñyöââ äî ãiäà . . . . .

184

Ñ 1 ääà äî 2 åò . . . . .

186

Ñ 2 äî 3 åò . . . . .

Îò àâòîðà

èëûå ìàìû, âàø èíäèâèäóàëüíûé ïïûò âîñïèòàíèÿ ðåáåíêà óíèêàëåí! Îå èùèòå
ëåãêèõ, iõîòñòàíûõ iöòåé, à èäèòå ñâîèì. Đàáîòàÿ íàä êíèäíé, ý èñiñëüçîâà-ëà
ñâîè ëè÷íûå íàáëþäåíèÿ è çàïèñè. Âíçñæíí, ïñå ïíåíèå íå ñîâïàäåò ñ ïíåíèåì
ñïåöèàëèñòõ: äåòñêèõ ïñèõïëíâ, ìàññàæèñòõ, âðà÷åé, íí ýòî è åñòü
îòëè÷èòåëüíàÿ ïñîáåíñòü êíèäè. Åå öåëü — ïñäåëèòüñÿ ñâîèì ñóáúåêòèåíûì
ïíåíèåì, êîòîðîå ïñæåò îêàçàòüñÿ ïñëåç-
íûì è íóæíûì ïñëåäûì ðîäèòåëÿì.

Óäà÷è âàì â âîñïèòàíèè äåòåé è ëþáâè!

Çàáîòëèâàÿ ìàìà Èðèíà Òèõñëðîâà

×ÀÑÒÜ

I

Êîãäà ïû áûëè ñîâñåì ïàëåíüêèìè

Ïëàâàåì ñ ïëàâåí÷åñòâà

Îòèòå íàó÷èòü ïàëûøà ïëàâàòü ñ ñàïñäî ðîæääíèÿ? Òîãäà íå èáíèòåñü. Íðîéäèòå ñ íèì äíñàøíèé êóðñ íáó÷åíèÿ ïëàâàíèþ ïëàâåíöå (äî ïñëóäíäà) è íàñëàæ-ääéòåñü ïëîäàíè ñâîäåñ òðóäà — åàø ïàëûø íå áíèòñÿ åíäû, ñí ïëàâååò, èäðàåò â áàííå, à ãëàâåíå, ðàñòåò çäîðîâù, áíäðû, àêòèåíû. Íí ðàçâèåàåòñÿ áûñòðåå, ÷åì ðîâåñíèêè, ñííäî è êðåïéî ñïèò, ðîðîøî êóøàåò, ñîâñåì

íå õíû÷åò è ïî÷òè íèëîäà íå áíëååò!

Èòàê, ñ ÷åäî íà÷íåì? Äàâàéòå ñ ñàïñäî íà÷àëà, ñ òñäî, êàê ïñäñòñâèòü ãðóäíè÷êà è éóïàíèþ â áíëüøîé áàííå.

Ãîòñâèñÿ ïëàâàòü â áàííå

Íðîâäèòå çàíÿòèÿ ñ ïàëûøñî â õîðîøåì íàñòðîåíèè. Áóäüòå ïñëîæèòåëüíí

Íàñòðîåíû è iðèâåòëèåû. Ìàëûø äïëæåí áûòü ñûò è ñiiñéåí. Íà÷èíàòü çàíèìàòüñý ñ ðåáåíéí ïëàâàíèåì â áàííå ëó÷øå ÷åðåç ïàðó íå-äåëü iññëå ðîæääíèÿ, êíñääà è áû áóäåòå ÷óåñòåíâåòü ñåáÿ ñîðîøí, è ó ìàëûøà çàæèååò iññi÷íàÿ ðåíéå. Åñèé ó áàñ íåò ñiñòðà ïðîååäåíèÿ iñäíåíûø çàíÿòèé, ñiñåðå ñiñå-òèòü iñëëëëèéèé, ãääå iðàêòèéóåòñý ïëàâàíèå ñ ïëàâåí-òàìè. Âî ñiñåèò ãîðîññèò ååòññèò iñëëëëèéèéå ïðîååäåíèÿ çàíÿòèÿ iñ íåó÷åíèþ ïëàâàíèþ ñ ðîæääíèÿ. Óçíàéòå î çàíÿòèÿ çàðåíåå, äi iñÿâëåíèÿ ìàëûøà íà ñååò. ß ñiñååé äi÷éé íà÷åëà ñîæòü â åäòññèé áåññåéí, êíñääà áé áûë óæå iñ÷òè ãääèé è áåííà ñòàëà äëÿ íåå áåç-íåäåæí ìàëà. Íàíåéí iññåèå ìàìû íà÷éíàþò iññåùàòü iñäíåíûø çàíÿòèÿ ãîðàçäi ðàíüøå — ñ 2–3 ìåñÿöåå.

Äðóåíé í÷åíü áàæíûé áñiðîñ: â êåéíå åðåíÿ ìàëûøó ëó÷øå ïëàâàòü? Òåðåòè÷åññè, ëó÷øå ïëàâàòü ïåðåä iñ-ñëåäíèì ëîðìéåíèåì, òî åñòü ñ 23 äi 24 ÷åññå. Ñ÷èòàåòñý, ÷òî iññëå ïëàâàíèÿ ìàëûø ãïëæåí ÷óöü óñòåòü, iñä-ìåðçíóöü, iðîååéåòüñý, ñ àïåòèòii iñåñòü, à çàòåì

äïëåí è ìèðíí ñiàòü. Íàíåéí íà iðàêòèéå íåéîòîðûå ååòè iðèõîäÿò èç áàííéé áïçáóæääíûå è íå ñîòÿò ñiàòü. Â ñiàì ñëó÷åå áûëí èìåííî òåé. Ííyòíí ÿ êóïà-ëà ìàëûøà óòðü ëëè áíåì, ÷åì í÷åíü óäéåëÿéà ó÷åñòéíåí ìåäéèåòðà. È áå÷åðó iñÿ äi÷ü óñiñéåéåäåéàñü è ñiàëà éðåíéí. Äðóåíé iðè÷éíé àéòèåíñòè ðåååíéà iñ-ñëå ëóïàíèÿ ñiæåò áûòü ñëèòøü ñåéèåÿ áíäà. Â òåéíé áíäå ðåååíñòè ñòåéå ñiñéå ëóïàíèÿ ñiæåò áûòü ñëèòøü ñåéèåÿ áíäà. Äðóåíé áéòèåíñòè ðåååíéà iñ-ñëå ëóïàíèÿ ñiæåò áûòü ñëèòøü ñåéèåÿ áíäà. È, åñòåñòååíí, iññëå ñòåéå ãäi «òÿíåò íà iñååéè». Íðååäà, êíñääà ý ñíèæàéà òåííåðåòóðó áíäû, äi÷éà áñå ðååíí àéòèåéçè-ðîååéàñü iññëå êóïàíèÿ.

×òî áàì iññåæåéòñý äëÿ êóïàíèÿ ïëàâåíöå?

- Ðåçèííåûé êîâðèé íà iñë, êîðîðûé íååñíå÷èò áçðîñëííó íàäåæíóþ ñiñðó: çàíðåùåí iññéåëüçû-åàòüñý èëè ïàëàòü, êíñääà áû çàíèìàòåñü ñ ìàëûøii.
- Äåðññèéé ïëàâàþùèé òåðííåðò äëÿ áíäû.
- Íåñéíëüéí ñóðèð, ÷èñòûð ñåéåíñé: iññëå êóïàíèÿ ìàëûøà ñëåäåóåò íå áûòðèåòü, à iðññéåòü. Äëÿ ýòëð öåëéé íåéåíéà iñäñåéò ëó÷øå, ÷åì ñåðåíå ñéè áàòåëüñå iñéîòåíöå. Ííéîòåíöå, áî-íåðåûø, iëîñôi áïèòûååò áíäó, à áî-âòîðûø, ðàçäðåæååò íåæíóþ êîæó ìàëûøà.

- ×èñòàÿ ïääåæäà, êîòîðàÿ íå áóääåò ñêîâûâàòü äâèæåíèÿ ìàëûøà, ðàññàøíîêà, ÷åï÷èê.
- Âàòíûå òàìííû è âàòíûå ïàëî÷êè. Âàòíûìè ïà-ëî÷êàìè íàäî óääæèòü èç óøåé ïñòàòèè âïäû, à òàì-ïíàìè, ñïï÷åíûìè â ääòñêî ìàñëå, óäîáî ñìà-çûâàòü ñêëàäî÷êè êîæè ìàëûøà, ïñíáåíî ìàòîâûå.
- Ñêëàäî÷êè iññëå êóïàíèÿ íóæî ïáðàáîòàòü. Åñëè êîæà âëàæíàÿ è ðàçäðàæåíà, èñïïëüçóéòå ïðèñûñ-êó. Â ïñòàëüíû ñëó÷àÿõ ïáðàáîòàéòå ñêëàäî÷êè íáû÷íû ïäññíèíå÷íû ìàñëî, êîòîðîå ïðåäâàðèòåëüíî ìàäî ïðîéèïýòèòü â ãïäÿíîé áàíå è ïñòóäèòü.
- Íå èñïïëüçóéòå âàòó, ÷òîáû ïðîòåðåòü ãëàçà ìëàäåíöà: ìåëèàÿ âîðñèíêà ïïæåò iñìàñòü íà ðîññâèöó èëè iñä âåêî, à óääæèòü åå îòòóäà áóääåò èðàéíå ñëîæíî. Äëÿ ãëàç áïëüøå ïäñéäåò áèíò èëè ìàðëÿ.
- Ìññëå áûññäà èç âàíûé âàì òàéæå ïðèäîäÿõñÿ ëè-ïåòêà, ïåðåéèñü âîäîðîäà è çåëåíêà. Èññäà êîæà ìàëûøà ïäñññíåò ïññëå êóïàíèÿ, êàïíèòå íà íó-ïï÷íóþ ðàíéó êàïäëüéò ïåðåéèñè âäñññäà, à çà-òåì êàïëþ çåëåíêè è ïäñæäèòå, iñêà ïïè áûññ-õíóò.
- Çàõâàðèòå ñ ñíáîé â àäííóþ ÷àñû, ÷òîáû ëíòðîéèðîâàòü âðåìÿ êóïàíèÿ ìàëûøà, èäðóøêè, í ëîòîðû ÿ ðàñññèàæó iñçæå, è ñòîññ ãëÿ ãâåðè â àäíûé. Âññåùå, ãî äðåìÿ êóïàíèÿ ìàëûøà äâåðü â àäííóþ ëó÷øå äâåðæàòü ïòëðûõîé âî èçååæàíèå íå-ðåìàäî âëàæíñòè âçäóõà, îò êîòîðîä ïàëûøà ïïæåò çàëîæèòü óøè, êññäà áû iñíåññåòå åäî èç âàí-íîé.

Âàø áûññ — áïëüøàÿ, «âçðññëàÿ» âàííà ãëÿ êóïàíèÿ ìàëûøà. ß, êàê è iññæå äðóæå, iññäðþ åäî. Îäíàêî âàííó ñëåäåðåò iñäññòðåèòü ãëÿ çàíýòèé. Îäðåñé ðàç í÷-è-ñòèòå åå íáû÷íîé ïèùåâîé ñíäîé, iñíëññèòå ñíà÷àëà êèïýòèî, iñòî ãîðþ÷åé åäîíé. Â ääëüíåéøåì àéðøèåî

÷èñòèòü áàííó äññòàðî÷í ðàç â íåäåëþ, â ïñòàëüíûå æå äíè äññòàðî÷í ïåðåðåòü åå òðýï÷êé, ñïï÷åíûé ñíäî-âû ðàñòâîðû, è ïñëññíóòü. Ëè÷í ÿ íåðåä äàæäû ëóïàíèåì iñññûâàëà áàííó õïçÿéñòâåíû ìñëî.

Âùå iäèí âiïðîñ, eïòîðûé iïæåò âàñ ìó÷èòü: êàêóþ âiäó íàëèâàòü â âàííó? Nïäöèàëüíî êeïÿòèòü âiäó äëÿ iëàâàíèÿ iàëüøà íå íóæíî. Çà÷åì iñëîæíÿòü ñååå æèçíü? Âiäó íàáèðàéòå èç êðàíà. Âñòåñòåíí, iïà äiëæ-íà áûòü ÷èñòíé. Äiáàâëÿòü âiäó äåçéíôèðóþùèå nïðåäñðåà ðiæå íå íàäî, âåäü âàø iàëüø áóäåò çàíèìàòüñÿ (ó÷èòüñÿ äûøàòü, iëàâàòü, äâèâàòüñÿ), à nïðåäñðåâi ïðè ýòíî iïæåò iñiàñòü åìó â aëàçà èëè â ðîò. Iàðåàíöiâêà nïññíáíà iðèâåñòè ê iæíåó, à íàñòîè òðàâ — ê aëëåðåèè.

Íí âñå æå ý eííâäà äiáàâëÿèå âiäó íàñòîé ÷åðåäü èëè áèøîòèò — iïðñêóþ ñïëü äëÿ äåðåé. È òî, è äðóåíå iïæ-íî êóïèòü â ëþáî ãåðñêíî iàãàçèíå èëè àïðåéå.

×åðåäà çàâàðèâåäöñÿ òàê: â eëòðîâóþ áàíêó çàññüà-åòñÿ nïðàâêàí òðàâû, iïðíî çàëèâåäöñÿ êðóðûì êeïÿòðêíî. Áàíêà çàêðûâåäöñÿ êðûøêíé, è ÷åðåç 3–4 ÷àñà íàñòîé åiòíâ. Iðiöåäèòå åäí ÷åðåç iàðëþ è äiáàâüòå â âàííó nïðàâêàí òàéíäî íàñòîý. Âiåñòî ÷åðåäü iïæíî âçÿòü ðî-ìàøéò èëè ÷èñòîðåé.

Iïðèìàëüíàÿ òåìiåðàòóðà âiäû äëÿ êóïàíèÿ iëàäåíöåâ — 36–37 ãðàäóñâ. Âñëè ðåååíî ïàññèååí è íå æåëàåò äâèâàòüñÿ, çíà÷èò, âiäà äëÿ íåäî åïðÿ÷àÿ. Âñëè iàëüø ïðè iñäðóæåíèè iëà÷åò è íå æåëàåò óñiiêàè-âàòüñÿ â òå÷åíèå òðåð ìéíò, ñïðåäâåñäî, âiäà äëÿ íåäî ñïëäíàÿ. Òåiïåðàòóðà âiäû óñòðàèâååò iàëüøà, åñëè üí, iñäðóçèâøèñü è íåiññâi iñiæàêà, íà÷èíàåò àêðèåíî øåååëèòü ðó÷êàìè è iñæèàìè, ÷òiâû nïññâðåòüñÿ, íî ïðè ýòíî íå êäiðèçíè÷åò.

Ñ÷èòàåòñÿ, ÷òî òåìiåðàòóðà âiäû âûøå 35 ãðàäóñâ nïðèìóëèðóåò äâèâàòåëüíþ àêðèåññòü ðåååíêà. Iñyòíî, åñëè âàøà öåëü — çàêàëèâàíèå è íçäiðîâëåíèå iàëüøà, iññòåìåííi nïéæàéòå òåìiåðàòóðó âiäû â âàí-íå: íà iñëåðäåñà â íåäåéþ ñ 37 åî 35 ãðàäóñâ. Çàäåðæèòåñü íà 35 ãðàäóñà ïàðó íåäåëü. Çàíèìàéòåñü â òàéíé âiäå ìò 5 åî 15 ìéíò, óåâëè÷èâàÿ âðåìÿ iññòåìåííi. Iñíèòå, ÷òî òåìiåðàòóðà âiäû 34–35 ãðàäóñâ íå çàêà-ëèâååò ðåååíêà, à çàñòåâëÿåò åäí àêðèåèçèðîâàòüñÿ, nïññíáñòåôåò åò ïðiáóæääíèþ åiïåðèòå, nïðèìóëèðóåò êðåí-êèé è çäiðîâûé nïí.

Iàñòîýùåå çàêàëèâàíèå iðîññòiäèò, åñëè òåìiåðàòóðà âiäû â âàííå nïññòåâëÿåò 33 ãðàäóñâ. Iáû÷íî ýòíé òåìiåðàòóðû ðiæèòåëè aïñðèâàþò

÷åðåç 3 ìåñÿöà iïñëå íà÷à-ëà ðåãóëÿðíûõ çàíÿòèé. Äàëåå ñíèæåíèå òåìÿåðàòóðû äîéæíî iðîèñõïäèòü ñòðîâî èíäèâèäóàëüíî. Èíôåðåñóþ-ùèìñÿ ðîäèòåëÿì iïñîååòóþ îçíàêîìèòüñÿ ñ òðóäàìè àâòîðèòåòà â íáëàñòè äåðñêîãî ïéàâàíèÿ Ç. І. Ôèðñîâà.

Ñîäèàñîí åäî ìåòîäèéå òåìÿåðàòóðà åíäû íà ïåðâûõ çàíÿòèÿ ïïæåò áûòü 37 åðàäóñîâ; íà iÿòü çàíÿòèé —

36,5; íà äåâÿòü — 36; íà ÷åòûðíàäöàòü — 35,5; íà äâà-äöàòü — 35; íà äâàäöàòü ÷åòååðòü — 34 åðàäóñà. Äàëåå òåìÿåðàòóðà åíäû ñíèæåàåòñÿ äî òåìÿåðàòóðû íáû÷íîâ áàññåéíà — 28 åðàäóñîâ.

Ðàçìèíèå íà ñóøå

Ìåðåä òåì, êàê îòïðàâèòüñÿ â åàííóþ iëàâàòü, ðåêîìåíäóþ iïäãîòîâèòü ìàëûøà. Ñääëàéòå åìó ëääéèé íàñ-ñàæ è iðîâåäèòå íåâîëüþóþ äèììàñòèéó. Ðàçìèíèå íà ñóøå çàéíåò 10–15 ìèíóò. Äåëàéòå åå íà ñòîëå, iññòå-ëèå íà íåññåäÿéè è ÷èñòóþ iëåäåíéó. Ìåðåä íàññàæåì iñäãîòîâüòå åàííó äëÿ êóïàíèÿ. Íàïëíèòå åàííó åí-äîé (òåìÿåðàòóðà íà 1–2 åðàäóñà åûøå ðåêîìåíäóåìé ïíðìû), çà åðåìÿ íàññàæå åíäà iñòûíåò äî íóæíîé òåìÿåðàòóðû. Íà÷íèòå ðàçìèíéò ñ íàññàæå, iïòü ãüïñëíèòå ãèììàñòèéó, å êíñöå ñääëàéòå ñ íàëûøü ñïåðöèàëüíûå iñäãîòàâëèåðùèå óïðàæíåíèÿ.

Ìàññàæ

Ìñäðåéòå ðóêè, ñïñëîñíóå èõ òåïëéé åíäîé. Àêêóðàòü, ååç íàæèìà

іїãëàäüòå òåëî ìàëüøà â ñëåäóþùåé іїñëåäíâàòåëüіїñòè. Іїëíæèòå ðåååíêà íà ñïëíêó. Іїãëàäüòå ñíà÷àëà íїãè — îò ñòñüû ê áåäðó. Іїòñî ðóêè — îò êëñòè ê íëå÷ó. Іåðåååðíèòå èåðàïóçà íà æèåíòèé, іїãëàäüòå іїñëíêó, іїòñî ñïëíêó. Ñííâà íåðåååðíèòå íà ñïëíêó, іїãëàäüòå æèåíòèé, åðóäéó, øåþ è î÷åíü íåæñî — åñëíâó. Аèåíòèé ñëåäóåò ìàññèðíâàòü ñëåäóþùèì íáðàçñî. Іїñòàâüòå ïñííâàíèå êèñòè íà éíáîé è êðóäíâûìè åâèæåíèÿìè ÷åðûðåð íàëüöåå íðàâîé ðóêè iї ÷àññâîé ñòðåëéå íїãëàæèåàéòå æèåíòèé.

Іїñëå íїãëàæèåàíèÿ íåðåðíäèòå ê ðàçìèíàíèþ. Ñääëàéòå âñå â ðîé æå іїñëåäíâàòåëüіїñòè, iї iðè ýòñî ðàç-ìèíàéòå ìàëüøà êàé ðåñòî, ðîëüéî ìÿä÷å è íåæíåå. Іåð-

âûìè ðàçñîíèòå íїãè, îò ñòñî ïїñòåíåíñî íåðåðíäÿ ê áåäðàì, іїòñî ðóêè — îò êèñòåé åñ ëå÷, іїòñî іїñëíó è øåþ. Аèåíòèé ðàçìèíàòü íå íàäî. Åñÿ iїðîöå-äóðà ìàññàæà çàéìåò ó åàñ 5 ìèíóò èëè ÷óðü áíëüøå. Іїñëå ìàññàæà íåðåðíäèòå ê åèííàñòèéå.

Ãèíàñòèéà

Іûðöü ìëåäåíöà âû óæå ðàçìÿéè, òåïåðü íåðåðíäèòå ê ðàçìèíåå ñóñòàâîå. Іà÷íèòå ñ åíëåíñòññûòðå íàëåíèå. Іїëíæèòå ìàëüøà íà ñïëíêó. Іäííé ðóêíé åíçüìèòå íïæéó â íåëàñòè éíäåñæèé, à äðóäíé ðóêíé — åíëüøíé íàëåö ðåååíéå. Аèéóðàòü íñäèåàéòå è ðàçäèåàéòå ñòñîó ìàëüøà âíèç è åâåðð. Іїåòíðèòå óïðàæíåíèå äëÿ äðóäíé íїãè. Іїòñî íåæñî íñäèåàéòå è ðàçäèåàéòå íïæéé â êíëåíñûòðå íñóñòåâàð, íðèååðæèåàÿ èõ â íåëàñòè áåäåð. Ñíà÷àëà ðàçðåàåòüûâàéòå íäíó íïæéó, iї-òñî äðóäóþ. Эðóòèòü è ååðòåòü êíëåíé íå íàäî. Çàòåì âíçüìèòå ìàëüøà çà åíëåíè è «iїåçäèòå íà ååëíñèíåäå». Оàé âû ðàçñîíåðå ðàçíååäðåíñûòðå íñóñòåâå.

Òåïåðü ðàçñîíèòå ñóñòåâå ðóê. Åíçüìèòå êèñòè ìàëü-øà è iїñöëñíàéòå ñ íèì â ëàäíøè. Іїòñî «iїãðååéòå íà éíäî÷êå»: åûòÿíèòå ðó÷êè ìàëüøà ê ñååå, çàòåì iðèæìèòå ê äðóäè ðåååíéå. Іїäíèòå íðýìûå ðó÷êè ìàëü-øà è

Çàâåäæèòå åìó çà ãïëîåó, ñíóñòèòå ê æèâîòó. Âúïïëíèòå âðàùåíèÿ ðóêàìè. Íà÷íèòå ñ êðóäîåûõ äâèæåíèé ðó÷êàìè ìëàääíöà â ðàçíûå ñòîðííû, ïîòû îüïïëíèòå êðóäè â íäíó ñòîðííó. Äåëæèòå âñå óïðàæíåíèÿ ìÿåêî. Îáùàÿ ãèïàñòèêà çàéìåò 5 ìëíóò. Çàðåì íåðåñäæòå ê ñíåöèàëüíû ÿðàæíåíèÿ, íñäñòåâëèàþùèì ìàëûøà íåïñðåñòååíí ë iëàâàíèþ.

Ñíåöèàëüíàÿ ãèïàñòèêà ìàëåíüëíåí iëíåöà

Íïëæèòå ìàëûøà íà ñíèíêó. Íåðåíå óïðàæíåíèå
«Ñòîéòå, íæéè» âúïïëíÿåòñÿ òàê. Ìàëûø ëåæèò íà ñíèíå. Âíçüìèòå åãî çà ùèéíëòè, ñíäíèòå íæéè â éíëåíÿò è íðèæìèòå ñòîðíû ê íñåðòíñòè ñòîéà, íà éíòî-

Đèñ. 1

đñi ñi ëåæèò (đèñ. 1). Йíâòîđèòå óïđàæíåíèå íåñêîëüêî ðàç, çàòåì ñëååêà âñòđýõíèòå ïîæêè ìàëûøà.

Ñëåäóþùåå óïđàæíåíèå — «Øàãè». Èç iïëîæåíèÿ

«Ñòîéòå, ïîæêè» (ìàëûø ëåæèò íà ñïèíêå, à áû óääðæèååòå åäí ùèêîëîòêè) ñäèáàéòå è ðàçãèåàéòå ïîæêè ðåååíèå, êàê áóäöî ñi õïäèò iï ñòïëó (đèñ. 2). Йíâòîđèòå äåèæåíèå íåñêîëüêî ðàç è çàëí÷èòå óïđàæíåíèå

«Ñòîéòå, ïîæêè».

Çàòåì ïåðåôïäèì ê óïđàæíåíèþ «Iëàâàíèå íà ñiiè-íå». Âïçüìèòå ùèêîëîòêè ìàëûøà è áûññëíèòå óïđàæíåíèå «Íîæíèöû», ïðîèçâäÿ iïiåðåìåíîå äåèæåíèå áååðõ-âíèç äåóìÿ ñiäàìè. Йðîñëåäèòå, ÷òîáû ïîäè áûëè ðàññëåáëåíû è áûññëíèåíû (đèñ. 3). Ñääëåéòå óïđàæíåíèå 6–10 ðàç è çàëí÷èòå åäí, êíäääà

íî÷óâñòâóåòå, ÷òî ìàëüø iûòàåòñý ñîãíóòü íîæêè. Çàòåì âïçüìèòå iðà-âóþ ðóêó ìàëüøà çà êèñòü è âûïðÿìèòå åå íàä ãîéâîé, ñääëàéòå êðóãâîå äâèæåíèå ðó÷êîé ê áåäöó è áåðíèòå åå á ïåðâíà÷àëüíîå íîéíæåíèå íàä ãîéâîé. Íîâðîðèòå

P1te. 2

P te.3

3–4 ðàçà äëý êàæäîé ðóêè. Çàòåì ñääëàéòå 5–6 ñèíõðñí-íûõ êðóãâûõ äâèæåíèé íååèìè ðóêàìè.

Ñëåäóþùåå óïðàæíåíèå — «Їëàâàíèå íà æèâîòå». Їåðåâåðíèòå ìàëüøà íà æèâîòèê è ñääëàéòå äâèæåíèå, êàê ïðè íëàâàíèè áðàññíè ëëè íî-ëÿäóþà÷üè, ñíà÷àëà ïòääëüíî äâóìÿ íîåàìè, íîòíî òîëüêî ðóêàìè (ðèñ. 4).

Đèñ. 4

Çàêíí÷èòå iîääîòîâêó ìàëüøà ê iëàâàíèþ äèíàìè-
÷åñêèìè óïðàæíåíèÿìè. Âîçüìèòå ìàëüøà çà îáå ðóêè â îáëàñòè çàïÿñòèé è

ðàñêà÷àéòå èç ñòîðííû â ñòîðííó (ðèñ. 5). Íîâòîðèòå 3–4 ðàçà. Çàòåì
âïçüìèòå ìàëûøà çà ëåâóþ ðóêó è ëåâóþ ííäó è ðàñêà÷àéòå. Íîâòîðèòå 3–4
ðàçà. Ñääëàéòå òî æå ñ äðóäîé ñòîðííû. Âïçüìèòå ìàëû-øà çà ùèëîëîôèè,
ííäíèòå ãíèç ãíëîäîé è ðàñêà÷àéòå

3–4 ðàçà (ðèñ. 6). À òåïåðü íîðà èäòè ïëàâàòü â âàííóþ êííàòó!

Íëàâàíèå â âàúíå

Íáó÷åíèå ïëàäåíöåâ (äî ííëóäîäà) ïëàâàíèþ íðîñäèò, êàê íðàâèëî, â òðè
ýòàïà.

Ptte. 5

Ptte.6

Íà ïåðâû ÿòàïå îáó÷åíèÿ íåîáðîäèí, ÷òîáû ìà-ëûø íðèâûê ê åïäå, à åû
íàó÷èëèñü ííääåðæèâàòü ðåååíêà è ìàíèöèðîâàòü åãî òåëíî â âàííå. Íåðâûé
ýòàï çàéìå 3–4 íåäåëè. Â òå÷åíèå ýòîäî âðåìåíè íññòåïåíî ñíèæàéòå

òåìïåðàòóðó âïäü â ààííå, ñ 37 äî

33–34 ãðàäöñîâ, ÷òïáû ñòèïóëèðîâàòü äâèäàòåëüíóþ àèòèâïñòü ðåååíéà.

Íà âòïðî ýòàïå âàì íóæíî íàó÷èòü ìàëûøà íû-ðýòü ñ ãîéïâîé. Íà ýòî óéäåò 4–6 íåäåëü.

Íà òðåòüåì ýòàïå íåïáðïäèíî íàó÷èòü ìàëûøà ñàïñòïÿòåëüíî äåðæàòüñÿ â ãïäå, ÷òïáû ïïääîòîâèòü åäî ê ïëàâàíèþ â áàññåéíå. Èàê âû çíàåòå, òåìïåðàòóðà âïäü â áàññåéíå ïðèïåðî 28 ãðàäöñîâ, çíà÷èò, ñíèæàéòå òåìïåðàòóðó âïäü â áàííå ïïñòåïäíî äî ýòïäî óðîâîý. Õîòý, åñëè âû áóäåòå ïïñåùàòü äåòñéé áàññåéí äëÿ ãðóäíè÷- êîâ ñ ìàìàìè, òåìïåðàòóðà âïäü â íå áóäåò íåñéïëüêî âûøå, íïýòïîò íåðåðîäèòü ê çàíýòèÿì â áïëüøíî áàññåéíå ïïæíî áóäåò ðàíüøå, äàæå íà âòïðî ýòàïå.

Â ýòïé êíèäå ý ïïäðîáíåå ïñòàíâëþñü ëèøü íà íåð-âîì ýòàïå íåó÷åíèÿ ïëàâàíèþ äåðåé áðóäíîâî áïçðàñòà, ñàïñî ïïýòïîì è áïñòöíîì äëÿ áïëüøèíñòâà ðîäèòåëåé. Íàçîâåì åäî «Àäàïðàöèÿ ìàëûøà ê áïäå».

Íïäðóæåíèå â âïäö

Èòàê, ñ ÷åäî íà÷àòü çàíýòèÿ â áàííå? Ñ íïäðóæåíèÿ. Íïäðóæåéòå ìàëûøà â âïäö ìåäëåíî, íáýçàòåëüíî óåäðæèâàÿ åäî â áåðòèéàëüíî ïïëîæåíèè. Ñíà÷àë ïï-äðóæåéòå â âïäö ñòïîû, ïïðî ùèéîéîòè, ïïîéó, ñïéí-êó. Äåéåéòå âñå ìåäëåíî, ñïïééíî, óåäðåíî, ÷òïáû íå íàïóåàòü ìàëûøà. Äåðæèòå ðåååíéà êðåïéî, î íå ñëèøéíî ñæèìàéòå åìó ðåååðà. Ðàçäåàðèåàéòå ñ íèì íïáîëüøå, íðè÷åì åïéïñ äïéæåí áûòü ñïïééíû è ðîâíû. Åñëè ìàëûø áïèòñÿ êóïàòüñÿ íåéí, èñéóïàéòåñü ñ íèì áìåñòå. Çàéåçàéòå â áàííó áìåñòå ñ ìàëûøíî è êóïàéòåñü ñ íèì áäåäåì. Èñäää ñòðåð ïðîéäåò, êóïàéòå ìàëûø-ðà íäíîâ.

Íïäååðæå ðåååíèå â âïäå

Їннєå ðîãî, êàê âû iñäðóçèëè ìàëûøà â âîäó, iñéîæèòå åãî ãîðèçüðàëüíî ìà æèâîòëë èëë ñiiéíéó è îòðàáîòàéòå iñäääðæëë. Іñäääðæëâàéòå êðîðó êðåïëî, iñ íå áïëüíî. Íå áïéòåñü, ÷òî ìàëûø âûñéïëüçíåò èç ðóé, — iñ íå óòñíåò, òàê êàê ó äåòåé åî 2 ìåñýöåâ ñîñðàíýåòñý ðåôëåêñ çàääðæëë åñðàíéÿ åî âðåïëî ïðåáûâàéÿ iñä åïëåé. Íå áïéíóéòåñü, âûñëíýéòå iñäääðæëë ìåëåéííî, iñ ååðíî, íå ñiñåøèòå.

Ñàìàÿ ëåäêàÿ iñäääðæëà — iñä iñäùøëë, iñáàéî ìà iñäõñäèò ðîëüéî òåì ìàëûøàì, êîòîðûå óæå íàò÷è-ëèñü äåðæàòü ãïëîâó. Èè÷iñ ý íà÷àëà iñéââàíéå ìàëûøà ñ iñäääðæëë èëàññüþ iñä åïëîâó. Îäíó ðóéó ðàñññëíæèòå iñä åïëîâíé ìàëûøà, êîòîðûé ëåæèò íà iñäåðöiññòè åîäû, íà ñiñéíå, à äðóâíé, åñëè íåñðàíéë, iñäääðæëâàéòå åãî ñiñèçó iñä ñiñéíéó. Òåëî ìàëåíüëíåñ êóìàëüùè-ëà iðè ýòñi ãïëæñi iñëiññòüþ íàðîëèòüñý â åïëå. Íå ñeëøëññ iñäíèìàéòå åïëîâó ìàëûøà èç åîäû ðóééíé, òàê åìó áóäåò ìåíåå óäîáíî, iðèäääðæëâàéòå åïëîâó ñeëåâèà, íå íàðóøàÿ åîðèçüðàëüíññi iñéîæåíéÿ ðåëà ðåååíéà.

Äðóâíé åàðèàíò iñäääðæëë ðåååíéà — iñä iñäáîðîäî. Åãî iðèìåíýþò, êiñäà ìàëûø ëåæèò íà æèâîòå. Îåðåååðíèòå ðåååíéà íà åðóäü è iñäääðæëâàéòå åìó åïëî-åó iñä iñäùðíäî. Åàì íóæñi iñäååñòè éàäññü iñä iñäáîðîäî ìàëûøà òàê, ÷òîåû iñ ñiñðàä-íþþ ðàëàíåó åàøååñ ååçüìÿíññi ìàëëöà. Îèçèíåö íå åïëæåí êàñàòüñý åîðëà ðåååíéà, îòåååëèòå åãî iñä ååçû-ìÿíññé, iñññäay iñäääðæëâàòü iñäáîðîäî ìàëûøà. Óêàçàòåëüíñé è ñðåäíéé ìàëëöû äåðæèòå iñðåä ëëöñi ðåååíéà. Îíè åïëæíû áûòü ðàçäâèíòû è ñeëåâèà ñiñáíòû (ðèñ. 7). Èèöî ðåååíéà iðè ýòñi ñiñòðèò åïåðåä, åñ-ëîâà íå åïëæíà áûòü çàëðîëëíòà, óäåðæëâàéòå åå ðîâ-íî, ååç íàééññ, iñäáîðîäî ìàðîëèòñý íàä åïëåé. Ñeïëüçý iñ iñäåðöiññòè åîäû, êññðîëëðóéòå óêàçàòåëüíñ è ñðåäíèìàëüòå iñéîæåíéå åïëåû ðåååíéà, ìññååíññ, åñëè iñ åùå íå óìååò äåðæàòü åïëåé.

Đèñ. 7

Ñâiáíäííé ðóéíé íáíèìèòå ìàëüøà çà äàëüíéé îò âàñ áîé, iñäååäÿ ÷åòûðå ïàëüöà iñä ãðóäü, iðèääåàÿ ðåéó ãîðèçñòàëüñå iñëîæåíèå. Áîëüøîé ìàëåö ñëåäóåò iñòàâèòü ñâåðôó äëÿ ñòðàõîâèè.

Ñëåäóþùèé âàðèàíò iñäååðæè — äâóìÿ ðóêàìè iñä ãðóäü. Iñëîæèòå ïàëüøà ãðóäüþ íà èääííü òàé,

÷òíáû áîëüøîé ìàëåö iñòàòûåäé äàëüíåå îò âàñ iëå÷í ðåååíéà ñâåðôó, à ÷åòûðå iñòàëüíûò ìàëüöà iñòàòûåäéè äàëüíéé áîé. Äîëíàà ðåååíéà iðè ýòññ óäåíí ëåæèò íà âàøåì iðåäiiéå÷üå. Iñóñòèòå ìàëüøà á åïäó òàé, ÷òíáû íâä åïäåíé iñòàëåñü ëèøü åãî åïëíàà è ååðôíÿ ÷àñòü ñïëíû. Ñâiáíäíóþ ðóéó iñëîæèòå iñä æèâîòèé ìàëü-þó (ðèñ. 8). Ñí âðåìåíåì, êíäà ðåååííé áóäåò ÷óâñòåíàòü ñâåý á åïäå áîëåå óâåðåíí, åû ñïëæåòå èñïñëüçíåàòü ñâiáíäíóþ ðóéó äëÿ èäðû ñ ìàëüøñ, íàïðèìåð, êóïàòü íåðåä íèì óòî÷éó, áðûçâàòü åìó á ëè÷ééí åïäé÷- ééé.

Đèñ. 8

Óiõàæíåíèÿ à âiää

Îñâîèâ iñäääðæêè â âiääå, iåðåõiäèòå ê óiõàæíåíèÿ. Íà÷íèòå ñ ñàìûõ iðîñòûõ. ×òiáû óâëå÷ü ìàëûøà iëàâàíèåì, âêëþ÷èòå âiääó. Íóñòü ûìà áåæèò èç eðàïà òÿåíüêîé ñòðóéêîé. Íàëûøàì î÷åíü iðàâèòny ñiñòðåòü, êàê ýòî iðîèñõiäèò. À åùå èì iðàâèòny ñiñòðåòü íà áðûçãè. Íýòñó êëäàéòå iåðåä ìàëûøû iñäðåìóþêè èëè ìàëåíüêèå äåðñêèå ïÿ÷èêè â âiääó òàê, ÷òiáû ëå-òåëè áðûçãè. Íàëûøà iðè ýòñi ñæii äåðæàòü iñä ãî-ëîâó, ñëåâêà iðeñäíÿå åå, èëè, ëó÷øå, iñä iñäáîðiäîê, eåæà íà æèâîòå.

Äðóâîå ëåäêîå óïðàæíåíèå — «Îòòàëêèâàíèå îò áîðòèêà». Îñäðóçèòå ïàëûøà â áîäó ðÿäîì ñ êðàåì âàííû òàê, ÷òîáû iñëóññâíóòûå íñæêè êàñàëèñü áîðòèêà. Îà-ëûø áóäåò ñàì îòòàëêèâàòüñü îò âàííû. Äåòè ñîâåðøàþò ðàêèå äâèæåíèÿ ðåôëåêðîðíî, ðîäèòåëÿì ãîñòàðî÷íî

óëîâèòü äâèæåíèå è iññî÷ü ìàëûøó óääðæàòüñü íà iëà-âó. Ñäåëàéòå 4–5 îòòàëêèâàíèé, íî íå ñ öäëüþ óêðåïèòü íñæêè, — äî ýòîâî äâëî iñêà íå äîøëî, — à ÷òîáû ðàçâèòü ðåôëåêñ äëÿ áóäóùåé ñîäüáû.

Ñëåäóþùåå íå ìåíåå ëåäêîå óïðàæíåíèå — «Óêà÷-âàíèå». Îñêà÷-àéòå ðåâååíèà íà ðóêàõ, iñäðóçèâ ïðè ýòîì â áîäó. Âïäðåä (òàê, ÷òîáû ãðóäéà ÷óòü iñêàçàëàñü èç áîäû) è íàçàä. Ñëåäèòå, ÷òîáû áîäà íå iñìàëà â ðîòèè. Áñëè ìàëûø áîèòñü, íàéëñéòåñü ê íåìó íèæå. Âûññéíýéòå ýòî õïðàæíåíèå ìåäéåííî è íåæíî, iñéòå íåñâîéò.

Äðóâèå óïðàæíåíèÿ íà÷-íàéòå ñîñâàèâàòü, êîñäà áî-ëåå äââëèå äâèæåíèÿ ñòàíóò äëÿ ìàëûøà ñêó÷íûìè. Îà÷-íèòå ñ «Îëàâàíèÿ áîññùìåðèàìè» íà æèâîòå. Îñäâåäèòå ìàëûøà ê êðàþ âàííû òàê, ÷òîáû iñëóññâíóòûå íñæêè óïèðàëèñü â áîðòèê. Ñòàðò — ìàëûø îòòîëéíö-ñü îò áîðòèêà è iñiëü. Âåäèòå åäî íî äèàâñíàëè. Äîâå-äÿ äî áîðòèêà, ðàçâåðíèòå íà 180 áðàäóññâ. Ðàçâîðò ñääâëèòå ïðîòèâ ÷-àññâîé ñòðåëèêè, iññâíýéòå ñêðåùèâàíèåì ðóêó äëÿ iñäâåðæè è áâäéèòå ìàëûøà ê äðóâññó áîðòèêó íî äèàâñíàëè. Ó ïðîòèâññéíæññí áîðòèêà ðàçâåðíèòåñü íî ÷-àññâîé ñòðåëèå, òàê ó ìàëûøà íå çà-êðóæèòñü áîëñâà. Îñâðîðèòå â íåðàðíóþ ñòîðñíó, ñêðå-ùèâàÿ ðóêè è íåíÿÿ áâäóùóþ ðóêó ïðè iññâðîðòàð. Ñêîðñòü äâèæåíèÿ óñòàííâèòå èíäèâèäóðëüñí, òàêóþ, êâèæàÿ iññâðâèòñü ìàëûøó. Îà÷-íèòå ñ 3–4 êðóâîå, iññòâåííî áîâåäèòå èõ ÷-èñëî áî 9–10. Äëÿ áîëüøåññí èí-òåðâñà iñëîæèòå â áîäó íåðåä äè-÷-èññí ìàëûøà èäðóøêó. Îóñòü ìàëûø òÿíåðñü ê íåé è iëüâåò. Âûññéíýü ýòî õïðàæíåíèå, ñëåäèòå, ÷òîáû ìàëûø íå ñëèøëññí óñòàâàë, èíà÷-å áîññéåñòâèè íî ïæåò ïòêàçàòüñü îò çàíÿðèé.

Âùå íäíí óïðàæíåíèå — «Îëàâàíèå íà ñièíå». Èàê è â íðåäûäóùåì ñëó÷-àå, ìàëûø iëàâàåò «âîññùìåðèàìè» íî áàííå, íî íà ýòîò ðàç íà ñièíå, ïðè iñäâåðæêå íñä áî-ëîâó. Íí òàê æå ïòðàëêèâàðñü îò áîðòèêà íñâàìè è õàî-òè÷íî ðàáîðàåå ðó÷-êàìè. Îññòâåííí óìåíüøàéòå iñä-äåðæêó ìàëûøà, ñòàðàÿñü ëèøü ñëåäâæà

Іїäääðæèàòü

âäî îñä äîéïåó è óëàâëèâàý äâèæåíèý ïëàääíöà. Íà÷íè-ðå ñ ìàëíäî — ñ îäííäî çàïëüâà ìò îäííäî áíðòeëà è äðóäñíó. Îñòñ óâåëè÷üðå ÷èñëî êðóäñâ äî 3. Îñòñäíí ãâåäèòå ÷èñëî ïðñëüâàåìûð êðóäñâ äî 9–10.

Çàéñ÷èòå çàíýòèå â âäå åóïðàæåíèý ïëàääå õðåðòeëåëüññ îñëíæåíèè. Âíçüìèòå ìàëüøà îñä ìùøêè, ññóñòèòå äî ññðèëñññâåíèý âäî ñòóññåé ñ äññ âàííû. Äëÿ ÿòññéíåíèý ýòññâ õïðàæåíèý óäññâ ññïñëüçñâàòü ññåöèàëüññé ðåçèññâûé êîâðèê äëÿ âàííû. Îñåñòèòå êîâðèê â âàíñó åùå äî íà÷àëà çàíýòèÿ. Îñääðæèòå ìàëüøà ñòñÿ 5–10 ñåéóïä, ñëåâñâ ìàëëññèòå âïåðåä — è ìàëüø çàøàãàåò îñæêàïè.

Çàìå÷ó, ÷òî ñ ðñæääíèý ðåååíêó ïðèñóù ðåôëåêñ õñäü-áû. Èíññäà ðåôëåêñ íàñòñëüê ññëüññ ðàçâèò, ÷òî ñòñèò ñëåâñâ ìàëëññèòü ðåååíêà ãïåðåä, êàê ÿ ñàì ðåôëåêòññ ìà÷íå ïåðåäâèàòü îñæêè. Äññòàòñ÷ñ ïðñéòèññ òàê ñ ìàëüøñ ðóäà è íàðàòññ, îñòñ ãàòü åìó ñòäññòü. Âìñòàòñ ññäüûñ ã ëññóå çàíýòèÿ îñæññòè çàêæëèâàíèå. Âéëþ÷èòå ññëíäíóþ âïäó è îññðûññàéòå ñ ìàëüøñ ã âàí-íå ïëëëî ñòðóè, îñääðæèâàý âäî îñä ìùøêè. Îàðó ðàç âïåðåä æèâñòèëññ, è ìàðó-òðñééò ðàç âïåðåä ññëíëîé.

Іëäí çàíýòèé

Îåðâñé ýòàï (àääìòàöèÿ ìàëüøà è âïäå) ïðñäíëæà-åòñÿ 4 íåäääëè. Âíåðâñþ íåäääëþ íñðàíè÷üðåññ üëøðü ðàçìèíëíé íà ññøå, òî åñòü ãåëæëòå ññëüê ìàñññâæ è ãëèñàñòèëó, â âäå åñæñ ñääëèàòü üëøðü âåðòeëåëüññå óïðàæåíèý, êñääà ìàëüø ñòñèò è ññäëèò, à âû óäåðæèâàåòå âäî îñä îñäùøêè.

Â òå÷åíèå âòîðîé íåäääëè îññëå ðàçìèíëè íà ññøå ïå-ðåìåùàéòåññü â âàííóþ. Âúññëíÿéòå òàï ñàìñå ïðññòñå óïðàæåíèý. Îñæåòå ãñåââèòü ñòòàëèâàíèå ìò áïðòeëà è ïëàâàíèå íà ãðóæ è ññëíå (íî 3–4 êðóäà). Â

ïðñìåæóò-êå ìåæäó íèìè â êà÷åñòâå îòäüõà âûïïëíèòå âåðòèêàëüíûå óïðàæíåíèÿ. Âðåìÿ ïðåáûâàíèÿ â âïäå ñîñòàâëÿåò

15 èëè 20 ìèíòò.

Â òå÷åíèå ððåðüåé íåäåëè îòêàæèòåñü ìò ëåäêèõ óïðàæíåíèé â âïäå è çàíèìàéòåñü ïëàâàíèåì «âîñüìåðêàìè». Ìåðåä êóïàíèåì äåëàéòå ðàçìèíêó íà ñîðøå. Íðíäíèæèòåðüññòü çàíÿòèÿ óååëè÷üðå åí 20–25 ìèíòò. Íñëåâàéòå íà ñîèíå 8–10 êðóäîâ, íñòñ íà æèâîòå ñòïëüêî æå. Ñîïðîñòü íåâûñîëàÿ. Çàòåì ñääëàéòå íåðåðûâ, âûïïëíÿÿ ñ ìàëûøñî âåðòèêàëüíûå óïðàæíåíèÿ. Íñòñ ïðñïëüâèòå «âîñüìåðêàìè» ñòïëüêî æå, ñëîëüêî åí íåðåðûâà, íà ñîèíå è æèâîòå. Çàéíï÷èòå çàíÿòèå çà-êàëèâàþùèì óïðàæíåíèåì.

Â òå÷åíèå ÷åðâåðòîé íåäåëè äâåâèòå âðåìÿ çàíÿòèé åí 30 ìèíòò. Íëàâàéòå «âîñüìåðêàìè» íà æèâîòå è ñîè-íå íí 9–10 êðóäîâ ñ íåðåðûâàìè íà èäðó è «ðîæäåíèå». Â êíïòå ïðñâîäèòå çàêàëèâàþùèå ïðñöåäóðû.

Âñëè âû ïñâîèëè íåðâûé ýòàï íáó÷åíèÿ ìàëûøà ïëàâàíèþ, íåðåðîäèòå è ñëåäöþùâìó ýòàïó, ê íûðÿíèþ. Âñòü ñíåðèàëüíûå óïðàæíåíèÿ, ïðèìåíÿÿ êîòîðûå íñæ-íí ëåäæî íàó÷èòü ðåååíêà íûðÿòü íñä åîäó ñ åîäîâ.

Â çàéëþ÷åíèå ðî÷åòñÿ ïòìåðòèòü: åíðñâèå ðñäèòåëè, íå ïðåâðàùàéòå êóïàíèå â ïòåðòñòåðâåíûå ððåíèðîâè! Âàø ìàëûø íñæåò óñòàðòü ìò íáÿçàëíâè è åññå ïòêàçàðüñÿ ìò çaiÿòèé. Íñòü ïëàâàíèå â åàííå áóäåò ååñå-ëîé èäðîé, åí âðåìÿ êîòîðîé ìàìà è ìàëûø íáùàþòñÿ è óëüáàþòñÿ äðóä åðóäó. Íà íññùü ïðèäóò ðåçèíîâûå óôî÷ëè, êîðàáëèéè, ïÿ÷ëèé è íñäðåìóðêè.

Ñàìàÿ íåðâàÿ â æèçíè åèííàñòèêà

Íà÷àëüíîíó ýòàïó íáó÷åíèý ìëàääíöåâ ïëàääíèþ ý ëññâýòëëà öåëüé ðàçääë. Íäíàëí ýðî íå íçíà÷àåò, ÷ðî ý íåñòðýòåëüíî ðåëñíäíäóþ ó÷èòü ìàëüøåé ïëàääòü â åàííå. Èàæääý ìàìà ñàìà ðåøèò, ÷åì åé óåëå÷ü ñâíåäí

ðåååíêà. Îäíí íåñíðíååðæèí — ñ äåòüìè, íà÷èíàÿ ñ ìëà-ääí÷åñòåà, íåñäñåíäèí çàíèìàòüñý. È åñëè åàì íå ñåàòà-åò ñìåëëñòè èëè íååñüëíå íáó÷èòü ðåååíêà óïðàæíåíèýì â åíäå, òî äåëàòü ìàëüøó ìàññàæ è åññíëíýòü ñ íèì åèíàñòëëó íà ñóøå åàì ïðíñòî íåñäñåíäèí. Äëý ýòíäí ñëåäóåò çíàòü ïññíåíüå ïðèåìû, í êíòîðûõ ý ðàññêàæó â ýòíî ðàçääëå.

Ãèíàñòëëà è ìàññàæ (äî 3 ìåñýöåå)

Âàø ìàëüø ñîññåì íåääååíî ðíäèëñý. Áîëüøóþ

÷àñòü äðåìåíè ùí ñïèò (îò 20 äî 22 ÷àññå â ñóòëë) è åñò (6–7 ðàç). Ñîññåì íåñíëüøþ ÷àñòü äíý ùí ïðíññåäèò â ñññòðýíèé åíäðñòåññåíèý. Íóñòü ýòíò êíðíðëëé íåðëíä áóääåò äðåìåíåì àéòëåíüô äåèæåíèé. Íå íåëåíàéòå ìàëüøà, ïñòååëýéòå ñåñåíäíüìè åññ ðó÷ëë è ïæëë. Äïðí÷åì, íññæå ìàìû íå íåëåíàþò ñåñëò äåòëøåê, à ñðàçó íäååàþò èë. Äñå çàåèñèò îò òåññåðàìåíòå ðåååíêà: åñëè ùí ñíññåí, åññ ïñæíí íäåòü, à åñëè ùí ÷óåñòåóåò ñåñý ëó÷øå â íëíòíüõ íåëåíèåð, åññ ëó÷øå çàíå-ëåíàòü.

Äåèæåíèý ìàëüøà ñëó÷àéíüå è ååññíðýäí÷íüå, ùí íå íñæåò íñëå ãåðæàòü ñíëíåó â ååðòëëæéüíî íñëíæåíèé. Ðóëë è íñæ ñññíóòû âî åññå ñóñòååàð è íðèæàòû ê òåëó, êóëà÷ëë ñæàòû. Ýðî íáúýñíýåòñý ðèçëíëíæ÷åññëèì åè-íåðòíññí îùøö — ññèåàòåëåé ðóë è íñä. Íàññíëüéí áûñòðî äåèæåíèý ìàëüøà ñòàíóò ïñññëåííüìè? Ýðî çàåèñèò, â ðí ÷èñëå, è îò åàñ. Íåñäñåíäèí ãåëàòü ðåååíéó ðàññëåäýþùèé ìàññàæ è íðíññæåòü ñ íèì

іðіñòåé-øóþ әèìíàñòèéó.

Â ïåðâûå ìåñýöû æèçíè çàíýòèÿ ñâýçàíû ñ ðàçãèáà-íèåì çàæàòûõ ðó÷åé è íïæåé. Ñ ýðíé öåéüþ èñïïëüçóþòñÿ âðîæäåííûå ðåðëåéñû. Íà äàííî ïðèíöèå ìñíñâà-íû ãñå àêòèâíûå óïðàæíåéÿ, êîãäà ðåáåíî ñíâåðøàåò äâèæåíèÿ ñàïñòïýòåéüí. ×òî êàñàåòñÿ ìàññèâíûõ, òî åñòü áûïïëíÿåìûõ ñ íññùþþ áçðîñëîå, óïðàæíåéé,

òî å ìëàääí÷åñéíí âíçðàñòå (äî 3 ìåñýöåâ) ííè íå íññòò èìåòü ìåñòà, òàé êàé âûçûâàþò ðåçéå ññïðòèåéåíèå è íññòò ñíâåðøàòüñÿ ëèòü íàñèéüí.

Ñàïíå ïåðâîå ñíâìåñòíå óïðàæíåíèå — «Ñæèìàíèå êóëà÷éíå». Âñýéèé ðàç, êîãäà ëàäííè ìàëüøà ðàññëðûòû è èõ êàñàåòñÿ ðóéà ìàòåðè èëè êàéíé-òî ïðåäíåò, ìëàääíåö ñæèìàåò êóëà÷éè. Ýòî ñðàáàòûåååò ðåàòàòåéüíûé ðåðëåéñ. ×åì ÷àùå áû áóäåòå êëàñòü á ëàäîøéò ìàëüøà ñâíé ìàëåö, òåì áûñòðåå ðåáåíîé áóäåò ðàçâèåàòüñÿ. Êàæ-äûé ðàç íðè êîðìëåíèé ìàññèðóéòå ìëàääíöó ëàäîøéè, ðàçãëàæèåàÿ êàæäûé ìàëü÷éè. Ñëåäèòå çà òåì, ÷òîå áû ìà-ëùø íå çàæèìàë áîëüøé ìàëåö á ëàäîøéå, à ðàññïëåäàæ ååí ñâåððó äðóåèõ ìàëü÷ééíå.

Äðóåíé ñíññá ðàññëååèòü êðîõó — íññ÷ü åìó ðàññïëåæèòü ðó÷éè çà ãïëíåéé åî áðåìÿ ñíà. Èçâåñòíí, ÷òî ñâåñäííå íïëåæåíèå ííä çàâèñèò îò íïëåæåíèÿ ðóé.

×àñòî ìëàääíöû ñíÿò, ñâåðíóåøèñü êàëà÷ééíí, — èåæàò íà áîéó ñ ïðèæåòûìè ê ãðóäè ðóéàìè è ïðèòýíóùè íí-åàìè. Òàéàÿ íïçà íåäîñòàòò÷íí ðàññëååéÿåò íñøöû è á äàëüíåéøåì íðèåñæò è íàðóøåíèþ íñàíéè. Ííýòñíó ïå-ðåå ñííí íðåäéíæèòå ìàëüøó ëå÷ü íà ñïèíó è íïëåæèòü ðóéè çà ãïëíåó. Â ýòíí ñëó÷åå íññæå ðîæå áûòÿíóòñÿ.

Âî áðåìÿ áîäðñòååàíèÿ ÷àùå áûêëåäûååéòå ìàëü-øà íà æèåîòèé. Ýòî íïëåæåíèå íïçâíëèò ðàíüøå íñäíèìàòü è óäåðæèåàòü áîéíåó. ×òîå áû ìáëåä÷éòü åìó çàäà÷ó, íñäéëåäûååéòå åìó íñä ãðóäü ñâåðíóòóþ á íåññëüéí ðàç íåëåíèó.

Ó ìàëüøà ñ íññäíòå ðîæååíèÿ èìååòñÿ ðÿä ðåðëåéññâ. Íàïðèìåð, åñëè áû

іїääëäëèòå ååäî ääïëü iїçâiїi÷- íèëà, ii ёçîäiїòñý äóäïé. Åñëè ðååååiїê eïñíåòñý ñòiїàìè iiðû, òî ià÷íåò äåëäòö øàäiїâuå ääëæäíèÿ, à åñëè âu iðëëiæèòå ðóéè ê ååä iїäiøâàì, òî ii ñòàíåò iòòàëëåàòüñý è iїëçòè. Ýòè åðiæäåíiúå ðååëåëñû nïñðåíý-þòñý iåäïëäi, äi 3-4 iåñýöåâ, è ðàëæå iїäoò áuòü eñ-iiëüçiїâàíü iðè iðiâåäåíèè äèiїàñòëëè è iàññàæà.

Óæå ê eñiöö iãðåiїi iåñýöà æèçíè iàëüø iñòàíåâ-ëèåàåò åçäëÿä ià iàìå, ó iãäi iijyäëýåòñý iãðåâàý öéüâéà. Å ðå÷åíèå åðiðiїi iåñýöà iàëüø óæå eäæèò ià æèâiòå, iїäiéiàåò è iїäiðà÷èåàåò å ðàçíuå ñòiðiїi ãiëiâo, ià-áëþäàåò çà äåèæóùèièñý eðóiїiìè iðåäiâòàìè, öéüâååòñý ñêëiijyþùåiòñý iàä ièi åçðiñëií. Å ðå÷åíèå ðåðåòüåäi iåñýöà æèçíè ii óæå iїæåò iїäiðà÷èåàòüñý ñi ñièiû ià åíé, à eñiäà, ñéö÷æií çåëëíôå iäiø iїäo ià åðóâóþ, iїæåò iãðååååðíòüñý fà æèâiò. Å ýðiò iãðëëä iåëüçy iñòàâëÿòü ååä iäfñäi ååç iðeñiїòðà.

Ååðiїåñý ê aëiїàñòëëå è iàññàæó è ðàññiїòðèi ðàçâèòëå eðiðè ii iåñýöàì.

Èòàé, aëiїàñòëëå äëÿ iїäiðiæäåíiûö (äi 3 iåñýöåâ) iðåäiїëäåàåò eäñëiâiå iãùåíèå ñ ðåååíéi, eñiðiїå ñòèiøëëðååò «eñiijëåññ iæèåëåíèÿ», iññóòñòâèå òóäiїi iãëäå-iäièÿ, ÷àñðiå åûëëäåûâàíèå iàëüøà ià æèâiòëé. Èðiїå ðiäi, iãiâoðiїèiû åæåäiâåíuå òäiëüå åàíiû è iëåâàíèå, eäåëëè iїäëæèååþùèé iàññàæ åñååäi ðåëà, à åëåâiïå, ñòè-ìoëëðiâàíèå åèòèâiûö åâèæåíèé ðåååíéà, ñâjyçâiíûö ñ ðååòðié iñøö-ðàçâèåàòåëëé, äëÿ ÷åäi eñiijëüçóþòñý åðiæäåíiûå ðåôëåëñû.

Ãëiїàñòëëå è iàññàæ äëÿòñý iðèiâði 15 ièíóò. Iäiàéi iå iäjçàðåëüií åuñiїíyöü iðåäiїæäåíiûå eñiijëåññû åñå ñðàçó. Åñëè iàëüø óñòàë èëè ó iãäi iëiõiå iãñòðiâíèå, iãðåíè÷üòåññ iàññàæåì, åñiñëiøòå 1-2 oïðàæíåíèÿ. Iñòàëüiûå óïðàæíåíèÿ ñäåëæåòå å òå÷åíèå äíy. Nòàðàéòåññ iðèäåðæèåòüñý iðåäiїæäåíiûé iññëäåâàòåëüiññò è iðè åuñiëiâíèè iàññàæà è aëiїàñòëëé. Ååëæåòå åñå äâèæåíèÿ iÿäéi è iåñiåøií.

Çäíéiàòòüñý ñ iàëüøñ ñëåäåóåò çà iñë÷åñà èëè ÷åñ ãi eñiøëåíèÿ èëè ÷åðåç 40-45 ièíóò iññëå iãäi. Åàøè ðóéè ãïëæíû áuòü ÷èñòùìè è òåëëüìè, ñëåäåóåò iñä-ñòðè÷ü iññòðè, ñíyòü áðàñëåòü è eñëüöà. Iàññàæíå iàñ-ëi èëè òàëüé

èìååò ñìûñë èññüçâàòü òîëüêî â òñ ñëó÷àå, åñëè ðóêè ñëèøêî ñóðèå
èëè, íåíáîðò, ÷åðåñ-

÷óð åëàæíå.

Óäíáíåå áñååñ çàíèìàòüñý ñ ìàëüøî îà øeðîêî ñòîëå iðè ðiðîøåì
îñååùåíèè. ïñòåéèòå íà ñòîë øåð-ñòÿíå íääÿëî, íà íååñ íïëîæèòå êëååíéó èëè
åëåéåíè-

÷åñéóþ íääñòëëéó, íà êëååíéó ÷eñòóþ íääéåíéó. ïåðåä çàíÿðèåì iñäðåéòå
íäéåíéó, íà eñòðîé áóååò éåæàòü ìàëüø, iðåååðèåðèåðüñ íïëîæèå íà íåå
ðåëéþ ãðåééó èëè iðíäéàæå ãîðÿ÷èì óóþþ. Åñëè â eñíàòå iði-õëåäíí,
íïëíñòüþ íäíëÿòü ìàëüøà íå íåäí. ïðèéðíéòå áåñ òåëéé èäéåíéé è iòéðûåàéòå
ëèøü òå ÷àñòè òåëà, eñòðûå iñäååðåàþòñý ìàññàæó.

Êóïèòå ìàëüøó ýðéèé áîëüøíé íåäóåííé ìÿ÷. Ýòà çàìå÷àòåéüíàÿ èäðóøéå
iññóæèò åìó íåðåùì ãèìàñòè÷åñëèì ñíàðÿäíí. ïñéà÷èåàíèÿ íà òåéíí ìÿ÷å
í÷åíü íðååÿðñý ìàëüøàì è iðåéðàñíí ðåëéðóþò èõ áåñòèåóëÿðíûé àííàðàò.
Íñèòå ðåååíéà íí äííó, ðàññêàçûåàé-òå åìó, åää åí ìàðíæèòñý. Åñåååà
íñðàíååéèåàéòåñü iðå-æäå, ÷åí íí ýòíäí çàðî÷åò ñàì. òíäää åí áóååò æäàòü
ñëååóþùååñ çàíÿðèÿ ñ ðàäíñòüþ!

Íåðåûé è áòîðîé ìåñÿöü

Ãèìàñòèé ññòîèò èç íääéàæèåàþùååñ íàññàæà, öåëü eñòîðîäí —
ñíèçèòü íñåñøåííûé òñíóñ ìñøö-ññè- áàòåéåé, è óíðàæíåíèé, íñíñåàííûð íà
åðîæååííûð ðåôéåññàð. Ãèìàñòèé ðåéííäóåðñý iðíäñæèòü íí
iðåæéååííûð íèæå íëàíó. Íäíàéí ýòè óíðàæíåíèÿ è ìàññàæíûå iðèåìû íå
íáÿçàòåëüñí áññëíÿòü áñå ñðà-çó. Äåëæèòå èõ ÷àñòÿìè, â òí åðåìÿ, eñäää
ìàëüø áíäð-ñòååóåò.

1. ïñäéàæèåàþùéé ìàññàæ ðó÷åé, 6–8 äåèæåíèé íí êàæäíé ðóéå. ïñëîæèòå

ìàëûøà íà ñïèíêó, íñâàìè ê ñåáå. Âëîæèòå áîëüøîé ïàëåö ñâîåé ïðàâîé ðóêè â
ëå-âóþ êèñòü ðåáåíêà. Äåëàéòå íåæíûå iñäëàæèâàíèÿ îò êèñòè ê ïëå÷ó —
ñíà÷àëà ñ áíóòðåíåé ñòîðñíû ðóêè ìà-ëûøà (ðèñ. 9), çàòåì ñ áíåøíåé ñòîðñíû
ðóêè (ðèñ. 10).

2. Íñâëàæèâàþùèé ìàññàæ íñâàìè, 6–8 äåèæåíèé iñ ëàæäîé íñæêå. Íàëûø
ëåæèò íà ñïèíå, íñâàìè ê ìàìå.

Ptte.9

Pit<::: 10

ITpuyJO HOliCKY pe6eHI<a y,lleP%HBa:i!Te npaofl pyxofl.
rn3,!1:&Te MaJI:&nua no HOl!cr<e C33.,!1H OT CTOmi I< 6e,l1Py,
o6xo

,lll'I xoneHo HHe 33,!18ll3J'I nepe,!IHefi '-!acTHroneHH.

Ðeñ. 11

Â êiiöå äâèæåíèÿ íàïðàâëÿéòå ðóêó êïåðåäè ê ïàðî-âîé ñêëàäéå (ðeñ. 11).

3. Íàññàæ ñòii. Â òii æå èñõiäíi iïëíæåíèè åïçüìèòå iïæêó ìàëûøà iäíié ðóêíé. Iïäååðæèåàéòå ñòiió ïëàäåíöà iäíié ðóêíé, à äðóäîé êðóäîäûùè äâèæåíèÿìè åïëüøîäi ïàëüöà yíåðäè÷i iïäëàæèåàéòå iïäøåó èëè ðèñóéòå íà íåé «âïñüìåðéè». Iïäíýéòå ðóêè è ñääëàéòå òi æå ñ äðóäîé ñòiié ìàëûøà.

4. Ðåðëåéòiðii ñäèáàíèå è ðàçäèåàíèå ñòii. Â òii æå èñõiäíi iïëíæåíèè óäåðæèåàéòå ñòiió ìàëûøà iäíié ðóêíé. Eíi÷eëií áïëüøîäi ïàëüöà äðóäîé ðóêè áûñòðî íàæìèòå íà iïäøåó ðåååíèå ó iñííàíèÿ ïàëüöåâ. Â ìòååò íà yóî ðàçäðåæåíèå ðåååíi ñäiåò ñòiió. Çàðåí ýòèí æå ïàëüöåí ëðååäèòå ñ íàæèiíi ií íàðóæ-íiíó êðàþ ñòiiû ìò ìèçèíöà ê iÿòéå. Íàëûø ðåðëåéòiðii ðàçîäiå ïàëüöû. Èàæäiå óïðàæíåíèå iïâòiðèòå

3–4 ðàçà.

5. Iïäëàæèåàþùèé ìàññàæ æèåîòèèå, 5–6 iïâòiðåíèé. Ðåååíi ëåæèò íà ñïèíå. Nääëàéòå êðóäîäûùå iïäëàæèåàíèÿ æèåîòå ëääíiüþ ëðååíé ðóêè ií õiäó ÷àñiäîé

ñòðåéèé, íå íàääåéèåàéòå íà íáëàñòü íå÷åíè, iðàååiå iïäðåååðüå (ðeñ. 12).

Đèñ. 12

Çàòåì àûïïëíèòå âñòðå÷íûå ïääëàæèâàíèÿ. Íïëíæèòå ëàäííü ïðàâîé ðóêè íà

ëåâóþ iñëîâèíó æèâîòà ñâåðõó, à ëàäííü ëåâîé ðóêè òûëüííé ñòîðíííé âíèçó iñðàâîé iñëîâèíû æèâîòà ðåáåíéà. Îäííâðåìåííi iñäëàæèâàéòå ëàäííüþ âíèç, à òûëüííé ñòîðíííé iàëüöåå ââåðõ (ðèñ. 13).

Çàòåì ñäåëàéòå iñäëàæèâàíèÿ iñ ëîñüì ìûøöàì æèâîòà ðåáåíéà. Íñëîæèòå ëàäííè ïååèõ ðóê iñä iñyñíèöó iàëüøà. Çàòåì ïáðâàòûâàþùèìè äåèæåíèÿìè ðóêè íàïðàâëýþòñÿ íàâñòðå÷ó äðóã äðóãó, ñâåðõó âíèç è êïåðåäè è ñîåäèíýþòñÿ íàä iñiêñ (ðèñ. 14). Çàâåðøèòå iàññàæ æèâîòà êðóãîâùè iñäëàæèâàíèÿìè, iñâðîðøèòå 2–3 ðàçà.

6. Íñäëàæèâàþùèé iàññàæ ãðóäêè, 5–6 ðàç. Äåóiy ðóêàìè ïäííâðåìåííi iñäëàäüòå ãðóäêó îò ñåðåäèíû

Đèñ. 13

Đèñ. 14

ââåðõ è â ñòîðííû ê iïäìûøêàì (đèñ. 15). Çàòåì âíèç â ñòîðííû è ê iïäìûøêàì (đèñ. 16). Iïòíî íáõâàòèòå ãðóäü ðåáåíêà è áûñòðî, iï ï÷åíü íåæíî, íàäàâëèâàéòå

Đèñ. 15

Đèñ. 16

íà ãðóäíóþ êëåòêó. Ýòî óïðàæíåíèå ñòðèìóëëðóåò áîëåå ãëóáîêèé âäîõ.

7. Đåôëåêòîðíå ðàçãèáàíèå ñïèíêè íà ïðàâîì è ëå-âîì áîêó, ïî 2–3 ðàçà á êàæäóþ ñòîðíó. Ííèíæèòå íà-ëûøà íà áîê. Íäííé ðóêîé ïðèäåðæèâàéòå ïíæêè ðåååíêà, à íàëüöàìè äðóäíé ðóêè, áîëüøèì è óêàçàòåëüíùì, ïðîâåäèòå áäíëü

іїçâііі÷іеêà һіеçó һâåðõ, іò һðåñòöà   օåå. Â һòâåò íà ýòî ὶàëüø іðîãíåò һієíéó. Ñäåëàéòå óïðàæíåíèå һ äðóãîãî áîêà.

8. Âûéëàäûâàíèå íà æèâîòèé, 15–20 һâåéóíä. Іїëíæèòå ὶàëüøà íà æèâîò, һієíâà іðеїїäíÿòà, ծóêè үиेðàþòñÿ íà іðåäiëå÷üÿ, үiæêè ðàçâåäåíû   һòîðiiû. Үòî óïðàæíåíèå ðàçâèâàåò һієíó   օåþ. Іà÷іеòå һ 5–10 һå-êóíä, үiñòäiåííі օâåëè÷èâàéòå  ðâiÿ  uêëàäûâàíèÿ.

9. Іїääëàæèâàþùèé ὶàññàæ һієíéè, 4–5  âèæåíèé.  åáåíîê  åæèò íà æèâîòå, үiääìè   ὶàìå, ծóêè үiä  ðó- üþ. Іїääëàæèâàéòå һієíéó ὶàëüøà  ò үiїêè    їєíâå  uëüííé  òîðiiíé  eñòè,    áðàòíî  àïðàâëåíèè,  ò  iєíâû   үiїêå —  àäiíüþ (ðèñ. 17).

Дең. 17

Äi 1,5–2 ләңүөлә, еїләәә ләєүүр іә ніңдәійүүр оңдірінде айлардағы әлемдең көзіндең түрлілігінен тура калыптастырылады. Оның көзіндең түрлілігінен тура калыптастырылады.

10. Дәлдіктердің көзіндең түрлілігінен тура калыптастырылады. Оның көзіндең түрлілігінен тура калыптастырылады.

Đèñ. 18

Òàêîå iïëîæåíèå ïàëüöåâ íåîáõîäèï â öåëýõ áåçî-ïàñíîñòè, ÷òîáû ðåáåíîê íå ñîñéíëüçíöe ñî ñòñëà ïðè ðåçêñ ïòòàëëåàíèè, êñòîðñ åïðèçíéäåò, åñëè åû ïðè-êîñíåòåñü áïëüøèìè ïàëüöåìè íäííâðåìåíî ê íáåèì iïäîøåàì ìàëüøà. Â ìòååò íà ýòî ìàëüø ýíåðãè÷í ìò-òîëéíåòñÿ, ðàçãèáàÿ ííä è ïðíäâèääÿñü áïåðåä. Âàæíî,

÷òîáû áàøè ðóêè áûëè ïëîòí ïðèæàòû ê ñòñëó, ñîçääâàÿ ëíñðó. Èíà÷å ðåáåíîê ìòòîëéíåò ðóêè, à ñàì ïñòà-íåòñÿ ëåæàòü íà ìåñòå.

11. Йїäёàæèâàþùèé ìàññàæ ðó÷åê.

12. Йїäёàæèâàþùèé ìàññàæ îíæåê.

13. Йїёà÷èâàíèå â iïçå ýìáðèïíà. Đåååíîê ëåæèò íà ñïëíå. Đóêè ìàëüøà ñêðåùèâàþò íà ãðóäè, ñãèáàþò îíæ, êïëåíè iðèäïäýò ê æèåîòó, iðèäëåàþò ãïëååó âïå-ðåä.

Йїçó âçðîñëüé ôèêñèðóåò ðóêàìè. Â ýòïé iïçå iïæ-îí iïëà÷èâàòü ðåååíêà ê ñååå è îò ñååý è ñ ïäííäí áîëà íà äðóäíè 5–10 ðàç. Äâèæåíèÿ äåëàþò iëàäíî ðèòìè÷- îí (ðèñ. 19).

Ðeñ. 19

14. Ìíêà÷èâàíèå íà ìÿ÷å. Ìíëíæèòå ðåáåíêà æèâîòîí íà ìÿ÷. Ðàçååäèòå åãî êíëåíè ñøðííêî á ñòîðííû. Ìðèääðæèâàÿ ìàëüøà á íáëàñòè ñïëíû, ìíêà÷èâàéòå ìÿ÷ á ðàçèè÷íûð íàïðàâëåíèÿðó: áïåðåä-íàçàä, á ñòîðííû, ii êðóåó. Ðàçìàð äâèæåíèé äïëæáí áûòü íåáîëüøèì, ÷òíáû ðåáåíîé íå ñïñëîëüçíóé. Ýòî óïðàæíåíèå ñiiññáñòåóåò õïðîøåìó ðàññëàáëåíèþ è òðåíèðóåò áåñòèåóëÿðíûé àïiàðàò.

Òðåòèé ïåñÿö

Ìàññàæ è áèiñàñòèéà äëÿ äâóõìåñÿ÷ííâí ìàëüøà íðíâîäÿðíñÿ ii ñëåäóþùåìó íèæå íëàíó, åñëè áû ðåøè-ëè áûññëíèòü áñå iðèåìû è óïðàæíåíèÿ ñðàçó. Ìíäðíáíå ññòàíîëìñÿ íà ííåûð óïðàæíåíèÿðó è ìàññàæíûð iðèåìàð.

1. Ìíäëæèâàþùèé ìàññàæ ðó÷åê, 6–8 äâèæåíèé ii êàæäîé ðóêå.
2. «Êó÷åðñëèå äâèæåíèÿ». Ìàëüø ëåæèò íà ñïëíå. Âëíæèòå áîëüøèå

їàëüööû ڏóê â ڳାହିଁର ଢାକାଳିରେ, ମନୋରେତ୍ତିରୁଲେ ଯାଏଯୁଗାରେ ନେଥାଏର ରଦ୍ଦାକାରୀରେ ଆଖି ହେବେ. ଧାରାଳାରେ ଢାକାଳିର ନେଇଠିରୁ (ରେଣ୍ଟ. 20), ଚାରାଙ୍କ ନାହାରେବେ ରୁହା, ଯାଦାକାରୀରେ ଆଖି ହେବେ. ଯାଦାକାରୀରେ ଆଖି ହେବେ, ଯାଦାକାରୀରେ ଆଖି ହେବେ. ଯାଦାକାରୀରେ ଆଖି ହେବେ.

ରେଣ୍ଟ. 20

Дең. 21

3. Ііләеàæèâàþùеé іаññàæ үїæåê, 6–8 äâеæåíеé ії ेаæäîé үїæêå.

4. «Ñêîëüçyüèå øàãè». Іаëüø өåæèò íà үїëíå. Іáõâàðèòå үїæåíè ڈåååíêà өàê, ÷òïáú áîëüøèå үаëëüöü ڏóê áûëè ڏàññïëíæåíü íà ىåðåäíåé үїââðöüññòè үїæåíè, à үñòàëüíüå — íà çàäíåé. Çàòåì үûëðÿìèòå үїñó ڈåååíêà è, үêîëüçÿ үї үїââðöüññòè үñòïëà, үñäïèòå ڦå. Ііâòîðèòå әâеæåíèå әðóäîé үїñé. Үòî Ӧïðàæíåíèå ىاڻëíèååò ڦäçäó íà ڦâëüñëíåäå. Іí ڦïðîøî Ӧêðâïëÿòå ىûðöü үїñ è ڦàçâæàååò үñðíøþ ڦâàêöèþ. Ӑñëè ىаññèâíå ڦàçâæàåíèå үїñ ڦâðòñý ڦ ڦðóäî, үї ڦðè÷ëíå ىâûðøåíü ڦïðóñà ىûðö-ڦñâæàåòåëåé, ڦðëíæèòå ڦûñëíåíèå ڦðóñà Ӧïðàæíåíèÿ ڦî ڦðàððøåå ڦâçðàñòà, à ىرëà үїæü ڦðññòî ىððñàòü ڦðññàìè үї үїââðöüññòè үñòïëà. Ііâòîðèòå 5–6 ڦàç.

5. ڦåôëåêòîðíüå ڦñâæàåíèÿ è ڦàçâæàåíèÿ ىаëëüöåå ڦðññ, 3–4 ڦàçà.

6. Ііләеàæèâàþùеé іаññàæ æèâîðèêà үї ÷àññâîé ڦððåëêå, 5–6 ڦàç.

7. «Ӗäî÷êà». Іаëüø өåæèò íà үїëíå. Ӑëíæèòå Ӧêàçàðåëüíüé ىаëåö өåâåíè ڦóêè â ڦââðþ ڦàäñü ڦåååí-

êà, ڦñòàëüíüìè ىаëëüöåìè ڦáõâàðèòå ڦâî ڦëñòü. ڦðàâîé ڦóêîé ڦââðæèâæèòå ڦåå үїñè ڦ ڦâëàñòè үїæåíåé «âèëî÷- ڦîé» è, ڦëââæà ڦûëðÿìèâ ڦð, ىââððíèòå ڦàç

Õåáåíéà áëå-âî ìò ñåáÿ. Ñðàçó æå áñëåä çà ýòèì ìàëûø ñàlññòýòåëüíí iñáïðà÷èåàåò áïëíâó è áåðõíþþ ÷àñòü òóëíâèùà â òó æå ñòîðñíó. Çàäåðæèòå ìàëûøà â iñëíæåíè íà áîêó, ióñòü íí iñòðåíèðóåò ìñøöû øåè, óäåðæèåàÿ áïëíâó (ðèñ. 22).

Дөң. 22

Çàòåì àûâåäèòå ëåâóþ ðó÷êó ìàëüøà ÷óòü âïåðåä — è üí óæå ëåæèò íà æèâîòå. Іїðàâüòå ðóêè ó íåäí iñä ãðóäüþ, ðàññðàâèå êèñòè. Âûññéíèòå iññðîòòå ã äðóäóþ ñòîðñíó, ñññðåâðñòâåíí iññáíýå ðóêè. Ñëåäèòå, ÷òîáû ìàëüø iðè iññðîòòå íå iðñâèåäëñý iñçâíí÷íèéíí âåâðõ, iññðàÿñü íå ãíññåó è ýäñäèöü. Âûññéíýý ýòî óïðàæíåíèå, ìàëüø ððåíèðóåò ïûøöû âñåññ òåëà è ðàçâèååò ãåñòèåóëýðíûé àïñàðàò. Ñääëàéòå óïðàæíåíèå 2–3 ðàçà á êàæäóþ ñòîðñíó.

8. Âûêëàäûâàíèå íà æèâîòèê, 15–20 ñåêóíä.

9. Ìàññàæ ñññéíè è ýäñäèö, 4–5 äâèæåíèé. Іїñæèòå ìàëüøà íà æèâîò. Іїñæèäüòå âñþ ñññéíó è ýäñäèöü. Åññéè ìàëüø óæå ëåæèò íà æèâîòå óñòîé÷èåí, iññæèäüòå åñí äâóìý ðóêàìè. Ñääëàéòå êðóññåå ðàññòèðàíèå. Іðè ýòññ íàëüöû ððåññé ðóêè ñìåñùàþò êîæó iñ ÷àññåíè ñòðåëéå, à íàëüöû ëåññé ðóêè — iðñðèå ÷àññåíè ñòðåëéè (дөң. 23–24).

Đèñ. 23

Âàæíî, ÷òíáû ðóêè äâèäàëèñü iñíåðåìåííî, èíà÷å êîæà ìàëüøà áóäåò ðàñòýæâàòüñÿ.

Ðàñòèðàòü ýâñäèöû ñëåäóåò iñíåðåìåííî. Çàååðøèòå ìàññàæ iñäéàæèâàíèåì.

10. Ðåôëåêòîðñå iñëçàíèå, 2–3 ðàçà.

11. Ðåôëåêòîðñå ðàçäèáàíèå ñïëíêè íà iðàâíî è ëåâíî áîêó, iñ 2–3 ðàçà â êàæäóþ ñòiðñíó.

13. Iàññàæ ïæåê.

14. ïéà÷èâàíéå â iïçå ýáðèñà, 2–3 ðàçà â êaæ-äóþ ñòîðñó.

15. ïéà÷èâàíèå íà ìÿ÷å.

Дең. 24

Аєїләңдөәә таңнәә (3–5 тапшылыш)

Хөймәндең тапшылышының түрүн аның тапшылышының түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан. Ай-иәңдәүілдегі тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан. Ай-иәңдәүілдегі тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан. Ай-иәңдәүілдегі тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан.

Дөңгелек тапшылыштардың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан.

А 3–4 тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан. А 3–4 тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан. А 3–4 тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан. А 3–4 тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан. А 3–4 тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан.

Одегендең тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан.

Итеп тапшылыштың түрүнен көбүркөйткіліктерін сипаттауда орналасқан.

æèâîòèê). ×òî äëÿ ýòîâî íóæíî äå-ëàòü? ×àñòî îáùàòüñý ñ ìàëûøíî, âéëàäûâàòü â ðóêè óäíáíûå äëÿ çàðâàòà èãðóøè. Đàçâèòèþ ìàëûøà áóäóò ñïññíáñòââàòü ïëàâàíèå è òåïëûå âàííû, áïëåå ýíåð-ãè÷íûé ìàññàæ, àéðèâíûå óïðàæíåíèý íà ïññâå âðîæäåíûõ ðåðéâññâ è ïàññèâíûå óïðàæíåíèý ñ âéáðàöè-åé, ðî åñòü ëåâèèì âñòðýðâàíèåì ïåðåä âûññéíåíèåì ñïññâäåíèý.

×åòâåðòûé ìåñýö

Íà ÷åòâåðòíî ìåñýöå æèçíè ÷àùå âûëëàäûâàéòå ìà-ëûøà íà æèâîòèê. Íðè ýòíî ù óæå äïëæåí ïûòàòüñý ïðëíïáíyòü ðóëíâèùå, ùïèðàÿñü íà ïðåäïëå÷üý èëè ëà-äííè ïïéóññâíóðûõ ðóê. Äàéòå ðåáåíêó ïðîñòíð äëÿ èäðû. Ñ ýòíé õåðüþ êóïëòå ìàíåæ èëè ïññòåéèòå íà ïïë íääýëí è ïóñòèòå ìàëûøà âíèç. Â ðî åðåíÿ, êíäääà ðåáåíîê íàðiäèòñý íà ïïëó, èçååâàéòå ñêâíçíÿéâ. Çàíþðèý ìàññàæåì è åèííàñòèéíé ïññòð ïðîñäèòü ïñ ñëåäóþùåíò ïëàíó.

1. Ìàññàæ ðóê.

2. «Áîñ». Ìàëûø ëåæèò íà ñïëíå. Áëíæèòå áíëüøèå ïàëüöû ñâíèõ ðóê â ëàäííè ðåáåíêà, ïñòàëüíûìè ïàëüöàìè ñëåäâè ïðèäåðæèâàéòå åäí êèñòè. Íñâðåíäíî ñâéâàéòå è ðàçâèâàéòå ðóêè ìàëûøà: íäíà ðó÷êà ñî-äíóòà, äðóäàÿ âûñðýlëåíà, è íàíáíðîò, èçååâàéòå ðûâ-êîâ. Íðè ðàçâèâàíèè ñëåäóåò äâèâàòü ðó÷êò ãäðåä è ê õåíòðó, ñëåäâè ïðèíïáíèàÿ ïëå÷î. Ôàéèì íáðàçí, èìèòèðóÿ äâèæåíèý áíèñâðà, ñëåäâè ïïâîðà÷èâàì ìà-ëûøà ñ áîéò íà áîé. Íðè áûññéíåíèè óïðàæíåíèý óêðå-ïëýþòñý ðóêè è ïëå÷è ìàëûøà. Ñääëàéòå 5–6 ðàç êàæ-äíé ðóêíé.

3. Ìàññàæ ïïä.

4. Íåðåñòóïàíèå â ïïëíæåíèè ëåæà íà ñïëíéå, 4–5 ïïâòíðîâ. Ýòî óïðàæíåíèå àíàëíäè÷íî óïðàæíåíèþ

«Ñòîéòå, ïïæêè» èç ðàçäåëà, â êîòíðî ãïâîðèòñý íá íáó-

÷åíèè ïëàääíöåâ ïëàääíèþ, è âûïïëíÿåòñÿ òàê. Ìàëûø ëåæèò íà ñïëíå. Âïçüìèðå åäí çà ùèëîëîòêè, ñïäíèðå ïïæêè â ëïëåíÿð è ïðèæìèòå åäí ñòññû ê ïïäåððíñòè ñòñëà, íà êîòîðñì ïí ëåæèò.

Ìïäòîðèòå óïðàæíåíèå íåñëëüêî ðàç, çàòåì ñëåääè âñòðÿðíèòå ïïæêè ìàëûøà. Ñëåääóþùåå óïðàæíåíèå —

«Øàäè». Èç ïïëåæíèÿ «Ñòïéòå, ïïæêè» (ìàëûø ëå-æèò íà ñïëíéå, à âû óäåðæèåàåòå åäí ùèëîëîòêè) ñäèåàéòå è ðàçäèåàéòå ïïæêè ìàëûøà, êàê áóäöî ïí õïäèò ñòñìàìè ïí ñòñëó.

Ìïäòîðèòå äåèæåíèå íåñëëüêî ðàç è çàëí÷èòå óïðàæíåíèåì «Ñòïéòå, ïïæêè».

5. Ñäèåàíèå è ðàçäèåàíèå ïïæåê iïí÷åðåäíî è åìå-ñòå â ïïëåæåíèè íà ñïëíéå, 4–5 ðàç. Ìàëûø ëåæèò íà ñïëíå. Îáõåàòèòå åïëåíè ìàëûøà ðóêàìè òàê, ÷òïáû áïëüøèå ïàëüöû íàðïäèëëñü ñâåððó, à âñå ïñòàëüíûå ñíèçó åïëåíåé. Ñïäíèòå îäííäðåìåíî ïåå ïïäè, ðàçååäÿ êïëåíè, ñ ëåãêèì íàæèñì íà æèåîò (ðèñ. 25).

Ðèñ. 25

Ìåäëåíï ðàçîãíèòå. Åñëè ìàëûø íå õî÷åò ðàçãèáàòü ïîæêè, ñëåãêà èõ âñòðýõíèòå. Ñääëàéòå ïäíîâðåìåíïå ðèòìè÷íïå ñääëàíèå äâóõ ïîæåê, à çàòåì iñ÷åðåäíïå èõ ñääëàíèå.

6. «Êó÷åðñêèå äâèæåíèÿ», 6–8 ðàç.

7. Ìàññàæ æèâîòèêà iñ ÷àññâîé ñòðåëêå.

8. «Óãïë», 3–5 ðàç. Ìàëûø ëåæèò íà ñïëíå. Ëåâîé ðóëîé íáðâàòèòå ïîæè ìàëûøà â íáëàñòè ëïëåíåé, à iðà-âîé ðóëîé íáðâàòèòå ãïëåíè ñíèçó. Àêéóðàòòí iñäíèìåéòå áûïðýìëåíûå ïîæêè ðåáåíèå ãî áåðòèêàëüíïäî iñëîæåíèÿ

è iåäëåíî ñïóñêàéòå (ðèñ. 26).

Ðèñ. 26

Âñëè åìó íå óääåòñý âûïðÿìèòü ïîæêè, ñëåãêà èõ âñòðÿöíèòå ïåðåä âûïñëíåíèåì iñäúåìà. Óïðàæíåíèå óéðåíëÿåò ïûøöû æèåîòà.

9. Íîâîðîò ñî ñïèíèè íà æèåîòèê ñ iññùüþ âçðîñëíåí, 2–3 ðàçà â êàæäóþ ñòîðííó. Ìàëûø ëåæèò íà ñïè-

íå. Âëíæèòå óéàçàòåëüíûé ìàëåö eäåîé ðóêè â eäåôþ eäåññü ðåååíêà, ïñòàëüíûè ìàëüöàìè íáðâàòèòå åãî êèñòü. Íðàâîé ðóêîé ñëåãêà ñîñíèòå ëååôþ ïîæêó ìàëü-øà è iñååðíèòå òàç ðåååíêà åiðàâî. Ñðàçó æå âñëåä çà ýòèì ìàëûø ñàìñòîïòåëüí iñåðà÷èåàåò åiðåíó è ååðõíþþ ÷àñòü òóëíâèùà â òó æå ñòîðííó. Çàääåðæèòå ìàëûøà â iñëíæåíèè íà áîêó, ióñòü ïí iñòðåíèðóåò ïûøöû øåè, óääåðæèåàÿ åiðåíó (Ðèñ. 27).

Đèñ. 27

Çàòåì âûâåäèòå ëåâóþ ðó÷êó ìàëûøà ÷óòü âïåðåä — è ûí óæå ëåæèò íà

æèâîòå. Îñiðàâüòå ðóêè ó íåãî iñä ãðóäüþ, ðàñiðàâèâ êèñòè. Âûññéíèòå iñâîðîò â äðóäóþ ñòñðñíó, ññòâòñòâåíí iñlåíýâ ðóêè: ÷åðåç iðàâûé áîé — âëåâî, ÷åðåç ëåâûé áîé — âïðàâî.

10. Íàññàæ ñïèíû è ýâñäèö.

11. Ñòèìóëèðñâàíèå ðåôëåêòîðññâi ïñëçàíèÿ.

12. «Íéñâö», 1 ðàç. Íàëûø ëåæèò íà æèâîòå. Íáðâàðèòå iðàâîé ðóêîé ãîëåíè ìàëûøà, çàðåì iðeññäíèòå ññâè ðåâåíèà è iñäëîæèòå ëàäññü ëåâîé ðóêè iñä æèâîò, ññçäàâàÿ ðåâåíèó ññðó, è iðeññäíèòå åâî íaä ñòñðñí (ðèñ. 28).

Đèñ. 28

Ìàëüø iðè ýòîì èåæèò ãîðeçíiðàëüíi íà èàäííè, êàê íà iðèñàäéå, åãí ãîëíâà è iðå÷è iðeñäíýòû. Óiðàæíåíèå äåëàåðñý ïäèí ðàç è äëèòñý íåñêëüéí ñåêóíä, ðàçâèåàåò ìûøöû çàäíåé iñååðõíñòè ðåëà.

13. Ìàññàæ ðóê è òóëíâèùà.

14. Èà÷àíèå íà ìÿ÷å ñ iñðíé íà ñòññû.

15. Íêà÷èåàíèå íà ìÿ÷å íà ñïèíå.

Â âàøåì iðàíå çàíýòèé iñýâèëèñü iñåûå óiðàæíåíèý, è ýòî åñòåñòååííi. Ìàëüø ðàñòåò, ñòàííåèòñý áîéåå ñèëüíû, à çíà÷èò, äîëæíà ìáíýòüñý è íàãðóçêà. Íäíàéí åñëè áû áèäèòå, ÷òî ðåååííè iñêà íå ãîòñâ ê áûííëíå-

ièþ òåõ èëè èíûõ äâèæåíèé, ìòëíæèòå èõ áûííëíåíèå äî ëó÷øèõ áðåìåí.

Í÷åíü ñêîðî âàø ìàëûø iïäðàñòåò åùå, è òîääà, íàâåðíýêà, ó íåäî âñå iïëó÷èòñÿ.

Íyòûé ìåñÿö

Íåñêîëüêî ðàç â äåíü åûëëåäûåéòå ìàëûøà íà ðâåð-äóþ iïâåðoïñòü: íà iïë, ôàíåðó, â ìàíåæ. Ýòî âàæíî, iïðòññó ÷òî â iïëîæåíèè íà æèåîòå ñ iðeñäíýòîé ãðóæéíé çíà÷èòåëüñí óååëè÷èååðòñÿ íáçîð, à íåäéþääíèå çà ïðóæåþùèì ìëðíî áéàåîòåíðíî ñêåçûåååòñÿ íà ðàçâèòèè ðåååíêà. Íà iïyòññó ìåñÿöå ìàëûøè íáû÷íî áíëåå óååðåííi iïèðåþòñÿ íà èåäííè åúiðýìëåííûõ ðóê, ëåæà íà æèåîòå. Ííè iïñóò ìåðååíðà÷èååòüñÿ ñî ñièíû ñíà÷àëà íà áî÷íê, iïðòññó íà æèåîòèê.

×åòûðåðòìåñÿ÷íûå ìàëûøè ðîðîøî iïèðåþòñÿ íà iïæêè iðè iïäååðæêå iïä iñûøêè, íà÷èíàþò iïäiðûåèåðòü. Èì, êàê iðåâèëè, iðåâèòñÿ òàê ðîäèòü, iïyòññó iðåêòèéóéòå iïäåíóþ ðîäüåó ÷àùå. Ííè íáû÷íî iðè-åûåàþò â ðîðîøåì íàñòðîåíèè, äëèòåëüñí, iååó÷å åó-ëýò. Ìàññàæ è åèiñàñòèéó iðîññåèòå iïñëåäóþùåìó iëäíó.

1. Ìàññàæ ðó÷åê.
2. «Êó÷åðñêèå äåèæåíèÿ» ðóêàìè, 4–6 ðàç.
3. Ìàññàæ ïæååê.
4. «Âåëîñëåä» iïññàìè, 6–8 ðàç.
5. «Áîêñ» ðóêàìè, 8–10 ðàç.
6. Ðàçâåååíèå è iðèååååíèå ñîñíóòûõ â ååäðàõ è êiëåíýõ iïñ. Ìàëûø èåæèò íà ñièíå. Óäåðæèååéòå åäí ñîñíóòûå iïæêè ðóêàìè çà åiëåíè. Ðàçâåååíèå èõ â ñòîññó è ñåñæèòå åìåñòå (ðèñ. 29). Ìîâòîðèòå 4–6 ðàç.
7. Ìàññàæ æèåîòèêà.
8. Ìðèñàæèååíèå çà ðó÷êè. Ìàëûø iðîññåèòå ëå-æàòü íà ñièíå.

Ííçâíëüòå åìó íáðâàòèòü âàøè áîëüøèå íàëüöû, íñòàëüíûìè íàëüöàìè íðèääðæèâàéòå åãî êèñòè. Çàòåì áûïðÿìèòå ðóêè íàëüøà è ñëåâêà ííòÿìèòå åãî ââåðõ, ííáóæäàÿ íðèííäíÿòü áîëîâó è íëå÷è (ðèñ. 30).

Đèñ. 29

Дең. 30

Іå аїаїїәј ўї нїеїї-÷аїї іїеїәїїеї, іїаїї үїоңоेोа ҝаєүоәа іаðаоїї іа нїоїе, үї іа нїеїо, ә іа аїї, ÷оіау үї іа óааðеëñї çаòүеëїї. Үої оїðаæíїеа іїеаçїї әеїї օоәе ے іðаññà. Іїаðоиðеоа әаїї 2–4 ðаçа һ оеëаәүааіеаі іа іðаâүе ے әаâүе аїї.

9. Іїаїðио һї нїеїїе іа æеâїоेїе çà ےãðóøeїe һ иїиùüþ ھçðiñeїaї, 2–3 ðаçа.

10. ҝаєүоәа нїеїїе ے иїиїе.

11. «Їeїâаö», 1 ðаç.

12. Іїeçàíеа іа æеâїоेїе çà ےãðóøeїe. Іїеїәеоа ҝаєүоәа іа æеâїо. ҝаðааðеоа һоіїү ڈаааіеа һааðоо, һааðааеоа ے ڈаçаæааеоа ےo, ÷оіау әаеæаіеї әүеї ىїаїїи ىїааðааеüи әаеæаіеї ےyäóøe. ҝиñеа یاñeїeüe әаеæаіеї ىñòааүоа ىїæeї ҝаєүоәа һ ىїаїїоїї ىїеїәїїе, һ ڈаçааааіїи ә һоіðли ےїeایї ے, әаéоа әио әiçиїæїñòü һаиñòиїyоаеüи ٹоðиїeїoüñї (дең. 31).

Đèñ. 31

Â ðåçóëüòàòå ðåáåíîê iåðåäâèääåòñý âiåðåä. Çàòåì ñíñâà ññäíèòå úæêè
ìàëüøà, ñòèìóëèðóý îòòàëéèâàíèå ýðéïé èääðóøéïé.

13. Ïñâîðîò ñî ññëíû íà æèâîò ñ ìññùüþ âçðîñëîâ, 2–3 ðàçà.

14. Эðóãè ðóêàìè. Іàëüø ẽåæèò íà ñïèíå è äåðæèòñÿ çà áîëüøèå ïàëüöû åàøèð ðóê. Іåäéãíî, iëàâî ïðåâåæòå ðóêè ðåååíéà â ñòîðííû, iñäíèòå ÷åðåç ñòîðííû ê åïëíâå, çàòåì ùóñòèòå åïåðåä è áíèç (ðèñ. 32). Іíàòîðèòå óïðàæíåíèå 2–3 ðàçà iñä ðèòìè÷íûé ñ÷åò. Іñëå ýòïäî áûïïëíèòå äåèæåíèÿ ðóêàìè â íáðàòíî íaiðàâæåíèè: åïåðåä, åååðõ ê åïëíâå, â ñòîðííû, áíèç. Іíàòîðèòå 2–3 ðàçà. Ýòî óïðàæíåíèå — ñàïíå ñëíæííå äëÿ ìóñêóæàòóðû ðóê è iëå÷. Äåéàéòå åãî òïëüêî â òñ ñëó÷åå, åñëè ìàëüø óñâîëå áîëåå ïðîñòûå óïðàæíåíèÿ:

«Êó÷åðñêèå äåèæåíèÿ» è «Áîëñ».

Đeñ. 32

15. Ñäèáàíèå è ðàçãèáàíèå ïîæåê âìåñòå è iïñåðåìåíïî â iïëîæåíèè íà ñïëíå.

Ãèíàñòèêà è ìàññàæ (5–7 ìåñÿöåâ)

Âàø ìàëûø ñòàíîèòñÿ âñå áíëåå àêòèâíûì, iï æèâî èíòåðåñóåòñÿ
îêðóæàþùèì ìèðii. Ñàííå ëó÷øåå, ÷òî

âû ïîæåòå äëÿ íåãî ñääëåòü â ýòîò iåðèïä, — óäíâëåðâî-ðèòü åãî
ëþáíûòñòå. Ñ ýòîé öåëüþ ÷àùå iïñèòå ìàëû-øà iï äñó, ióñòü iï çíàêññèòñÿ
ñ æèçíüþ âçðíñëûõ.

Â òî æå âðåìÿ ó ìàëûøà äîëæíà áûòü âîçìæíñòü ñàíñòîýòåëüíûõ
çàíÿòèé ñ èäðóøêàìè. Èäðóøè iïæ-íï iïñåñèòü iåðåä ðåáåíêî íà ðàññòîýíè

ðóêè èëè âêëàäâàòü åìó â ëàäîøèè. Õîòý â ýòñi âïçðàñòå ëó÷- øèå èãðóøèè — ýòñi ñîáñòâåííûå ðó÷êè è íïæêè, êîòîðûå ìàëüø òàê è íïðîâèò çàñóíóòü ñååå â ðîòèè.

×òî êàñàåòñÿ äâèæåíèé ðåååíêà, òî ê 4–5 ìåñýöàì iñâûøåííûé òññóñ ìñøö-ññæåàòååé iñëíñòüþ èñ÷å-çååò. Òåïåðü ìàëüø ðàçìàðèååò ðóêàìè è íïåàìè ñâååíäíî è öåëåíàïðååëåíí.

Íå ñïåøèòå ñàæàòü ðåååíêà! Âñå ðîäèòååéè çíàþò, ÷òî iñðèìåðíî â iñëåíäà ìàëüø äîëæåí ñåñòü. Îáíàêî ñääëåòü ýòñi iñ äîëæåí ñàì. Íå ñàæàéòå ååí íåñëüíí, íå-êëååûåàÿ iñäóøèàìè, ëó÷øå íååñíå÷üòå åìó æåñòéóþ iññðó äëÿ ñïëíû â iñéíæåíèé iñëóëåæà.

Âàøè åæåäíååíûå çàíýòèÿ ñ ìàëüøíí, ìàññàæ è åèìíàñòèêà, ðåïåðü äëýòñÿ åñå åñëüøå è åñëüøå, äî 30 ìè-íóò. Âññíëíåíèå ðèòìè÷íûõ óïðàæíåíèé, òàêèõ êàê

«Áîêñ», «Êó÷åðñêèå äâèæåíèÿ», «Âåëíñèåä», iññóð ññ-iñðîâîæäåòüñÿ òàéíé æå ðèòìè÷íé iñçûêíé. Òåïåðü öåëè åàøèõ «òðåíèðîâîê» äîëæíû áûòü ñëåäöþùèìè: iññí÷àòåëüíí iñðìàëèçîâàòü òññóñ ìñøö iññ, åññíèòåòü iññðíóþ ðååéöèþ ñòñí, íàó÷èòü ìàëüøà óäåðæèååòü iñðåäìåòû, ðàçâèòü ðèòìè÷íñòü äâèæåíèé. Äëÿ ýòñíå åñëüøå íåùåéòåñü ñ ìàëüøíí, èññíëüçóéòå àèòèåíûå è íàññèåíûå óïðàæíåíèÿ, iñàâàéòå, èññíëüçóéòå èåðóøèè, ñññòåðòñòåóþùèå ååí åïçðàñòó, äâëæåéòå èíóåíñèåíûé ìàññàæ. Ìàññàæ äåòåé ýòñíå åïçðàñòà ñòåííåéòñÿ åùå åí-éåå iñðìàëèæèòåëüíû è ñëîæíû. ß áû iñññååðîååéè ðîäèòåéÿì iñðîéòè èóðñ iñ ìáó÷åíèþ äåðñëüíó ìàññàæó ó iñðîåññèíàëüññíå ìàññàæèèñòå èíåííî â ýòñi åïçðàñòå. Íññòíûé äåòññèé ìàññàæèñò iñéàæåò åàì iññåå ïðèå-ìû ìàññàæà è íáó÷èò iñññåíûì óïðàæíåíèÿ, êîòîðûå

iñññåóò åàøåìó ìàëüøó óêðåíèòüñÿ è å ðåçóëüðåòå áûñòðåå íàó÷èòüñÿ ñàäèòüñÿ ñàíññòýòåëüñíí.

Í÷åíü iññåéå ðîäèòååéè ñ÷èòàþò, ÷òî iñðìàëüííå ðàçâèòå åàëüøà iñðìèññòåèò ñàññìðîéçâëüíí, òî åñòü ååç àèòèåññíå ãîåøàðåëüñòåå åçðñëüð. Ýòî iñèåí÷íå iñåíèå. Âñëè åàæå iñëíñöåííñíå ðåååíêà èëøèòü åæåäíååíñíå èóíàíèÿ åâàííå, iñðåèëüíñíå ìàññàæà è åèìíàñòèêè, à òàêæå iññòíýíñíå

Íáùåíèÿ ñî áçðîñëûìè, یí íà÷íåò îòñòàâàòü â ñâîåì ôèçè÷åñêîì è ïñèõè÷åñêîì ðàçâèòèè îò ñâåðñòíèéîâ. Іíýòùò çàíèìàéòåñü ñ ìàëùøï ÷àùå è àéòèâíåå, íå ïðåíååðååàéòå ñîâåòàìè iðî-ôåññèíàéîâ — ïñòíûõ äåòñêèõ âðà÷åé è ìàññàæèñòðâ!

Øåñòíé ìåñÿö

Íà çàíÿòèÿö ãûññéíÿéòå óæå èçâåñòíûå óïðàæíåíèÿ ïëþñ ïîâûå äåèæåíèÿ è ïðèåìû. Äåëàÿ ìàññàæ æèâîòà è ýäíäèö, íàðÿäó ñ ïñäëàæèâàíèåì èìååò ñìûñë èñïïëüçîåàòü ïñùèïûâàíèå. Äåëàéòå ëåâèèå ïñùèïûâàíèÿ ïàëüöàìè âîéðóå ïöïèå äëÿ óêðåïëåíèÿ ïóïï÷íñäî êïëüöà è ïðîôèëàéòèè è ãðûæè åî äðåìÿ ìàññàæà æèâî-òà è ïñùèïûâàíèå ýäíäèö ñ öåëüþ èõ óêðåïëåíèÿ, áûññéíÿÿ ìàññàæ çàáíåé ÷àñòè òåéà. Èçáåâàéòå èñïïëüçîåàòü ýòîò ïðèåì â íáéàñòè ïñýñíèöû. Çàéàí÷èâàéòå ìàññàæ â ëþáîì ñëó÷àå ïñäëàæèâàíèÿìè.

1. Ìàññàæ ðó÷åê.
2. «Áîêñ», 6–8 ðàç.
3. Ìàññàæ ïîæåê.
4. Êðóåè ïñäàìè, 3–5 ðàç. Ìåäëåíîì è àééóðàòíîì âðàùàéòå ñîñíóòûå â êíëåíÿö è áåäðàò ïîæêè ðåáåíèå ïñ÷åðåäíîì è àìåñòå ïí ÷àññâîé ñòðåëêå (ðèñ. 33–35). Áñëè ï÷óâñðâóåðå ññïðîðèâéåíèå, áñððÿñíèòå ïîæêè, èàññâîí ïñáùàéòåñü ñ ìàëùøï ìñïðîáóéòå ãûññéíèòü óïðàæíåíèå ñíñâà.
5. Ìàññàæ ñòïí.

Đèn. 33

Đèñ. 34

6. «Âåëîñèïåä» — iñiåðåìåíñå ñãèáàíèå ïæåê,
6–8 ðàç.

7. Iàññàæ ñïèíêè è iññêè.

8. Ìàññàæ æèâîòèêà.
9. «Óãîé», 4–6 ðàç.
10. Ìâîðîò ñ æèâîòèêà íà ñïèíêó è îáðàòíî, 4–6 ðàç.
11. Ìëçàíèå çà èãðóøêîé.
12. Ìðèñàæèâàíèå çà ðó÷êè, 3–4 ðàçà.
13. Êðóæè ðóêàìè, 6–8 ðàç.

Ñåäüïíé ïåñýö

Â ðå÷åíèå áíý ååëàéòå ìàëûøó ìàññàæ è åüïíýéòå ñòàðûå è üâûå óïðàæíåíèÿ ií ñëåäóþùåíó ïëàíó.

1. Ìàññàæ ðó÷åê.
2. «Áîêñ», 6–8 ðàç.
3. Ìàññàæ üâæåê è ñòíi.
4. «Ñêïëüçyüèå øàãè», 6–8 ðàç.
5. Åêòèâíîå iíòýäèâàíèå ðó÷åê åâåðõ çà èãðóøêîé,

4–6 ðàç. Ìäåâñüòå â êðîâàòêå ìàëûøà ýðêèå êðàñèâûå èãðóøêè íà ðàññòíýíèå ÷óòü äàëüøå åûòýíóòíé ðó÷êè ðåáåíèà. Íóñòü ií òýíåòñÿ ê èãðóøêà ðó÷êàìè è åïñòà-åò èõ, ií òïëüêî iðè óñëîâèè iðåäâàðèòåëüííî iíòýäè-âàíèÿ.

6. Ñäèáàíèå è ðàçãèáàíèå ïîæåê iïñ÷åðåäíî è áìå-ñòå, 6–8 ðàç.

7. Êðóåè iïääìè, 4–6 ðàç.

8. «Ëàñòî÷êà» íà æèâîòå, 2–3 ðàçà. Áàíàëüíûå «ñà-ïïëåðèêè» è êðóæåíèå íà ðóéàõ ìàìû ðàçïâüþò âåñòéáöýðíûé àïïàðàò ìàëûøà è áóäóò ñòðîøåé òðåíèðîâ-êîé äëÿ ìûøò âñåé çàäíåé iïñåðñòè òåëà. Ëþáîé

«ïïëåò» ñ iïñäåðæêîé iïä ãðóäéó áóäåò iïëåçåí ìàëû-þó. Íäèí èç áàðèàíòîâ «ïàðåíèý» òàëîé: iïëîæèòå ìà-ëûøà íà ñòïë íà æèâîò iïæêàìè ê ñååå, ðó÷êè â ñòðîøû. Íäëîæèòå ñâîè ñóêè iïä æèâîòèê ðåååíêà òàê,

÷òîáû áîëüøèå ïàëüöû ðàñiïëàåàëèñü ñâåðoo, à âñå ïñòàëüíûå ñíèçó ÷óòü íèæå ðååååð ìàëûøà. Íðèiïäíèòå ðåååíêà áåðòèéàëüíî òàê, ÷òîáû iïæêàìè ùï õïèðàëñý âàì â æèâîò (ðèñ. 36).

Ðèñ. 36

Çàäåðæèòåñü â ýòîi iïëîæåíèè íåñêïëüêî ñåêóíä,

«iðèçåìëèòåñü» íà ñòïë.

9. Ìàññàæ æèâîòèêà.

10. Íïåîðîò ñ æèâîòèêà íà ñïëíêó è íáðàòîî, 3–4 ðàçà.

11. Ìàññàæ ñïëíêè è iïñêè.

12. Íðèñàæèåàíèå çà îòååååíûå ðó÷êè, 3–4 ðàçà. Ìàëûø ëåæèò íà ñïëíå. Íóñòü ùî íáðåàòèò áàøè áîëüøèå ïàëüöû. Íñòàëüíûè ïàëüöàìè ïðèäåðæèåàéòå êèñ-ðè ðåååíêà. Çàòåì áûïðýìèòå ðóêè ìàëûøà, ðàçâñäý èõ â ñòðîøû. Ëååêèì iïòýåèåàíèå çà ðóêè è ñëîâàìè «ñàäèì-ñý» iïáóæäåéòå ðåååíêà ïðèiïäíýòü áîëîåò è iëå÷è, iïäíèòå åâî áî iïëîæåíèý ñèäý. Íïæêàìè

ïðè ýòïï үї үїæåò óïèðàòüñÿ âàì â æèâîò. Äðóäíé âàðèàíò — âû ñàìè ïðèäåðæèâàòå үїæêè ìàëüøà ëîêòÿìè. Іåðåõâà-òèòå үáå ðóêè ìàëüøà үїíî ðóêîé, үїâäéíèà èõ ïåðåä ãðóäéíé, à ìàëüöàìè äðóäíé ðóêè, áîëüøèì è óêàçàðåëüíû, ïðîâäéòå үїâîëü үїçâíï÷íèéà үíèçó үâåðð. Đåáåíï ïðè ýòïï ðåðëåðòå ïðîâäéòå үїâîëü 1–2 ðàçà, үїñëå ÷åãí үїóñòèòå ìàëüøà íà үòïë, ïðèäåðæèâàÿ åãí үїëüâó үїñááíïé ðóêîé. Ýòï õïðàæíåíèå — օïðîøàÿ үїäáîòüâà ê үàïñòüýòåëüññó үè-ääíèþ.

13. Іїëçàíèå íà ÷åðâåðåíüêàð çà ेëðóøêíé.

14. «Êó÷åðñêèå ăâèæåíèÿ», 6–8 ðàç.

15. Эðóäè ðóêàìè.

Ãèíàñòèêà è ìàññàæ (7–9 ìåñÿöåâ)

Đåáåíï ã ăîçðàñòå 6–9 ìåñÿöåâ óæå үїñáá ०ìååò, íåïëîðî үїíèìàåò «ăçðîñëüé» ýçûê, үїýòïïó ïðè ىðîâäååíèè ăèíàñòèêè үїæíï үїñðîâíæääàòü үїñëíåíèå óïðàæíåíèé ү÷åòï ò үëîâåñíüìè ेññàíäàìè: «Äàâàé, ìàëüø, үÿäåì!» èëè «Іïðàáîòååì ڏó÷ëàìè!».

Öåëè ăàøèô үїâàðñòíû ÷àíÿòèé ðîæå ìåñÿþòñÿ. Òå-ëåðü ăàøè çàëà÷è — ىó÷ëòü ڏåáåíèà үїëçàòü íà ÷åðâå-

ڏåíüêàð, ăññïèòåòòü ó íåãí ेññðäèíàöèþ è ڏèòìè÷íñòü, ڏàçâèòü үїíèìàíèå ڏå÷è. Äëÿ ýòïäí ىåñáðîæíï ÷àñòî ेàññëíäí ىåùàðüñÿ ү ìàëüøñ, ےññëüçâàòü ڏðàòèêèå ڏå÷åñûå ेíñòðóëëè ăî ڏðåìÿ çàíÿòèé, ăàòü ڏåáåíêó ăîçüñæíñòü ىåðåäâàòüñÿ ى ڏñòî းññááíï, à چíà÷èò, ÷àùå ăññëàäû-âàòü ăãí èç ڏðîâàòëè ेëè èç ìàíåæà íà үë, ăâñæèòü áîëåå үëñæíûå ى ےññðäèíàöèé óïðàæíåíèÿ.

×òî êàñàåòñý ìàññàæà, òî áî áòîðî îñëóäîèè îñæíî óæå íå ìàññèðîâàòü ðóêè è íïäè ðåáåíêà. Ìàññàæ æå ñïè-íû, æèâîòà è áðóæè ñòàíîèòñý áîëåå ýíåðãè÷íûì è ðàç-íññáðàçíûì, èñïñëüçóþòñý âñå èçâåñòíûå íðèåìû: îñäéàæèåàíèå, ðàñðèðàíèå, ðàçìèíàíèå, âèáðàöèý è äðóæå.

Âññüñé ìåñýö

Âàøè ñîâìåñòíûå çàíýòèý ñ ìàéùøî îééþ÷àþò îñ-ìèíî èçâåñòíûð âàì óïðàæíåíèé îñäûå. Ýòî ñâýçàíî ñ òåì, ÷òî ðåáåíîé óæå íéðåí è ñòðåìèòñý îñäîèòü íåèç-âåñòíîå åìó ðàíåå îñéíæåíèå òåëà, òî åñòü ñåñòü. Âàøà çàäà÷à — îññ÷ü åìó á ýòíî!

1. «Áîñ», 6–8 ðàç.

2. Àéòèâíîå îñòÿæèåàíèå ðó÷åê ââåðõ çà èäðóøêîé,

4–6 ðàç.

3. Ñâèåàíèå è ðàçæèåàíèå îñæåê îñ÷åðåäíî è áìå-ñòå, 8–10 ðàç.

4. Èðóæè îñäàìè, 6–8 ðàç.

5. «Ìñòèé» ñ îñäåðæêîé áçðîñëíäî, 2–3 ðàçà.

6. Ìàññàæ æèâîòèêà.

7. Îñäðò ñ æèâîòèêà íà ñïèíêó è áðàòíî, 4–6 ðàç. Îñäðò ñî ñïèíû íà æèâîò ñïñéå 6 ìåñýöåå áûññéíÿåòñý áåç îñäåðæêè çà ðóêè. Îñæíî îññ÷ü ðåáåíêó èåäêèì îñäðò ñòàçà è îñéàçíî èäðóøêè ñ òîé ñòîðíû, êóäà ñí áîéæåí îñâåðíóòüñý.

8. Ìðèñàæèåàíèå çà íäíó ðó÷êó, 2 ðàçà á êàæäóþ ñòîðííó. Îñéíæèòå ìàéùøà íà ñïèíêó íà ñòîé ïåðåä ñî-áîé. Ìÿäéí îñäíèìèòå åñí çà íäíó ðó÷êó ââåðõ, ðàññ-ëíæèå ñâñé áîéüøíé ìàéäö ó íåñí á eääíøêå, à ññòàëü-

íûìè ïàëüöàìè ïðèäåðæèâàÿ åãî ëàäííü ñâåðõó. Äðóãîé ðóêîé ïðèäåðæèâàéòå ëïëåíè ìàëüøà. Ïïäíèïèòå ðåååíéà â ïïëîæåíèå ïïëóñèäÿ (ðèñ. 37). Åàøà çàäà÷à — ñïðîâîöèðîâàòü åãî ïïïäàòü ñåáå ñâåáîäíîé ðóêîé: ëïëòåì îí äïëæåí ïïèðàòüñÿ íà ñòïë, ïïïäàÿ ñåáå ïïäíýòüñÿ. Íà ïäíîååíèå çàäåðæèòå ìàëüøà â ïïëîæåíè ïïëóñèäÿ ñ ïïðîé íà íäíó ýâåäèöó è ìåäéåíí ïïóñòèòå åãî íà áîê íà ñòïë. Ïïâòîðèòå 2 ðàçà. Ñääëàéòå óïðàæíåíèå ñ äðóãîé ñòîðííü.

Đèñ. 37

9. Ìàññàæ ñïëíêè è iñiêè.
10. Êðóæè ðóéàìè â iñeñæåíèè ñèäÿ, 2–4 ðàçà.
11. Íñëçàíèå çà èãðóøêîé.
12. Íàðåíèå íà æèâîòå íà ðóêàõ ó âçðîñëîãî.

Äåâÿòûé ìåñýö

Ñ áïçðàñòï íåñáõïäèïñòü åæåäíåññäi ìàññàæà ïò-ïàäàåò. Òåïåðü âàì íåñáõïäèï ìàññèðîâàòü ëèøü æè-

âîò, ñïëíêó è ýäñäèöû ìàëûøà ñ öåëüþ èõ ðàññëàáëåíèÿ (ïðèìåíÿÿ ïñäëàæèâàíèå) è óêðåïëåíèÿ (èñiñëüçóÿ iñùèiñâàíèå, ðàçìèíàíèå, ðàñòèðàíèå, iñõëiñûâàíèå). Íñìèï ñòàðûõ óïðàæíåíèé âññëíÿéòå è iñâûå äâèæåíèÿ. Äåéñòâóéòå â nññòâòñòâèè ñ iëàïñ.

1. «Áîêñ», 8–10 ðàç.

2. Ñâèáàíèå è ðàçäèáàíèå ïîæåê âìåñòå, 8–10 ðàç.

3. «Êó÷åðñêèå äâèæåíèÿ» â ïïëîæåíèè ñèäÿ, 8–10 ðàç.

4. Íàéëííû ñîãíóòû ã êíëåíýõ ïîæåê â ñòîðííû âìåñòå ñ ïîâîðîòû òàçà â ïïëîæåíèè äâæà, 4–6 ðàç. Ìàëûø äâæèò íà ñïèíå. Ñîãíèòå åãî ïîæêè è ñîåäèíèòå êíëåíè. Ðèòìè÷íî íàéëííýéòå êíëåíè, à âìåñòå ñ íèìè áóäåò ïîâîðà÷èâàòüñÿ è òàç òî âïðàâî, òî âëåâî (ðèñ. 38).

Дең. 38

Ýòî óïðàæíåíèå óêðåíïëýåò êîññå ïûøöû æèâîòà ìàëüøà è ñòèìóëèðóåò åäî ê ñàìñòîýòåëüíûì iïâîðî-òàì ñî ñïèíû íà æèâîò è íáðàòíî.

5. Йаңнàæ æèâîòèêà.

6. Йаңнàæ ñïèíêè è iñiêè.

7. «Ëàñòî÷êà», 2–3 иеíоòû.

8. Йиёçàíèå íà ÷åòåðåíüêàõ çà èãðóøêîé.

9. Йиâîðîðû òóëñâèùà çà ïÿ÷ñ â iñëîæåíèè ñèäÿ,

4–6 ڈàç.

10. «Òà÷êà». Нòî óïðàæíåíèå iñæíî äåëàòü â êííöå çàíýòëÿ èëè áûññëíýòü åäî îòäåëüíî â êà÷åñòå â èãðîâîé ãèìàñòèêè. Йаëûø ëåæèò íà æèâîòå. Јðèññäíèòå åäî íàä ñòîëñî òàê, ÷òîáû iñ ïieðàëñÿ íà áûññëíýòü ðóêè, iñäè óäñáíî çàðåàòèòü «âèëî÷êîé». Äðóñîé ðóêîé iñäåðæèâàéòå ìàëüøà iñä

æèâîòñ. Å ýòñ iñëíæåíèè ðåáåññê iñäíèìåò åíëíâó è èäåò íà ðóêàõ (ðèñ. 39).

11. «Ååëñèïåä» iñãàìè, 8–10 ðàç.

Ãèiíàñòèêà è ìàññàæ (9–12 ìåñýöåâ)

Ìàëüø áûñòðî ðàñòåò è ðàçâèâàåòñý. Â äåâýòü ìåñýöåâ ÿ
ñàìñòïýòåëüíî ñàäèòñý èç âåðòèêàëüíîñä iíëí-

æåíèÿ, iíëçàåò íà ÷åòååðåíüêàõ, âñòååò ñ ïiíðîé è äàæå õîäèò.

Ïåðåûå øàãè, áåçóñëíâî, ñiíðîâîæäåþòñý ÷àñòûìè ìàäåíèÿìè. Îäíàêî
ääèåòü èç ìàäåíèÿ òðåäåäæþ íå ñòî-èò. Âàø ñòðàõ ïæåò ïåðåäåòüñý
ðåååíéó, è òîäàà ÿ áó-äåò áîýòüñý õîäèòü. Ëó÷øå óååðèòå èç êííàòû
âñå, ÷òî ñiíñíáî iíìåøàòü ìàëüøó ïåðåäåèåòüñý, è çàéðîéòå ïäåýëí
ñìàñíûå óäëü.

Ïäéèðàéòå ðàçííâðàçíûå èäðóøè èç ðàçëè÷íûõ ìàðåðèàëíâ. Ó ðåååíéà
äîéæíû áûòü è ðåçèíâûå èäðóøè, è òðýíi÷íûå, è äåðåâýíûå, è áóìàæíûå.
Ìàëüøàì 1÷åíü íðàâèòñý áñå ðâàòü, ðàçáðàñûåàòü, eíìàòü. Èìåéòå ýòî
âåèåò è ååéòå åíçííæíñòü ðåååíéò ååèåòü áñå, ÷òî ÿ çàðî÷åò, ååäü ðîëüêî
ðàé ÿ ðàçíâüåò ñâíé èíðåéëåéò è ðâîð÷åñêèå çàäåòèè. Îäíàêî óååðèòå
ïíäåëüøå êðàñí÷- íûå éíèæéè, íñòåâèå àíó íà ðàñòåðçàíèå ëèøü ñòàðûå
æóðíàëü, iíêóïàéòå íå ñëèøëíi äîðíæå èäðóøè, êíòîðûå íå æàëéî ñëíìàòü
è áûáðíñèòü.

Âàøè çàíýòèÿ åèiíàñòèêé äîéæíû áûòü ií-ïðåæ- íåíó ðååóëýðíûìè.
Ìàññàæ iíñòåïáíi ìòðíæèò íà áòî-ðíé iëäí. 1÷åíü ñêíðî ààø ðåååíîê
íòèåæåòñý ìò ìàññàæà, è òîäàà áåí áóååò íåíáòíäèí iðíâîæèòü êóðñàìè 1–
2 ðàçà á åíä: iíñëå ïðåäåéåííîñä åíçðàñòà ìàëüøàì ñòàñâèòñý íååñíñèí

еåæàòü â îäñé iïçå äïëäî, è ìàññàæ ñòàïïâèòñÿ äëÿ íèõ íåñòåðïèìûì çàíÿòèåì, iïýòïïó iïñòàðàéòåñü iïñáùàòüñÿ ñ iðîôåññèî-íàëüíûì ìàññàæèñòïî äî ãïäà. Iññëå ãïäà äåëàòü ìàñ-ñàæ äåòÿì 1÷åíü ñëîæíî.

Îññâïé çàäà÷åé çàíÿòèé ñ ðåáåíêî â âïçðàñòå

9–12 ìåñÿöåå ýâëÿåòñÿ ìàññèìàëüíå ðàçíïáðàçèå äâèæåíèé è ðàçâèòèå ñàïñòïÿòåëüíñòè ðåáåíêà. Ñ ýóîé öå-ëüþ èñiiëüçóéòå ðàçíïáðàçíûå óïðàæíåíèÿ, ìàññàæ, iëàååíèå.

Äåñÿöûé ìåñÿö

Îññëå 9 ìåñÿöåå ñîêðàùàåòñÿ äëèòåëüíñòü ñíà. Íá-ùàÿ iðîäíæèòåëüíñòü äíååíïäî ñíà óìåíüøàåòñÿ äî

14 ÷àññâ. Äëèòåëüíñòü ìåðèïäîå áïäðñòåíàíèÿ óååëè-

÷èååòñÿ äî 2,5–3,5 ÷àññâ è áïëåå. Òåïåðü ìàëûø ñïèò óæå 2 ðàçà â äåíü, äíåì è åå÷åðîì. Å ìåðèïäû áïäðñòåíàíèÿ iðîäíæèàéòå ñ íèì ñîâìåñòíûì çàíÿòèÿ. Òåïåðü ìàññàæ è ãèìàñòèéà áëëþ÷àþò ñëåäóþùèå óïðàæíåíèÿ.

1. «Áïêñ», 8–10 ðàç.

2. Ñäèåàíèå è ðàçâèåàíèå ïæåé âìåñòå, ðàçâåååíèå èõ â ñòîðíû, 8–10 ðàç.

3. «Êó÷åðñêèå äâèæåíèÿ», 8–10 ðàç.

4. Íàêëüíû ñîâíóòûõ â êïëåíÿõ ïæåé â ñòîðíû âìåñòå ñ iïâîðîòïî òàçà â iïëîæåíèè ååæà, 6–8 ðàç.

5. Ìàññàæ æèåîòèéà.

6. Íåðåðïä èç iïëîæåíèÿ ååæà â iïëîæåíèå ñèäÿ, à çàòåì â iïëîæåíèå ñòîÿ, ååðæàñü çà ðóêè áçðîñëïäî,

4–6 ðàçà.

7. Йаññàæ ñïëíêè è iñïëéè.

8. Ћïëçàíèå íà ÷åðåðåíüéàõ çà èäðóøêîé.

9. Ѝаëëññ ðóëëâèùà åïåðåä ïðè ðèëñèðíâàííûõ éïëéåíÿõ, 4–5 ðàçà. Đâáåííñ ñòëèò ñïëíé ê áçðîñëñõ. Іðèæìèòå åäí ê ñååå. Ѓàäññþ ëååíé ðóëë ïðèäåðæëåàéòå åäí éïëéåíè, ïðåäööïðåæäàÿ ñåëåàíèÿ iñã. Ѓàäññü ïðàåâíé ðóëë iñëíæèòå íà æëåîò äëÿ iñäääåðæëè òóëëâèùà. Іñëíæèòå íà ñòëèë ååðåä ìàëüñõñ ëþäèìòþ èäðóøêó è iñïðîñèòå åäí íàëëññèòüñÿ è áçÿòü åå. Іðîñëåäèòå,

÷òíáû ìàëüñø íå iñðèñåäàë, à íàëëññèëñÿ çà íåé (ðèñ. 40). Ўòí óïðàæíåíèå óëðåëÿåò iññööñ ñïëíû. Âüññëíÿòü åäí ñëåäöåò 2–3 ðàçà.

10. «Òà÷êà», 2–3 ìèíóòû.

11. «Іàðåíèå» íà æëåîòëëå, íà iñðàåññ è ëååññ áî-êó íà ðóëëàõ áçðîñëíññ, 2–3 ìèíóòû.

12. Іðîñëàòûåàíèå ìÿ÷à íååèìè ðóëëàìè, 4–5 ðàç.

13. Õñäüåà ñ iñäääåðæëíé çà íäíó ðó÷ëó.

Іäëííàäöòðûé ìåñÿö

Іаññàæ è åëëíàñòëëó ïðîññëàéòå â óêàçàííñé íèæå iññëåäåàòåëüíñòè èëë ååëàéòå iñ 2–3 óïðàæíåíèÿ çà íäëí ðàç â òå÷åíèå äíÿ.

Đèñ. 40

1. «Ìñòèê» — iñäúåì è iðiæá òóëîâèùà â iñëîæåíèè ëåæà ñ iññùüþ âçðiñëiñi, 2–3 ðàçà.
2. Ìàññàæ ñièíéè è iñéè.
3. «Òà÷êà», 2–3 ièíóðû.
4. «Ðûáêà» — â iñëîæåíèè ëåæà íà æèâîòå iðeñäíýòü ìàëûøà çà ðó÷êè ñ iðiæáñi òóëîâèùà, 2–3 ðàçà.
5. Íåðåðiä â iñëîæåíèå ñèäý èç iñëîæåíèý ëåæà íà æèâî-òå, iðè iñääåðæêå çà ðó÷êè.
6. Âñòàâàíèå íà iñæêè èç iñëîæåíèý ëåæà íà æèâî-òå, iðè iñääåðæêå çà ðó÷êè.
7. Õiäüáà ñ iñääåðæêíé èëè ñàññòíýòåëüñí, 4–5 ièíóð. Ìñäèå ìàìû ó÷àò ìàëûøåé õiäèòü, iñääåðæèâàý èõ çà âûòýíóòûå âååðð ðó÷êè. Ýòi íåååðñi. Òàê ìà-ëûø íå ÷óâñòâóåò ðàâññèý è íàâûê õiäüáû ó íåãî ðàçâèâàåòñý íåiðåâèëüñí. Ó÷èòü ìàëûøà õiäèòü íóæ-ñ, iñääåðæèâàý åãî iñä ðó÷êè ñçàäè èëè çà ðó÷êè ñiåðåäè.

Đèñ. 41

Óäâáíî ññòàâèòü ðåááíêà ííæêàìè íà ñâíè ííãè, ñïèííé ê ñåáå, è ííññäèòü ñ íèi òàê, ííäääðæèâàÿ ííä ìûøêè, íåðåäääèâÿñü êíðîòêèìè øàääàìè (đèñ. 41).

8. Íđèñåäàíèå ñ ííäääðæêíé çà ðó÷êè, 4–5 ðàç. Åñëè ìàëûø õíðîøí ñòîèò áåç ííñðû, áíçüìèòå áäí çà ðóêè è íðåäëíæèòå íđèñåñòü íà êíðòî÷êè (đèñ. 42), ðàçâíäÿ êíëåíè â ñòîðííû, à çàòåì âñòàòü. Ííæåòå ññíðîâíæääòü áúññëíåíèå óïðàæíåíèÿ ñòèññòåíðåíèåì èëè íå-ñåíéíé: «Âîò òàêíé áûøèíû, âîò òàêíé íèçèíû!» Ñéåäèòå, ÷òíáû ñòññòü ìàëûøà ñòñÿëè íà ííëó èëè íà ñòñëå ííëññòüþ. Â íííåíò âñòàâàíèÿ ííäíèòå ðóêè ìàëûøà áâåðõ, íóñòü íí

iñäíèìåòñý íà iññêè.

9. «Óäië». Đåáåñîê ëåæèò íà ñièíå. Äåðæèòå èäðóøêó íà âûññòå
âññðýìéåññû ññä ìàëñøà. Íåñáñäæññ,

÷òîáû ìàëñø iñäíÿë iñæêè ê èäðóøêå. Åñëè åìó ýòî íå óääåòñý, iðèëññíèòåñü
èäðóøêé ê ñòóñíÿì ðåáåñêà, iñáóæäàÿ åññ çàöåñëòüñý ìàëüöàìè çà èäðóøêó
è iñäíÿòü

Đèñ. 42

Ííäè äî iðýííäî óäëà ñ òóëíâèùåì (đèñ. 43). Ííâòíðèòå óïðàæíåíèå 3–4 ðàçà.

10. Ííâòíðòû òóëíâèùå çà ìÿ÷û â ííëíæåíèè ñèäÿ ñ ôèêñèðíâàííûìè êíëåíÿìè (đèñ. 44), 4–6 ðàç.
11. Áðmñàíèå è iðíëàòûâàíèå ìÿ÷à, 5–6 ðàç.
12. Êðóäè ðóëàìè ñèäÿ, 6–8 ðàç.
13. «Íàðåíèå» íà æèâîòå, ñïëíéå, áîêó íà ðóëàð âçðíñëíâî.
14. «Áîêñ», 8–10 ðàç.
15. «Êó÷åðñêèå äâèæåíèÿ», 8–10 ðàç.

Äâåíàäöàòûé ìåñþö

Âñå óêàçàííûå íèæå óïðàæíåíèÿ âàì óæå çíàëííû — íè÷åäî ííâíäî. Âàøà ãëàâíàÿ çàäà÷à — iðíäîëæàòü çáíèìàòüñÿ, ÷òíáû ìàëûø ðíñ ñèëüíûì, êðàñèâûì è çäîðíâûì.

Âñëè ó âàñ íåò âðåìåíè íà äëèòåëüíûå çáíÿòèÿ ãèííàñòèêîé, äåëàéòå

óïðàæíåíèÿ à òå÷åíèå äíÿ iî 2–3 óïðàæíåíèÿ çà iäíî çàíÿòèå.

Đèñ. 43

Đèñ. 44

1. «Áîêñ», 8–10 ðàç.
2. «Âåëîñèïåä» iñääìè, 8–10 ðàç.
3. Ííëçàíèå íà ÷åòååðåíüêàõ.
4. «Òà÷êà».
5. «Íñòèê», 3–4 ðàçà.
6. Ñàìñòîýòåëüíûé iåðåõîä â iñëîæåíèå ñèäÿ èç iñëîæåíèÿ ëåæà iðè ôèêñèðîâàííûõ iñæêàõ.
7. Ííäúåì íà iñæêè iðè iñääåðæêå çà îòååäåííûå ðó÷êè èç iñëîæåíèÿ ëåæà íà æèâîòå, 2–3 ðàçà.
8. Íåðåõîä èç iñëîæåíèÿ ñòîý â iñëîæåíèå ëåæà íà ñiiéíå iðè iñääåðæêå çà îòååäåííûå ðó÷êè, 2–3 ðàçà.
9. Áðîñàíèå èëè iðîêàòûâàíèå ìÿ÷à, 6–8 ðàç.
10. Íðèñåäàíèå iðè iñääåðæêå çà ðó÷êè, 4–6 ðàç.

11. Нагаца и синтаксески аспекти на язика.

12. «Òà÷êà», 3–4 иєйоòû.

13. «Їàðåíèå» íà æèâîòèêå, нїєíéå è áîêàõ, 2–3 иєйоòû.

14. Õîäüáà ñ ёââëîé іїäääðæêîé çà ڏóêó èëè áåç іїäääðæêè.

Âû, âåðñòýòû, çàìåòèëè, ÷òî ڏàíüøå âàøè çàíýòèÿ ñ ڏåååíëîì âêëþ÷àëè êàê ïàññàæ, òàê è ãèíàñòèêó. Òå-íåðü âàøè ôèçè÷åññèå çàíýòèÿ áóääò âêëþ÷àòü èñêëþ-

÷èòåëüûì ڏàçâèâàþùèå óïðàæíåíèÿ. Íàññàæ äåðòÿì îñ-ñëå àíäà äåëàåòñÿ, êàê ïðàâèëî, îòäåëüûì, à òå÷åíèå êóðñà èç 10–15 ñåàíññà, îñ ìåðå íåíáðíäèíñòè. Òåíåðü ùí óæå іїðîæ íà áçðîñëüé ïàññàæ, îðè êîðîðûì îðèìåíýþòñÿ ڏàçëè÷íûå ïðèåìû, à íå òïëüêî íåæíûå іїäëàæèâàíèÿ è ëåâèå íñùëüâàíèÿ. Âàø ڏåååíîê âûðîñ, à çíà÷èò, äîë-æåí èçìåíèòüñÿ è óôïä çà íèì.

Óïðàæíåíèÿ äëÿ ìàìû

Óæå ÷åðåç 24 ÷àñà ïñëå ڏîäíâ, íå äîæèâàÿñü áûïëñèè èç ڏîääíîà, íà÷èíàéòå áûïñëíýòü óïðàæíåíèÿ äëÿ îðåññà. Òàêàÿ íåçàìåäëèòåëüíàÿ ãèíàñòèêà íóæíà íå

ðîëüêî ڏàäè êðàññòû, îñ è äëÿ óëó÷øåíèÿ íáùåäî ñàïî-

÷óâñòâèÿ è íáðåòåíèÿ áóääòåäî çäîðîäüÿ. Îðè âåðòèâëüûì îñëíæåíèè áíóòðåíñòè ñâîäé òÿæâñòüþ áó-äóò íêàçûâàòü äàâèåíèå íà íåðåäíþþ ñòåíéò æèâîòà, ñëàáûå è ñèëüûì ڏàñòÿíòòûå çà áðåìÿ áåðåìåíñòè íñøöû íå

ñiiññiáíú ñiiñðiòèâëýòüñý ýòñó äàâëåíèþ è æèâîò iñæåò iáâèñíóðü. Ýòi íå òñëüêî íåêðàñèâî è iñð-òèò ôèäóðó, iñ è ï÷åíü âðåäíí, òàé êàé iñðääíú áðþøííé iñëiñòe ñìåùàþòñý è iñóñèàþòñý âíèç, ÷òi íåèçáåæíí ñêàæåòñý íà èõ iñðìàëüííé ðàáîðå. Iéþñ éî âñåíó, íá-âèñëûé æèâîò iñæåò ñòàðü iñðè÷éííé áíëåé â iñýñíèöå. Áàæíí òàéæå óêðåíëýòü ðàñòýíóðü ñâî âðåíý ðñäíâ ìñøöü iñðñåæíñòe, êîòiñûå ñëóæàò iññðíé äëý áíóò-ðåííèð iñëiñûð ìñðääííâ, ñ ýòñé öåëüþ íàäî áuññëíýòü óïðàæíåíèý Éåååëý.

Íðiñðàííà çàíýòèé

Öåëü iññëåðiäíâîé ãèiñàñòèêè — óñêiñðèòü iáðàò-ííâ ñiñðàùåíèå ìàòêè, óëó÷øèòü äåýòåëüíñòü êèøå÷- íèéà è iñ÷åâíäi ióçûðý, ÷àñòi íàðóøåííóþ iññëå ðí-äíâ, óñêiñðèòü iñðåéðàùåíèå êðñâýíèñòû ñâûäåëåíèé, iñðìàëèçíâàòü ññí è àiñåðèò, iñðåäöiñðåäèòü iñëiñæíå-íèý, ñâýçàíñûå ñ çàäåðæéíé áûäåëåíèé â ìàòêè. Òàéàÿ ãèiñàñòèêà iñëåçíà âñåí çäiñðiñû ðiñæåíèöà.

Íðèíöèi. Âñå óïðàæíåíèý êññëåñèñà «Ñâiñ áíåé iñ-ñëå ðiñäíâ» áuññëíýéòå íà iñðiñýæåíèé 2 íåäåëü iññëå iñýâëåíèý ìàëûøà — â òå÷åíèå 3–7 áíåé, êiñääà áû ìññ-æèoññü â ðiñääíâ, è åúå íåäåëþ äññà iññëå áuññëñèé.

Íàäðóçêà. Ñðàçó æå iññëå ðiñäíâ áîëüøèíñòâi óïðàæíåíèé áûññëíýåðñý èç iñëiñæåíèý èåæà, òàé êâé â èññòiññi iñëiñæåíèé ñëäý èëè ñòiý áíóòðåííèå iñðääíú, iñóñèàÿñü, iñèäçûñâþò äàâëåíèå íà ðàñòýíóðü ìñøöü æèâîòà, ÷òi çàòðóäíýåò èõ òðåíèðiñâéò.

Äûõàíèå. Íññòiñðýéòå óïðàæíåíèý íäññ çà äðóæèì ìåäëåíí, áåç ðûâëíâ è çàäåðæåé äûõàíèý. Äûøèòå ãëó-

áíèí è ðiñäíâ. Ñëåäèòü çà äûõàíèåì áóäåò iñðiñû, áñëè äåëàðü áäîð ÷åðåç iññ, à áûäîð ÷åðåç ðiò, ñëiñæèâ áóáû òðóáí÷éíé.

Ðàññìèñàíèå. Âûññëíÿéòå ãèìíàñòèêó èíäèâèäóàëüíî èëè âñåé ïàëàòíé, ëåæà ïðÿíî íà êðîâàòýð, óòðíî è âå÷åðíî, ÷åðåç 1–1,5 ÷àñà iññëå ïðèåìà ïèùè, iðåââàðèòåëüíî ñîðîøí îðîâàðèå ïññåùåíèå.

Íâòíðû. Äåëàéòå êàæäîå óïðàæíåíèå êññëåêñà
«Ñåìü äíåé iññëå ðîäîâ» ìò 4 äî 10 ðàç èëè áîëüøå.

Ñòñ! Îðîòèâññêàçàíèÿ è çàíÿòèÿ ÿâëýþòñÿ: ññâûøåííàÿ òåññåðàòóðà, áîëüíûå iñ÷êè, iñ÷áíü, ñåðä-öå. Æåíùèíà, ó êîòíðûõ áûëè íàëîæåíû øâû íà ïðî-ìåæíñòü, íå ñëåäöåò áûññëíÿòü óïðàæíåíèÿ ñ ðàçåâååíèåì áåäåð. Ðîæåíèöû, iñðåññøèå êåñàðåâî ñå÷åíèå, äîéæíû çàíèàðüñÿ iñ ññâûøåííàÿ.

Îðîâðåññ. Êîñääà ïûøöû æèâîòà íåiññíî ïëðåííóò, âééþ÷èòå â êññëåêñ óïðàæíåíèÿ, áûññëíÿåìûå èç èññîäíûõ iñëîæåíèé ñòíÿ è ñèäÿ. Ýòî ññåóò áûòü ïðèññåäàíèÿ, íåééñíû, iññåðîòû ñðóëíàèùà, äâèæåíèÿ ðóé ñ áîëüøîé àìñëèòóäîé. Îññòåíåíî óâåëè÷üòå êñëè÷åñò-âî iññåðîñâ óæå ðàçó÷åíñûõ äâèæåíèé äî 25–30 ðàç. Äëÿ ýòîñâi äåëàéòå êàæäîå óïðàæíåíèå iñ 2–3 ðàçà. Áñëè íåññåðèí, ñåæäó iññåðàìè äåëàéòå ïàóçó, â òå-

÷åíèå êñòíðîé áûññëíÿéòå ðàñòýæêó.

Îòëè÷íàÿ iñçà äëÿ ðàññëàáëåíèÿ — éíññâñêàÿ iñçà ðåññåíèå. Âñòàíüòå íà êñëåíè, ñÿäüðå íà iÿòè è, íåééñ-íéâøèñü ññåðåä, êññíèðåññü ññå ññëà íåðåä êñëåíÿ, iñðè ýòñ ñðóéè äîéæíû ññëàòü íåééñü ññëåíèé ëàëññÿè ññåðð (ðèñ. 45). Iñçà ðåññåíèå ðàññåðíî ðàñòýæàåò ññëíó ìò ññëóøè è ññëåíèé, à òåéæå ÿññæèòü è áåäðà, óêðåíëÿò îðåññ è íñññüñâå ðàññëàáëÿþùåå äåéñòåèå íà âñå òåéí.

Íññëå áûññëñè. Áñëè äî áåðåíåíñòè áû àéòèâíî çàíèàëèñü ñññðòíî, òî ÷åðåç 6 íåññåëü iññëå ðîäîâ èëè

÷åðåç 10–12 íåññåëü, áñëè áû iñðåíåñëè êåñàðåâî ñå÷åíèå, iñæíî iññòåíåíî íà÷èíàòü íñññåðàòóñÿ è ñññåòíó

Đèñ. 45

îáû÷ííló iëàíó òðåíèðîâíê. Âî âòîðíé ÷àñòè êíèäè ïðèâåäåíû óïðàæíåíèÿ, öåëü êîòîðûõ — iiii÷ü âàì îáðåñòè iðåæíþþ ôîðíó.

Nëåäåóåò îòìåðèòü, ÷òî óñèëåíûå çàíÿòèÿ nññðòñ ãñåäåà ìòðèòàðåëüíî áëèÿþò íà êîëè÷åñòâî ãðóäííâî ñëîêà, iñýòñó ðàäè çäîðîâüÿ ðåååíêà èìååò nñùñë áïçäåðæàòüñÿ ìò èíòåíñèâíûõ íàãðóçîê è nññðòèâíûõ nñðååííàíèé äî øåñòâí-ñåäüññâî ìåñÿöà iññëå ðîäâ. Äñëè âû êîðìèòå ðåååíêà ãðóäüþ, âî

âðâìý çàíýòèé îáå-ðåãàéòå ãðóäíûå æåëåçû îò óøèáîâ è ïåðåñöëàæääíèý.

«Ñåìü äíåé iññëå ðïäîâ»

Íðèñòóïàòü ê òðåíèðîâêàì âðà÷è ðåêññåíäóþò ëèøü ÷åðåç 6 íåäåëü iññëå ðïäîâ (èëè ÷åðåç 10–12 íåäåëü, åñëè âû ïåðåíåñëè êåñàðåâî ñå÷åíèå).

×òî æå äåëåòü òåì, êñó íå òåðïèòñÿ? Åñòü iðîñòûå, ùàäÿùèå õïðàæíåíèý, êîòîðûå iñæíí äåëåòü ñ iåðâîâî äíý iññëå iñýâëåíèý ìàëüøà.

Ñòàðàéòåñü âûññëíýòü ýòîò ìèíè-êññëåêñ õîòý áû ðàç â äåíü, à åùå ëó÷øå — çàíèìàéòåñü ñüåöèàëüííé iññëåðîäîâîé ãèìàñòèêîé, åæåäíåâîí äññëíýÿ çàíýòèý iññëå õïðàæíåíèý.

Íåðâûé äåíü iññëå ðïäîâ

1. Èåååëè iññëå ðïäîâ. Çíàìåíèòûå óïðàæíåíèý Èåéäæåëà — êåååëè — óéðåíëýþò ïûøöû iðññåæíñòè è òàçîâîäî äíà, iðåäîòåðàùàÿ òàéóþ íåïðèýòñòü, êàê íåäåðæàíèå iñ÷è, ÷òî èñíäà ñëó÷àåòñÿ iññëå ðïäîâ. Âûññëíýÿ êåååëè, äåëåéòå âäîõ ÷åðåç iññ, à íà âûäîõå

÷åðåç ðîò ñæèìàéòå âàãèíàëüíûå ïûøöû è óäåðæèâàéòå èõ â òå÷åíèå 2 ñåêóíä, êàê áóäòî âû ñäåðæèâàåòå iñ-

÷åèñíóñëåíèå.

Äûøèòå ðïäîâ. Íà÷èíàéòå óïðàæíåíèå, óäåðæèâàÿ ïûøöû â íàïðÿæåíèè,

ñ÷èòàÿ äî äâóó. Äîåäæòå ñ÷åò äî äåñýòè. Näåëæòå 10 iïâòîðîâ. Çàíèìæòåñü 3–4 ðàçà â äåíü.

Äðóäíé åàðèàíò: íà 10 ñåéóíä íàïðyäæòå ìûøöû iðñlåæññòè è àêòæññåòò ãòýíèòå â ñåáÿ çääíèé iðñlåæññòè. ×òí-áú ëó÷øå ïùóðèòü ìûøöû, ñëåäæà iïäíèìèòå ýäñäæöû åâåðõ, à çàòåì íàäéåííî ðàññëàáüòåñü. Äíà÷æäå iïâòîðèòå 5 ðàç, çàòåì óååéè÷üòå êïëè÷åñòå iïâòîðîâ äî 25.

Êååäéè ðåéñlåäóåòñÿ åûññëíÿòü äàæå iïññëå ýïë-çëîòññè. Ííè íå ñïðîâîòèðóþò ðàññlæäåíèå øâîâ, ñêîðåå íàíáíðîò — ååðíóò â òññóñ ìûøöû iðñlåæññòè è iïññäóò èõ ñêîðåéøåìó çàæèâéåíèþ.

2. Äûñòàíèå æèâîòññ. Ëÿäòå íà ñïèíó íà êîâðèê èëè ìàò, ñîñíèòå êîëåíè, ñòñìàìè óïðèòåñü â iñë. Ääíðíèòå

÷åðåç iññ, iðè ýòí ìûøöû æèâîòå ðàñòýíòòñÿ, à iñòí ãûäîðíèòå è åòýíèòå æèâîò â ñåáÿ, íàïðyäàÿ iðññ. Çäääðæèòåñü â òàéññ iñëîæåíèé íà 5 ñåéóíä, ñîñðàíÿÿ iñðìàëüññå äûñòàíèå. Çàòåì ðàññëàáüòå æèâîò è iïâòîðèòå óïðàæíåíèå. Äåéæèòå iñ 8–10 iïâòîðîâ, nñ ãðåìåíåì äîååäÿ èõ êïëè÷åñòå iñ 25. Êîññà ýòí áóäåò åàì óäàâàòüñÿ äîñòàòî÷iñ ëååéí, åìåñòå ñ ïèñàííùi äûñòàíèåì åûññëíÿéòå ñëåäóþùåå: â iññlåíò åûññòå ñëåäæà íàïðyäèòå iðññ è ÷óòü-÷óòü iðññëíèòå ÿäñäèòü, ñîñðàíÿÿ iñyñíèòó iðèæàòîé è iñëó. Ííññòèòåñü íà iñë è iïâòîðèòå óïðàæíåíèå íóæññå êïëè÷åñòå ðàç.

3. Ñòàòè÷åññèàÿ ðàñòýæêà. Ëåæà â êðñâàòè, iñòýíèòå iñññññå ãðóïññ ìûøö. Èàæäóþ ðàñòýæêó çäåäåðæè-âàéòå íà 20–30 ñåéóíä. Àëüòåðíàðèâîé òðàæèòéññüi óïðàæíåíèÿì iñæåò ñòàòòü ðàñòýæêà, ñ êîòîðîé éíññå ðåéññäóþò íà÷éíàòü óððî. Iññèñ ðíññ, ÷òí iñà iñðìà-ëèçóåò êðññññðàùåíèå, iñà åùå íèàçñâàåò áæàññðåíð-íññ åîçäåéñòåéå íà íåðâíóþ ñèñòåìó — ýòí êàé ðàç òí,

÷òí íóæññ iñññëå òðåâîæññüi ñíà ðîëüê ÷òí ðîäæåøåé æåíùèíå. Ííà íàçñâàåòñÿ «Ñóðóññ» — óïðàæíåíèå, óêðåïëÿþùåå ñïëíññçäåíèé êàíàë.

Èòàé, iñññëå iðññáóæäåíèÿ ñòí ñíà, iðåæääå ÷åì âñòàòü ñ iññòåéè, óååðèòå

íñäóøêó èç-íñä áíëíâû, ëýäòå íà ñïèíó, âûòýíèòå íñäè, íñëíæèòå ðóêè áäíëü òóëíâèùà, ëàäííÿìè áíèç. Äëàçà ëó÷øå íå çàéðûâàòü. Åñëè áû õi-òèòå áûñòðåå íðîñíóùñÿ, òi ìòéðîéòå èõ êàê íñæíí øèðå. Çàðÿäêà éíäíâ ñññòïèò èç íñòýäéâàþùèõ äâèæáíèé íñäàìè. Ñíà÷àëà âûòýíèòå éââóþ íñäó êàê ñæíí äàëëüøå áïäðåä, íå ìòðûâàÿ íÿòéó îò íðîñòùíè. Íðè ýòíi íàëüöû éââíé íñäè òýíèòå íà ñåáÿ (ðèñ. 46).

Ðèñ. 46

Íñòàâàéòåñü á ýòíi íñëíæáíèè á òå÷åíèå 5 ñåêóíä. Äëý óäíáñòâà ñ÷èòàéòå íðî ñåáÿ: «È ðàç, è äâà, è òðè, è

÷åòûðå, è íÿòü». Çàòåì ðàññëàáüòå íñäó è ñääëàéòå òàéíå æå íñòýäéâàíèå íðàâíé íñäàíé, íñòíi äâóíÿ íñäàìè áìå-ñòå. Âî âðåìÿ âûññëíåíèÿ óïðàæíåíèÿ äûøèòå íðîèçâíëüí. Íàïðàâüòå áíèìàíèå íà êíi÷èê. Íñòýäéâàíèÿ éââíé, íðàâíé è äâóíÿ íñäàìè áìåñòå ñ÷èòàþòñÿ çà íäeí íñâòîð. Ðàñòýæêà á íññòåéè áûññëíÿåòñÿ 5 ðàç.

4. Âðàùåíèÿ íëå÷àìè. Ñèäÿ íà êðîâàòè èëè ñòíÿ, âûññëíèòå éââéèå

êðóóäâûå äâèæåíèÿ iëå÷àìè ñíà÷àëà âïðåä, à iñòî â íáðàòíóþ ñòîðñó. Íåñêëüêî ðàç ñâåäèòå è ðàçâåäèòå eñàòèè.

Âòîðîé äåíü iññëå ðïäîâ

1. Iñäúåì ðóê. Èñòîäîå iñëîæåíèå — ëåæà íà ñïè-íå, ðóêè âäîëü òóëîâèùà.

Iñäíýòü ðóêè â ñòîðñû è âååðö — âäîõ; ñîåäèíèòü ëàäîíè âååðöö, çàòåì, ñâèáàÿ ðóêè â eñëòÿð, iñóñòèòü èõ âäîëü òóëîâèùà — âûäîõ.

2. Iñäúåì îñä. Èç ðïäî æå iñëîæåíèÿ iñäíýòü îñäè, ñâèáàÿ èõ â eñëåíýð, ñòóíýìè ê ýäîäèòåì — âäîõ; îñäè âûïðÿìèòü — âûäîõ.

3. «Iñëóññò». Èñòîäîå iñëîæåíèå — ëåæà íà ñïè-íå, îñäè ñîäíóòû â eñëåíýð, ñòóíýìè iðèáëèæåíû ê ýäîäèòåì, ðóêè íà çàòûëå. Iðèiñäíýòü ðàç, iñèðàÿñü íà ñòóíýìè è iëå÷è — âäîõ; âåðíóòüñÿ â eñòîäîå iñëîæåíèå — âûäîõ (ðèñ. 47).

Іðè әәіðå әòýіóòü қаәіеé іðіðіä, іðè әүәіðå — әүїýөèòü.

4. Ііаðіðеòü ىðаæіа óиðаæіаіеа.

Òðåòеé әәіü ىññеа ڈіәіâ

1. Ііәúәі ڈоé. Іà÷іеòå әеііаңòеêó һ оиðаæіаіеј 1 (иаðаүé әәіü ҹәіýөеé). Еñõіäііа ىїеіæаіеа — әаæа іа ңїеіа, ڈоéе әәіеü օоєіâеùа. Ііаіýоü ڈоéе ә ңòіðііү ә әаâðð — әәіð; ңіләеіеòü әаâðð, ҹаðаі, ңәеáàý ڈоéе ә ेіеðýð, үіóñðеòü әо әаіеü օоєіâеùа — әүәіð.

2. Ііаðіðаæаіеа ेіеаіаé. Әаæа іа ңїеіа, ڈоéе әәіеü օоєіâеùа. Ііаðіðіóòü ңіліоðоûа ә ेіеаіýð үілә ә әðоæе — әүәіð; әаðіðоüñý ә ेñõіäііа ىїеіæаіеа — әәіð.

3. «Ііеóиñð». Әүиіеіеòå օиðаæіаіеа 3 (иаðаүé әәіü ҹәіýөеé). Еñõіäііа ىїеіæаіеа — әаæа іа ңїеіа, үілә ңіліоðоû ә ेіеаіýð, ңðоіііе іðеаеèæаіі ә յәіæеöаі, ڈоéе іа ҹаðаүеéа. Іðеііаіýоü әаç, үіеðајñү іа ңðоіііе ә іеа÷е, — әәіð; әаðіðоüñý ә ेñõіäііа ىїеіæаіеа — әүәіð. Іðè әәіðå әðýіóòü ә ңåáý ҹаәіеé іðіðіä, іðè әүәіðå — әүїýөеòü.

4. Óïðàæíåíèå íà áîêó. Èñõîäíå iïëîæåíèå — ëåæà íà ñïèíå, ðóêè âäîëü òóëîâèùà. Íïååðíóòüñÿ íà iðàâûé áîê, ñîãíóòóþ â êîëåíå ëåâóþ iïãó iðèæàòü ê ãðöäè — âûäîô; âåðíóòüñÿ â èñõîäíå iïëîæåíèå — âäîô. Òî æå âûïïëíèòü íà ëåâíì áîêó ñ iðàâîé iïäîé.

5. Íïåòîðèòü iåðâîå óïðàæíåíèå.

×åòâåðòûé äåíü iïñëå ðîäâî

1. Íïäúåì ðóê. Ñíà÷àëà ñääëæåéòå óïðàæíåíèå 1 (iåðâûé äåíü çàíÿòèé). Èñõîäíå iïëîæåíèå — ëåæà íà ñïèíå, ðóêè âäîëü òóëîâèùà. Íïäíÿòü ðóêè â ñòiðííû è âååðð — âäîô; ñîãäèíèòü ëàäííè âååððó, çàòåì, ñâèáàÿ ðóêè â ëîëöÿð, iïóñòèòü èõ âäîëü òóëîâèùà — âûäîô.

2. «Íðÿìíé óäîë». Èñõîäíå iïëîæåíèå — ëåæà íà ñïèíå, ðóêè âäîëü òóëîâèùà. Íïäöÿíóòü ê ãðöäè ñîãíóòûå â êîëåíÿð iïäè — âûäîô; âûïðÿìèòü iïäè âååðð iïä óäéí 90 åðàäóñíâ è iïóñòèòü èõ — âäîô.

3. «Íïëóíñò». Âûïïëíèòå óïðàæíåíèå 3 (iåðâûé äåíü çàíÿòèé). Èñõîäíå iïëîæåíèå — ëåæà íà ñïèíå, iïäè ñîãíóòû â êîëåíÿð, ñòóííè iðèáëèæåíû ê ýäíäè-

öàì, ðóêè íà çàòûëå. Íðèïäíÿðòü òàç, iïèðàÿñü íà ñòóííè è iëå÷è, — âäîô; ååðíóòüñÿ â èñõîäíå iïëîæåíèå — âûäîô. Íðè âäîðå âòÿíóòü â ñåáÿ çàäíéé iðîñíä, iðè âûäîðå — âûïÿðèòü.

4. Íïäúåì òóëîâèùà. Èç iïëîæåíÿð ëåæà íà ñïèíå, ðóêè âäîëü òóëîâèùà, ñåñòü, iïèðàÿñü íà ëîëòè, — âû-äîô. Äâèæåíèå íà÷èíàåòñÿ ñ iïäúåì àïëíäû è âûïïëíÿðòñÿ ñ iïñëåäóþùèì ñâèáàíèåì ñïèíû. Íïèðàÿñü íà ëîëòè, ëå÷ü — âäîô.

5. Ðàçäèáàíèå êîëåíåé. Ëåæà íà æèâîòå, ðóêè âäîëü òóëîâèùà, ìåäëåííû ñîãíóòü iïäè â êîëåíÿð — âäîô; ðàçíäíóòü iïäè — âûäîô.

6. Íïåòîðèòü iïäè ñâèáàíèå

Іїёуé äåíü iññéå ðîäîâ

1. Іїäúåì ðóê. Эàê íáû÷íî, íà÷íèòå ñ óïðàæíåíèÿ 1 (иåðâûé äåíü çàíýòèé). Эñõîäíîå iñëíæåíèå — еåæà íà ñïèíå, ðóêè âäîëü òóëíâèùà. Іїäíÿòü ðóêè â ñòîðííû è ââåðõ — âäîõ; ñîãäéíèòü ëàäííè ââåðõó, çàðåì, ñãëåàÿ ðóêè â eíèòÿð, iñóñòèòü èõ âäîëü ðóëíâèùà — âûäîõ.

2. «Иðýїїé óãîї». Çàðåì âûññëíèòå óïðàæíåíèå 2 (òðåðòèé äåíü çàíýòèé). Эåæà íà ñïèíå, ðóêè âäîëü ðóëíâèùà. Іїäöÿíòü ê ãðóäè ñîãíóòûå â eíëåíÿð ïíäè — âûäîõ; âûñðÿíèòü ïíäè ââåðõ ïñä óäëї 90 аðàäóñîâ, iñóñòèòü èõ — âäîõ.

3. «Иїëóиñò». Иðîäíëæèòå æèíàñòèéó, âûññëíÿÿ óïðàæíåíèå 3 (иåðâûé äåíü çàíýòèé). Эñõîäíîå iñëíæåíèå — еåæà íà ñïèíå, ïíäè ñîãíóòû â eíëåíÿð, ñòóïíè иðëаëèæåíû ê ýäíæëòàì, ðóêè íà çàòûééå. Иðëиñäíÿòü òàç, iñëðàÿñü íà ñòóïíè è iëå÷è, — âäîõ; âåðíóòüñÿ â èñõîäíîå iñëíæåíèå — âûäîõ. Иðè âäîôå âòÿíòü â ñåáÿ çàäíèé иðîñä, иðè âûäîôå — âûñÿòèòü.

4. Іїäúåì ñ íàéëиñ. Эåæà íà ñïèíå, ðóêè íà iñÿ-ñå, ñåñòü, íå iñèðàÿñü íà eíèòè, íàéëиñ ñòóïíè âïåðâä è ðóêàì è ñîñíóòüñÿ iññéïâ — âûäîõ; иåäéåíññ аïçâðà-òèòüñÿ â èñõîäíîå iñëíæåíèå — âäîõ.

5. Аûñðÿíèåíèå ïíäè íà áîêó. Эç iñëíæåíèÿ еåæà íà ñïèíå iñâåðíóòüñÿ íà иðàäûé áîê, ñîãíóòü еåâóþ ïíäó, иðèæèìäÿ eíëåíî ê ãðóäè, çàðåì âûñðÿíèòü ïíäó è, íå iñóñèàÿ åå íà iññòåëü, âñåü ñîãíóòü. Иîðîðèòü ýòî äâèæåíèå iññé 4–6 ðàç. Иñëå ýòîñä âåðíóòüñÿ â èñõîäíîå iñëíæåíèå è iñâðîðèòü óïðàæíåíèå â äðóäóþ ñòîðííó 4–6 ðàç.

6. Дàçæààíèå eíëåíåé. Иîðòîðèòü óïðàæíåíèå 5 (òðåðòèé äåíü çàíýòèé) 4–6 ðàç. Эåæà íà æèâîòå, ðóêè âäîëü ðóëíâèùà, иåäéåíññ ñîãíóòü ïíäè â eíëåíÿð — âäîõ; дàçîñäíóòü ïíäè — âûäîõ.

7. Йіаоіідөөю іәдайы оідәæіяіе.

Øåñðіé äáíü iññëå ðiäiâ

1. Йіауаі ծóê. Йідайы оідәæіяіе аóääò òаêèì æå, êàê оідәæіяіе 1 (іаðаүé äáíü çaiýöeé). Эñðiäiâ iñeîæâiâ — eâæà íà nñieíâ, ծóêè aäiïeü ñóeîâeùâ. Йіaíyöö ծóêè â nñðiðiâu è aââðö — aäiõ; nñlâæiâeòü eâæiïe aââðöö, çàoâi, nñâeâaây ծóêè â eîeöyö, nñóñðeòü eð aâiïeü ñóeîâeùâ — aâiõ.

2. Йіауаі iðyìuñ ñiä. Эñðiäiâ iñeîæâiâ — eâæà íà nñieíâ, ծóêè aäiïeü ñóeîâeùâ. Йіaíyöö iðyìuñ ñiäe aââðö iñiâ ñâæiñ 90 aðâæoñiâ — aâiõ; iââeâiññ iñóñðeòü eð íà iññðâeü — aäiõ.

3. «Йіеоiññ». Nââeâeòå oіdâæiâiâ 3 (іаðаүé äáíü çaiýöeé). Эñðiäiâ iñeîæâiâ — eâæà íà nñieíâ, ñiâe nñâiðoðu â eîeâiýö, nñðiñe iðeâeæâiû ê yâñæeòâi, ծóêè íà çàðûeâeâ. Iðeññiâiýöö òaç, nñeðâyñü íà nñðiñe è iëâ÷e, — aäiõ; aâðiðiðuñy â eñðiäiâ iñeîæâiâ — aâiõ. Iðe aâiõå aðyíðoü â nñâay çâaíeé iðiðiâ, iðe aâiõå — aâiñyöeòü.

4. Оñeîæiâiññé iñiauâi. Эñðiäiâ iñeîæâiâ — eâæà íà nñieíâ. Iââeâiññ iññðòü, ծóêè çà aîeâiâé (óñ-ëîæiâiññé aâðeâiò) eëe nñðâuâiû íà aðoâe (óñ-ëiññé aâðeâiò). Iâeññiññé aâðâðâ, eññiññé aâðâðâ, ծóêâiññé iññðâuâi — aâiõ; iââeâiññ eââ÷ü — aâiõ.

5. Эðóâe iñââiâe. Эñðiäiâ iñeîæâiâ — eâæà íà nñieíâ, ծóêè aäiïeü ñóeîâeùâ, íââi iñâe nñâiðoðu â eîeâiýö è iññðâuâi. Nââeâaây iññðâuâi eîeâiâe, aâeââiâ ñðó-ññâðâçiññé aâeâæâiây iñââiâe. Aâiñðyìeòå iðââðö iñiâ, eâââây iðe ýðiññ iññðââðâñy nñâiðoðiâ â eîeâiâ, aâðâðâ ññññ è nñðâeòå iðââiâ iñiâe ñðóâ ñâðâaâ ñââiâe. Nââiâeòå iðââðö iñiâ, aâiñðyìeòå eâââðö. Iñðâeòå eâââiâ iñiâe ñðóâ (ðeñ. 48).

Ðèñ. 48

6. Âûïðýlëåíèå ïîãè íà áîêó. Ñäåëàéòå óïðàæíåíèå 5 (÷åòâåðòûé äåíü çàíýòèé). Èç ïñëîæåíèý ëåæà íà ñïèíå ïîâåðíóòüñý íà ïðàâûé áîê, ñîãíóòü ëåâåðí ïîãó, ïðèæèìàÿ êîëåíî è åðóäè, çàòåì âûïðýlëòü ïîãó è, íå ïñóñêàÿ åå íà ïñòðåëü, âîñâü ñîãíóòü, ïñåòîðèòü ýôî äåèæåíèå ïîãíé 4–6 ðàç. Ìñëå ýòîâî ååðíóòüñý â èñõîäíîå ïñëîæåíèå è ïñåòîðèòü óïðàæíåíèå â äðóåðí ñòîðñíó 4–6 ðàç.

7. Ðàçâèåàíèå êîëåíåé. Çàòåì âûññëíèòå óïðàæíåíèå 6 (÷åòâåðòûé äåíü çàíýòèé). Èåæà íà æèâîòå, ðóêè âäîëü òóëîâèùà, ìåëëåíîñ ñîãíóòü ïîãè â êîëåíý — âäîð; ðàçîãíóòü ïîãè — âûäîð.

8. Ïñåòîðèòü ïåðâîå óïðàæíåíèå.

Ñåäüññé äåíü ïñëå ðîäâî

Âûññëíèòå òå æå óïðàæíåíèý, ÷òî è â ïýòûé äåíü çàíýòèé, îñ óâåëè÷üòå ÷èñëî ïñåòîðåíèé.

×ÀÑÒÜ

II

Òåïåðü ïû âûðîñëè!

âîò âàøåìó ìàëûøó èñïîëíèëñÿ ãîä! Èç áåñiiññù-íïäî ñâîðîæääííïäî ÿ
ïðåâðàòèëñÿ â ñàïññòîý-òåëüíóþ ðàçóíóþ ëè÷íññòü. Âòîðîé è òðåòèé ãîäû
æèçíè ìàëûøà, íïæàëóé, ñàïûå èíòåðåññûå. Îäíàéî íå íàäî äóìàòü, ÷òî óìåíèå
äâèäàòüñÿ íåðåäàëîñü êðîñå íî íàñëåäñòâô. Âàø ðåáååíîé íàó÷èòñÿ äåëàòü
òî, ÷åìó âû åäî íàó÷èòå. Áóäåòå ñ íèì íïäî ëãðàòü, íïáóäèòå åäî áåâàòü è
íðûäàòü — íî áóäåò áîäðûì è àêðèâíûì. Íðåä-íî÷òåðå ñèäåòü íåðåä
òåëåâèçîðñ è ìàëî áóëÿòü — íî

ñòàíåò çàìëíóòûì è ëåíèâûì.

Íïëçàåì, ëàçàåì, õîäèì

Ñ ðîæääíèÿ ãî òðåð ëåò çàëëàäûâåðòñÿ ôóíäàåíò çäîðîñüÿ íà âñþ
áóäóùóþ æèçíü ÷åëîâåêà. Ýòî çíà÷èò,

÷òî ìàëüøó â ýòîò ïåðèïä ñîëíöå, áîçäóõ è áîäà òðåáóþòñý â ìàëñèìàëüíî ëíëè÷åñòâå. Çàêàëýéòå ìàëüøà, íå êóòàéòå åâî, áîëüøå ãóëýéòå, äâèâàéòåñü, êóìàéòå, èãðàéòå. Èàé ýòî äâëàòü, ñ ÷åâî ìà÷àòü? Îòâå÷ó ðàé: «Èñõî-äèðå èç áîçlîæíñòåé áàøåâî ðåáâíèå».

Íà áòîðî ãîäó æèçíè äåòè åùå ieiõî õîäýò, èì òý-æåëî óääðæèâàòü ðàâåíâåñèå. Ííè øèðîéî ðàññòåâëýþò ûñäè, ðàññêà÷èåðþòñý èç ñòîðííû â ñòîðííó, ñ òðóäî ïñäíèìàþò ûñäè îò iñëà. Òîëüêî è òðåì ãîäàì ó ìàëüøåé áûðåàåòûååðñý èíäéâæåðüíàÿ ïñðîäéà, èîðîðàÿ ïî÷òè áñâåâà ïñðååðñý ó íëõ íà áñþ æèçíü. Äåðè 2–3 ëåô ïñðîåå áåâåðþò, ÷åì õîäýò, iðè÷åì äâèæåíèÿ iðè áåâå ó íëõ ñîñëàñîâàíû ëó÷øå, ÷åì iðè ñîñëàñîâàíû. Ííè áåâåðþò ìåëéèìè, ñåìåíýùèìè øàâåìè, îòòàëéèâàÿñü áñâå ñòóÿíåé, íåðèòìè÷íî è òýæåëî, ÷àñòî òåðýþò ðàâåíâåñèå è ïàëàþò. Ýòî íå ìåøååò èì áûñòðî áñòåâàòü è ïðîäíèæàòü áåâå. Ñóùåñòåðþò ñüåöèàëüíûå íåñëíæíûå óïðàæíåíèÿ, êîðîðûå ðàçâèâåðþò ÷óâñòâî ðàâåíâåñèÿ. Âûñë-

íýéòå èõ ñ ìàëüøíî, íà÷èíàÿ ñ ãîäà åî òðåðò ëåò, êàæäûé ðàç, êîãäà áûñõîæèòå íà iðîñôééò.

Äðóäîé ñiññîá ïåðåäâæåíèÿ — èàçàíèå. Èàçàòü íå òîëüêî áåñåëî, íî è iñëåçíî. Iðè ýòî ñiññîá ïåðåäâæåíèÿ ðàçäðóæååðñý ñiñëíà. Íäíàéî óåâðæèâàòü ðàâåíâåñèå iðè èàçàíèè ìàëüøó ðîæå íåiðîñòî, èàçàòü äåðåå ðàâæå íóæíî ó÷èòü.

Ñ äâóõ ëåò ìàëüøè iññòåïåííî ó÷àòñý áðîñàòü. Áíà-

÷àëå iñè iòòàëéèâåðþò ïðåäìåò ëèñòÿìè ðóê, çàòåì ôîð-ìèðóåòñý iðàâèëüíûé íåâûé çàìàõà ñ iññîðîòí òóëîâèùà â ñòîðííó áðîñàþùåé ðóêè, iññòåïåííî ðàçâèâååðñý ðîë÷îê ïðåäâæåííîé ñeëü.

Â ýñåëüíî áîçðàñòå äåòè óìåþò çàðâàòûååòü ìåëéèå iðåäìåòû ìàëüöàìè, íàïðèìåð, áðàòü íå áåñü êóññîé õëå-åà, à iññáèðàòü õëåáíûå êðîøêè áîëüøèì è óêàçàðåëüíûì ìàëüöàìè. Íäíàéî è ýòè äâèæåíèÿ íóæíî òðåíèðîâàòü. Ðàçâèðèå ðî÷íûõ äâèæåíèé áàæíî äëÿ óìñðååíññî ðàçâèðèÿ ðåáâíèå. Íñæíî äàòü ìàëüøó äâå ëîðîáî÷êè èëè äâà ìåøî÷êà: iñèí, íàñëíåííûé ìåëéèìè ïðåäâìåòàìè, à äðóäîé — ióñòîé, è iðåäæèòü åìó iðåäæèòü ìåëí÷è èç iññîññî ìåøî÷êà â ióñòîé.

Êðñâ òîñâ, ìàëûøó íåñáñäèññ ó÷èòüñý iñëüçí-âàòüñý iäññâðåìåññ äâóïÿ ðóéàìè, iðè ýòññ ïäíà ðóéà äïéæíà áûòü «ãëàâííé». Íàó÷èòå ìàëûøà ãññòåâàòü èç áàíè ïðåðòè èëè iåðåéèâàòü ãïäó èç iäññâ ñòàéàíà â äðóñíé. Âñå ýòè èãðû íðåâýòñý ìàëûøà, è áû ñìñæåðå èååññ iñðåäåéèòü, êòî áàò ìàëûø — èååøà èëè iðàâøà.

Äåòè á ýòññ áïçðàñòå êðàéíå íåëîâéè, iñýòññó iñ-ññâïàÿ çàäà÷à ðîäèòåéé — óññâåðøåññòåâàòü íáùèå äâèæåíèÿ, ðàçâèòü ÷óññòåí ðàâññâñèÿ, êññðäèíàòèþ, eïâéñòü. Äëÿ ýòññ íóæññ èåðàòü ñ äåðüñè á ññåðèæüññå ðàçâèâàþùèå èãðû. Íà áðòññ — ðåðòüñàí ãïäó æèç-íè äåòè íáû÷ññ ñàìè iññóò èåðàòü äâññëüññ äïéññ. Âñèè ìàëûø êàïðèçíè÷àåò, ÷àñòî iñðñèòñý íà ðóéè, ýòî ãïâñðèò í òññ, ÷òî ó íåñâ íå iñëó÷àðòñý èåðàòü ñàïññòñÿòåéüññ. Á ýòññ ñëó÷àå áàøà öåéü — íàó÷èòü áåññ èåðàòü,

iñéàçàòü áïçññæíñå áàðèàíòû èãðû, ðàçâèòü áññâðàæå-íèå ðåååñéà. Èãðà — ñàìññ åâæññ çàíÿòèå á æèçíè ìà-ëûøà, eïòññå áñññèòûâàåò áåññ õàðàéòåð è ôïðìèðóåò èëè÷iññòü.

Èãðû äëÿ äåòåé îò áïäà áî òðåð ëåò áéëþ÷àþò õñäüáó, eäçàíüå, iñåññéåíèå iñðññòñòâé, áðññàíèå iÿ÷à. Äëÿ íà÷àëà ýòî iññóò áûòü iñðñòñå èåðû: iññéäè è iñññò-ðè, ÷òî ññðýòåññ çà äâåðüþ, á eïðññéå, ó ìåíÿ á ðóéå, iññ åññøêé. Äåòè, ìòñññèâàÿ éþáèòóþ èåðóøéó, áó-åóò áûíóæääíññ iñëçòè, çàáèðàòüñý íà áéâàí, iññíèìàòü iññðûâàëí. Ìññòåíññ èåðû ñòàññâýòñý ñëíæíåå. Íä-íàéññ èåðû íå çàìåíÿþò áèññàñðèéó. Áæåäíåññèé áèññàñðèéà áéëþ÷àåò ðî÷íñå óïðàæíåñéÿ. Èò äïéæññ áûòü íåñññ, 5–6 äâèæåíèé çà íññ çàíÿòèå.

Ãèññàñðèéà äëÿ ìàëûøåé îò áïäà áî 3 ëåò

Êññäà áàø ìàëûø áûë ìàëåíüéè, áæåäíåññèé áéëþ÷àëà êàé

óïðàæíåíèý, òàê è ìàññàæ, êîòîðûé ýâëëÿñü óïðîøåé ðàçìèíêé äëÿ íäíèõ ïûøö è îòäûñï ãëÿ äðóæèõ. Êííå÷íî, í÷åíü óïðîøí ïåðåä áûññëåíèå ñíà÷àéà ðàçâðåòü ìóññôöü, êîòîðûå áóäóó íðèíèìàòü àéòèåíîá õ÷àñðéå á äâèæåíèè. Îäíàéí, íà÷è-íàÿ ñ ãäà, ìàëûøé óæå íå äàþò äâéèòü ìàññàæ è óáåñà-þò. Â ýòï ñëó÷àå ñëåäóå ðàçääéèòü íðîååäåíèý ìàññàæà è àèíàñðòèéè. Óòðï, êîñäà ðåååíîé íàèåíèå á àéòèååí, áûññëÿéòå ãèíàñðòèéó, à áå÷åðï, êîñäà ìà-ëûø íàèåðåëñü, íàååñàëñü è íóæååðòñü á ìàðåðéíñééè èàñéå, ñäåëèéòå åíó èååéèé ìàññàæ.

Âàø ìàññàæ äîéæåí áéëþ÷àòü áñå èçååñòíûå íðèå-ìû: íñäëàæèåàíèå, ðàçìèíàíèå, ðàñòèðàíèå, ïñùèíûåàíèå, íñðëíûåàíèå. Åñëè ó áàñ íåò íàâûéà á áûññëåíèè áåðññéíäí ìàññàæà, äîååðüòå ýòî äåëí íðîååññéíàéó è íñðàíè÷üòåñü íåæíûle íñäëàæèåàíèÿè è ðàçìèíà-íèÿè ñïèíèé, ðó÷åé, íñæåé, áðóæèé, æèåíðèéà ðåååíèå á êííöå äíÿ. Íàñòíé÷èåí ðåéñåäóþ êàæäíé ìàååå-

ääååíî, äàæå íåññëüêî ðàç á äåíü, äåëèòü ìàññàæ êëñ-òåé ðåååíèó, ðàçìèíàÿ êàæäûé íàëü÷èé ìàëûøá á îò-ääëüíññòè. Èçååñòíî, ÷òî ñòúåñòååò òåñíàÿ ñâÿçü íåæäó ðàçâèòéåí òííéèõ áâèæåíèé íàëüöåå è óíñòååí-íûí ðàçâèòéåí, íññååííí ðå÷üþ, íñýòïíó, ìàññèðóÿ íàëüöû, áû ðàçâèåååòå ìàëûøà. Íñëåçíí òåéæå á èåðåòü íåéèéè ïðååìåðåòàé, ñ÷èòåòü íà ñ÷åðåð, ññáèðåòü íñçàèéè, èåðåòü íà íèáíèí è ò. ä.

Âàøè çàíÿòèý áèíàñðòèéè áîéæíû áéëþ÷àòü, êàê óæå óêàçûååéíñü, 5–6 óïðàæíåíèé. Âàæíî, ÷òîáû óïðàæíåíèý áûëè áññòóííû ìàëûøó, íñýòïíó íà÷éíàéòå çàíÿòèý ñ óæå çíàéññü ãâèæåíèé. Â êàæäíî çàíÿòèé áîéæíû áûòü óïðàæíåíèý äëÿ áññåò ïûøå÷íûð ãðóíí: äëÿ ðóé è íëå÷, íñä è ñòíí, äëÿ óêðåïéåíèý æèåíòà è ñïèíû. Îäíè óïðàæíåíèý ñëåäóå ïðîååéèòü ñòíÿ, äðó-ãéå áéæå: òàéèí ïáðàçñü, èññïäíûå ííéíæåíèý áîéæíû íåíÿòüñü, òàê ðåååíîé áóäåò ìáíüþå óñòåååòü è íàïðÿåàòüñü. Ñ ýòîé æå öåëüþ èçååååéòå íäíñåðàçèý á çàíÿòèýð. Íñæíí íáúååéíèòü 2–3 óïðàæíåíèý á ñþæåðíóþ èåðó. Êàæäûå 1–2 íåäåéè íåíÿéòå íàáíð áûññëÿåìûö óïðàæíåíèé.

Ôèçè÷åññéàÿ íàåðóçêà íå äîéæíà áûòü íè ñëèøêíî èååéèé, íè ñëèøêíî ðÿæåéèé. Íå ñëåäóå çàíèìàòüñü ãèíàñðòèéè íàòñùàé èëè, íàíáíðò, íà íñëíûé

æåëó-äîê. Íðíâïäèòü çàíýòèÿ ñëåäóåò åæåäíåâí ìëè ÷åðåç äåíü iî 10–15 ìèíóò, áåç ó÷åòà ïòäûòà. Éàæäîå óïðàæíåíèå âùïïëíýåòñÿ iî 3–5 ðàç. Âî åðåìÿ ãèììàñòèêè ìàëüø íå ãïëæáí çàäåðæèåòü äùôàíèå.

Íå çàáûâàéòå î çàíýòèÿ ìà ñâåæåì áïçäóå è î çàéà-ëèâàíèè. Çàéàëèâàíèå áéëþ÷àåò áïçäóøíûå áàííû á òðóñèêàõ è ìàééå áî åðåìÿ ãèììàñòèêè è óïùâàíèÿ (iî

25–30 ìèíóò á äåíü, òåìïåðàòóðà áîäû 19–20 åðàäóñîâ). Çàòåì iðíâïäèòñÿ êóïàíèå á áàííå (òåìïåðàòóðà áîäû

36–37 åðàäóñîâ), íáëèâàíèå iññéå áàííû èç êîâøà (32–33 åðàäóñà), ìûòüå iññéå iðíâóëèè èëè ïåðåä ñíî (32–33 åðàäóñà). Íññéå áïäà ìàëüøà áùâïäèòü íà

iðíâóëèè ñëåäóåò á ëåæäå iî ñåçñíó, è íå á êíëýñéå, à ïåøêñ. Èíëýñéó ðåéñíäíäóåòñÿ èñïïëüçîàòü ðïëüéî äëÿ ñíà íà iðíâóëèå.

Âàø iëàí çàíýòèé iñæåò áùâëýäåòü ñëåäóþùèì áðàçñ. Îäíè óïðàæíåíèÿ áû iñæåòå áùïïëíýòü íà óëè-öå áî åðåìÿ iðíâóëèè, à äðóæå áñìà — íà êîâðèéå.

Ãèììàñòèêà (iò 1 áïäà áî 1 áïäà 3 ìåñýöåå)

1. Ñàïñòîýòåëüíàÿ õïäüáà.
2. Íðèñåäàíèå ñ iñäåäðæêé çà áðó÷ èëè ïàëéó.
3. Íðíïëçàíèå ÷åðåç áðó÷.
4. Íðíïëçàíèå iñä iðåïýòñòåèåì (30–35 ñì), iññéå ÷ååí íóæíí áñòåòü è áñòåòü èãðóøéó ñ áùññòû 40–50 ñì.
5. Íàéëííû òóëíâèùà íðè ôèéñèðíâàííû ëíëåíýð.
6. Õïäüáà iî iðèñäíýòé iñååððíñòè.

7. Çàëåçàíèå íà äèâàí, ñòóë è ñëåçàíèå.
8. Iðèñåäàíèå çà èãðóøêîé.
9. Áðîñàíèå iÿ÷à â öåëü îáåèìè ðóêàìè.
10. Iñäúåì iñä åi iðýññäi óäëà â iñëîæåíèè äåæà.
11. «Âåëîñèïåä» iñäàìè.
12. Èç iñëîæåíèÿ äåæà iåðåéòè â iñëîæåíèå ñèäÿ è íáðàòíi.
13. Õiäüáà iñä ãîðîæêå øèðèííé 30 ñì.
14. Áðîñàíèå iÿ÷à äåóíÿ ðóêàìè.
15. Iñ÷åðåäíûé iñäúåì ðóê âååðõ, çàòåì óïðàæíåíèå «Áîêñ».
16. Õiäüáà íà iåñòå ñ âùññêèì iñäíèìàíèåì êîëåíåé.

Ãèìàñòèêà (îò 1 åiäà 3 iåñëöåâ äi 1 åiäà 6 iåñëöåâ)

1. Õiäüáà iñä ãîðîæêå øèðèííé 30 ñì.
2. Iåðåøàãèâàíèå ÷åðåç iðåïÿòñòâèÿ, äåæàùèå íà ðàññòîÿíèè 25–30 ñì, ÷åðåäóþùèìñÿ øàãíi.
3. Iñäíèçàíèå iñä âåðåâåêó, iðîòÿíóòóþ íà âùññòå 25–30 ñì, iñðñâåàíèå.
4. Íàêëíí âiåðåä çà èãðóøêîé.
5. Íàêëíí â ñòîðîíó. Æèñòðñòðè ñîñòðàòíi ñíø iðåðåðå ñòðñíñòðè.

-----, -----, -----, -----

6. Йðèñåäàíèÿ.

7. Йïääðàñûâàíèå ìÿ÷à âïäðåä è ââåðõ ïáåèìè ðóêàìè.

8. Йåðåëåçàíèå ÷åðåç iðåïÿòñòâèå, íàïðèìåð, ÷åðåç ñêàìåéêó.

9. Õïäüáà iñ íàéëíííé iëîñéîñòè ââåðõ è âíèç, êðàé äîñêè iïäíÿò íà 15 ñì.

10. Ёàçàíèå iñ ñòðåìÿíêå, iðèñòàâíûì øàãîì, íà âûñîòó

1 i.

11. Áðîñàíèå ìÿ÷èêà íäííé ðóêîé iñ ÷åðåäíí.

12. Ðóêè ââåðõ, iñòÿäèâàíèå («Äåðåâüÿ áîéüøèå-áîëü- øèå»).

13. Èäðà «Äîãîíþ, äîãîíþ» — âçðîñëüé iñòàåðñÿ äîã-íàòü ìàëüøà.

14. Õïäüáà íà ìåñòå.

Ãèìàñòèêà (îò 1 ãïäà 6 ìåñÿöåå äî 1 ãïäà 9 ìåñÿöåå)

1. Õïäüáà iñ äîðîæêå øèðèííé 25–30 ñì.

2. Õïäüáà iñ íàéëíííé iëîñéîñòè, êðàé êîðîðîé iñä-íÿò íà 15–20 ñì.

3. Йïäîðîòû â ñòîðîíû çà ìÿ÷û â iñëîæåíèè ñèäÿ.

4. Йïëçàíèå íà ÷åòâåðåíüêàð.

5. Äâèæåíèå ðóêàìè ââåðõ è âíèç, ðóêè ðàçâåäåíû â ñòîðîíû — «iðè÷êà ìàøåò êðûëüÿìè».

6. «Äåëîñèïåä» — iñ ÷åðåäíå ñäèåàíèå iñä â iñëîæåíèè ëåæà íà ñïèíå.

7. Ёàçàíèå iñ ñòðåìÿíêå íà âûñîòó 1–1,5 i.

8. Íàéëííû òóëîâèùà âïäðåä iðè ôèêñèðîâàííûõ êîëåíÿõ — «Äîñòàíü ìÿ÷».

9. Áðîñàíèå ìÿ÷à â öåëü — êîðçèíó èëè îáðó÷.

10. Íðèñåäàíèÿ.

11. Íääëåçàíèå iñä ñêàìåééó, iñòñâ âñòàâàíèå.

12. Èãðà «Ëîøàäêà» — «âîææè» çàêðåïëýþòñÿ íà iëå-
÷àõ ìàëüøà, è âçðîñëüé iñáóæäàåò åãî áåæàòü.

13. Íåðåëåçàíèå ÷åðåç iðåïÿðñòâèå.

14. Íðûæêè ñ iññëåäóþùèì íåðåñïäñ íà ñiñêíéíóþ õïäüáó.

Àèììàñòèêà (íò 1 ãîäà 9 ìåñýöåâ äî 2 ëåò)

1. Õîäüáà iñ äîðîæêå øèðèííé 25 ñì.

2. Õîäüáà iñ íàêëíííé iëîñêîñòè, êðàé äîñêè iñäíÿò íà 20–25 ñì.

3. Íåðåëèäüâàíèå êóáèêîâ â iñëîæåíèè ñèäÿ ñ iñâîðîñòñò îòóëîâèùà â îäíó è
äðóäóþ ñòîðííó.

4. Íièçàíèå íà ÷åòâåðåíüêàð.

5. Êðóäîâûå äâèæåíèÿ ðóêàìè («Íåëüíèöà»).

6. Íñ÷åðåäíûé iñäúâì ññ äî ïàëêè â iñëîæåíèè ëåæà («Óäî»).

7. Ëàçàíèå iñ ñòðåìÿíèå íà âûññòó 1,5 ì.

8. Íàêëííû òóëîâèùà âîðå ïðè ôèêñèðîâàííû ëîëåíÿð («Äîñòàíü ìÿ÷»).

9. Áðîñàíèå ìÿ÷à â öåëü, êîðçèíó èëè êðóä.

10. Íðèñåäàíèå.

-----

11. Йїäëåçàíèå íïä ñêàìåéêó, íïòìì âñòàâàíèå.

12. Èäðà «Èîøàäèà».

13. Йåðåëåçàíèå ÷åðåç íðåïÿòñòâèå.

14. Õîäüáà íà ïåñòå.

Ãèííàñòèéà (íò 2 èåò äî 2 èåò 6 ïåñÿöåâ)

1. Ñàïñòîýòåëüíàÿ õîäüáà.

2. Áåã âäîñíêó çà áçðîñëùì èëè ê áçðîñëùó â ðàçíì òåìíå.

3. Đóêè áâåðõ, íïòÿíóòüñÿ («Äåðåüÿ áîëüøèå-áîëü- øèå»), ðàçâåñòè ðóêè â ñòîðíû.

4. Õîäüáà íï äîñêå, íðèíäíÿòíé íàä íïëù íà 15 ñì.

5. Íðèñåäàíèÿ.

6. Йääúåì òóëîåèùà ñ íïðíé íà ëàäííè â íïëîæåíèè ëåæà íà æèåîòå.

7. Õëüêè ëàäíÿìè íåðåä ãðóäüþ è íàä áîëîåíé.

8. Ñåñòü èç íïëîæåíèÿ ëåæà íà ñïëíå ñ áûïðÿìëåííû-ìè íïäàíè è ôëëñèðîåàííû-ëíëåíÿìè («Áàíüêà-âñòàíüêà»).

9. Êðóäåûå äâèæåíèÿ ðóêàíè íåðåä ãðóäüþ («Íàíà-òûâàíèå íèòîê»).

10. Ëàçàíüå íà ñòðåìÿíêó íà áûñîòó 1,5 í íåïðèñòàâíûì øàäíì.

11. «Áåëîñëåä» íïäàíè.

13. Іаेєїїû өоेїâеùà âиâðåä è â ңòîðїїû, ेїеâіе ôеê-ңèðîâàїû, ेеñòè әиñðаþò äi iїëà.

14. Ӧïäüáà ң âуññéèì iїäíеìаíеâì ेїеâіâé, çàðâì ىáû÷íûì өаâїї.

Ãеiìаñðеâ (iò 2 әâò 6 ىâñýöââ äi 3 әâò)

1. Ӧïäüáà íà íññéâõ, ծóêè âиâðåä, â ңòîðїїû, ыйеç.
2. Аââ íà íññéâõ ң ծàçââäâíûìè â ңòîðїїû ծóêâìè
(«Ñàìñеâò»).
3. Ӧïäüáà iї áðââíó ेеëе áðóñêó, ңiððàíÿÿ ծàâññââñèå.
4. Iїð-âðâäíûé iїäúâì iїã äi ىаëi-еëе â iїëâæâíеë ेâæâà íà ңièíâ, ң âuòÿæââàíеâì iїññ-еëâ.
5. Ӧïäüáà ң iїñðââââíûì ңeðâùèâàíеâì ծóê íà ăðóäè è ծàçââäâíеâì ेõ â ңòîðїїû («Iáieìе ңâáÿ ेðâïëi-еðâïëi»).
6. Іаеєїїû өоеїâеùà â ңòîðїїû ң iòâââââíûìè ծóêâìè.
7. Іаеєїїû өоеїâеùà âиâðåä ң âuòÿæââàíеâì ծóê ңeäÿ íà ңeââââââ ââððїї.
8. Аðññââââ è ेiâëëÿ iÿ÷à (íà ծаññòiÿíèè 1-1,5 i).
9. Аââ iї eññââðâ âiâñðââ ñi âçðiñëûì â ծàçíї өâiââ.
10. «Iâëüíеöâ» ծóêâìè.
11. Ҽâçââââ è iї ңòðââiÿíââ íà âuññòó 1,5 i íâiðeñòââíûì өаâїї.

12. Йðеñåäàíèÿ.

13. Йðûæêè íà ïåñòå.

14. Оïäüáà íà ïåñòå ñ âùñîéèì ïäíèàíèåì êîëåíåé, çàòåì ïáû÷íûì øàäîì.

Іðàâèëüíî õïäèì

Іáýçàòåëüíûì ýëåìåíòîì ãèììàñòèéè äîëæíà áûòü iðàâèëüíàÿ õïäüáà: ñòñîû ðàññòàâëåíû íåøèðîéí è äâè-äàþòñÿ ïàðàëëåëüíî. Íàëûøàì äî òðåô ëåò íåëüçÿ ðàç-ðåøàòü ñïðûñèâàòü äàæå ñ íåáîëüøíé âùñîòû, òàê êàê ýòî ýäéÿåðñÿ ÷ðåçìåðíîé íàäðóçêíé äëÿ íåîëðåíøè ñòñî. Äñóñòèìû ðïëüéí ïïäiðûñèâàíèÿ. Ўòî ðàçäåé èíèäè âéëþ÷àåò óïðàæíåíèÿ äëÿ áññïèðàíèÿ iðàâèëüíîé õïäüáû. Âùñîéíÿéòå èõ êàæäûé ðàç íà iðîñóöéå èëè äñà, áïñëåäíåì ñëó÷àå äåëæåéòå èõ áññèéî.

Оïäüáà iñ òðññèíêå. Íà ñëó íáçìà÷üòå ïåëíî, áå-ðåâêàìè, ïàëéàìè èëè èåíòàìè äîðîæéó øèðèíîé 30 ñì. Ñ áïçðàñòîì äîðîæéó ñëåäóåò iññòåïåíî ñóæàòü äî

10–20 ñì. Іðåäëîæèòå ìàëûøó ñàïñòíÿòåëüíî iðîéòè iñ íåé, ñîñðàíÿÿ ðàâññâåñèå. Îññâå ãíèìåíèå óäåëÿéòå iñëîæåíèþ ñòñî: èéíèÿ iññðû äîëæíà iðîññèòü ÷åðåç iÿòéó è áòîðîé ïàëåö, áíóòðåííèé êðàé ñòñîû ñëåäéà iðèíñäíÿ.

Оïäüáà iñ ãèììàñòè÷åññîé ñêàìåééå. Оïðîøî, åñëè ó âàñ åñòü áïçìæíñòü óñòàíñâèòü äñà ãèììàñòè÷å-ññóþ ñêàìüþ. Åñëè òàêéíé áïçìæíñòè íåò, òî áùññèíÿéòå ýòî óïðàæíåíèå íà iðîñóöéå, èñiñëüçóÿ «áðåâíî» íà äåòññîé iññùàäéå. Äëÿ íà÷àëà iññâæòå ïàëûøó èäðè iñ ñêàìåééå, iñäääðæèâàÿ áñà çà ðóêó. Îäíàëî íå íàäî ñëèøêî iñäåëàòü ðåååíèå. Äåðè á ýòîì áïçðàñòå ñòðåìÿñÿ ê ñàïñòíÿòåëüíñòè.

Оïäüáà áîëîì. Оïäèòü áîëîì, ïåëéèìè iðèñòàäíûìè øàäàìè, iñæíî iñ «òðññèíêå» èëè «áðåâíó».

Дең. 49

Іаó÷èòå ὶàëûøà ӵäéíàéîâî ӵîðîøî ӵåðåäâèàòüñÿ ے â ӵðàâóþ, ے â ӵåâóþ ӵðîðíó (дең. 49).

ӵïäüáà ں ӵðåäìåòàìè. Ӵñëè ӵåáåíîê ӵîðîøî ӵñâîèë ӵïäüáó ӵ «ӵðååíó», ӵðåäëîæèòå Ӵòó ӵðîéòè ӵ íåò, ӵäåðæèâàÿ Ӵ Õðêàõ ӵàéíé-ӵî ӵðåäìåò: ӵý÷, ӵäðóøêó, ӵåâëè.

ӵïäüáà Ӵ ӵàçëè÷ӵ ӵ òåíïå. ӵíäáîòîüòå ὶàëûøà Ӵ ӵàäàíèþ. ӵñàäèòå Ӵ ӵðåä ӵñâîé Ӵ ӵñðîñèòå ӵñêàçàòü ӵñâîè ӵæëè. ӵíäáà ӵåáåíîê ӵñäíèìåò ӵñâè, ӵñâæèòå Ӵòó,

÷ӵî ӵæëè ó ӵåâî ὶàëåíüêèå, ӵ ӵåâàþò ӵûñòӵ. Ӵ ó ӵîòè-ӵà, Ӵ ó ӵñâà÷ӵ ӵæëè ὶàëåíüêèå, ӵ ӵûñòӵ:

ὶàëåíüêèå ӵæëè

Áåæàëè ӵ ӵðîæêå.

À ó ӵåâåäÿ ӵëè ӵëíà ӵñâè ӵîëüøèå, Ӵ ӵïäÿò ӵíè ӵåâëåíî:

Áîëüøèå ӵñâè

Ӱëè ӵ ӵðîâå.

Ñîçääâ âáðàçû ëåäéïäâ è áûñòðîäâ, ïåäéåíñäâ è òý-æåëïäâ äâèæåíèý, ïðåäéïæèòå ìàëûøó ïñèäðàòü, ïñåå-ãàòü, êàê ëîðèé, è ïñõäèòü, êàê ïåäååäü.

Íåðåøàääàíèå ÷åðåç ïðåïýòñòâèå. Íàó÷èòå ìàëûøà õîäèòü è áûñîéï ïñäíèìàöü êíëåíè, êàê öàïëý. Ññïðîäæäàéòå óïðàæíåíèå ñòèõîòåíðåíèåì, òàê áóäåò ååñåéå:

Äî ÷åñ òðàâà áûñîéà. Òî êðàïèåà, òî ìñîéà.
Íñäíèìàé ïñåûøå ïñæè, Êíëü èäåøü íå ï ãîðîåå.

Íà÷åðòèòå íà àñôàëüòå ïåëñ ãåå íàðàééåëüíûå ëè-íèè íà ðàññòðýíèè 10–20 ñì (èëè ïñëîæèòå ãåå ëåíðî÷- êè). Íðåäéïæèòå ìàëûøó ïåðåøàäíóòü ÷åðåç íèò íåñîéüêî ðàç (ðèñ. 50).

Đèñ. 50

Íà óëèöå ïðåäëîæèòå ìàëüøó ïåðåøàäíóòü ÷åðåç ëóæó, ÷åðåç êàìåíü.
Âñëè âû iñäíèìàåòåñü ñ ðåáåíéñ

iñ ëåñòíèòå, íå òîðññèòå åãî è íå òýíèòå çà ðóêó. Íóñòü ìàëüø iñäíèìåòñÿ
ñàì, ñíà÷àëà iðèñòàâíùè øàääìè, à eñäää iñäðàñòåò — iåðåìåííùè.

Èãðà «Íi ðîáíåíüêé äîðîæêå». ×èòàéòå ìàëüøó ñòèøîé. Íóñòü ù
ññiðîáíæäàåò ñëîâà äåéñòâèÿè.

Ïî ðîâíåíüêîé äîðîæêå

Áåæàëè íàøè ïîæêè.

Ïî êàìåøêàì, ïî êàìåøêàì È â ÿìêó çà òîâàðèùåì.
Âñòàâàëè ïû íà ïîæêè

Íà ðîâíåíüêîé äîðîæêå. Íî áîò íàø äñ,

Â íåì ïû æèâåì.

Ïðè ñëîâàõ «ïî ðîâíåíüêîé äîðîæêå» ìàëûø èääåò íáû÷íûì øàäîì, ïðè ñëîâàõ «ïî êàìåøêàì» ïåðåøàääè-âàåò ÷åðåç áííáðàæàåìûå êàìåøêè, ïðè ñëîâàõ «â ÿìêó çà òîâàðèùåì» ïðèñåäàåò. Çàòåì âñòàåò è ñííâà èääåò.

Äåðæèì ðàâíîâåñèå

Äåðöÿì ìëàäøåäî áîçðàñòà åùå íåëåäêî óääðæèåàòü ðàâíîâåñèå á ååðòèëåëüíî ïîëîæåíèè, ííýòíó áñå óïðàæíåíèÿ, íåðå÷èñëåííûå áûøå, íå óïëüêî ó÷àò ìàëûøà ðïäèòü ïðàâèëüíî, íî è òðåíèðóþ áäî áâñòèåóëÿðíûé àïïàðàò. Èðñà ýòíäî, äëÿ ðàçâèòèÿ ÷óâñòåà ðàâíîâåñèÿ ïîëåçíû äðóäèå óïðàæíåíèÿ.

Óïäüáà ïî íàëëíííé ñêàìåéêå. Óêðåïèòå áèìàñò÷åñêóþ ñêàìåéêó èëè äîñêó, iðèïïäíÿå åå êííåö íà áûññòó 20–25 ñì. Ïðåäëîæèòå ðåáåíéó iðîéòè ïî ñêàìåéêå áâåðð, íâåðíóòüñÿ è ñïóñòèòüñÿ áíèç. Áíà÷àëå ïîñâæèòå ìàëûøó, íñäåðæèåàÿ áäî çà ðóêó.

Èäðà «Ìÿ÷ ñ ãîðêè». Ìàëûø íäíèòåðòñÿ ïî «ãîð-êå» è ïîñâðà÷èåàðòñÿ. Çàòåì ñêàòûâåàåò ìÿ÷ áíèç è áå-æèò áäî áíäííÿòü. Íàó÷èòå ðåáåíéà

çàõïäèòü íà íåâûñîêóþ (10–20 ñì) ñêàìåå÷êó èëè ýùèê è ñõîäèòü âíèç, ñîõðàíÿÿ ðàâûñâñèå. Íà iõðâóëå iññùðýéòå ñòðåìëå-

íèå ðåååíêà iñäíÿòüñÿ iñ ñêëííó õîëìà, iñêà÷àòüñÿ íà êà÷åëÿð, iñêðóæèòüñÿ íà êàðóñåëè.

Ëàçàå

Âàø ìàëûø, âåðîÿòü, óæå íàó÷ëëñÿ çàëåçàòü íà äè-âàí èëè íà êðåñëî. Âñëè íåò, iõðåäëíæèòå åìó iñèäðàòü ñ èäðóøêàìè, èñïñëüçóÿ ëàçàíüå. Íàïðèìåð, nñïðÿ÷üðå çíàêñîóþ ðåååíêó èäðóøêó íà êðåñëå èëè íà äèåàíå iñä îäÿëî èëè iñäóøêó òàê, ÷òîáû ïà áûëà ñëååêà çàìåòíà ñ iñëà. Ñiðîñèòå ìàëûøà: «Ãää åêèñêà?». Ìàëûø, çàìå-òèå èäðóøêó, çàëåçåò íà äèåàí, âíçüìåò åå è ñiöñòèòñÿ,

÷òîáû iñêàçàòü âàì.

Âñëè åñòü âíçùñæíñòü, óñòàñâèòå ãñà íåáîëüþóþ øååäñîêóþ ñòåíêó èëè èåñåíêó. Ìíáóæäàèòå ðåååíêà çàáèðàòüñÿ íà íåå. Íáðàùàéòå âíèìàíèå íà iñéíæåíèå ðóê ìàëûøà. Íí äíëæåí çàõâàòûñàòü ðåéêó, iõðîøèäí-iññòàâëÿÿ åíëüøîé ìàëåö iñòàëüíù íàëüöàì ðóêè.

Íà óëëöå, íà ååòñêîé iëíñàäêå, ãää å óñòàñâëåíà ååð-òèêàëüíàÿ ëåñòíèòà, iñæíi iõðåäëíæèòü ìàëûøó iõðî-ëåçòü ìåæäó åòîðîé è òðåòüåé ñòóíåíüêàìè. Âñëè èåñòíèòà óñòàñâëåíà ååðòèêàëüí, ióñòü ðåååíîé iõðëåçàåò ìåæäó ååðåëåäèìàìè.

Ííëåçíi íàó÷èòü ìàëûøà åëåçàòü iñ íàëëíííé èåñåíêå íà ÷åòååðåíüêàò è ååðåëåçàòü ÷åðåç iõðåïÿòñòâèå, íaiïðèìåð, ÷åðåç íåâûñîêóþ ñêàìåéêó. Íóñòü ðåååíîé åñòàíåò åíêii ê ñêàìåéêå è, iñèðàÿñü íà íåå ðóêàìè, iå-ðåëåçåò

÷åðåç íåå. Íîâòîðèòå óïðàæíåíèå íåñêîëüêî ðàç â íåå ñòîðííû. Íîæíí ïåðåéåçòü ÷åðåç ñêàìåéêó è äðó-ãèì ñïññáû: âñêî÷èòü íà ñêàìåéêó äâóïÿ ïïäàìè â ïïéîæåíèè íà ÷åòåðåíüêàõ è ñïñêî÷èòü ñ äðóäíé ñòîðííû, iðè ýòíí ïïèðàòüñý íà ñêàìüþ ðóéàìè.

Íïëçàåì

Âñëè åàø ðåååñîê íå ïïëçàë íà ÷åðååðåíüêàõ â ìëà-ääí÷åñòåå, åùå íå ïïçäúí íàó÷èòü åäí ýòííó. Íïëçàíüå

ïðåéðàññ óéðåíÿåò âñå ïûøöû òóëíâèùà, ðóê, íïä, ðàçåèåàåò êíñðäèíàöèþ.

Ñíåà÷êà. Ðåååñîê õïäèò íà ÷åòååðåíüêàõ ií ëííàòå, iíäðàæàÿ ñíåàéå.

Áû÷íé. Íàëûø õïäèò íà ÷åòååðåíüêàõ, iíéà÷èåàÿ aïéíåíé aïðååí è åéååí. Íðè õïäüåå iðîèçííñèò «Íó-ó- ó...» è áïäååòñý aïéíåíé. Íîæíí ñïñðíåæäàòü èäðó ñòèðòåðåíèåì «Èäåò áû÷íé, eà÷àåòñý...».

Çàéêà. Íàëûø âñòååò íà ÷åòååðåíüêè, íåðåñòååëÿåò íäíåðåíåíí ðóêè ååðåä è iíäöÿåèååò iíäè iðûæ-éíí.

Íïëçàåì ií ñêàìåéêå. Íïëççíí òàéæå õïäèòü íà ÷åòååðåíüêàõ ií ãèííàñòè÷åñêíé ñêàìåéêå, ñïñðåíÿÿ ðàåíñååñèå.

Èäðà «Ïðîéåçü ÷åðåç åîðîòà». Íà ñåðåæíó êíííàòû ñïñòååüòå ñòóë èëè 2–3 ñòóëà iíäðÿä íà íååíëüøû ðàññòîÿíèè, õïäà ëéó÷àòñý íå åîðîòà, à òóííåëü. Íóñòü ìàëûø iðîéåòèò ìÿ÷èê â åîðîòà, à iíòû iðîéåçåò iíä ñòóëíí ñàì åñëåä çà ìÿ÷èêíí. Åìåñòî ìÿ÷à ïæíí ëññëüçååòü ìàøéíéó èëè êóéíëüíóþ êíëÿñêó (ðèñ. 51).

Êðàñèâàÿ ôèäóðà ñ ñàìûõ ðàííèõ ëåò!

Їїèїї óïðàæíåíèé, ðàçâèâàþùèõ îñííâíûå íàâû-êè, â âàøó ñ ïàëûøîì åæåäíåâíóþ ãèìàñòèêó äîëæíû áûòü âêëþ÷åíû è äðóäèå óïðàæíåíèÿ, öåëü êîòîðûõ — óêðåíèòü iñêà åùå ñëàáóþ ïóñêóëàðóðó ðåáåíêà. Òàêèå óïðàæíåíèÿ äîëæíû iðíâæðóüñÿ òàêæå â èäðîâíé ñîð-ìå. Ìíÿ äî÷ü, íàïðèìåð, iðåäíî÷èòàåò äåëèàòü ãèìàñòèêó íå ñ ïàìíé, à ñ ëþáèїé èäðóøêîé. Èãðóøå÷íûé ñå-ðûé ëîò, óïðàâëÿåìûé ðóêàìè ïàìû, äåìíñòðèðóåò åé ñâîè óïðàæíåíèÿ â «òåëåâèçîðå».

Ðèñ. 51

Â êà÷åñòâå «òåëåâèçîðà» ïû èñiiñëüçóåì äåòñêèé îá-ðó÷. Èñïðíâèçèðíâàííûé äåòñêèé êóëîëüíûé ðåàòð âû ñæåòå óñòðíèòü è ó ñåáÿ äñà. Íå äóìàþ, ÷òî íåéäåòñý ìàëûø, êîðíðíîó áóääò ñêó÷íî äåëàòü ïíâîðíòü è íåéëííû á êííàíèé ñî ñâîåé ëþáèííé èåðóøêíé. Äëàâííå, ÷òîåû ó èåðóøêè áûëè ïíäâèæíûå ïíæ è ðóëè, ïíýòíîó ëó÷øå èñiiñëüçîàòü ìÿäéóþ èåðóøêó. Ðåçèííàÿ êóëëà èëè iëàñòìàññâûé ñîëäàòèé åðÿä ëè ïêàæóòñý äîñòàòî÷íî ïíáéëüíûé.

Â òå÷åíèå äíý âû äîëæíû áûññëíèòü ñ ìàëûøîí ïí

1–2 óïðàæíåíèÿ äëÿ âñåð ÷àñòåé òåëà: ðóê è ïëå÷, ííã, òóëîâèùà, ííâòîðÿÿ êàæäå íí 3–5 ðàç. Íà êàêèõ èìåííî óïðàæíåíèÿ ãû ïñòàííâèòåñü, ðåøàòü âàì. ß íðåäëàâàþ âàì íà âûáîð íåñëîëüêî âàðèàíòâå óïðàæíåíèé íà êàæ-äóþ ãðóíïó ïûøö. Îäíàéí íå ðåéííåäóþ çàöèëëèâàòü-ñý íà íäíèõ è òåð ãå äâèæáíèÿ. Èàæäóþ íåäåëþ èëè ÷å-ðåç íåäåëþ íåíÿéòå íàáîð áûññëíÿåìû õïðàæíåíèé.

Õíðîøî, åñëè ííìèíí ãèìíàñòëèé âû ðåäóëÿðíî áó-äåòå èåðàòü ñ ìàëûøîí â

ìÿ÷: â «ôóòáíë», óääðÿÿ ïî

ìÿ÷ó ïî÷åðåäíî ðî ëåâíé, ðî iðàâíé ïïäíé; ñ äåóð ëåò, êïäää ààëüøè óæå òìåþò áðññàðü ìÿ÷, â «áàñêåðåíë», áðññàÿ ìÿ÷ â êïëüöî èëè â öåëü, è â «âïëåéåíë», íåðå-áðàññåàÿ ìÿ÷ äðóå äðóåó.

Óiðàæíåíèÿ äëÿ ðóê è ïëå÷

1. «Áîêñ». Đåáåíî ñòîêò, ðàññòàâèå íïäè íà øèðèíó ïëå÷. Ñäèáàåò ðóêè íà óðîâíå åðóäè è äåéàåò ïî÷åðåä-íûå äâèæåíèÿ ðóêàìè åïåðåä è ê ñåðåäéíå, èìèòèðóÿ äâèæåíèÿ áîêñåðà.

2. «Áàâí÷êà». Đåáåíî ñòîêò, åäí ðóêè ûïóùåíû âäíëü òóëîâèùà. ïïäíèìàåò ðóêè â ñòîðñíû è ñëåâèå ïî-ìàðèåàåò êèñòÿìè, êàê áóäòî áàáí÷êà ìàøåò êðûëüÿìè (ðèñ. 52).

Đèñ. 52

Ñäèáàåò ðóêè íà óðîâíá ïëå÷ è ïðèêàñàåòñÿ ïàëüöàìè ê ïëå÷àì (òåïåðü áàáî÷êà ñéîæèëà êðûëüÿ). Õíäèò iî êíííàòå, iîlàõèâàÿ êèñòÿìè ïðýìû ðóê, iîäíÿòû ã ñòîðû òåïåðü áàáî÷êà ñííâà iîëåòåëà).

3. «Íîêàæè ëàäîøêè». Íàëû ñòîðò ïðýí. Ííïðñèòå åãî iîêàçàòü ëàäîøêè. Äëÿ ýòîâí íàäî âûòÿíòü ðóêè åïåðåä èëè åâåðõ íàä åïëîâíé ëàäîøêàìè åâåðõ

«Íîêàæè ëàäîøêè!» Çàòåì íàëû ïðý÷åò ðóêè çà ñïè-íó — «Ñïðý÷ü ëàäîøêè!»

4. «Çàáåé åâïçäü». Íàëû ïðýí ñïè-íó ïðýí, ñëåä-êà ðàññòàâèå îíäè. Ðóêè ñíííòü íåðåä åðóäüþ, ñæàâ íàëü-öû â êóëàêè. Íñòóêèåòü ïðàâû õóëàêî ëåâû ì íàëû ïðýí, çà-òåì ëåâû ì íàëû, êàê áóäöî îí çàáèåàåò åâïçäü.

5. «Íàïòàé íèòéó». Ñòîð ïðýí, îíäè åðîçü, ðóêè ñíííòü íåðåä åðóäüþ, íàëü ñæàòû â êóëàêè. Ååëàòü êðóäâû åâèæåíèÿ êèñòÿìè, êàê áû íàìàòû åâàÿ íèòéó íà êéóáîê (ðèñ. 53).

Đèñ. 53

6. «Óáåé êñìàðà». Íàëüø ñòîèò èëè áåâàåò è õëñìàåò â ëàäîøè ïåðåä ñîáîé íà óðîâíå ãðóäè, ëèöà è íàä ãîëîâîé, ñòàðàÿñü óáèòü âññáðàæàåññâî êñìàðà.

7. «Ñàññéåò». Đåååññê ñòîèò, ññæè íà øèðeíå iëå÷. Íñäíèìàåò ðóêè â ñòîðññû è, íàéëñýÿñü èç ñòîðññû â ñòîðññó, äåëàåò áîëüøèå ìàõè ðóêàìè, èçñáðàæàÿ ñàññéåò (đèñ. 54).

8. «Đàñđè áîëüøèì». Đåáåíîê ñòîèò iđýïî, ñëåãêà ðàññòàâèâ ííäè, đóêè ñíóùåíû. Ôýíåòñÿ âååđð, iñäíèìàÿ đóêè íàä ãíëîâíé.

9. «Ííäìåòàåì iñë». Đåáåíîê ñäëèò, ñëåãêà íàëëí-íèâøèñü âïåđåä, è ååëàåò đóêàìè åâèæåíèÿ, èìèòèđóþ-ùèå iñäìåòàíèå iñëà. Ýòî óïđàæíåíèå ñæñ âuññëíÿòü ñ ååđñëíé èåđóøå÷íé ìåđåëëíé.

10. «Çàđýäêà». Íàëûø âuññëíÿåò åâèæåíèÿ iñä ñòèòîòåíđåíèå «Çàđýäêà» (àâòîđ N. Ëàääñíü).

Đó÷êàìè iñòëíàëè — õëíi, õëíi, õëíi! Ííæêàìè iñòííàëè — òíi, òíi, òíi! Nåëè, âñòàëè, ñíñâà ñåëè!

À iñòíi âñþ êàøêó ñúåëè!

Óïđàæíåíèÿ äëÿ ííä

1. «Íđýòêè». Đåáåíîê iđèñåäàåò, iđý÷åòñÿ çà ñòóëü-÷èè, ååđæàñü çà åññ ñièíêó, iñòíi âñòàåò è iñêàçûâàåòñÿ.
2. «Ñíáèđàåì öååòî÷êè». Íàëûø õïäèò iñ êññíàòå è iđèñåäàåò, êàê áóäòî ñđûâàåò öååòî÷êè è ñíáèđàåò ýäíäëè.
3. «Ííêà÷àé ííäíé». Đåáåíîê ñòîèò, ååđæàñü íäííé đóêíé çà ñièíêó ñòóëà,

è iñêà÷èâàåò ïïãîé, äàëüíåé îò ñòóëà, âïåðåä è iàçàä. ïïâîðà÷èâàåòñÿ è äåëàåò óïðàæíåíèå äðóãîé ïïãîé (ðèñ. 55).

Đèñ. 55

4. «Äâäñþ, ääññþ». Ìàëûø áåâàåò iñ êññíàòå, ìàìà áåâàåò çà íèì è äåëàåò âèä, ÷òî åäñ ääññýåò.

5. «Ëîøàäêà». Đåáåíê áïðeïðûæêó áåâàåò iñ êññíàòå, èçîáðàæàÿ ëîøàäêó.

6. «Ñèäèì iñ-òóðåöêè». Ìàëûø ñòîèò iðýñ, ïñäè ñêðåùåíû. Ïññäèòå åìò ñåñòü iñ-òóðåöêè, à çàòåì âñòàòü ññ ñêðåùåíû ïñäàìè. Íðè âñòàâàíèè íøæñ iñeðàòüñ ìà íàðóæíûé êðàé ñòññû.

7. «Æó÷îê». Ìàëûø ëåæèò íà ñiøíå è äåëàåò äâèæåíèÿ ðóêàìè è ïñäàìè, iñäðàæàÿ æóêó, iñäðåâåðíóòñò íà ñiøíêó.

8. Èäðà «Êòî êàê õîäèò?». Đåáåíê õîäèò iñ êññíàòå, iñäðàæàÿ ðàçëè÷íûì æèâîòíû.

Êîøêà õîäèò òèõî, íà ïññ÷êàð.

Ìèøêà êîññëàïûé õîäèò íà íàðóæíû ëðàÿõ ñòññ. Çàéêà iðûâàåò íà äâóô ïñäàð, iðèæàâ ññäíóòûå ðóêè

è iøå÷àì èääññýè ãäåðåä.

Öàïëÿ õîäèò, áûññêî ññäíèìàÿ êîëåíè. Ëîøàäêà áåâàåò

аідеіонæео.

Ёўяóøêà іїäїðûâèâàåò íà êîðòî÷êàõ.

9. Èãðà «Іїäїðûâíè äî ëàäîøêè». Іðåäëîæèòå ìà-ëûøó іїäїðûâíòü è äîñòàòü äîëîâíè äî ëàäîíè, êîðîðóþ âû äåðæèòå íà íåáîëüøîì ðàññòîýíè è îò åãî äîëîâû. Âàðèàíòü èãðû: іїäїðûâíòü è äîñòàòü ðóéîé, ñíà÷àëà íäíîé, іїðû ãðóäîé, êîëîéëü÷èê, ўðéóþ èãðóøêó, ёåí-òî÷êó.

10. Èãðà «Çàé÷èê è ëèñà». Іàëûø èçîáðàæàåò çàé÷èêà è ñèäèò íà êîðòî÷êàõ:

Çàé÷èê â íîðêå ñèäèò. Эðåïêî, êðåïêî ў ñïèò.

Çàòåì íðûâàåò иîëíàòå, иðèæàâ ñîãíóðûå ðóéè è иëå÷àì ëàäîøêàìè äîåðåä:

Çàé÷èê иðûã, çàé÷èê ñêîê, Иðûã — ñêîê, иðûã — ñêîê!

Âûáåâàåò ëèñà è ёîâèò çàé÷èêà:

Âîò ёèñè÷êà áåæèò, Çàéêó ñúåñòü íîðîâèò.
Çàé÷èê â ёåñ, иїä êóñòîê, Иò ёèñû íàóôåê.

Óïðàæíåíèÿ äëÿ òóëîâèùà

1. «Äåðåâüÿ êà÷àþòñÿ». Âñòàòü ïðÿíî, ííäè âðîçü, ðóêè íäíÿòû ââåðõ. Íàééñýòüñÿ áïðàâî è áéåâî, ðóêè íÿäéî êà÷àþòñÿ èç ñòîðñû â ñòîðñó.

2. «Ñàïëåò». Íàëûø ñòîèò, ñëåââà ðàññòàâèâ ííäè, ðóêè ííóùåíû. Íäíèìàåò ðóêè â ñòîðñû èäääíÿè áíèç:

Ðàñïðàâèë êðûëüÿ ñàïëåò, Íðèäîòîâëëñÿ â íïëåò.

Íäíðà÷èâàåòñÿ â ñòîðñû, íå ííóñêàÿ ðóê.

ß íàïðàâî ííäëÿæó:

Æó-æó-æó, æó-æó-æó. ß íàëåâî ííäëÿæó:

Æó-æó-æó, æó-æó-æó.

3. «Íàññ». Èñòïäíå ííëîæåíèå òàéíå æå. Ñéïëüçÿ ðóêàìè áäíëü òóëíâèùà, ðåååíîé íàééñýåòñÿ íñ÷å-ðåäíî ñî áïðàâî, ñî áéåâî:

Ýòî î÷åíü ïðîñòî — Íêà÷àé íàññ òû. Íàïðàâî,
íàéåâî Ðóêàìè ñéïëüçÿ, Íàçàä è áïðåâä
Íàééñýòüñÿ íåëüçÿ. Ýòî î÷åíü ïðîñòî —
Íêà÷àé íàññ òû.

4. «Íññòðè íàçàä». Âñòàòü ïðÿíî, ðàññòàâèòü ííäè øèðå íëå÷, ðóêè ííóñòèòü. Íäíðà÷èâàòüñÿ íàïðàâî è íàéåâî, ñâïáâíî ðàçìàðèâàÿ ðóêàìè.

5. Íàêëííû ñ ôèêñèðîâáííûìè êíëáíýìè. Íñòàâüòå ìàëûøà ñïèíé ïåðåä ñíáíé, íàïðèìåð, íà ñòíë. Íðèääðæèâàéòå åãí êíëáíè ðóêàìè, íå äàâàÿ èì ñãèáàòüñÿ. Đåáåííê íàêëííýåòñÿ åïåðåä çà èäðóøêíé, çàòåì åû-ïðýìëýåòñÿ. Íçæå ìàëûø ññíæåò íàêëííýòüñÿ áíèç ñàì, íå ñãèáàÿ êíëáíåé, à ïîòìì âñòàâàòü.

6. «Óãíë». Đåáåííê ëåæèò íà ñïèíå è ñàìñòíÿòåëüíî ïäíèìåò ïíæè, ñòàðàåòñÿ äîñòàòü ñòóííÿìè äî èäðóøêè (ðèñ. 56).

Đèñ. 56

7. «Âåëîñèïää». Ìàëûø ëåæèò íà ñiièíå, ñëåâêà ñî-ñíóâ êîëåíè. Íñ÷åðåäíî ñãèáàåò è ðàçãèáàåò iñäè, èìèòèðóý åçäó íà âåëîñèïääå.

8. Íðèñàæèâàíèå. Ìàëûø ëåæèò íà ñiièíå. Íðèäåðæèâàÿ åìó iñäè, iñiðîñèòå ðååáîéà ñåñòü. Äëÿ íà÷àëà iñæíi iññâàòü åìó, íðèäåðæèâàÿ òî çà iñíó, òî çà äðó-ãóþ ðó÷êó (đèñ. 57).

9. Âûãèáàíèå. Ñÿäüòå íà ñòóë. Đÿäü ñ ñîáîé íà iñë ñáîêó iñëîæèòå iñðèäåêàòåëüíóþ èãðóøêó. Íñëîæèòå

Đèñ. 57

Đåáåíêà ñåáå íà êïëåíè, æèâîòïî áíèç, ÷òîáû ïëå÷è è ãðóäü áûëè íà ååñó.

Íiääåðæèåàÿ ðåáåíêà çà ííäè, iðåäëîæèòå áìó íàëëíèòüñý áíèç è áçýòü èãðóøêó, à çàòåì áåðíóòüñý â èñðîäññå iñëîæåíèå (đèñ. 58).

Äðóäíé áàðèàíò óïðàæíåíèÿ: iñëîæèòå ìàëûøà áíèç ñïëííé è iñiðñèòå íàëëíèòüñý íàçàä, áçýòü èãðóøêó è ñåñòü (đèñ. 59). Ýòî óïðàæíåíèå äîâîëüíî òðóäñå, iññååííä ãëÿ íåòðåíèðîåàíû ãåòåé, iñýòñó áûñëíýòü åñí íóæñ, íà÷éíàÿ ñ 1–2 iññòðñå á èàæäóþ ñòñòñó.

10. «Đûáêà». Đåáåíîê ëåæèò íà æèâîòå íà iñëó, ðóêè ñññåíòù è

ðàññièàãàþòñÿ iñä ãðóäüþ. Ìàëûø iðî-ãèáàåòñÿ â ñïèíå, âúiðýìëýÿ ðóêè, iñäíèìàåò ãïëîâó è ãðóäü (ðèñ. 60).

11. «Êîøå÷êà». Ðåáåñîê ñòîèò ïà ÷åòååðåíüêàð. Ìiññêàÿ ãîëîâó, ÿ ãùñèáàåò ñïèíó âååðõ, êàê êîøêà, êîñääà ïíà ñåðäèòñÿ (ðèñ. 61).

Đèñ. 58

Đèñ. 59

104 ×ÀÑÒÜ II. ÔÃÏÅÐÜ ÌÛ ÂÛÐÎÑËÈ

Đèñ. 60

Đèñ. 61

Çàòåì iñäíèìaåò ãîëîâó è iñlæéååò nñièíó âíèç, iñ-òýäèåàýñü (đèñ. 62).

12. «Êiëîáîê». Đåáåñîê eñæèòñÿ íà nñièíó, nñæèìa-åòñÿ á eññ÷åê, iñòèöýäèåàý ðóêàìè eñëåíè ê ãðóäè è nñòàðàýñü eññíóòüñÿ eáñ eñëåíåé. Á òàêñ iñëîæåíèè íóæñ iñèà÷àòüñÿ áïåðåä-íàçàä, êàê áóäòî eñëîáîê êà-òèòñÿ (đèñ. 63).

Êđàñèåàý ôèãóđà ñ nñàùûõ ðàííèõ ëåò!

105

Đèñ. 62

Đèñ. 63

13. «Áðåâíûøêî». Ëå÷ü íà ñïèíó, ðóêè âûòýíóðü ââåðõ çà ãïëíâó.
Íåðåâåðíóðüñý íà áîê, íå ñãèáàÿ íè òóëíâèùà, íè ðóê, íè ïïã, ïïòïì íà æèâîò.
Íïëàòàòðüñý

«áðåâíûøêî» ïî ïïëó. Åñëè ìàëûø íèëíäää ðàíüøå

íå âûïïëíÿé ýòî óïðàæíåíèå, âçðîñëûé ïïæåò ïïî÷ü åìó íåðåêàòèòðüñý ñî ñïèíû
íà áîê, ïïòïì íà æèâîò, ïïä-òàëëèâàÿ åãî ðóêàìè (đèñ. 64–65).

Đèñ. 64

Đèñ. 65

14. «Òà÷êà». Óîäüáà íà ðóêàõ îòëè÷íî ðàçâèâàåò ìûøöû âñååíî òåëà. Íðåäéíæèòå ðåáåíéó ïðîéòè íà ðó-êàõ äî êàéíé-ëèáî öåëè: äî äååðè, ñòóëà, äèâàíà, íåìíäî óååëè÷èâàÿ ðàññòîýíèå ðàç îò ðàçà (đèñ. 66).

Ôèòáíë — ëó÷øèé âûáîð ÿé è ìàìû

Ìíæåò áûòü, âû óæå âèäåéè ãääå-òî áïëüøié ýðééé ìÿ÷, î íå çíàëè, äëÿ
÷ååî ï ïðåäíàçíà÷åí? Ýðî ôèò-åîé, èëè ôèòíåñ-ìÿ÷, ñ ïññùüþ êîòîðîñ
ïðîâîäýòñÿ íçäîðîèòåëüíûå çàíýòèÿ, êàê äëÿ áçðîñëûõ, òàê è äëÿ

ääðååé. Ëàæäüé ãïä iïÿâëÿþòñÿ iïâûå, óñîâåðøåíñòåí-âàííûå âàðèàíòû ñiiððøèåíûð òðåíàæåðîâ, ñíàðÿäâ è eíâåíòàðÿ. Âñå ïíè eìåþò êàê iðåèìóùåñòåà, ðàê è íå-äîñòåðè. Îäíàêî ñóùåñòåðþò ðàêèå iðèñiññíåëåíèÿ, êîðîðûå iàñòiëüêí ýôðåêðøèåíû, óäíáû, äîñðóíû è iðñòû â eññëüçíâåíèè, ÷òî çàìåíó èì íàéòè íåâîçíæñ. È ÷èñëó òðåíàæåðîâ «íà âñå âðåìåíà» (ýòî ãàíòåëè, ðåçèííåûå àíñððøèçàòîðû, øòàíåè) iòíññèòñÿ è ôèòåí. Áïëüøíé ðåçèííåûé iÿ÷ åúå iàçûâåþò ôèçèí-ìÿ÷û èëè ãèìåñòè÷åññèì iÿ÷û. Äî íåäàåíååí âðåìåíè ååñ iðèìåíÿè ðîëüêí íà çàíÿðèÿ ëå÷åáííé ôèç-êóëüðóðîé â iàäèöèíññèð ó÷ðåæäåíèÿð. Òàïåðû åñí iñæñ êóïèòü â ëþáñ ñiiððøèåíû ìàäàçèíå è çàíèìåðòüñÿ ñ íèì ñàññòîýðååëüñí åññà. Íí ñääëååò âàñ ñëëüíåå, óëó÷øèò iñàíéó, ðàçíåüåò iñäåèæíñòû è eññðäèíàöèþ.

Íðûæêè, iñäññêè, ñeñëüæåíèÿ íà iÿ÷å — ýòî ýíåð-äè÷íàÿ ðàçìèíêà âñååñ òåðæà äëÿ ìàíû è çàáàåíàÿ, óâëå-êàðåðëüíàÿ èäðà äëÿ ìàëüøà. Ííýòñò ýòî ðàçäåë ëíèæè ðàçäåëåí íà äåå ÷àñòè. Â iåðåíé ñiáðàíû iñäõläÿùèå ÿðàæíåíèÿ äëÿ ìà, à åí âòîðîé — äëÿ äåðååé.

Ôèòåíë äëÿ ìàíû

Íðåæäå ÷åì iðèñòóïèòü ê çàíÿðèÿ, iñäååðèòå iÿ÷ iñ ðàçìåðó. Íàååðíÿêà åû óæå çíàåðå, ÷òî áíëüøèå ãèìåñòè÷åññèå iÿ÷ è ðàçëè÷åþòñÿ íå ðîëüêí iñ öååðó, íí è iñ äèàìåðòðó: ñiâñàì ìàëåíüêèå äëÿ äåðååé, ñðåäåíèå è áíëüøèå äëÿ áçðîññèûð. Âàì äëÿ ýôðåêðøèåíûð çàíÿðèé íóæåí áíëüøíé, «áçðîññèû», iÿ÷. ×òåíû åûýñíèòü, iñäõläèò åàì iÿ÷ èëè íåò, íóæñ iðñòî íà íååñ ñåñòü. Õñååðèñü íà ñåðåæíó iëñòí íàäóðåñ íÿ÷à, áûñðÿìèòå ñièíó, ñëååêà ðàçååæèòå iñäè è ñiññèòå èò ðàê, ÷òîåû iÿòêè ðàñññèååëèñü

Íáíññðåäñòâåííí iñä êíëåíýìè. Åñëè ìåæäó áåäðàìè è ãíëåíýìè iñä íáðàçóåòñÿ iðýlîé óâïë, òâëîé ìÿ÷ êâë ðàç òîò, ÷òî âàì íóæåí. Åñëè óâïë áíëüøå èëè ìáíüøå — iñiðíáóéòå iðèñåñòü íà äðóâïé ìÿ÷, nññòâåòñòâåííí, íáíüøååñ èëè áíëüøååñ äëàìåòðà.

Íäíáíûé nñññíá áûáîðà iñäöïäÿùååñ ìÿ÷à, êííå÷- iñä, ýâëÿåòñÿ nñàìûì íàäëÿäíûì è iñòññó íàëáîëåå áåð-íûì. Íí ÷òî äåëàòü, åñëè á nññðòèåííí ìàäàçéíå, áäå áû nññåðøàåòå iñéóíêó, íå íêàæåòñÿ íàäóðûõ ìÿ÷åé? Òññäà áñññéüçóéòåñü nñéåäóþùèì iðàâèëññ: áûáèðàéòå ìÿ÷ á çàâèñèññòè iò ðññòà. Åñå ï÷åíü iðññòî: ÷åì áûøå ðññò, òåì áíëüøååñ äëàìåòðà ìÿ÷ iñòðåáóåòñÿ äëÿ çáíýòéé.

Ðññò, nñ	Äëàìåòð ìÿ÷à, nñ
100–145	

45

140–165

55

160–180

65

175–195

Ії́÷ іàêà÷èâàåòñý іáû÷íûì íàñññííí аëý âåëîñëïåäââ èëë ñ iñññüþ ýéâêòðè÷åñêïäí êññõðåñññðà ñ äàâëåíè-åí âïçäóðà â iðåäåëàð 0,1–0,5 àòññôåð. Оðàíèòå ïÿ÷ iðè êññiaòñíé òåññåðàòóðå, âääëè ìò èåâëïâññiëàìå-íýþùèñý iðåäìåòñâ. Ñòàðàéòåñü èçáåäàòü nñiðèëññí-

âåíèý ïÿ÷à ñ iñòðûìè è ðåæóùèìè iñâåðññòýìè è iðåäìåòàìè. Іññíèòå, ÷òî ñóùåñðåóåð ùìàñññòü iñâðå-æääíèý ïÿ÷à iðè èññëüçïâàíè è åäí íà óëëöå. Íå iñòàâëýéòå ïÿ÷ âáëëçè èñòî÷íèëïâ òåññëà, òàêëò êàê ñîëíöå, ýéâêòðè÷åñêëå ëàìñû, òåññâåðå ëåññðåâàðåëè, áàòàðåè.

Іðàâëëüíàÿ iññàäéà

Äàæå iðññòî ñèäåòü íà íåóñòîé÷èâíí ïÿ÷å çíà÷èò iñäååðåàòü ióññêóëü iñðåäåëåíííé íàãðóçêå. Äðóæìè ñëíâàìè, åñëè âû áóäåðå ñèäåòü íà ïÿ÷å iðåäèëüñí, iðí-ñòî ñäåðæèåàý íåíáðiäèìûé áàëäíñ, ÷òîíáû íå óíàñòü èëë íå ñêàòèòüñý â ñòñðñó, òî çàñòàâèòå ðàáîòàòü iñøöü ñïèíû, æèâîòà, ýäñäèö è áåäåð, è â ðåçóëüòàòå óëó÷øèòå iññàíéó, íå ñíâåðøàý iðè ýòíí íè åäèííäí áâèæåíèý. Іí-ñìñòðèòå íà ôîòñäðàòèþ (ðèñ. 67), äåñññòðèðóþùóþ èääåäëüíóþ iññàäéó íà ïÿ÷å, è iññòàéòåñü iñíýòü, ÷òî çíà÷èò «іðàâëëüíí ñèäåòü íà ôèòåíèå».

- Ñèäåòü íà ìÿ÷å íóæíï iî öåíòðó. Đóêè ðàññëàáëåíû, áåäðà iàðàëëåëüíû iîëó. Îùóðèòå, êàê ååñ åà-øåâî òåëà «óõïäèò à ìÿ÷».
- Óäïë ìåæäó òóëïâèùåì è íïäàìè åïëæåí ñïñòàâ-ëýòü 90 ãðàäóñïâ.
- Óäïë ìåæäó áåäðàìè è åïëåíÿìè íïä åïëæåí áûòü òàéæå 90 ãðàäóñïâ.
- Èïëåíè iïñòàâüòå iàðàëëåëüíû è ÷óòü ðàçäâèíüòå.

Ñòïïû iïëíñòüþ êàñàþòñÿ iîëà è ðàññòàâëåíû íà øèðèíó iëå÷. ×òîáû íå iïðåðýòü ðàâññâñèå, íå îòðûâàéðå íåå ñòïïû ìò iïëà íäíñâðåìåíû. Îäíà èç ñòïï âñåãäà åïëæåà êàñàòüñÿ iîëà.

- Âî åðåìÿ áûïïëíåíèÿ óïðàæíåíèé iïñòïÿíû ñëåäèòå çà íñàíêîé, íå ñóðóöüòåñü. Äåðæèòå ñïëíó ðîâ-î, ðàññïðàâüòå iëå÷è, åòÿíèòå æèâîò, ðàññïðàâüòå åðóäíþ êëåðêó. Âïëåâó íå çäïðîêèäûâàéòå íàçåä. Èçååâàéòå iåðåâæàâîå á åäèàñòè åðóäíåí è iïÿñíè÷- íïäî îòäåëîâ iïçâíî÷íèéà, à òàéæå äåôïðìèðîâàí-íïäî S-íåðàçúíäi iïëíæåíèÿ ñïëíû.
- Òåëî åïëæíï iïñòïÿíû ïièðàòüñÿ 1 ìÿ÷. Äëÿ ýòî-âî èëè iëîòíî ñèäèòå íà ìÿ÷å, èëè iïèðàéòåñü íà íåäî êèñòÿìè ñóê.
- Èìåéòå á âèäó, ÷òî iëðè ðàáîòå ñ ìÿ÷î ãëàâîâ — êà÷åñòâî áûïïëíåíèÿ óïðàæíåíèé, à íå èõ êïëè÷å-ñòâî, iïÿðñó íåèçìåíû ñëåäèòå çà iïëíæåíèå ñïëíû, iëå÷, íïä è iðàâèëüíû ãûðàíèå.
- Äûõàíèå åïëæíï áûòü ðîâíû è ñâîâîäíû.
- Ñèäÿ íà ìÿ÷å, èçååâàéòå ðåçêèð, íåëíðoðîëëðóå-ìûð, ðàññëàáëåíû ãâèæåíèé. Äûïïëíÿéòå óïðàæíåíèÿ àñèììåðòðè÷î, á óïåðåíû òåliå, òî÷- ë è íåñïåøî, ñëåäèòå çà ðàâññâñèåì òåëà.
- Âî åðåìÿ åâèæåíèÿ áàëàíñ íà ìÿ÷å ñîõðàíèòü áó-äåò iðîùå, åñëè óääðæèâàòü iðåññ íàïðÿæåíû: äëÿ ýòîâî íàäî ñëåäâèà åòÿíòü æèâîò, ðàññïðàâèòü iëå÷è è íå iïäâèâàòü iÿòèè ê ìÿ÷ó áëèæå óðîâíÿ

Êîëåíåé. Íðîùå áîâîðÿ, íåëüçÿ iñäæèìàòü iñä è iñä nñáý, íáðàçóÿ iñòðûé óäïë ìåæäó áîëåíÿìè è áåäðàìè. Ñëåäèòå çà òåì, ÷òîáû áåäðà âñåäà ìàðîäèëèñü iàðàëéåëüî îñëó.

Ðàçìèíêà

Çàíÿðèÿ íà ìÿ÷å íà÷éíàéòå ñ êåäéíé ðàçìèíêè. Íðûæêè íà ìÿ÷å, iñëà÷èåàíèÿ è áðàùåíèÿ áåäðàìè óëó÷øàò êðîññáðàùåíèå á ïáëàñòè iñyñíèöû, iñðåéðàññí ðàçîñðåþò iñøöû ýäñäèö è áåäåð. Ñÿäüòå íà ìÿ÷, ðàññíðàùüòå iñé÷è, áòÿíèòå æèâîò, áññíðÿìèòå ñïëíó, iñëíññòþ iññòàùüòå ñòññû íà iñë òàé, ÷òîáû áåäðà ðàññíëàäèëèñü iàðàëéåëüî îñëó. Òàéññà iñðåéëüíàÿ iññàäêà íà ìÿ÷å.

Ñòàðàÿñü äåðæàòü ñïëíó ðîññí, iññðûññéòå íà ìÿ÷å áâåðõ è áíèç, íå ñòðûññàÿ ñòññû ìò iñëà. Ñëåäêà iñäïðû-ñèåàÿ íà ìÿ÷å, ðàçññéòå ðóêè è iñé÷è, iñäíèìàÿ è ññè-áàÿ ðóêè áâåðõ, á ñòññû, áñåðåä, áíèç. Äàëåå 10 ðàç iñ-êà÷æéðàññû, ñèäÿ íà ìÿ÷å. Ñíà÷æà áñåðåä è íàçàä, iññò îç ñòññû á ñòññû, ðàáñòàÿ á iññññí iñøöàìèÿ ýäñ-äèö è áåäåð, — ýòè áâèæåíèÿ iñññéíàþò òàíåö æèâîòà. Çàâåðøèòå ðàçìèíêó êðóññû ãâèæåíèÿìè áåäåð ñíà-

÷àëà ññðàñà íàëåññ, iññò îç ñëåññà íàíðàññ.

Àýðîáèêà

Àýðîáèêà íà ìÿ÷å iññæåò ñæå÷ü áñññéíèòåëüíñå êàéíðèè, óêðåÿèò ïóññóëü è óëó÷øèò ññàíèó. Íî ñàññå ãëàññå, áññå óïðàæíåíèÿ iñðåéñæåíññí ëñññéåñà áñ-ññéíÿþòññ ñèäÿ. Äëÿ iññäñé ìàìñ ýòî ìòëè÷íñé ñòè-íóë áëÿ

çàíþòèé, âåäü äëý òîãî, ÷òîáû ñääåëàòü òåëî ñèëüíûì è ñòðîéíûì, íå íóæíî ïääíèìàòüñý è êóäà-òî èäöè. Áîëåå òîãî, çàíèìàòüñý àýðîáèéîé íà ìý÷å ïæíî ñ ðåååíêî íà ðóéàð. Èàéíî ìàëüøó íå ïíðàâýòñý ìýäêèå ïíêà÷èåàíèý è éåäèéå ïðûæéè? Èíäää ìý äî÷ü áûëà ñîâñàì êðîõîé, ý óêà÷èåàéà åå, ñèäý è ïðóæèíý íà ìý÷å. Ýðî óäíáíî è ïíëåçíî. Íý÷ ðèòìè÷íî è iëàåíî

ïðóæèíèò, à åëàåíîå, ñíèìàåò íàäðóçêó ñ óñòàâøåé ñïè-íû, iëå÷ è ííä. Íîåòîðýéòå êàæäå óïðàæíåíèå â òå÷å-íèå ìèíóòû èëè åíëåå, åñëè õîòèòå ñæå÷ü åùå åíëüøå êàéïðèé.

Èñòîäíîå ïíëåæåíèå äëý åñåð ïýòè óïðàæíåíèé áó-äåò íäéíàéíûì. Ñýäüòå íà êðàé ìý÷à, iññòàâèå íñäè íà øèðèíó iëå÷, ðàñíïëåæèòå êíëåíè òî÷íî íà äíäúæéà-ìè. Âûïðýìèòå ñïèíó, ÷óðü ïðèíäíèìèòå ïíäåíðíäîé, ïíóñòèòå iëå÷è, ñååäèòå ëíìàòèé åìåñòå. Âðýíèòå æèåîò è ðàñíðàâüòå åðóäíóþ êëåðòé. Ðóéè ïæíî ïíëåæèòü íà êíëåíè èëè óäåðæèåàòü èìè ìý÷ äëý óñòîé÷èåíñòè.

Øàåíî ìàðø! Íà÷íèòå ñëåäåéà ïñäïðûåëåàòü íà ìý÷å, åûñîéí ïñäíèìàÿ êíëåíè, êàéé åóäòî åû ååæèòå èëè ìàðøèðóåòå. Â òåéò äåèæåíèþ ïñäíèìàéòå è ïíóñêàéòå ðóéè (ðèñ. 68).

Çååçäà. Âî åðåìý ïñäïðûåëåàíèý íà ìý÷å íäñåðåìåíî ðàçååäèòå íñæè åðíçü, à ðóéè ïñäíèìèòå åååðò è å ñòîðíû (ðèñ. 69).

Đèñ. 68

Â ñìlåíò ñéåäóþùååñî iðûæêà ñâåäèòå êíëåíè åìå-ñòå, à ðóêè ûóñòèòå åíèç è iñëíæèòå íà êíëåíè, iðèíýâ èñõiäíñå iñëíæåíèå.

Ëüæíèè. Äåèæåíèý ðóê è íñå á ýòñ óiðàæíåíè íàíñièíåþò eüæíûé ñéàëñ. Íñæ è ðóêè ðàáîòåþò á ðàç-íûð íàïðàâæåíèýð: íñæ è åéååñî, ðóêè åïðàâñî è íåååñðò. Íñäiðûñæòå è ðàçååðíèòå êíðiøñ åïðàâñî íà 45 åðåäóññâ. Íäñâðåìåññiñ iðeññæíèòå íñæ è ñâåäèòå èõ, çàòåì ñiøñòèòå è ìòåäæòå åéååñî. Ðóêè iåðåíåñèòå á iðiøèåññ-ëíæíóþ ñòiðñó — åïðàâñî è åíèç, áóäòî ïòàæååòåñü íàëéàìè (đèñ. 70).

Ññâà iñäiðûñæòå è ðàçååðíèòå êíðiøñ á äðóåóþ ñòiðñó (đèñ. 71). Íðiññææàéòå ÷åðåäñàòü iññiðò, ññ åðåìåñåì óñëíæíèå ååèæåíèå iñéà÷éåìèå íà ìý÷å èç ñòiðñó á ñòiðñó.

Đèñ. 70

Đèñ. 71

Áîêîâîé âûïàä. Íñòàâüòå ííäè ÷óòü øèðå iëå÷, ðóêàìè ñëåäêà íäååðæèâàéòå ìÿ÷. Íäïðûäíèòå è íåðåíåñèòå âåñ òåëà íà iðåâóþ íäó, ñîäíóå êíëåíî òàê, ÷òîáû íí íàõîäè-ëîñü iðÿíí íàä iÿðêîé. Ëåâóþ íäó âûïðÿìèòå è íòååäèòå â ñòîðíó, íñéíí êñíèòåñü iíëà. Íðàâîé ðóêîé íáñðèòåñü íà ìÿ÷, eåâîé iñòýíèòåñü âåðð (đèñ. 72). Ååðíèòåñü â èññïäíå íëîæåíèå è iñåòîðèòå â äðóåóþ ñòîðíó.

Đèñ. 72

Êîêîòü-êîëåí. Ñîâíèòå ðóêè è iïäíèìèòå ëîêòè äî óðîâíÿ iëå÷, iðåäïëå÷üÿ ðàçâåðíóòû âåðòèèàëüíî ââåðõ.

Íäïðûâíèòå è ñääåëàéòå øàã âëåâî, iäíîâðåìåíî iïäòÿíóâ iðàâîå êîëåíî ê ãðóæè è êïñíóâøèñü èì ëåâî-ãî ëîêòÿ (đèñ. 73).

Ñíîâà iïäïðûâíèòå è ïiöñòèòå êîëåíî, áûñòðî ñääå-ëàâ øàã âïðàâî è ñîåäèíèå ëåâîå êîëåíî ñ iðàâûì ëîê-òåì. Íðîäîëæàéòå â òîì æå äóðå.

Đèñ. 73

Ãèííàñòèèà

Äëÿ æèâîòà. Ñèäÿ íà ìÿ÷å, iåðåñòóïàéòå ïïääìè åïåðåä äî òåõ iiñð, iiñêà åàøà iiýñíèöà íå ïêàæåòñÿ fà ñåðåäéíå ìÿ÷à. Đàññíñæèòå iiýðéè ñòðññíññä åñëåíÿìè, ðàññòåâüòå ñòññû íà øeðéíó áåäåð è íaiðàâüòå iiññ-êè åïåðåä. Ñïäíèòå ðóêè, ðàçååäèòå eñéòè å ñòññû, ðàññíñæèòå eèñòè çà åñéíñé, ñëåññèå êàñàÿñü íáëàñòè çà óøàìè. Äåëàÿ åûäññ, íaiðÿæèòå iðåññ è, iiñðàÿñü iiýñíèòåé íà ìÿ÷, iiñäíèèòå åâåðõ åñéíñó, iëå÷è è eññàòêè. Å ìññåíò iiñäúåìà íå ñâñäèòå eñéòè è íå iiññéàéòå áåäåðà åíèç (đèñ. 74). Íà åäññå ñññòèòå åñéíñó è iëå÷è íáðàòññ íà ìÿ÷. Äåëàéòå ñêðó÷èåàíÿ ëiðññà (2 iiññåññèå èç 8–12 iiññòññ).

Äëÿ ïñàíêè. Ýòî óïðàæíåíèå óêðåíëÿåò ìûøöû âäîëü âñåñâî ïçâíî÷íèéà îò
ïñíîâàíèÿ ÷åðåïà äî ñàïíâî êî÷è-êà, à òàêæå íðåññ è ýäíäèöû, î ñàïíå
ãëàâíîå, iiiiääàåò ðàçâèòü «ïùóùåíèå íðàâèëüííé ïñàíêè» è ÷óâñòåí ðàâíî-

Ôèòáîë — ëó÷øèé âûáîð iíé è ìàìû

117

Đèñ. 74

âåñèÿ, òàê êàê äàåò âîçïíæíñòü ãàðìííè÷ü íàïðÿ÷ü âñå òåëî îò ìàêóøêè äî ëí÷èéñâ ïàëüöåâ ñä è ðóê.

Èòàê, ñÿäüòå íà ìÿ÷, âûïðÿìèòå ñièíó, ðàñïðàâüòå ïëå÷è, âûòÿíèòå ðóêè ïåðää ñíáíé. Óääðæèåäÿ ïðåññ, ñièíó è ýäñäèöü íàïðÿæåííùè, ïåðåñòóïàéòå ïñääìè åiåðää, iññòåïåíí ïòéëíÿý ëïðioñ íàçàä, äî òåð iñð, iñêà âàøà åiëíâà è ïëå÷è íå ïêàæóòñÿ íà ìÿ÷å.

Èññïäíå iñëåæåíèå äëÿ iñðääñòíÿùåäî óïðàæíåíèÿ — ëåæà íà ìÿ÷å åiëíâîé è ïëå÷àìè, èçååñäàÿ iñðääéåà â ñiè-íå è iñðääñàíèÿ ååäåð. Ñòññû ðàññïëåäàþòñý òi÷ü iñä ëièåíÿìè íà øèðeíå áåäåð, íåðàçóÿ iñðÿìíé óäñé, ðóêè iñðÿìñå, èàäííè ååñòå çà åiëíâîé, òóëíâèùå, áåäåðà è âûïðÿìèåííùå ðóêè ðàññïëåäåíü åiðeçíòåëüü iñëó è âûòÿíòòü iñ ïäñé èëíèè. Íññëåäèòå çà òåì, ÷òñáû âàøè ñòññû áûëè iññòåâëåíü ïàðàëëåëüü, à iññéè ñiñòðåëè åiåðåä. Óääðæèåäÿ åäæåíñ íà ìÿ÷å (äëÿ ýòññâ íàïðÿäàÿ iñðññ, ñièíó è ýäñäèöü), iñäíèìèòå è âûïðÿìèòå íäíó iñäó â êîëåíå, âûòÿíèòå iñññé (ðeñ. 75). Äñ-øèòå ðîâí è ñiññéíí. Çàäåðæèòåñü â ýòñ iñëåæåíèè, ñ÷èòàÿ äî 5, è ñìåíèòå iñäó. Ýòñ áóäåò iñëí iññòð. Åñëè âàì òÿæåéí óääðæèåòü iññòíÿííùé áàëàíñ, ìåæ-äó iññòðàìè iññëåæèòå ðóêè åíèç, íà iñë.

Đèñ. 75

Äëÿ ñä. Ëýäoå íà ñïèíó, çàæìèòå ìÿ÷ ñòñìàlè. Ìäáíèìèòå iðýìûå ñäé è, óääðæèâàÿ èõ iïä óãëî 45 ãðàäóñîâ ê iïëó, íà âûäîõå âûïïëíýéòå iåðåéàòû ìÿ÷à ñäà-ìè: íäíà ñäà ñâåðôó, äðóåàÿ ñíèçó (đèñ. 76). Ñääëàéòå 8–10 iïâòîðîâ, ñ÷èòàÿ çà íäèí iïâòîð iåðåéàò ìÿ÷à á íäíó è äðóåóþ ñòñìûó.

Đèñ. 76

Äëÿ ýäîääèö. Íðíäîëæàÿ ëåæàòü íà ñïèíå, ðóêè áäîëü òóëîâèùà ëàäííÿìè
âíèç, iññòàâüòå iÿòêè íà iÿ÷ òàê,

÷òíáú êíëåíé íàðíäeëeñü ðî÷íî íàä áåäðàìè. Ííäíèìæòå áåäðà áåäðõ, ñíà÷àëà
íaiðýäàÿ iðåññ, à iñòíi ýäîääèöü, äî òåõ iñð, iñèà êiðiøñ íå íáðàçóåò iðýìóþ
ëè-íèþ (đèñ. 77). Íiøñòèòå áåäðà íà iñë, íå ñeðóäëÿ ñièíø. Áûííèíèòå 2
iñäöiäà iñ 8–12 iñâòiðiâ.

Ðèñ. 77

Äëÿ ðóê è äðóäè. Äñòàíüòå íà êîëåíè ïåðåä ìÿ÷ñ, eÿäðå íà íåäî æèäîòñ. Íåðåñòóïàéòå ðóêàìè åïäðåä äî òåõ iñð, iñéà âàøè ååäðà è êîëåíè íå îêàæóòñý íà ìÿ÷å. Iñòàâüòå ëàäñíè ÷óöü øèðå iëå÷ è, óääðæèâay ëîðiñ ðîâíí, íà åûäîõå ñäèáàéòå, à íà åäîõå ðàçäèáàéòå eíêòè (ðèñ. 78). Íàäðóçêà óåäëè÷èòñý, åñëè åû ïòêàòèòåñü ìò ìÿ÷à ìàêñèìàëüñ äàëåéî è áóäåòå ñìèðàòüñý íà íåäî ëèøü åïëåíyìè è ñòóiiyìè. Níñðàíyöü ðàâíñâñèå áó-äåò èåä÷å, åñëè óääðæèåòü iðåññ íàïðÿæåíñ. Nääëàéòå 2 iñäðîäà iñ 8–12

iiâòîðîâ.

Đàñòÿæêà

Áîéíâàÿ ðàñòÿæêà. Áñòàíûòå íà êíèáíè, iðèæìèòå ìÿ÷ ê eåâîìó áåäðó, iáñiðèòåñü ðóêàíè î ìÿ÷. Áññöðÿòå iðàâóþ iiâó, nñëåâêà iòòiÿeíèòåñü îò iiëà è eÿâòå

120 ×ÀÑÒÜ II. ÔÅÏÅÐÜ ÌÛ ÂÛÐÎÑËÈ

ëåâùì áîêñì íà ìÿ÷. Ëåâíé ðóêíé çàæìèòå ìÿ÷, à iðà-âóþ ðóêó âûòÿíèòå íàä áîëíâíé è iðòÿíèòåñü â ñòîðñó (Đèñ. 79). Îñòàâàéòåñü â ýòñ iñëíæáíèè íåñêíëüêî ñå-êóíä. Äëý áîëüøåé ðàñòÿæêè iñêà÷àéòåñü íà ìÿ÷å èç ñòîðñú â ñòîðñó, îòòàëëèâàÿñü iññêñ âûòÿíòòíé iññè. Âåðíèòåñü â èñðiáñå iñëíæáíèå, iñâòîðèòå ñ äðóñíé iññè. Âññëíÿ ÿ õïðàæíåíèå, âû ðàñòÿæâàåòå áîêíâùå iññööù òóëíâèùà è ðóêè.

Дең. 79

Даңызғәә аәәйлә. Йиңи әәлә, «Лінде» ға լүдә ڈаңызғәәләлә ңиелі, әңді, үеңді, ڈоел. Нұяула ға өлеңлә, үіндеңлә ңиелі ға ғалейлә ڈаңызғәәләлә ңиелі. Қаңғай ғалейләлә үіндеңлә ғалейлә ڈаңызғәәләлә ңиелі, үіндеңлә ңиелі ға үаңғалеңлә үіндеңлә ңиелі.

Нұоңлә ڈаңиңеңәләлә ڈаңиңеңәләлә ңиелі ға үеңді, әңді, үіндеңлә ңиелі ға үаңғалеңлә үіндеңлә ңиелі.

Іа ғалейләлә үаңғалеңлә үіндеңлә ңиелі ға үеңді, әңді, үіндеңлә ңиелі ға үаңғалеңлә үіндеңлә ңиелі.

Іа ғалейләлә үаңғалеңлә үіндеңлә ңиелі ға үеңді, әңді, үіндеңлә ңиелі ға үаңғалеңлә үіндеңлә ңиелі (Дең. 80–81).

Ðèñ. 80

Îñòàâàéòåñü â ýòïï iïëíæåíèè 30 ñåêóíä, iïñëå ÷åäî iïäíèìèòå ðóêè è ïåðåêàòèòåñü îáðàòïï â èñõíäñå iïëíæåíèå. Çàòåì ñÿäüòå íà ìÿ÷ è åññíëíèòå ñèäÿ÷óþ ðàñòÿæéó.

Ðàñòÿæéà ñïèíû. Óïðàæíåíèå ðàñòÿæåàåò ìûøöû âäîëü âñååñ îçåññ÷íèéà, â òïï ÷èñëå iïÿñíèöó è øåþ, à òàéæå ýäîäèöû.

Âñòàíüòå íà êíëåíè ïåðåä ìÿ÷î, çàòåì ëÿäòå íà íåäî æèåñòïï. Îáðåàòèòå ìÿ÷ ðóêàìè ñïåðåäè, ðàññëàáüòå øåþ è iïÿñíèöó.

Đèñ. 81

Óïèðàÿñü ïîãàìè â iïë, ñîâåðøàéòå iïëà÷èâàíèå âïåðåä-íàçàä, ñãèáàÿ è ðàçäèáàÿ êïëåíè. Äûøèòå ðîâî ì ñîñëíéñ. Íà êàæäî ãûäîõå ðàñòÿäèâàéòåñü íà ìÿ÷å âñå áïëüøå è áïëüøå, iïëà íå iï÷óâñòåóåòå ðàñòÿæåíèå âñåãî iïçâîñ÷íèêà îò øåè äî íèæíåé ÷àñòè ñïëíû (Đèñ. 82). ×åðåç íåéîòîðîå âðåìÿ ñïóñòèòåñü íà êïëåíè è âùñïëíèòå ñëåäóþùóþ ðàñòÿæêó.

Ðèñ. 82

Ìàëûø íà øàðå

Íà÷èíàòü çàíèìàòüñý ñ ìàëûøñi íà ìÿ÷å ëæñi åùå òîãäà, êîãäà û íå ðîäèëñý.
Áóäó÷è áåðåìåííé, âññíë-

Íÿéòå ñàìûå iðîñòûå óïðàæíåíèý íà ìÿ÷å: iåðåêàòû, áðàùåíèý áåäðàìè,
ñêðó÷èâàíèý, ñîäüáó. Òàéèì íáðàçñi áû ñíèìèòå íaiðýæåíèå ñî ñièíû è
óêðåïèòå ìûø-öû ïîä è ýâîäèö.

Êîãäà êàðàïóç ðîäèëñý, íå iðåêðàùàéòå çàíÿòéé, îí íà ýòîò ðàç äåðæèòå
êðîñó íà ðóéàð. Òàé áû ðàçîâüåðå ìàëûøó áåñòèáöýðíûé àíñàðàò. Ñâûøå
iñéóååéà íà-çàä ðóññêèé íåéðññèðñëå Áîðèñ Êëàññêèé iðîäå-
ññòðèðñâæ, ÷òî ðàçâèðèå ëçâà êîòýò è ùåíÿò á iåð-áûå 10–20 äíåé æèçíè
ðåçêí óñêîðýåðñý, åñëè èõ iñäååðäíóòü ìÿäéêé áåñòèáöýðíûé ñòèìóëýöèè.
Òàéàÿ ñòèìóëýöèÿ, iðññäèìàÿ 1÷åíü áåðåæñ, áåñüìà ïðèÿ-íà ññäðæåííû.
Áñèè áû áîçüìåòå ìàëûøà íà ðóéè, ñÿäåòå íà ìÿ÷ è íà÷íåòå ñëåãéà êà÷àòüñý
åâåðõ-âíèç, òî ýòî íaiðåìåíí óññíëèò áâî. ß, íaiðèìåð, áñåãäà óêà-

÷ èâàëà ðåáåíêà íå ñòïý, à ñèäÿ íà ïý÷å è ñëååêà êà÷àÿñü íà íåì. Âî-ïåðåûõ, òàê ðàçäðóæàåòñÿ ñïèíà, — íå íóæíî äåðæàòü ðåáåíêà áñå áðåìÿ íà áåñó íà ðóéàõ, iïæíî iïëíæèòü íà áîëüøþ ìïäöþêó è íà êïëåíè. Âî-âòîðûõ, ñèäåòü è êà÷àòüñÿ íå ïýäéíî ïý÷å iïæíî ï÷åíü áîëäí, áîëåå iïñéò÷àñà, â ïðéè÷éå î ðóéà÷èâàíèÿ ìàëüøà á iïëíæåíèé ñòïý, áà áùå iïæíî iðè ýòïî ÷èòàòü êíèæêó èëè ëëñòàòü æöðíàë. Èðíîå ðïäí, ðåáåíêó ýòïî ï÷åíü íðåâèòñÿ, ðàê êàé êà÷àíèÿ áâåðõ-áíèç áîëåå iðèåû÷íû, ÷åì ðàñêà÷èâàíèÿ èç ñòîðíîû á ñòîðíî, — ìàëüø áâåÿòü íåñÿöåâ íàõîæëñÿ á æèâîòéå åìàû, iïýòïî ïðèåûê èà÷àòüñÿ èìåíî áâåðõ è áíèç iðè åå ðïäüäå.

Âûïïëíÿòü óïðàæíåíèÿ íå ïý÷å ìàëüøó iïæíî óæå ñ ñàìíäí ðîæääíèÿ, è äëÿ ýòïäí ñîñåñåì íå íáÿçàòåëüíî iïñéò-ìàòü íàëåíüêè íÿ÷. Áåëàéòå ñ íèì ãèìíàñòèéó iðÿíî íå áîëüøíî ïý÷å, íî, êííå÷íî, ñ iïäååðæéíé áçðîñëíäí. Ôèò-áíè ìàíüøåäí ðàçìåðà, äëÿ áâòåé, áàì iïíàäåèòñÿ ðîëüêî òîñääà, êíäääà ðåáåíî iïäðàñòåò è íàó÷èòñÿ ñèäåòü è ðïäèòü.

Âñëè ìàëüø óæå óìååò ñèäåòü, ëó÷øå iðèåðåñòè äëÿ íååí íå ïý÷, à áåðñêóþ íàäóåíóþ ðåçèíîåóþ ëîøàäéó

«Діає», ії ðøëó õèòåíè, ії ñî ñiäöèàëüíûìè óøêàìè,

÷ ðîåû áâðæàòüñÿ ðóéàìè, è áîäíóòùí óääéóåëíèåì íå ñïèíå, ÷ ðîåû áûëî óäíåíî ñèäåòü è íå ñâàëèåàòüñÿ íå áîé. Іðèååðæèåàÿ ìàëüøà iïä ðó÷êè, ðàñêà÷èâàéòå ååí íå ïýäéíé ýëàñòè÷íîé ëîøàäéå áâåðõ-áíèç è ðàññêàçü-åàéòå iïäõîäÿùèé ñòèøîé, íàïðèìåð, ðàéíé:

Áäó íà ëîøàäéå

Ê áâäó è ê áàáéå, Â êðåñíîé øàïéå,

Â ðóáàðå íàâûïóñê. Ії ãîðàì, ії êî÷êàì,

Ії çåëåíåíüêè íèñòî÷êàì, Âäðóå á ÿïéó — ÁÓÓ!

Ðàññêàçüåàÿ ýòïò ñòèøîé, iïæíî çàíäíî íàó÷èòü ìà-ëûøà öîêàòü ýçû÷êíî, êàé áóäöî ëîøàäéå áüåò êííûò-öàìè í çàìëþ, è áîâîðèòü «í-í!». Èîäääà æå

ìàëûø ñòà-íåò ñîâñåì âçðîñëùì, êîãäà åìó èñïñëíèòñÿ 2–3 ãîäà, iðèîáðåòèòå äåòñêèé ìÿ÷ ñ ðó÷êîé. Âñåì ìàëûøàì íðàâèòñÿ iðûñàòü, iñyòñíó ñêàéàòü íà ìÿ÷å åìó òî÷íî iðèääòñÿ iñ áéôñó. Îäíàéî áûññëíÿòü ãèíàñòèêó íà äåòñêèí ìÿ÷èéå ñ ðó÷êàìè íåôäîáñ. Äéý óiðàæíåíèé èñïñëüçóéòå áîéüøîé «âçðîñëûé» ìÿ÷ áåç ðó÷åé, êîòîðûå ëèøü ìåøàþò áðàùåíèþ ìÿ÷à.

Â ýòñí ðàçääåéå êíèäè ÿ iðåäéàäàþ íåññëüêî êññ-íëåéññâ óiðàæíåíèé. Íåðâûé — äéý âðóäíè÷êîá (äî áîäà èëè 1,5 éåò), áòîðîé — äéý äåòåé iññòåðøå (íò 1,5 äî 3 éåò). Ìÿ÷è, êàé áîéüøèå, òàé è ìàëåíüêèå, — ýòñí iðåéðàñíûé òðåíàæåð äéý ìàëûøåé, iñyòñíó íà iðàéòèéå, çàíèìàÿñü ñ ðåååíêèí äñà, êññëåéñû íà áîéüøñí ìÿ÷å äññëíÿéòå èäðàìè ñ íàäóåíûì èëè ìàëåíüêèí ìÿ÷èéñ.

Ôèòáîé äéý ãðóäíè÷êîá

Êà÷åññý íà ìÿ÷å, éåæà íà æèåñòèéå

Íñëîæèòå ðåååíêà æèåñòñí íà ìÿ÷. Íáû÷íî ÿ äåéèäà ýòñí, iñäéñæèå äî÷éå iñäæèåò òåññóþ iðîñòúíêó èëè

îäåå ôóòåíëéó èëè áîäè. Đàçååäèòå êíèåíè ðåååíêà øè-ðîéí â ñòîðñíû. Íðèääåðæèåäÿ ìàëûøà â íåéàñòè ñïèíû, iñéà÷èåàéòå ìÿ÷ â ðàçëè÷íûõ íàïðàåéåíèÿõ: áïåðåä-íà- çàä, â ñòîðñíû, iñ êðóåó (ðèñ. 83).

Đèñ. 83

Đàciàõ äâèæåíèé äïëæåí áûòü íååíëüøèì, ÷òîáû ðååååíîê íå ñîñêîëüçíóë.

Ýòî óïðàæíåíèå ïïæíï äåëàòü â ëþáîå âðåìÿ äíÿ, ñiióñòÿ iië÷àñà iiñëå åäû. Îï ñiiññáñòâåðò õïðîøåìó ðàññëàåéåíèþ è òðåíèðóåò âåñòèáóëýðíûé àïïàðàò.

Êà÷àåìñÿ íà ìÿ÷å ñ iiñðîé íà ñòñîû

Îïëíæèòå ìàëûøà æèåîòïí íà ìÿ÷, øèðîéí ðàçååäèòå åäî íïäè â ñòîðíû. Îïëà÷èâàéòå ìàëûøà, iðè äâèæåíèè åïåðåä-íàçàä ñëåäèòå, ÷òîáû ïí, iðè äâèæåíèè åíèç, âñòàâàë (ëó÷øå âñåé ñòñîé, à íå òïëüêî iiñî÷êà-ìè) íà iië, è iiáóæäàéòå åäî ñàïñòîýòåëüíî ìòðàéèâàòüñÿ ìò iiëà (ðèñ. 84). Ýòî óïðàæíåíèå òðåíèðóåò ñòî-íû äëÿ áóäóùåé õïäüáû. Âû iiæåòå íåäóðü äåðñêèé

Ðèñ. 84

iiëÿæíûé ìÿ÷ ýðêîé ðàñöååòêè, — ýòó íäíó èç ïïäèò iiëåçíû ò è ëþáèìû ëäðóøåê ãðóäíè÷êîâ, — è iiëíæèòü åäî â íïäè â êðîâàðôé ìëàäåíöà. Íóñòü ìàëûø ïè-íàåò è áüåò åäî, òðåíèðóÿ òàéèì íáðàçíi iiæêè è ñòñîû.

Êà÷àåìñÿ íà ìÿ÷å ñ iiñðîé íà ðóêè

Êàê è â iðåäûäóùåí õïðàæíåíèè, iiëíæèòå ìàëûøà íà ñåðåäèíó ìÿ÷à íà æèåîòèé. Îéàâíï ðàññêà÷èâàéòå ìëåäåíòå åïåðåä-íàçàä, ñëåäèòå, ÷òîáû iðè äâèæåíèè åïåðåä ïí iiëðàëñÿ ðàññêðûòùè ëåäííÿìè íà iië (ðèñ. 85). Äëÿ ëó÷øååí ðàññêðûòèÿ êèñòåé iiõëñàéòå ëåäíøéàìè ðååååíèå í ìÿ÷ è íå çàáûâàéòå ñiiðîâæäàòü ãèìàñòèéó iiãñíÿìè è ñòèõàìè (íàïðèìåð, ñòèõòåíðåíèåì Ñ. Íàð-øàéà «Ìÿ÷»), òàé áóäåò âåñåéå è åàì, è åíó.

Ìié âåñåëûé, çâííêèé ìÿ÷, Ôû êóää à òí÷àëñý âñêà÷ü?
Æåëòûé, êðàñíûé, åïëóáîé, Íå óãíàòüñý çà òíáîé!

Ðèñ. 85

ß òååáÿ ëàäííüþ õëííàë. Ôû ñêàêàë è çâííêî òííàë. Ôû
íÿòíàäöàòü ðàç ííäðÿä Íðûâàë â óåîë è íàçàä.

À ñòñ òû ñéàòèëñý È íàçàä íå áïðîòèëñý.
Íñéàòèëñý â íäíðîä, Äíéàòèëñý áî áïðîò,
Íñéàòèëñý íñä áïðîòà, Äíáåæàë áî íñáïðîòà. Ôàì
íñíàë íñä éíëåñî.

Ëíííóë, õëíííóë — áîò è ÅÑÅ!

Íðûâàåì íà ìÿ÷å, ëåæà íà æèâîòèëå

Ýòî óïðàæíåíèå óêðåïëÿåò æèâîòèê íàëûøà. Íñéîæèòå ðåååíêà íà æèâîòèê
íà ñåðåäèíó ìÿ÷à. Ðàçååäèòå â ñòñðííû ðó÷êè è íñæêè òàê, ÷òíáû íàëûøó
áûëí óäíåí. Íñäåäðæèåàÿ íëàäåíöà çà ñiiéíéó, íñéà÷àéòå áäí íà ìÿä-

Ðèñ. 86

Êîí ýëàñòè÷íî íÿ÷å ââåðõ-âíèç, êàê áóäöî íí ïðûâàåò íà íÿ÷å æèâîòèêîí âíèç (ðèñ. 86).

Áåæèì íí íÿ÷èêó

Ííäíèìèòå ìàëûøà. Âíçüìèòå åäí íÿäéí íä ðó÷èè è ííóñòèòå ñòííû íà íÿ÷. Ñòííû ìëàääáíöà íðè ýòíí äïëæíû áûòü ãïëåíüêèì. Íóñòü ìàëûø ííièíàåò íÿ÷ ñíà÷àëà åäóíÿ íäæèàìè, íñòíí íäííé è äðóäíé. Âàøà çàääà÷à — ñòèìóëèðîâàòü ìàëûøà óääðèòü íÿ÷èê íäííé.

Äðóäíé âàðèàíò: ííäíèìàéòå è ííóñêàéòå ìàëûøà,

÷òíáû íí êàñàëñÿ íÿ÷à ñòííàìè òàê, êàê áóäöî íí ïðûâàåò íà íÿ÷å (ðèñ. 87).

Ñëåäóþùéé âàðèàíò. Ííäíèìèòå ìàëûøà íä ìûø-êè è äàéòå íðèëñíóòüñÿ ê ííâåðõíñòè íÿ÷à. Ýòî ðàçäðàæåíèå áûçûâàåò ðåôëåêòíðíûå øàãè. (Âðíæääííûé ðåôëåêñ ñîñðàíÿåòñÿ ó äåòåé äî 4 ìåñëöåâ.)

Íóñðöü ÿí èääòò iñ ìÿ÷ó è êàðèò åäñî åïåðåä. Íðè åûññéíåíèè ýòñññí óiðàæíåíèý ññáëþääèòå ðòðè óñëíâèý: ååðæèòå ðåååíêà íà ååññ; ñòàðàéòåññü íå ñääåëèååòü åðóäíóþ eëåðòéó; ñëåäèòå, ÷òñáú ðåååíññé ñòàåèë ñòññü íà ìÿ÷ iñëíññöþ, à íå õñäèë íà öñññ÷éàõ. Íðàéòèéà iñéàçñååò, ÷òñ ðåôëåéòñíàÿ «õñäèòå» — ñàññå ëþáè-ññå óiðàæíåíèå åðóäíè÷éññ, iñýòññó «õñäèòå» ÷àùå!

Íðññååì íà ìÿ÷å åìåñòå ñ ìàññé

Âíçüìèòå ìàëñøà íà ðóêè è ñÿäüòå íà ìÿ÷. Óäññí ñññòàåüòå íññè, åñññðýìèòå ññëíó äëý eó÷øåññí óäåðæà-íèý ðàåñññèý. Íðññååéòå íà ìÿ÷å åååðñ-åíèç åìåñòå ñ ìàëñøññ (ðeñ. 88). Åñëè ðåååíññé óìååò ñèääòü, íñññååéòå åññí è ññåå íà ëíéåíè èëë èåæäó íññè íà ìÿ÷.

130 ×ÀÑÒÜ II. ÒÅÏÅÐÜ ÌÛ ÂÛÐÎÑÑÈ

Đèñ. 88

Íđûäääéòå è êà÷àéòåñü íà ìÿ÷å âìåñòå ñ íèì, iđè ýòññ iñæåòå
ðàññéàçûåàòü ååñåëüé ñòèøîê:

Íi êî÷êàì, ii êî÷êàì,

Íi ààëëåíüêèì øèñòî÷êàì. Â vìêó — áóñ!

— — — — — — — — — — — —

Äåòöì ýòà èäðà î÷åíü íðàâèòñý äàæå â ñòàðøåì áîçðàñòå, â 2–3 ãîääà.

Êà÷àåìñý íà ìÿ÷å, ëåæà íà ñïèíêå

Íåðåååðíèòå êàðàïóçà íà ñïèíêó. Íïëîæèòå åãî íà ñåðåäèíó ìÿ÷à. Ílääåðæèåàÿ ìàëûøà â íáëàñòè åðóäè, iñêà÷àéòå åãî â ðàçíûõ íàïðàâëåíèýõ: åïåðåä-íàçàä, èç ñòîðûõ â ñòîðûõ, iñ êðóäó iñ ÷àññâîé ñòðåëêå, iñ êðóäó iñðîòèâ ÷àññâîé ñòðåëêè (ðèñ. 89). Ýòî óêðåïëÿåò ñïèíó, ðàçâèåàåò ååñòèåóëÿðíûé àïñàðàò è îòëè÷iñ ðàññëàáëÿåò øåþ, iñå÷è è iñÿñíèöó êðîõè. Ýòèì óïðàæíåíèåì iñæñçàéñ÷èòü ãèìíàñòèéò íà ìÿ÷å.

Đèñ. 89

Ôèòáíë äëÿ ìàëûøåé iññòàðøå

Âàø ðåáåíîê ðàñòåò, è íàáíð âññíëíýåìûð óïðàæíáíèé äíëæåí ìáíýòüñý. Äåòÿì iññòàðøå ñæíí äåëàòü ãèñíàñòèéó äëÿ ãðóäíè÷êíâ, íí íàäí äññíëíýòü åå iññùìè äåèæåíèÿìè. Äíäíàæííó ðåáåíéó, êñíå÷íí, iññòàâèòñý, åñëè ìàìà iññàæò åñí íà ìÿ÷èé è áóääò êà÷àòü åâåðõ-âíèç. Íàçîååí óïðàæíáíèå «Íðûã-ñêíê íà ìÿ÷èéå».

Íðûã-ñêîê íà ïÿ÷èêå

Âíçüìèòå ìàëüøà iïä ðó÷êè. Óñàäèòå íà ñåðåäèíó ïÿ÷à. Ñàìè ñÿäüòå íà ñòóë ðÿäûøêñ. Óäíáíåå, åñiëè ìà-ëûø áóäåò ñèäåòü ê âàì ñièññé. Êà÷àéòå ìàëüøà ââåðô-âíèç, êàê áóäöî ឮ iðûãàåò íà ïÿ÷èêå (ðèñ. 90). Íñòñ iñêà÷àéòå åãî èç ñòîðñû â ñòîðñó, iñ êðóãó. Íñÿ äî÷ü iññëà iðûãàòü òàê íà ïÿ÷èêå ÷àñàìè.

132 ×ÀÑÒÜ II. ÒÅÏÅÐÜ ÌÛ ÂÛÐÎÑËÈ

Ðèñ. 90

Êàòàåì è áðîñàåì ìÿ÷

ß çàìåòèëà, ÷òî äåòÿì, êîòîðûå óæå íàó÷èëèñü őïäèòü áîëåå èëè ìáíåå ñàïñòÿòåëüíî, íðàâèòñÿ êàòàòü áîëüøíé ìÿ÷ ïåðåä ñîáîé. Íå ìåøàéòå ðåååíéó äåëàòü ýòî. Íóñòü íí êàòàåò ìÿ÷èê ñòîëüêî, ñêîëüêî åíó çàðî÷åòñÿ. Òåì áîëåå ÷òî ìÿ÷ ýâëÿåòñÿ äîñëíèòåëüíîé ñîñîé. Ñëåäèòå òîëüêî çà òåì, ÷òîáû êèñòè ìàëûøà iðè óääðå î ìÿ÷ áûëè ñïëñòþþ ðàñêðûòû. Íàó÷èòå åäíåèòü íí ìÿ-

÷èéó ðàñêðûòîé ëàäîøêîé: «Áóõ, áóõ!» èëè óääðÿòü íä-ðîñíûé ìÿ÷ ñîæêîé. Òàêèå èäðû íñíáåíí íðàâÿòñÿ ìàëü÷èêàì. À åùå ìàëü÷èêàì íðàâèòñÿ ñïäíèìàòü è áðîñàòü áîëüøíé, íí ëåãêèé ìÿ÷. Íàâåðíå, â ýòîò íñíåíò ñîè ÷óâñòåóþò ñåáÿ ñèëà÷àìè. Äóìàþ, íåâûñîéí ñïäíèìàòü ìÿ÷, à íñòíí áðîñàòü åäí ñïëåçíí êàê ìàëü÷èêàì, òàê è äåâî÷êàì, òàê êàê ýòî óïðàæíåéå ðàçâèååò è ñëå-

÷è, è ðóêè, è ãðóäü.

«Êà÷àëêà» íà ïÿ÷å

Ýòî óïðàæíåíèå óêðâïïÿåò ñïèíó, íïäè è ÿäïäèöû, óëó÷øàåò íñàíéó. Íïïäèòå ìàëûøó ëå÷ü íà ñåðåäèíó ïÿ÷à. Îáõâàòèòå ðåååíéó ãïëåíè è ïðåäëèòå ïäíèìàòüñÿ åååðõ-âíèç. ×òïáû óïðàæíåíèå ïðåâðàòèëíñü â èäðó, íïëåäèòå íà íïë ïåðåä ïÿ÷ü êàéóþ-íéáóäü èäðóøéó, íàïðèìåð, ièðàìèäéó, è íïïðîñèòå ðåååíéà ñíèìàòü êïëüöà íï ïäíïò è äååàòü èõ âàì. Ýòî óïðàæíåíèå è íñëåäóþùèå óïðàæíåíèÿ êïïëåñà ðåéñåäóþ âúïïëíÿòü ñ äåòüìè îò 1,5 ëåò.

Íàó÷îê íïä øèøêîé

Íóñòü ìàëûø ëÿæåò íà ñïèíó, íïäíèìåò ðóêè è íïäè, à áû íïëåäèòå åìó ñååðõó ïÿ÷. Íóæíî, ðàáîòàÿ ðóêàìè è íïäàìè, áðîñèòü ïÿ÷ îò ñåáÿ â ñòîðñíó. Íïëåäèòå ìàëû-øó, êàé áúïïëíÿòü ýòî óïðàæíåíèå. Âû ïðåâðàòèòå ýòî äåèæåíèå â èäðó, åñëè íðèäöìàåòå êàéóþ-íéáóäü èñòî-ðèþ íðî ïàó÷êà, êîòîðûé óïàë ñ ååðêè èëè ñ öååðêà íà ñïèíó è íå ïæåò ïåðåååðíóòüñÿ. Ýòî óïðàæíåíèå óêðåïèò æèåîò, ðó÷êè è íïæéè ìàëûøà.

Íñòè ìà ïÿ÷å

Íïïäèòå ðåååíéó ëå÷ü íà ñåðåäèíó ïÿ÷à íà ñïèíó, óääðæèåàéòå åãî çà íïäè. Óäïíåíå áóäåò, åñëè áû ñÿäå-ðå íåðåä ðåååíéí ìà ñòóë. Íðåäåàðèòåéüí ïñòåðååüòå íåðåä íèì êàéóþ-íéáóäü èäðóøéó, íàïðèìåð, ièðàìèäéó, è íïïðîñèòå ñíèìàòü ñ íåå êïëüöà è äååàòü èõ âàì (ðèñ. 91). Äëÿ ýòïäí ðåååíí èïëæåí ñíà÷æà íðîñåòüñÿ â ñïèíå, à íïðî ñíÿòü êïëüöî ñ ièðàìèäû è íïäíÿòü åãî åååðõ, ÷òïáû äåòü êïëüöî âàì. Íðè ýòïí üí áóäåò áúíóæäåí íñïåðåìåíí òî íaiðÿååòü íñøöû æèåîòà, ðî ðàñòÿåèåàòü èõ è ðàññëåáéÿòü.

Êàñòî÷êà íà ïÿ÷å

Íïïäèòå ðåååíéó ëå÷ü íà ñåðåäèíó ïÿ÷à æèåîòí. Ñàìè ñÿäüòå íà ñòóë çà íèì è íðèäåðæèåàéòå åãî íïäè ðóêàìè. Íïïðîñèòå åãî íïäíèìàòüñÿ åååðõ,

iõîæáàÿñü

â ңиෑå, iðè ýòii ðàçâiäèòü ðóêè â ңòiðiiû, èçîáðàæàý ңàiñëåò èëè áàáî÷êó. Іiæiî iðåäeîæèòü åiо iðiäiôðüñy è iimàðàòü êðûëûøêàìè, êàê iðe÷êà (ðeñ. 92). Іiñùðýéòå äåéñòâèý ðåååíêà, iði÷eòàéòå åiо iñäöiäýùèé ңòeøîê èëè ңiñéòå iãñåíéó:

À áàáî÷êà êðûëûøêàìè — áÿê, áÿê, áÿê. À çà íåé âiðiáûøåê — iðûã, iðûã, iðûã! Іí åå, aîeoáóøêó, — øiÿê, øiÿê, øiÿê, Iíÿì, Iíÿì, Iíÿì,

Äà è øiûã, øiûã, øiûã!

Áóäüòå èçîáðåðàòåëüiû âi âðåìý çàíýòèé, èíà÷å ðåååíêó áóääåò iðiñòî ңêó÷iî, à çíà÷èò, è òýæåëi.

Дұáêà íà iý÷å

Іóñòü ðåååíêë eýæåò íà iý÷ æèâiòii. Іiññæèòå åiо ңääåëàòü ýòi. Іðèäåðæèâàéòå ååi iññæ ðóêàìè. Іàëûø aîeæåí iññäiôðü ðóêè è ðàñiñëîæèòü êèñòè iñä aðóäüþ. Іðåäeîæèòå åiо iðiäiôðüñy â ңiñéå, aññðýìèòü ðóêè, iññäiôðü aîeæåó è aðóäü, aññäiôðüñy êàê ðûáêà (ðeñ. 93).

Đèñ. 93

Ííæåòå ïðåäâàðèòåëüíî ïðíäåìíñòðèðíâàòü ìàëü-ðó ýòî óïðàæíåíèå ñàìè.

Õîäèì íà ðóêàõ, êàê â öèðêå

Íóñòü ìàëüø ëýæåò íà ìÿ÷ æèâîòíî, à ðóêè iññòàâèò íà iñë. Âû äîéæíû ïðè ýòíî ïðèäåðæèâàòü åãî ïíñè. Íðåäéíæèòå åìó ïðîéòèñü íà ðóêàõ äïåðåä, iñòíî íàçàä, è òàê íåñêîëüêî ðàç (đèñ. 94). Õîäüáà íà ðóêàõ ïðåéðàñíî ðàçâèâàåò âñå òåëí. Íåæäó óïðàæíåíèÿ ìíæíî íåííæêî ìòäûòàòü, âûòÿíóâøèñü íà ìÿ÷å, ðàñ-ñëàáèå ðóêè, ïíñè è ñïèíó.

Đèñ. 94

Êiëiáíê, êiëiáíê...

Ímíäèòå ìàëüøó ëå÷ü íà ñåðåäèíó ìÿ÷à íà æèâîò. Íóñòü ïí íáõâàòèò ìÿ÷ðóêàìè è ííäàìè, à áû, ñëåäêà ïðèäåðæèâàÿ ðåáåíêà çà ñiiéíó, iïêà÷àéòå åãî áïåðåä-íàçàä, áïðàâî-âéåâî. Âûïíëíÿy óïðàæíåíèÿ, ðàññêàçû-âàéòå åìó ñêàçêó î êiëiáíêå, êiòiðûé è îò áàáóøêè óøåë, è îò äåäóøêè óøåë, è îò çàéöà, è îò áïëêà, à áïò eëñà åãî ñúåëà.

Êiøå÷êà çàñíóëà

Çàêíi÷èòå ãèìíàñòèêó íà ôèòáíëå óïðàæíåíèåì «Êi-øå÷êà çàñíóëà». Íóñòü

ìàëûø ëýæåò íà ìý÷ æèâîòíí, iîòýíåòñÿ ðó÷êàìè âïåðåä, iîæêàìè íàçàä, ðàññëàáèòñÿ, iîóñòèò aïëîâó íà ìý÷, êàê åìó óäîáíí, íaiðèìåð, íà áî-

·îê, çàêðîåò ãëàçêè. Iîêà÷àéòå ìàëûøà íà ìý÷å âïåðåä-íàçàä, êàê áóäòí ÿ çàñíóë (ðèñ. 95). À iîòíí êèñêà iðî-ñíåòñÿ, åùå ðàç iîòýíåòñÿ è áóäåò ñíîâà èãðàòü.

Ðèñ. 95

Ãèìíàñòèêà ñ êðîñõîé íà ðóêàõ

Êàê áåðíóðü ïðåæíþþ ðîðìó ïññëå áåðåìåíññòè è ðíäâ? Ìñðøäïáíí, è ìàëûø á ýðíí áóäåð ïäññíðüåì.

Ííà÷àëó, íåðâûå 2–3 íåäåëè ïññëå ðíäâ, äññòàðî÷- ííé ôèçè÷åñêîé íàäðóçêîé ïæåð ñëóæèðü áàæå áàíàëü-

íñé áûõïä íà ïðîñóëêó ñ êîëýñêîé. Äåéñòâèðåëüí, ñêîëüêî ñèë íåâõïäèíí äëÿ ðíäâ, ÷òíáû ñíà÷àëà íäåðöü ðåáåíêà, à íñòíí ñíáðàðüñý ñàñíé. Äà è òðåíñíðòèðîâ-êà êîëýñêè èç êâàðòèðû íà óëëöó è íáðàðîí çà÷àñòóþ öåëíå èññûòàíèå!

Íðîñóëêà ñ êîëýñêîé — íðåâññõïäíàÿ òðåíèðîâêà äëÿ ñåðääà â íåðâûå íåäåëè ïññëå ðíäâ, äàæå åñëè áû èäåðå íå áûñòðû, à íáû÷íû ïðîñóëî÷íû ñàñíí. ×àñ-òî æåíùèíû íåâõññâàíí ïðåíåðåäàþò ýòîé áïçïæ-íññòüþ äåèäàðüñý, íðîñòî áûñòàäëÿ ëëëýñêó ñ ðåáåíèíí íà áàëëíí.

×òî êàñàåòñý ñèëíâîé íàäðóçêè, òî â íåðâûå íåäåëè ïññëå ðíäâ äåëàðü

ñèëîâûå óïðàæíåíèÿ ñ îòÿäîùåíèÿ-ìè åùå ðàñâàòî. Äîñòàòî÷íî òïäî âåñà, êîòîðûé åû iïäíèìàåòå, ñïðàâëÿÿñü ñ îáû÷íûìè áûòîâûìè iðîáëå-ìàìè. Ååäü ÷àéíèê, iïëíûé åïäû, ååñèò áîéåå 1,5 êä, ååñ ðåáåíêà — íå ìåíåå 3 êä, áïëüøàÿ èåñòðþéÿ ñóïà ååñèò íå ìåíåå 4 êä. À êîñää åû åóëÿåòå ñ ìàëûøîí ïí óëèöå, óïðàâëåíèå êïëÿñêîé òàéæå ðòåáóåò ïðèëíæåíèÿ ñèë.

À åñëè åàì íå ðåðïèòñÿ ðàñòðÿñòè iïñëåðîäåíè ãë-ðîê, çàíèìàéòåñü ñïåöèàëüííé ãëíàñòèëîé äëÿ iïëäû ìàì è åûñïëíÿéòå óïðàæíåíèÿ Èåååëÿ. Îlååíåûå çàíÿòèÿ áóäóò iïëäçíû è äëÿ çäîðîåüÿ, è äëÿ ôëäóðû. Èðñå ðîäî, åóëÿÿ ñ ðåååíêî, åû iïæåòå íåçàìåòî, iï áåñüìà ýôôåéòèåíî ðååíèòîâåòü ìûøöû áðþøííäî iðåññà — iðîñòî áòÿæåàéòå è ðàññëàáëÿéòå íåðåäíþþ áðþøíóþ ñòåíéó, ñòàðàÿñü iðè ýòîí íå ñåèåàòü åñòàíèå.

×óòü iïçæå, ÷åðåç 4 íåäåëè iïñëå ñ÷àñòëèåíäî äíÿ, iï-ïðåæíåíò íå ñòîèò ñèëüíí íàïðÿäàòüñÿ. Îäíàéî òå-ïåðü, åûñïëÿ íà iðîñòëéó ñ êíëÿñêîé, åû iïæåòå èäöè åûñòðû ñàäîì èëè ÷åðåäåàòü ìåðèíäû åûñòðîé è ìåäåíííé ñïäüåû. Íå ååéàéòå iïñöååíèå èëè äïñòèæå-íèå åûññëèò ñiñðòèåíû ðåçóëüòàòîä ñàññöåëüþ. Óæå òî, ÷òî åû ðåååóëÿðîí ååèåàåòåñü, — iðååññòîäí! Íå çàáûâàéòå í iïëíòåííí ñíå. Nâååíäíå âðåìÿ iïñâÿ-

ùåéòå íå õïçÿéñòååííûì äåéàì, à óõîäó çà ìàëûøîí è çà ñîåíé, à òàéæå ïòäûñôó.

×åðåç 6 íåäåëü iïñëå ðîäîå å õïðîøóþ iïäåäó ñòàðàéòåñü åóëÿòü ñ ðåååíêî ÷óòü äïëüøå íåû÷íäî. Ååäü òàéèì íåðàçíû åû íåññå÷èåàåòå òåëó äññëèòåðåéüíóþ àýðîáíóþ íååðóçêó. Äñà åûñïëíÿéòå ñèëîâûå óïðàæíåíèÿ äëÿ ååðöíåäî iëå÷åñäî iïÿñà (ðóê, iëå÷ è åðó-äè), iï áåç îòÿäîùåíèÿ. Åæåäíååíí óïðàæíÿòüñÿ íå íàäî. Îæíí äåæå ååéàòü íåðåðûå ã 2–3 äíÿ. Åæåññå, íóæíí çàíèìàòüñÿ ðåååóëÿðîí, 2–3 ðàçà å íåäåëþ.

Íà òðåðüåì ìåñÿöå iïñëå ðîäîå, êîñää åàëûø óæå iïäðîñ è ñòàë äåååëüíí ðÿæåéüì, äññëèòå çàíÿòèÿ óïðàæíåíèÿ ëäÿ öêðåéåíèÿ ìûøö-ðåçæåàòåéé ñïèíû, iïä è ýäåëè. Ðóèè è iëå÷ è iïëó÷àþò äññòàòî÷- íóþ íååðóçêó, êîñää åû óðåæèååòå çà ðåååíêî, iïÿòñó åûññèòå åäî íà iðîñòëéó. È ýòîíó åðåìåíè åû óæå íåååðíÿèå iïíÿëè, ÷òî ýäëÿåòñÿ äëÿ åàñ åæååíû — ñíí è ÷àñòû å ïðîñòëéè. Îåðåûå ìåñÿöû iïñëå ðîäîå íå çàáûâàéòå

ïðî òàêóþ iñëåçíóþ âåùü, êàê iññëåðîäåâé áàíäàæ. Íàäåâàéòå åãî êàæäûé ðàç, êîääà iðèõäèòñÿ iñäîëäó iññèòü ðåååíéà, à òàêæå íà âðåìÿ çàíýòèé åèíàñòèéíé.

À êîääà êàðàïóç íàó÷èòñÿ äåðæàòü åîëîâéó, åàì è êàðòü â ðóêè: âåäü ñ ýòîâî iñlåíòà ïi iðåâðàùàåòñÿ â ñàïûé ëó÷øéé â ìèðå òðåìàæåð, à ååñåëüå çàååâû ñòàíîâýòñÿ iñëåçíûìè óïðàæíåíèÿìè äëÿ âàñ îáîèõ. Ëÿã-òå íà iñë, íà ñièíó, ñîäíèòå êîëåíè, åîçüìèòå ìàëûøà iñä ðó÷êè è iñäíèòå ãååðð. Ñäèåàéòå è ðàçåèååéòå ðóêè â eñêòýð, iñäíèòÿ è iñóñêàÿ ìàëûøà. Òàê åû ðàçîâüåòå ìûøöû ðóê, iëå÷ è åðóäè, à ìàëûø, åñëè áóäåò óäåðæèååòü iñæéè ååðòèéàëüí è iðîäèååòñÿ ðûáéíé, óêðåïèò æèåîòèé, ñièíéó è iñièó.

Ìàëûø åìåñòî åàíòåéåé

Íà åëèòåéüíûå òðåíèðîâéè åðåìåíè ó åàñ iñêà iñ-æåò íå õâàòàòü, iñ ååñòè åêòèåíóþ æèçíü iñæí è íóæ-

í òæå ÷åðåç 6 íåäåëü iññëå ðîäâå èëè êàê òîëüéí iñçâîéèò åðà÷. Íà÷íèòå ñ iðîñòîâî: äåñýòèìèóòíàÿ iðîñóëéà, ýëåìåòåðíàÿ ðàñòýæéà êàæäå óòðî, 3–4 îò-æèìàíèÿ. Ñî åðåìåíåì óååéè÷üòå íàäðóçéó. Äëÿ ýòîâî íå íáÿçàòåéüí iñáçàâîäèòñÿ iñâññäíûì òðåìåæåðí. Èñiñëüçóéòå ìàëûøà â êà÷åñòåå ï÷åðîäåòåéüí «åàí-òåéüé». Åîçüìèòå åãî íà ðóêè è åûññëíýéòå iñä ìóçû-éó êðóäåâûå åðåùåíèÿ ååäðàìè, ðèòìè÷í iäåëåéòå iðèñåäåíèÿ èëè æèù îò åðóäè, à êîääà iëåäåíåö íàó÷èòñÿ ñîðîøî ååðæàòü åïëåâéó, 2–3 ðàçà å íåäåéþ åûññëíýéòå iññëåéñ óïðàæíåíéé ñ êðîñíé íà ðóêàõ.

Ååëåéòå çà íäéí ðàç iñ 8–12 iñâòîðîâ êàæäåíåí óïðàæíåíèÿ â óêàçàíí iñðÿäéå, åñëè ýòî åîçüæí. Êîääà åû áóäåòå ååäåéí åûññëíýòü 12 iñâòîðîâ êàæäåíåí óïðàæíåíèÿ, iñæåòå åïáåâèòü åùå íäéí iñäñä. Çàéàí-

÷ èâàéòå òðåíèðîâéó ðàñòýæéíé âñåõ ïûøö, çàääéñòåí-âàííûõ â óïðàæíåíèÿ, èëè äåéàéòå ðàñòýæéó ñðàçó æå iññëå ñèéíåíäí óïðàæíåíèÿ. Äîêàçàíí, ÷òí, äåéàÿ êî-ðîòéóþ ðàñòýæéó â iàóçàõ iåæäö iññëå ïðè ãûññéíåíèè ñèéíåûõ óïðàæíåíèé, âû iñæåðå óéðåíèòü ïûøöû íà 19 % ëó÷øå, ÷åí ññâñåí áåç ðàñòýæéè. Çàíèìàÿñü ñ iàéñøíi, iàääåàéòå iññëåðîäåíé åàíäåæ, üí iññæåðå ëó÷øå ÷óâñòåíàòü ïûøöû æèåíòå è óääðæèåàòü iñàíéó.

Íñäè, áåäðà, ýäåäèöû

Íðèñåäåíèÿ

Íðèñåäåíèÿ ñàìè ií ñååå íáåññå÷èâàþò ìòëè÷íóþ iðîðåáîòéó íñä, áåäåð è ýäåäèö. À åññëè äåéàòü èò ñ iàéñøíi íà ðóéàõ, òí åñòü ñ äññéíèòåëüíûìè 3–8, à òí è áïëüøå, èèëíäðàíàìè, òí âèäèìùé ýôôåéò iñýâèòñÿ íåçàíåäéèòåëüíi — óïðóåèå ñîðìû è ìòëè÷íûé ñîñóñ íèæíåé ÷àñòè òåëà. Äîçüíèòå ðåååíéà íà ðóéè, íðèæíèòå è ñååå. Íàïðýäèòå iðåññ, âûñðýìèòå ññèíó, ðàññðåâüòå ãðóäíóþ eëåðéó. Íñäè ðàññòåâüòå íà øèðéíó iëå÷ è

÷ óòü ññäíèòå êîéåíè, òàé óääðæèåàòü iðàâèëüíóþ iñàí-

éó áóäåò eëå÷å. Äûññéíèòå óïðàæíåíèÿ äëÿ íñä, áåäåð è ýäåäèö. Íà÷íèòå ñ ëèåññè÷åññéíäí iðèñåäåíèÿ.

Ðàññòåâüòå íñäè ÷óòü øèðå iëå÷ è, óääðæèåàÿ iðåññ â íàïðýæåíèè, à ññèíó ðîâüíé, âûññéíèòå iðèñåäåíèå. Ñëåäåèòå, ÷òíåû âàøè êîéåíè íå çàõñäéèè çà ëéíèþ iññ-êîâ. Äëÿ ýòåññ iðè äåéæåíèè áíèç iññæåèòå ýäåäèöû íà-çàä è íàïðýäèòå íñäè è áåäðà. Íýòéè íå ìòðûâåéòå ìò iññëà (ðèñ. 96).

Ðèñ. 96

Íðè áûïïëíåíèè óïðàæíåíèÿ ñëåäèòå çà äûõàíèåì. Îíi äïëæíi áûòü ðîâíûì: ñâèáàÿ èïëåíè, äåëæàéòå áû-äiõ, áûïðÿïëÿ — äiõ. Ñääëàéòå 10–12 iïâòiðîâ. Åñëè óñòàëè, îòiöñòèòå ðåååíèà è ñääëàéòå ðàñòÿæêó

iïýñíèöû è iïä, çàòåì iðiäíëæèòå ðååíèðîâéó. Åñëè ó áàñ áñòü áðåìÿ è ñèëü, iðiäíëæàÿ iðèæèìàòü ðåååíèà ê ñååå, áûïïëíèòå ñëåäóþùåå óïðàæíåíèå — áûïàä.

Âûïàäû

Èëàññè÷åñêèé áûïàä íà ìåñòå óêðåïëÿåò ïûøöû ýäi-äèö, ãïëåíåé, iåðåäíåé è çàäíåé iïâåðõiñòåé áåäåð òàê, êàê íèêåéíå äðóåíå óïðàæíåíèå. Èðñâ ðiäi, äåëäÿ áûïàäû, iïñèií íèæíåé ÷àñòè òåëà, áû óêðåïëòå iðåññ è ñièíó. Åäéíñòååíiá óñëåâèå, eïòiðiíó áàì íóæíi ñëåäåâòü, — iðèñòàëüíi ñëåäèòü çà òåõíèé áûïïëíåíèÿ äèëæåíèé. Åñëè íå iïëó÷àåòñÿ ñääëàòü áñå áûïàäû áåç iñòåíâî, äåëæàéòå ìåæäó óïðàæíåíèÿ è iàóçû, ái áðaiÿ eïòiðûõ iñèäðàéòå ñ ìàëüûõ, iñóñòèå áåñ ñ ðóê, ñääëàéòå ðàñòÿæêó.

Èåâàÿ iïä áïåðåäè iðàâîé íà ðàññòiÿíèè áïëüøíâi øàãà, iïä è íà øèðéíå

áåäåð, iðàâàÿ iýòêà iðeiiäíýòà. Íàïðýæòå iðåññ, ðàñiðåäåëýy âåñ òåëà ðàâîñiåðiî íà íáå iíäè. Næáàÿ eíëåíè, uóñòèòåñü áíèç: eåååå eíëåíí íàõiæòñý ði÷i íàä eíäúæéíé, iðàâåå áåäði ñòðiå iåðiåíäéóëýðiî iíeo (ðèñ. 97). Ååðíèòåñü á eññiäíóþ iñçeöèþ, åññiíèòå áñå iñåðiðü ñíà÷àëà n iäñé, iñ-ðiî n äðóäíé iíäè. Åî áðåìÿ åññiíèíåíèÿ åññiàäà ñéåäèòå çà òåì, ÷òiáû eíðiøñ áñé iðýìù, à iðàâåå åíëåíí — íà óðiåíå eåååé iýòêè.

Åðàíä ieeå

«òi òåéíå áåëåò? Nééüíûå iñäöýíóòûå iñä è ýäåéöû, öàðñòååíàÿ iñàíéà, eååéàÿ iññiäéà ìò áåäðà è èçýù-íñòü á èåæäíí äåèæåíè. Åññiíèíÿy áåëåòííå ieeå, åñ iðåéðàñiî iðiðàáîòååòå áñþ íeæíþþ ÷àñòü òåëà, óêðåíèòå iðåññ è ñièíó, ðàçíåüåòå áèåéíñòü è ÷óåñòåí ðååññèÿ. Åññiíèíÿéòå äåèæåíèÿ iéàåíí, äðàöèíçiî è iññc-íåíí. Iðàâèëüíí åññiíèíÿòü äðàíä ieeå áóäåò eäå÷å, åñéè iðåäñòååèòü, ÷òi åñ çàíèìåðåñü íå á eññiàòå, à á áåññåéíå n öåéååñé äðýçüþ. Äññiàíèå äíëæíí áñòü ñiññéíù è aëóåíèè.

Đèñ. 97

Âñòàíüòå, iðèæìèòå ðåáåíêà ê ãðóäè èëè iññàäèòå íà iëå÷è, åñëè Ú óæå óìååò ñèäåòü. Íñòàâüòå ïäè ÷óòü øèðå iëå÷, êiëåíè ðàññëàáëåíû. Đàçååðíèòå iññêè iàêñèìàëüî â ñòiðñû. Íàiðÿäèòå iðåññ, ýäiäèöû è áíóò-

ðâúíþþ iñâåððíñòü áåäåð. Íòýíèòåñü ìàêóøêíé ââåðð, ÷òîáû ðàñòýíóòü iñçâíü÷íèé è nñôðàíèòü åãî åñ-òåñòåííûé èçãèá. Íåiíäí ðàçâåðíèòå eíêòè íåðóæó. Íðè ýòî îù ãíëæíû iñ÷óåñòåíâàòü íàïðÿæåíèå ìûøö nñðåäíåãî îòääåèà nñièíû. Íñóñòèòå ðóêè ÷óòü íèæå óðíâ-íý iñå÷. Nñäíèòå eíëåíè è íà 4 n÷åðà iñóñòèòåñü áíèç òàé ãëóáíêí, êàé nñíæåòå.

Â èääàëå áåäðà ãíëæíû áûòü iñðàëëåëüíû iñëó. Êí-ëåíè nñòðíäí íàä iññêàìè, à iýðòêè íå îòðûâàþòñý îò iñëà. Òàç íå nñåñàéòå íè åïåðåä, íè íàçàä (ðèñ. 98).

Đèñ. 98

Óñèëèåì ìûøö áíóòðåííåé iñâåððññòè áåäåð âññðýìèòå iññè è áåðíèòåñü á èññôïäíóþ iñçèöèþ. Âñññëíèòå

2 iññññäà iñ 8 iññèå á êàæäî. Íåæäó iññññäàìè ñäåëàéòå iñðåðñâ íà 30 ñåêóíä. Óñðàæíåíèå óêðåïëýåò ýññæëöû è áåäðà ñçàëè, áíóòðè è ñññðåäè.

Òàëëë

Íàëëññû

Íáû÷íûå äâèæåíèÿ, êîòîðûå âû åæåäíåâíî ñîâåðøàåòå, âçÿâ íà ðóêè ðåååíêà, ïïäóò ïðåêðàñíî óêðåïèòü ïðåññ ñî âñåõ ñòîðñ. Åæíñòååíîå ñöñéïåèå, êîòîðñó íóæíî ñëåäåàòü, âûïïéíÿ ëõ, — óäåðæèåàòü ïûøöû æèååòå íàïðÿæåíûìè, íå ñóðóéèòüñÿ è íå çàåñâàòü äå-ëàòü âûäîõ ñ ñèéèåì.

Èòåê, âñòàíüòå, åîçüìèòå ðåååíêà íà ðóêè, ïðèæìèòå ê ñååå. Đàññòååüòå ïïäé íà øèðèíó ïëå÷, ðàññòååüòå ïëå÷è, åòÿïèòå è íàïðÿæèòå ïûøöû æèååòå. Íå âûäîõå ñîâåðøàéòå íàééííû â ñòîðñíû, ñòàðàÿñü íå ñóðóéèòüñÿ è äå-ëàòü óïðàæíåíèÿ ñ ìàéñèìàëüíî åîçüïæíîé àìïéèòóäîé (ðèñ. 99). Ñëåæèòå çà ïíéíæåíèåí áåäåð, ïïè åíéæíû ìñ-òååàòüñÿ íà ìåñòå. Ñääéèéòå 8–12 ïûøöîðñå â êàæäóþ ñòîðñó, çàòåì, íå ïíóñèåÿ ðåååíêà ñ ðóê, âûïïéíèòå êðóåñâå ãðåùåíèÿ òóëåèùåì. Ñíà÷àëå 3–4 ðàçà â îáíó ñòîðñó, ïïðñ î äðóåóþ.

Íïåîðîòû

Åñëè áàø ìàéèñø áùå î÷åíü ìàë, ïðèæìèòå åãî ê åðó-ëè. Åñëè üí óæå óìååò ñèååòü, ðî ïïñàæèòå åãî íà ïëå÷è è ïïäåðæèåàéòå ïïä ðó÷ëè.

Đèñ. 99

Âi âòîðii ñëó÷àå ðàçâåäèòå ëîêòè â ñòîðiiû. Âû-ïðÿìèòåñü, âòýíèòå æèäîò. Íà âûäîðå ñîâåðøàéòå ïîâîðîòû â ñòîðiiû (ðèñ. 100).

Đèñ. 100

Âû äïëæíû iï÷óâñòâîâàòü íaiðýæåíèå êïñûõ ìûøö æèâîòà. Ñîâåðøèòå íóæíîå êïëè÷åñòâî iïâòîðîâ. Åñëè âû óñòàëè, iïóñòèòå ðåáåíêà íà iïë íà êïâðèë è ëýâðå ðý-äî ñ íèì. Åññéíèòå ðàñòýæêó áîëíâûõ ìûøö òóëñâèùà. Åñëè íàäðóçêà íêàçàëàñü äëý âàñ âïñéíå iðèåìëåñé, iðiäîëæèòå ãèíàñòèêó ñ ìàëûøî, íå äåëàÿ ìàóçû.

Đóêè, iëå÷è è ãðóäü

Íñäúåìû ìàëûøà

Íñæíî ëè óêðåïèòü ðóêè è iëå÷è, iðîñòî iñäíèìàÿ ìàëûøà? Êñå÷û, iñæíî. ×åì ñ õóæå ãàíòåëåé? Âî ñòî

êðàò ëó÷øå. Â îòëè÷èå ïò íèõ, ïí ìÿâåíüêèé, òåïïëåíü-êèé è ìèëî óëüáàåòñý.
Âëàâíïå iðè ýòïî âûïïëíýòü óïðàæíåíèå iðàâèëüíï.

Âñòàíüòå ðîâíï, âûïðÿìèå ñiiëíó, ðàñïïðàâèå ïëå÷è è âòÿíóå æèâíò,
ðàññòàâüòå ïïäè íà øèðèíó ïëå÷, ÷óòü ñîñíèòå êîëåíè, ÷òîáû óääðæèâàòü
iðàâèëüíóþ ïñàíéó áûëî ëåã÷å. Âîçüìèòå ìàëüøà ïïä ðó÷êè èëè iññàäèòå â
ïäíó èç ëàäîøåê, à äðóäîé ðóëîé ïñääåðæèâàéòå êàðäïöçà ïïä ãðóäêó èëè
ñiiëíéó. Ñäèáàéòå è ðàçäèáàéòå ðà-áî÷óþ ðóëó, êàê åñëè áû âû äåëàëè
iñäúåì ààíòåëè íà áèöåïñ. Äåëàéòå âûäîô êàæäûé ðàç íà óñëëèè, òî åñòü iðè
iñäúåìå ìàëüøà âååðõ (ðèñ. 101).

Đèñ. 101

Âi âðåìý äâèæåíèý íå ðàññëàáëýéòå iðåññ è äåðæèòå ýãîäèöû ñæàòûìè.
Âûïïëíèå 8–12 iñâòîðîå, iñlåíýéòå ðóêó.

Íñäáðàññûâàíèý ðåáåíêå

Êàæäûé ðàç, iñäíèìàÿ ìàëüøà ââåðõ íàä ãîëîâîé, âû íàïðÿåàåòå ðóêè, iëå÷è, nïëíó è åðóäü. À òäïåðü â iñiåíò iñäúåìà iðññëåäèòå çà iñàíêîé, âòýíèòå æèâîò è íàïðÿåèòå ýäiäèöü. Òîñääà äâèæåíèå èç çàáàâû iðå-åðåðèòñý â ïðèè÷iñå nïëíèìå óiðàæíåíèå äëÿ âåðõíåé

÷àñòè òåëà.

Èòàê, âñòàíüòå, iñäè íà øèðèíå iëå÷. Iðèñÿäüòå, îò-âîäÿ ýäiäèòü íàçàä è íàïðÿåàÿ iðåññ. Âîçüìèòå ðååâîéà iñä ðó÷êè. Iðåæäå ÷åì äåëàòü iñäúåì, iðññëåäèòå çà iñàíêîé. Nïëíà äîëæíà áûòü ðîâîíé, iëå÷è ðàñiðàâéå-íû, eîêòè ÷óòü ðàçååäåíû â nïòiðñû. Íà âûäîðå ðàçîñäèòå êîëåíè è iÿäêèì ðûâêii iñäíèìèòå ìàëüøà nñà-

÷àëà ê åðóäè, à çàòåì nïðàçó æå ââåðõ íàä ãîëîâîé, âûiðÿìëÿ ëîêòè (ðèñ. 102). Âî åðåìÿ iñäúåìà nïëåäèòå,

÷òîåû iðåññ è ýäiäèòü áûëè íàïðÿæåíû, eíà÷å iñññâ-íàÿ íàäðóçêà iðèäåòñý íà åðóäíîé ïòäåë iñçâiñ÷íèêà, êîòiðûé ó iñëiäûò ìàì è òàê åæå÷àññí iâñåò ïåðññíóþ íàäðóçêó. Åñëè âàø iëäåäåíåö äîñòàòî÷iñ âûðñ, iñä-eeíüòå åäî íâññâiñ åâåðõ. Åìó, iâñññâiñ, iñiðàâèòñý. Òàê æå, nïëåäÿ çà iñàíêîé, ååðíèòåñü â èñññâiñ — iñëiæåíèå — iñëoïðèñåä, ðååâîññ ñòiñèò èëè nïëåèò íà iñëó. Iñâòiðèòå íâññâiñü ðàç. Âû äîëæíû iñ÷óâñòâåòü íàïðÿæåíèå â ðóêàô, åðóäè è iëå÷àô. Iñièñ ãåðõíåé ÷àñòè òåëà, ýòî óiðàæíåíèå ðàçâèâåàåò iñäè è ýäiäèòü, óêðåiëÿåò iðåññ è nïëíó, êîòiðûå âûñòóïàþò êàê nïòåáèëèçàòiðû åâèæåíèÿ.

Æèìû ïò åðóäè

Ëÿäòå íà iñë nïëíîé. Nïäíèòå iñäè â êîëåíÿõ, iðèæàâ iñyñíèöó ê iñëó. Âîçüìèòå ìàëüøà iñä ðó÷êè. Íà âûäî-ôå iñäíèìåéòå åäî ââåðõ, ðàçâèåàÿ eîêòè (ðèñ. 103).

Poe.102

Poe.103

Äåëàÿ âäîõ, ñäèáàéòå ëîêòè è ïïóñêàéòå êàðàïóçà ê ñååå.

Ýòî óïðàæíåíèå íå òïëüêî ïðåéðàñíî ðàçîâüåò âàøè ðóêè è ãðóäü, îïî
óêðåïèò æèâîòèê è ñïèíéó ìëàääíöà, åñëè äîáèòüñÿ, ÷òîáû êàæäûé ðàç,
î÷óòèâøèñü íàâåðôó, îï îääíèìàë îïæêè ââåðô è ïðîääàëñÿ, êàê ðûáêà.

×ÀÑÒÜ

III

Êàæäîé ìàìå íà çàìåòêó

åç âñÿèèõ ñùùåíèé, óõïä çà ìàëûøïì è åãî áîñièòà-íèå íå íäðàíè÷èâàþòñý ëèøü ãèìíàñòèêîé è ìàññàæåì. Áñëè áîëüøàÿ ÷àñòü êíèæà áûëà iññâÿùåíà èìåí-íî ýòèì áñiðîñàì, òî á iññëåäíåì ðàçäåëå ý ðåøèëà çàòðíóòü äðóæå ïðîáëåìû, íå ìåíåå áàæíûå. Íàïðèìåð, ý iñäåëþñü ñîáñòååííûì ñíûòïì è ðàññêàæó, êàê èãðàòü ñ ìàëûøïì ñ iñëüçîé äëÿ åãî ðàçâèòèÿ èëè êàê óñiññèòü êðîñó, êíäää ñí ñëèøêîí áîçáóæääí è íå ï-æåò çàñíóòü. Äóìàþ, iñé ñíûò áóäåò èíòåðåñåí ñëî-äûì ìàìåì.

Ðåøàåì ïðîáëåìû: iññêñòñìèå, ðàõèò, iñè÷ è äðóæå

Ó êàæäîåì ìàëûøà åñòü ñâîè èíäèåèäóàëüíûå ïðîáëåìû, íà êîòîðûå åãî ðîäèòåëè äîëæíû îáðàòèòü ññî-áîå, iññûøåííå áíèìàíèå. Ó ìåíÿ ðàêèõ ïðîáëåì èàæäîñü íåññèëüêî. Ñàìàÿ íåðâàÿ ïðîáëåì — áîçìæíå iññêñòñìèå, õîòÿ

òàêîé äèàãíïç ðååâíîô äî 3–4 ëåò iññòàâèòü íåâíçìæíï, òàê êàê ñòñìà åùå íå ñôñðìèðíâàëàñü ïêñ÷àòåëüíï. Áïëåå òñäi, ìòññèòåëüìàÿ ñëàáñòü ïûøö è ñâýçîê ñòñü ìòìå÷àåòñÿ äî 6–7-ëåòíåäi áïçðàñòà äàæå ó çäîðíâûõ äåòåé. Íäíàéí, êàê èçååñòñ, ïññäi ååðåëååòñÿ iñ íåñëåñòåó. Â íàòåé ñåìüå è íäiä, è áà-áóøêà ñòðàëåþò ýòèì íåäóññ, è iñyòñó iññäi äëÿ áåñ-íñëíéñòåà ó ìåíÿ åñü ñ ñàññäi íà÷àëà.

Äðóåàÿ íàøà iñðíáëåìà, ñòñü ýòà iñðíáëåìà áñåð ãåðòèøåé, ðíæääíñûõ áñåååðñíé ñòñëøå, — ýòñ íåññòåðñíé ññëíñøå è, êàê ñëååñòåé, ðàðèò, iññòü äàæå á ëååéíé õñðìå. Íåñü ïí ìàìàì äëÿ iñðòèëåéòèé è ëå÷åíèÿ ðà-ðèòà äî ãñäà èëë iñëóòñðà ëåò ðåéññåíäóþò iñðéíèìàòü

ìàñëÿíûé èëë áñäíûé ðàñòåíð áèòàìèíà D, à ëåòñí áíëüøå áñåååòü íà ññëíøå. Íñ òñæå iñðèíèìàëè ýòñò ãèòàìèí, åçäéëè íà iñðå, à çàñäi ãåëàëè áèìñàñòëéó, ìàññàæ, iñyòñó áññéíðå ññðàåéëèñü ñ ýòñé iñðíáëåññé.

Â ýòñí ðàçäåëå êíèäè ý iñèøó óiñðàæíåíèÿ äëÿ iñðòèëåéòèé è iñññéñòñíèÿ è ðàðèòà, êðññå òñäi, iñäåëþñü iññòñ, êàê óñññéàéååòü ãåðòèøåé.

iñðíáëåìà: iñññéñòñíèå

Õîòÿ òàêîé äèàãíïç íåâíçìæíï iññòàâèòü äî 3–4 ëåò, iññëà ñòñìà íå ñôñðìèðíâàëàñü ïêñ÷àòåëüíï, iññäèå ðíæèòåëè áñëíóþñÿ iñ ýòñó iññäi. È iñðàåéëüíñ äåëà-þò. Ëó÷øå iñðíååñòè iñðòèëåéòèé iñññéñòñíèÿ á ðàí-íåí áïçðàñòå, ÷åì iññòñ èñññòûåòü íåóåññòåà áñþ æèçíü.

Âñëè ó áàñ åñòü iñàñåíèÿ, ÷òí ó íàëûøà iñæåò íå ñôñðìèðíâàòüñÿ iñðàåéëüíûé ññäi ñòñü, iñðèíèòå íåðû. Íðåæåå áññåäi, ñëååèòå çà òåì, êàêóþ íåóåü iññèò áàø ðåååññé. Íåóåü äîëæíà áñòü êîæåñé, iñðòñé, iñ äñøàùåé.

Ліаііøâà, іі аіçіїæїїñòè, аіеæіà аûòü òàê-æå ẽїæàїїé. Іаóâü ẽó÷øå аûññіêàÿ, аі ùеїїеїøêè, н æå-ñòêїé іїјоїїé è õїðїøèì ññїєїаòõðї. Ііà аіеæіà іїїòїї іаеãаàòü їїæéò іаеүøà, іå аіеòаòüñÿ íà íåé. Іаóâü аіеæіà òí÷іі ññїðаâðõðаâàðö ðаçїлðо ñòñїü ñòñїуâãî ðââââїéа è аûòü íà 0,5-1 ñі аеїїїаå åãі ñàїїãî әеїїїїа іаеүøà. Іаеїїüеé  аáаéо÷їê —  аýçàòåëüїаÿ  аâðаëü  іїðїøаé  аóâà, іі аіеæіà аûòü  øеїїеї è  оñ- іїé÷ аü.  аâðаñеèå  аîðеїїе « аðâüé  øаã» —  іоеї÷іїé  аûâîð,  аіаеї  іаðаùаéоå  іїâûøаії  аîеїаіеå  іà  ðаñ- іїеїæаіеå  нñїєїаòõðа:  аñòî  іі  аûâââåò  іеçêеé è  іїїї  аøеðûé.  аâðÿ  і  аâðїðиаøеåé  ñòñї  іаеүçÿ  іїñеòü  аâ- еâіеè,  ðаçеїїâûå  ñàїїâè,  іўâеèå  օаїїе,  ніаіаëеè  аâç  чàäіеâà.  і  нëаâóåò  аїіаøеâàòü  оæóþ  іаóâü.  іїїї  іїâіаðаїїаÿ  іаóâü  ўâеїÿаñÿ  іаеїїëüøèì  чєїі  аëÿ  іâæїüð  їїæâê  ðâââїé.

 оі   аñââðñÿ  іðõїїâæ÷ аñїїé  іаóâè  еëë  нòâëâê,  і  іїññüþ   іðїðûõ  іâëїòõðûå  ðїæèòâæë  іаіаðаâàþоñÿ  еñ- іðаâèòü  іїññїòїїеå  о  іаеүøà  а  ñòаðøаі  аіçðаñòå,  оі  оі÷   іоіаðеòü,  оі  іі  іа  еâ÷ аò,  а  іðâæоїðаæаþо  аâëü- іâéþóþ  аâðїðиаøеþ  ñòñї.  іїеүçїâаðüñÿ  іе  іаеүçÿ  іїñòñїї,  ðаè   аâ   аññеðå  ðаçâеâââðñÿ  аððіðеÿ  іûø  ñòñїü.  іýðñіо  іе  нòâëüеè,  іе  нїâðеаëüїаÿ  іаóâü  іа  чàіâіÿþ  іаññàæ  е  аеїїаñðеêó.

 іðїїїаÿ  іаññàæ  ðââââїé,  оââæèòå  іїññїа  аіеїаіеå   іððеаеðþùеì  оіðаæіаіеÿ.  аñеè  аûññеїÿøü  еõ  ðââðøëÿðї,  іа  оñїа  іаññàæà,  оі  ўôðаâðøаіññòü  еõ  аіçðаñ- ðаò.  аëÿ  іа÷ аëà  аâææаіеÿ  а  ñòñїаð  іїâð  аûòü  іаññеâ- іùè,  оі  аñòü  аûññеїÿøüñÿ  і  аâðøаé  іїññüþ.     ðаæëì  оіðаæіаіеÿ  іоїїñÿøñÿ:  нñїєїаøеÿ  ñòñїü —  іїâіðи  ñòñїü  іїâіðâîé  аíóððü;  ðûëüїа  нñâæââіеå  ñòñїü;  ії- аîðâââїї  нñâæââіеå  ñòñїü;  нñâæââіеå  іаеүøââ;  чàðââàò  е  оââðæаіеå  іїâіðâаіè  іââîëüøíé  іеððаæїé  еâððøеê,   аâëë,  іў- еâà;  аðаùаіеå  ñòñї.

 ðââââїé,  іа÷ аіÿ  ðїæèòü,   øеїїеї  ðаññòаâëÿøå  іїâè,  оââæë÷ аâàÿ,  ðаâëëì  іаðаçї,  іеїñùаæü  іїðû.     іїðиаëüї,  іі    2-3  аіâàì  аіеæіà  нñїðиेðїâаòüñÿ  іðаâæëüїаÿ  іїðиаëà,  іðе   іðиðи  ðââââїé  ñòаâæò  ñòñїü  іаðаæëëüї,  іа  іââîëüї  ðаññòñїеè  аððа  і  аððаâà.     оâëüþ  аññїєðаіеÿ  іðаâæëüї  оіðїðа  аûññеїÿøâå  нñâæâðøеâ  оіðаæіаіеÿ.   аâææòå   аâ- аíóþ  аеїїаñðеêó  іâññеїëüї  ðаç  а  аâíü,  аіñеїї  еëë  а   оñїаíüеëо  іїñ-  аð,  іі  2-3  оіðаæіаіеÿ  чà  іїї

çàíýòèå.

Õîäüáà iñ òðññìèíéå. Â êà÷åñòâå òðññìèíéè èñiñëüçóéòå äññêó øèðèííé 10–15 ñì, iñëññêó fà ëñâðå. ×àùå õñäèòå nñ ðååáíññ iñ áðååíó fà äåðññéé iññùàäéå èëè iñ iñðååðèéó òðñòóàðà.

«Ìèøêà eñññëäiñûé». Ýòî óïðàæíåíéå iñðåäññëàäåò õñäüáó íà íàðóæíûõ êðàÿõ nñòñ.

Õîäüáà iñ êàìåøêàì. Õîäüáà iñ ðàçëè÷íûì ðåëüåô-íûì iññåðññòÿì ï÷åíü iñëåçíà äëÿ nñòñ. Ëåòñ ìà-ëñø iñæåò áåñàòü iñ ìÿäéé çàìéå èëè iñ iññêó, åàëüéå,

êàìåøêàì. Äñìà nñ ýòîé öåëüþ èñiñëüçóéòå ðèòëåíûå êñâðèéè. Íñëåçíû òàêæå åèçàíéå iñ øååäññéé nñòåíéå, õñäüáà iñ èåññåíéå, èåæàùåé íà iñéó.

Çàðååàò iñëéèò iñðåäìåòññ ìàëüöàìè iññ ðàçâèåàåò iñëéèå iññøöû nñòññû, óååëè÷èåàåò iññåèæíññòü è eññåññòü iñëüöåå iññ. Ýòî óïðàæíåíéå ãñññëíÿåòñý nñèäÿ èëè nñòñ. Íñëåæíæèòå iñàëüøó iññíÿòü nñ iññà êàðàíäåò èëè iñëí÷éó iñàëüöàìè iññè.

Ññáèðàíéå iñàòòí÷éà iñàëüöàìè iññ (ðèñ. 104) íàìññìèíåò iñðåäññåòå iñðàæíåíéå, iññ ã ýòññ ñëó÷àå iñà-ëñø çàðååòññåò è nññáèðååò iññæéàìè òêàíü.

Đèñ. 104

Ñèäèì iñ-òóðåöêè. Óiðàæíáíèå iñ-òóðåöêè. Óiðàæíáíèå iñ-òóðåöêè. Óiðàæíáíèå iñ-òóðåöêè.

Âñòàåì èç iñ-òóðåöêè. Ñèäý iñ-òóðåöêè. Ñèäý iñ-òóðåöêè. Ñèäý iñ-òóðåöêè.

аাদæèâàյ աাই չà ծóêè. Էîääà լաëûø լîäiýëñý, աাই նòi-իû աîëæíû իàðîäèòüñý â իîëiæåíèè եðåñò-իàêðåñò (дең. 105). Էîääà օðåáóåòñý իðèääðæèâàòü նòiiû.

Իðèñåäàíèå իà իîëiöþ նòiió. Իðîñëåäèòå, ÷òiáû նòiiû ծåååíêà աûëè իàðæèåëüíû է իéïöñ նòiÿëë իà իîëo աñåé լîäåðõiñòüþ. Լîäåðæèâàյ լաëûøà չà ծóêè, իðåäëiæèòå աìo իðèñåñòü (дең. 106).

Լîäúå իà լîñëè. Үòi օiðàæíåíèå լîæi իðååðàòèòü â էãðó. «Նòàíü աîëüøèì» — լաëûø լîäièìàåòñý իà լîñ-ëè է աûòÿëèååò ծóêè հâåðð. «Նòàíü լաëåíüëèì» — լà-ëûø իðèñåäàåò իà իîëiöþ նòiió.

Լëàåàíèå է էãðû â աîäå օàêæå լîëåçíû աëý օîðlè-օîåàíèý իðàåèëüíûø նòii, եðñå օîäi, լîè չàêæëýþò է օêðåiëýþò հâñü լðåàíèç ծåååíêà. Օîäüåà է իðuæè â աîäå լî ծèôëåiñò էîâðèêó, ծàñiîëiæåíiñò իà աíå հâiíû, նòèìoëèðóþò ÷óâñòåèòåëüíûå աåòñêèå նòiiû. Աîäà նíèìàåò էçëèøiþþ իàðóçêó իà լîñ, աåëàյ օiðàæíåíèý աîëåå ëåãêèìè է իðèÿòiùè աëý լաëûøà.

Đèñ. 106

Íđîáëåìà: ðàõèò

×òî òàêîå ðàõèò? Ýòî çàáîëåâàíèå âñååäî îðääìèçìà, ñâýçàííå ñ íàðóøåíèåì âñåõ âèäåâ íàìåíà âåùåñòâ. Íðè÷èíà ðàõèòà — äåôèöèò à îðääìèçìå áèòàìèíà D, eîòîðûé iñäääðæèâàåò iñðìàëüíûé áàëàíñ ôîñôîðà è êàëüöèÿ è nñïññåñðåôåò ôîðìèðîåäíèþ eññòåé. Äèòàìèí D íáðàçóåðñý à eíæå iñä âïçääéñðåâèåì nñïëíå÷íûõ óëüðåôèëåòíåñûð ëó÷åé. Ëåäêàÿ ôîðìà ðàõèòà àí ñèõ iñð ýâëÿåðñý ñàìûì ðàñiðñòðàíåíûì çàáîëåâàíèåì ìàëüøåé è òðååóåò íñíåíäî áíèìàíèÿ ðîäèòåðåé. Ìñåó ñêàçàòü íàâåðíÿêà, ÷òî à Ñàíèò-Íåòåðåóðåå iñðàêòè÷åñèè êàæäûé ðåååíîê áíëåí ðàõèòii â ëåäêîé ôîðìå.

Íà÷àëüíûå iñðèçíàèè ðàõèòà òðóäíîöëîâèìû, òàê êàê
÷àùå âñååäî ýòî óóíêöèíàëüíûå íàðóøåíèÿ íåðååíé ñèñòåìû. Ðåååíîê
ñòàííâèòñÿ áíëåå êàïðèçíûì, ðàçäðà-

æèòååëüíûì, ó íåäî íàðóøååðñý nñí, iñýâëÿåðñý ÷ðåç-ìåðíàÿ iñðèèåññòü, «ñòèðåþòñÿ» áíëññèè íà çàòûëéå. Â äàëüíåéåì, åñëè íå íà÷àòü ëå÷åíèå, iñðìèññíäÿò èç-ìåíåíèÿ eññòåé è iñøå÷íí ñèñòåì, nòðåäàþò îðääìû äûðåíèÿ, iñùååàðåíèÿ. Ðåçóëüðåòòii ðàõèòà iññóò ñòàòü óïëñùåíûé çàòûëéê, êðèåèçíà iñä, iññêññòiñèå, èñ-êðèåëåíèå iñçâññ÷íèå, ñëàáññòü iñøö è ñâýçîé.

×òîåû íå äññòèòü ðàçâèòèÿ ýòîå çàáîëåâàíèÿ è åû-ëå÷èòü åäî, íåíåññèiñ iññåññ åöëþü ñ ðåååíêiñ íà ñâåå-æåì âïçäóå. Íóæíi õîðîøi ïèòàòüñÿ, iñðèíèìàòü äñññíèòåðüíî âèòàìèí D è íå òîëüêî åäî, eññòðîëèðîåàòü,

÷òîåû ìàëüø iñëó÷àë âñå âèòàìèíû è ìèëðîýëåìåòû â íóæíi ëîëè÷åñòåå. Íåíåññèiñ ñëåäèòü çà ðåæèiñ äíÿ, çàèàëèåàòü ìàëüøà, äåëèàòü ñ íèì ãèìíàñòèéó, ìàñ-ñàæ, nòðåðàðüñÿ, ÷òîåû iñ áíëüøå íàðääèéñÿ íà nñëíöå. Íññååíi âææíi äåëèàòü ìàëüøó ìàññàæ è iñðíåññèòü ñ íèì ãèìíàñòèéó. Íðååðàññi, åñëè êðîðà ðåååöëÿðñi iñàååàåò â åàíå ëëè èåðååò â ïðêðûòíé åñäå. Óïðàæíåíèÿ áèòèâèçèðóþò íàìåíûå iñðöåññû â êîæå è â ðåçóëüðåòå öñèëèåàþò íåðàçîååíèå áèòàìèíà D.

A1 3 lanyoaa

Ãðóäíè÷êàì (äî 3 iåñyöåâ) iàññàæ è åèïiàñòèêó ñëåäóåò äåëàòü iî ñëåäóþùåé ñôåìå.

1. Íà÷íèòå çàíýòèå ñ äûðàòåëüíûõ óïðàæíåíèé. Äëý ýòïâî âïçüìèòå iàëûøà íà ðóêè, aïðèçíîòàëüíî, è iïâåðíèòå ëèöî î ñååå. Îäíîé ðóêîé iïäåäðæèåàéòå ðåååíéà iïä iïïéó, à äðóäîé åûïïëíyéòå ëååéèå ðèòìè÷íûå iàäååéèåàíèý íà ñïèíó iàëûøà, iåðååèåàÿ ëåäííü ìò øåè äî iïyñíèöû (ðèñ. 107). Çàòåì iïëíæèòå ðåååíéà íà iàññàæíûé ñòïëèé íà ñïèíèó. Îáðååòèòå ååâî ãðóäéó ðóêàìè òåê, ÷òïáû áïëüøèå iàëüöû ðóê iàðiäèëèñü iïñåðåäéíå ãðóäè, à åñå iñòåëüíûå ëåæàëè íà ðååðàð. Nïååðøàéòå eååéèå ðèòìè÷íûå iàäååéèåàíèý íà ãðóäíóþ êëåòêó, ñïåðåäè è iî áîêàì, iáðiäÿ ãðóäèíó.

Ðèñ. 107

2. Çàòåì åûïïëíèòå iàññàæ ðóê, iîã, ñòïi. Ååëàÿ iàñ-ñàæ, óååëè÷üòå ëïëè÷åñòâî iïäëàæèåàíèé è èñëëþ-÷èòå óääðíûå iðèåìû. Iïäëàæèåàíèý óñiïêàèåþò íåðåíóþ ñèñòåìó è óëó÷øàþò ôóíêöèþ äûðåíèý.
3. Åûïïëíèòå ðåôëåêòîðíûå óïðàæíåíèý äëý ñòïi. Iï-ñëå ýòïâî îòðåáîòàéòå ðåôëåêñ iïïðû èëè ðåôëåê-òîðíóþ «õïäüáó».
4. Åûëíæèòå iàëûøà íà æèåîòèê. Nääëàéòå iïäëàæèåàþùèé iàññàæ ñïèíû. Îòðåáîòàéòå ðåôëåêòîðíîå iïëçàíèå.
5. Iðiäiæèòå çàíýòèå iïäëàæèåàþùèí iàññàæåì æè-åîòà. Iïèà÷àéòå iàëûøà íà iÿ÷å, iïäëàäüðå ãðóäéó.
6. Çàêii÷èòå çàíýòèå äûðàòåëüíûì óïðàæíåíèåì.

Âñëè êðîõå ñëîæíî âûäåðæàòü âñå óïðàæíåíèÿ çà íäèí ðàç, ðàçáåéòå ïðåäéîæåíûé êñïëåéñ íà ÷àñòè è âûïïëíÿéòå â òå÷åíèå äíÿ ií 2–3 óïðàæíåíèÿ. Îðè âûïïëíåíèè ïàññèåíûõ óïðàæíåíèé èçååàéòå ÷ðåçìåðíîãî ðàçâåéàíèÿ ñóñòååíâ.

3–6 ìåñýöåâ

Äéÿ äåðåé ìññòåðøå, â áïçðàñòå 3–6 ìåñýöåâ, çàíÿðèÿ ñëåäóåò ïðåäéèòü ií ñëåäóþùåíò ïëàíó.

1. Íà÷íèòå òàéæå ñ äûõàðåéüíûõ óïðàæíåíèé.
2. Çàòåì ñääéàéòå ïñäéàæèåàþùèé ìàññàæ ðóê, ííà, ñòíi.
3. Âûïïëíèòå ðåôéåéòîðíûå óïðàæíåíèÿ äéÿ ñòíi.
4. Ñääéàéòå íåñëíÿüêí ïñâîðîòíâ ñî ñïèíû íà æèåíò.
5. Ìñäéàäüòå ìàëûøó ñïèíêó, à çàòåì îòðàáîòàéòå ðåôéåéòîðíå ïñëçàíèå èëè ñòèíóëèðóéòå ïñëçàíèå.
6. Ìñàññèðóéòå ãðóäéó, ðóêè.
7. Âûïïëíèòå îòåäååíèå ðóê â ñòîðíó ñ ïññëåäóþùèì ñêðåùèåàíèåì èõ íà ãðóäé (3–4 ðàçà).
8. Ìñäéàäüòå ííà, çàòåì ñääéàéòå óïðàæíåíèå «Ñêîëüçÿùèå øàäè» (3–4 ðàçà).
9. Çàéí÷èòå ïñäéàæèåàþùèì ìàññàæåì æèåíòå.

Â òå÷åíèå äíÿ ÷àùå âûëëåäûåàéòå ìàëûøà íà æèåíòèê, åñëè åìó åùå ñëîæíî äåðæàòü äíéíâó, ïñäéèåäûåàéòå iíä ãðóäü íåáîëüøíé âàëèê â âèäå ñååðíóòíé íåñëíÿüêí ðàç íäéåíèè.

6–9 ïãñýöää

Êîãäà ðåáåíïê iïäðàñòåò, iïðîäîéæàéòå ñ íèì çàíéìàòüñÿ. Âûïïéíÿ ìàññàæ, iïìèíï iïäéàæèâàíèé, èñïïëüçóéòå ðàñòèðàíèå è ðàçìèíàíèå, êîòîðûå iïðìàëè-çóþò îáùèé îáìåí âåùåñòå â iïðåàíèçìå è îéàçûâàþò ñèëüíïå âïçääéñòâèå íà ïùøöû, iïäûøäÿ èõ ðïíöñ. Íðèìåðíûé iïéàí çàíýòèÿ äëÿ ðåáåíêà 6–9 ïãñýöää ñ öåëüþ iïðîôèëàéòèéè ëåäéîé ñïðiù ðàðèòå iïæåò âûâëÿäðöü òàé.

1. Íà÷íèòå ñ iïäéàæèâàþùåäí ìàññàæà ðóê.
2. Âûïïéíèòå ñêðåùèâàíèå ðóê íà ãðóäè.
3. Ñäåëàéòå ìàññàæ iïä, çàòåì ñäèáàéòå è ðàçãèáàéòå iïæéè âìåñòå è iïïåðåìåíï.
4. Îòðàáîòàéòå iåðåâîðîò ñî ñïèíû íà æèâîò ãïðàâî è âëåâî.
5. Ñäåëàéòå ìàññàæ ñïèíû è ýäîæèö.
6. Ïíöïðàæíÿéòåñü â iïëçàíèé.
7. Âûïïéíèòå ìàññàæ æèâîòà è óéðåïëýþùèå óïðàæíåíèÿ òèià «Äóø» ñî ñòèìóëèðóþùèì iïùèiùâàíèåì âîéðóå iöiïéà.
8. Îòðàáîòàéòå iïðèiïäíèìàíèå aïëíâû è ðóëîâèùà, iïäääðæèâàÿ ìàëûøà çà îòååäåííûå â ñòîðíû ðóêè.
9. Ñäåëàéòå óïðàæíåíèå «Ïàðåíèå» íà æèâîòå.
10. Âûïïéíèòå ìàññàæ ãðóäíïé êëåðèéè ñïåðåäè íàçàä.
11. Ñòèìóëèðóéòå ìàëûøà iïðèiïäíÿòüñÿ èç iïëíæåíèÿ ëåæà íà æèâîòå, iïäääðæèâàÿ ååî iïä ëïëòè aî iåðåðiäà â iïëíæåíèå ñòîý íà eïëåíÿð.
12. Âûïïéíèòå îòååäåíèå ðóê â ñòîðíû è ñêðåùèâàíèå èõ íà ãðóäè.
13. Ñäåëàéòå «Ñêïëüçÿùèå øàäè» è iïäúåì iïðÿìûð iïä aî iæéï÷éè.

9–12 ìåñýöåâ

Óääëèòå ïñíáíå áíèìàíèå iðíôèëàéòèå íéíñêñðöñíèÿ, èñêðèåëåíèÿ iïçäíí÷íèéà è èñïðàâëåíèþ äåôîð-ìàöèè êñòåé áíëåíè. Đåäóëÿðíî áûñïëýéå óéðäïëýþùèå óïðàæíåíèÿ è ìàññàæ. Íéàí áàøåäî çàíëòèÿ ñ ìàëüøñi iïæåò áûñëýäòü ñëåäóþùèì íáðàçii. Íåéíòðûå óïðàæíåíèÿ ìàëüø óæå iïæåò áûñïëýòü ñàïñòïýòåëüíî, íà÷íèòå ñ íèò.

1. Ñàïñòïýòåëüíå ìòååëåíèå ðóé â ñòïðííû è ñêðåùèåíèå èõ íà ãðóäè.
2. Ñàïñòïýòåëüíå ñäèåàíèå è ðàçãèåàíèå iïä áìåñòå è iïñäðåìåíí.
3. Êðóäè ðóéàìè áìåñòå è iïñ÷åðåäí.
4. Ñàïñòïýòåëüíûå iñáïðòû ñî ñïèíû íà æèåîò çà èäðóøêíé.
5. Ìàññàæ ñïèíû.

6. Ñòèìóëýöèÿ ìàëüøà iðèíñäýòüñy èç iïëíæåíèÿ íà æèåîòå, iñäååðæèåàÿ áåí iïä ëíèòè äî iåðåðíäà â iïëíæåíèå ñòïý íà êíëåíýò è ñòïý.
7. Íïëçàíèå èëè õïäüåà íà ÷åòååðåíüêàð çà èäðóøêíé.
8. Õïäüåà íà ðóéàð iðè iñäååðæå çà iïä ñ èñïñëüçîåíèåì ìý÷à èëè áåç íååí.
9. Ìàññàæ æèåîòå.
10. Ñàïñòïýòåëüíå iñäíèìàíèå è áûñðýíëåíèå iïä.
11. «Ñéíëüçýùèå øàäè».
12. Íðèñàæèåíèå çà iòååëåííûå â ñòïðííû ðóéè.
13. Íñàæèòå ìàëüøà. Èç ýòïäí iïëíæåíèÿ ìòðàáîòàéòå ñ íèì iñáïðòû ðóëíåèùà áïðàäî è áëåäî çà èäðóøêíé, ñëåäåè åäåðæèåàÿ áåí êíëåíè.

14. Йиäúåì ãîëîâû è iëå÷ èç iñëîæåíèÿ ëåæà íà æèâîòå ñ èñiiñëüçîâàíèåì ìÿ÷à èëè áåç íåãî.
15. Íàëëññû áíèç iðè ôèëñèðîâàíñûõ êñëåíÿõ èç èññîññâi iñëîæåíèÿ ñòñÿ.
16. Óiðàæíåíèÿ äëÿ ñòñî.

12–18 ïåñÿöåâ

Íàëååþñü, áû óñòðàíèòå ëåâêèå iðîÿâëåíèÿ ðàðèòà ê òññó âðåìåíè, êíâääà ðååååíéó èññîñëíèòñÿ ãîä. Íáíàéí ýòî íå íçíà÷àåò, ÷òî áû íå ãîëæíû çàíèìàòüñÿ ñ ìàëüøïî äññîñëíèòåëüñî. Íðîññëæàéòå áûññëíÿòü ñ íèì áèñíàñòèéó. Âàøå çàíÿòèå ñ ìàëüøïî ñæåò áûññëäåòü ñëåäóþùèì íáðàçñî.

1. Ñàìññòñÿòåëüñîå ìòååëåíèå ðóê á ñòñîññû è ñêðåñèåàíèå èõ íà áðóæè.
2. «Ñêñëüçÿùèå øàãè».
3. «Áîéñ» — iñíåðåìåíñîå ñäèáàíèå è ðàçãèåàíèå ðóê.
4. Íåðåõîä á iñëîæåíèå ñèäÿ iðè ôèëñèðîâàíñûõ êñëåíÿõ.
5. Íññàëèòå ìàëüøà. Èç ýòîñâi iñëîæåíèÿ ìòðàáîòàéòå ñ íèì iññîðñòû òóëñâèùà áiðàâî è áëåâî çà èäðóøêîé, ñëåñèå óääðæèåàÿ áãî êíëåíè.
6. «Äññòàíü èäðóøêó» — iñäúåì ðóê íàä ãîëîâîé çà èäðóøêîé è áîçâðàò á èññîññâi iñëîæåíèå.
7. Íåðåõîä á iñëîæåíèå ëåæà.
8. Íäúåì iðÿñûõ ñä.
9. Íññîðñò ñî ññëíû íà æèâîò á íåå ñòñîññû.
10. Íðåäëîæèòå ìàëüøó iðññëçòè iñä ññàìüåé èëè ñòóøñî. Íóñòü ñí iññîðñò

Óïðàæíåíèå íåñêîëüêî ðàç.

11. «Ðûáêà» — ëåæà íà æèâîòå, iñäíþòü ãîéîâó è ïëå÷è.
12. Íàéëííû áíèç çà èãðóøêîé ïðè ôèéñèðîâàííûõ êîéåíýõ èç èñõiäíñäí iñéíæåíèÿ ñòíÿ è iññëåäóþùèé iñäúåì èãðóøêè íàä ãîéîâîé.
13. Ìàññàæ ñòíi è óïðàæíåíèÿ äéÿ ñòíi.
14. Õíäüáà iñ ðèôëåíñò ëîâðeêó.
15. Íðèñåäàíèå çà èãðóøêîé.
16. Íðèñàæèâàíèå — íåðåñïä èç iñéíæåíèÿ ëåæà íà ñiiéíå â iñéíæåíèå ñèäÿ, óääðæèâàÿ ìàéüøà çà ðó÷- êè.
17. Êðóæ ðóêàìè.

Íðîáæåà: ìàéüø ïëà÷åò

×òî òàéíå ïëà÷ ìëàäåíöà? Ýòî ñèäíàë î ðñ, ÷òî ù iñðîñëîäæñÿ, õî÷åò ïèòü èëè ÷óâñòâåò ãèñêîñòðò, íàïðèìåð, æàðó èëè ñîéíà. Íðè÷èííé äèñêîñòðòà iñ-åóò áûòü ñèèøêî òåññíå íåéåíàíèå, iñéðûå øòàíèø-êè, ñéëàäè èëè óçéü íà íååæäå. Áåñiñéñòâiñ iñæåò áûòü áûçâàíí íåóäåííûì iñéíæåíèå â iññòåëüêå, ñèëüíûì øóññ, íåäñòàðî÷ñ ÷èñòùì áîçäóðñ, êñí-ôëèêòàìè â ñåíüå.

Åñëè ìàéüø íàõíäèòñÿ â êññòðíûõ óñëîâèÿõ è íå ãîéîäåí, òî íåíáû÷ííå áåñiñéñòâiñ, êðèê, ñó÷åíèå iñæåèìè â íåðâûå ìåñþöû æèçíè ÷àùå áñåñí áûâååò ñâýçàíñ ñ êíèéèàìè â æèâîòèå. Åñëè ó áàøåñí êðîñòè

áîëèò æèâîòèê èç-çà ñêïïëåíèý âàçââ â êèøå÷íèêå, âàøè äåéñòâèý äîëæíû áûòü ñëåäöþùèìè.

Ñàïïå iåðâîå, ÷òî âàì ñëåäöåò iðåäïðèýöü â ýòî ñëó÷àå, ýòî iñäæäæòü ìàëüøà iñ æèâîòèêó, iâæíî è iàëëåííî, iñ ÷âñîâîé ñòðåëêå, ñóðîé òåïëéé ðóëîé. Äåëæòå iñäæäæèâàþùèé iàññàæ â òå÷åíèå 2–3 ièíóò.

Âñëè ýòî íå iññæåò, âûëîæèòå iàëüøà íà æèâîòèê íà 2–3 ièíóò íà ñâîþ êîëåíéó, iñêðûòóþ òåïëéé ôëà-íåëåâîé iåëåíé. Íðè ýòî àêêóðàòó iñðèäåðæèâàéòå iàëüøà ðóëàìè çà iëå÷è è iñïéó. Ôëåíåëåâóþ iåëåíéó iñæíû ñiñäðåòü óðþäíî èëè iñëæèòü íà íåå òåïëéóþ ãðåëéó íà êàëîå-òî âðåìÿ. Òåïëí è ññðà äëÿ áðþøññâ iðåññà ïåëåâ÷àþò iñðîæäåíèå âàçââ.

Âñëè ýòè iåðû íå iññæè, èñïñëüçóéòå âàçñòâîäíóþ òðóáî÷êó. Ëè÷íî ó iåíÿ íëëíäà äåëëí íå çàðîäèëí äàëüøå iàññàæà æèâîòèêà, iñäàëí áûâàþò ðàçíûå ñëó-

÷àè, è ý, êàë iàìà, aîòâàëÿ ê eþáñó iñâîðîòó ñiñâûòèé, òî÷íî çíàþ, ÷òî äåëæòü, åñëè iàññàæ íå ñòðåáîòàë. È âû aîëæíû ýòî çíàðü. Iåðåä èñïñëüçîâàíèå òðóáî÷êó iññåðîäèíî iðññûòü, iðîëëëýòèòü è iññóäèòü. ß âñåäà äåðæàëà òðóáî÷êó íàñòâîñâ, â iñðåëüíîé ÷èñòîé eîðî-áî÷êå, oñòþ â ðåçóëüòàòå iñà íå òàë è íå iññæäàëèàñü.

Íiëæèòå iàëüøà íà ëåâûé áîë è iðèäâèíüòå åìó êîëåíè ê æèâîòó. Óçêèé ëñäö òðóáî÷êè ñìàæüòå âàçå-ëèíî èëè äåðñêèì êðåìíî è âðåùàòåëüíûìè äâèæåíèÿìè ââåäèòå â iññéó íà ãëóáéíó 4–5 ñì. Çàðåì, iðèäåðæèâàë eåâîé ðóëîé âàçñòâîäíóþ òðóáî÷êó, iðàâîé ðóëîé iññåðíèòå iàëüøà íà ñiñëíéó è äåëæèòå iññæàæèâàþùèé iàññàæ æèâîòèêà iñ ÷àññâîé ñòðåëéå â òå÷åíèå

2–3 ièíóò. Íàñëëüê ý çíàþ, iññâåâåò ýòî iññæàåò. Âñëè ðåååíéó ëó÷øå íå ñòàëí, ñääëæèòå ï÷èñòèðåëüíóþ êëëçìó. Âñëè è ýòî íå iññæí, âûçûâæèòå âðà÷à.

Èàë iðàâèëí, æèâîòèê ÷àñðòî áîëèò ó äåðåé, eîòîðûå iàðîäýòñÿ íà èñëóññòâåííî âñêàðìëèâàíèë. Áîëíå-íèå iàëüøà aîâîðèò î òî, ÷òî ñìàñü åìó íå iññåðäèò. Âñëè æèâîòèê áîëèò ó iàëüøà, eîòîðîñâ eîðìÿò aðó-

äüþ, ðî ýòî áïâîðèò î òïî, ÷òî êîðìÿùàÿ ìàìà ñêóþàëà

÷òî-òî, ðàçäðàæàþùåå êèþå÷íèê ìëàääíöà. Â ïññëåäíåì ñëó÷àå ìàìå ñëåääóåò ïñýðü, êàéíé ïðîäóêò áûçâàë ðàéóþ ðåàéöèþ ìàëûøà, è áïññëåäñðâèè ñëåääèòü çà ñâîèì ðàöèññ. Ëó÷øå ïðîññóëüøèðîåàòüñÿ iñ ýòî-ìó áïiðîñó ñ ïåäèàòðî.

Äðóäíé iðè÷èíé ÷ðåçìåðíïäí áïëíåíèÿ ìëàääíöà ïæåò áûòü áèðóñíàÿ ëîôåéöèÿ ëèë çàáïëåâàíèå óþåé. Âñëè áàø ìàëûø íåïáû÷íí áïëíóåòñÿ, èçìåðüòå åíó òåïïåðàòóðó. Íáû÷íí èíôåéöèÿ ññïðîâïæäååòñÿ íàññðêíí ëèë çàëíæåíñðöþ ïññà. Âñëè áå áïëÿò óþèè, ðî ðåååííî ëëîðî ñññåò, ñ êðèéíí áðîñååò ñññéò ëèë áðóäü. Òàê êàê ïí áïëíåäí, ðî ïñýðü ïðîñèò áðóäü è ñññå ñ êðèéíí åå áðîñååò. Âñëè áàø ðåååííî áåååò ñåáÿ ïñäåíû ïáðàçíí èëè ó íåäí áûññéàÿ òåïïåðàòóðà, áûçûâàéòå áðà÷à. Áûññéíé òåïïåðàòóðíé ñ÷èòàåòñÿ áûøå 38,5 áðàäóññå äëÿ áåòåé äí ïëóäíäà, ìò ïëóäíäà äí 3 ëåò — 39, ñòàðøå

3 ëåò — 39,5. Íåçàìåäëèòåëüíí áûçâàòü áðà÷à òàéæå ñëåääóåò iðè ïñåòîðýþùåéñÿ ðâîòå, íåïáû÷íí ññëèâññòè è áÿëññòè, iñÿâëåíèè íåïáû÷íí ññüè, iðîäíëæèòåëüíí ïññà.

Íí ÷òî áåëèàòü, åñëè ó ìàëûøà ïðìàëüíàÿ òåïïåðàòóðà, íå áïëèò æèâîòèê, íå ðåæóòñÿ çóáêè, à ïí ëè÷åò?

×àñòûé ñåðäèòûé ëëà÷ ìàëûøà íà õííå ïñëíïäí áëàäí-iñëó÷èÿ ñåèäåòåëüñòåòå ïå ãäí ïñåòûåíí ïåðåíí áïçáóäèññòè. Â ýòî ñëó÷àå ëåéàðñòåà íå òðååáóþòñÿ, óñññéèòü ìàëûøà ïæíí ñ ïñññüþ ìàññàæà èëè ðàñ-ñëåáëÿþùèò óiðàæíåéé.

Íðåéðàññì ðàññëàáéÿþùèì ýôôåéòíí ïáëàääååò ìàññàæíûé iðèåì ïñäëèæèâàíèå. Íåäàðíí åäí øèðîéí èñññëüçóþò á ååòñêíí ìàññàæå. Ññëüæåíèå ðóê áçðññéíäí ãïëæíí áûòü 1÷åíü ïÿäéèì è ìåëëåííû. Âñëè ðåååííî áçâîéíñåàí è íåïðÿæåí, iññðîáóéòå íåæíí ïñäëàäèòü åäí iñ ðó÷êàì, ññëíêå, ïæêàì. Âàøè ðóêè iðè ýòî áïëæíû áûòü òåïëûè, ïåðåä ðàññëàáéÿþùèì ìàññàæåì ïäååðæèòå èò iñä ñòðóåé òåïëíé áïäû.

Ýôôåêòèâíà ãëý îáùåäí ðàññëàáëåíèý iïçà ýìáðèííà. Đåáåííê ëåæèò íà ñïèíå. Đóêè ìàëûøà ñêðåùèâàþò íà ãðóäè, ñãèáàþò iïäè, êïëåíè iðèåïäýò ê æèâîò, iðèåèáàþò åïéïåò åïåðåä. Iïçó áçðîñëüé ôèñèðóåò ðóêà-ìè. Å ýòïé iïçå iïæñ iïñèà÷èåðöü ðåáåíèå è ñååå è iò ñååý è ñ iäññäí åïéà íà åðóåíé 5–10 ðàç. Äåèæåíèý ååëà-þò iëàâíí, ðèòìè÷iï (ñì. ðàçääë «Ñàìàý iåðâàÿ â æèçíè åèìíàñðèèà»).

Ñëåäóþùåå ðàññëàáëýþùåå óïðàæíåíèå — «Iïñèà÷è-âàíèå íà iïý÷å». Iïéñæèòå ìàëûøà æèâîòèëí è åðóäéíé íà áïëüøíé iïýæèé iïý÷. Đàçéñæèòå iïæèé è ðó÷êè iï ñòîðñíà, êàé áóäöî ìàëûø íåðâàðöë è iïý÷. Iðèååðæèåàéòå ðåáåíèå íà iïý÷å è iåäëåíí iïñèà÷èåàéòå iïý÷ åïåðåä-íàçàä, åïðàâí-âëååí è iï êðóåó.

Iïñèà÷èåàíèå íà ååñó. Iïäñâàòèòå ìàëûøà iïä ðó÷êè è ååðæèòå ååñí ååðòèéèëüí íà ååñó, ñëåäéà iïñèà÷èåàéòå ååñí èç ñòîðñíû â ñòîðñíó (ðèñ. 108). Ýòî óïðàæíåíèå õî-ðîøí ååëàòü â åïäå, iïñèà÷èåàÿ ìàëûøà â ååðòèéèëüí èëè åïðéçñíðàëüí iïéñæåíè.

Iëåâàíèå iêàçûååò íàèáîëüøåå ðàññëàáëýþùåå ååéñòåèå. Åæåäíåííå êóïàíèå â òåïëé, iï íå åïðy÷åé åïäå, iëåâàíèå â áïëüøíé åàííå èëè çàíýòèý â ååðñêíí áàññåéíå èñêëþ÷èòåëüí iïñèåçíû åëý ååòåé. Iïäðîáíåå í iëåâàíèå ìàëûøåé â áïëüøíé åàííå ÷èòåéòå â ðàçääë «Iëåâàíèå â åàííå».

Iðîáëåíà: ðåæóòñý çóáêè

Å ýòï iëàíå iïå iïååçëí. Ó iïåé åï÷êè çóáêè ðåçà-ëèñü ñîâñåí íåçàìåòíí åëý ïéðóæàþùèõ: ååç òåïäðåòóðû, ååç ïåèëüíû ñëþíåé è iïññà. Iðîñò iïáíàæäû óòðñí ÿ óâèäåéà ó íåå åï ðòó iåðåûé çóá è i÷åíü íåðà-äîâàéèñü. Íäíàéí òåêèõ áåññðîáëåííû ãåòåé, êàé iïý åï÷óðêà, åäéíèöû.

Íáû÷iï åï åðåïý iðîðåçûåíèý çóáâí òåååíèå (êàé iðàâèëí, ýòî ñëó÷åòñý íà ñåäüí iåññöå åæçíè) iàáëþ-

äàåòñý ִáèëüíîå ַñëþíòå÷åíèå, ֿí ָñå ֵêóñàåò, ַòðåò ֹääñíà-ìè ַî ַòååðäûå ְïðåäìåòû ְè ְïðèéïäè÷åññè ְïëà÷åò. ְÍýòíîó ְíóæíî ְçàïàñòèñü ְèãðóøêàìè ְäëý ְêóñàíèý. ְÓäíáîí ְêóñàòü ְñüåöèåëüíûå «çóáíûå» ְêíëüöà, ְïäíàéî ְíáû÷îí ְäåðöýì ְííè ְíå ְíðåâýòñý. ְÌàëüøàì ְeíòåðåñíåé ְêóñàòü ְâñå, ְ÷ðî ְâðåä-îí ְè ְçàïðåùåíî. ְÍûðíáóéðå ְäàòü ְðåååíéó ְeíðî÷éó ְðëååà, ְÿáëéî, ְîí ְååç ְeíæóðû. ְÍå ְäàååéðå ְñüñêó ְeëè ְñòàðàéòåñü ְäàååòü ְåå ְêàé ְííæíî ְðåæå, ְåñëè ְìàëüø ְè ְíåé ְiðèó÷åí. ְÑüñêè-íóñòûøèé ְíàðóøàþò ְðîñò ְçóáîå ְè ְôîðìèðíååíèå

÷åëþñòåé. ְIðèó÷åéòå ְìàëüøà ְêóøàòü ְñ ְëíæéè.

ְIðíðåçûååíèå ְçóáîå — ְýòî ְíðìàëüíûé ְiðîøåññ, ְíå ְâûçûååþùèé, ְêàê ְiðååèéî, ְíèéåèéõ ְçàáíëååàíèé. ְÍäíàéî ְíåéíòîðûå ְäåòè ְâ ְýòîò ְiðèíä ְñòàåíåýòñý ְðàçäðàæèòåëü-íüìè, ְååñííëéíî ְñüýò, ְó ְíèõ ְiñåñøàåòñý ְòåìåðàòóðà ְäî

38 ְãðåäóñîå. ְÂñå ְæå, ְäóìàåòñý ְííå, ְó ְáíëüøèíñòåå ְäåòåé

÷åñòûé ְæèäéèé ְñòóë ְè ְiñåñøåííàÿ ְòåìåðàòóðà ְâ ְýòî

ְâðåìÿ ְñâýçàíû ְñ ְáíëåçíüþ, ְòàê ְêàé ְiðíðåçûååíèå ְçóáîå ְâðåìåíî ְñíèæååò ְçàùèòíûå ְñèëü ְiðåäíèçìà ְè ְìàëüøèé ְáíëåå ְiñåñøåðæåíû ְçàáíëååàíèýì.

ְÅñëè ְó ְâàøååíî ְðåååíéà ְâûññèàÿ ְòåìåðàòóðà ְè ְiñññ ְâ ְiðèíä ְiðíðåçûååíèý ְçóáîå, ְëó÷øå ְâûçîåèòå ְâðà÷à ְäëý ְóñòåííåéåíèý ְäèàåíîçà ְè ְíàçíà÷åíèý

ëå÷åíèÿ.

Íðîáéåìà: åääåì íà îòäûõ ñ ìàëûøíî

Åñëè åû ðåøèëè åôàòü îòäûõàòü ñ ìàëûøíî â äðóåíé åïðîä èëè ñòðàíó, íå çàáóäüòå çàðåàòèòü ñ ñîáíé çäïàñ ìàëûøíî, èäðóøèè, åëàæíûå ñàëôåòêè, áóòûëî÷êè äëÿ ièòüÿ, îääýëà, à òàêæå iñõîäíóþ àïðå÷êó, â êîòîðîé áó-äóò è äåðñéèå äåéàðñòâà.

Íáû÷íî ý áåðó ñ ñîáíé ñëåäóþùèå ñðåäñòâà. Íáýçàðåëüíî éíä, çåëåíéó, ïåäèöèíñéèé ñïèðò, ïåðåèñü ãïäîðîäà. Ìàðåàíöîâé, ððåâýíîé ñáîð ðñìàøêè, øàëôåÿ, äåðñéèå êðåìû. Êðåìâ áåðó iñíäí: ìò ïðåëîñòåé, ñìýä-

÷àþùèé çàùèðíûé êðåì ìò ñîéíöà, äåðñéèé êðåì «Ñìà-ñàðååëü», êðåì ìò óéóñâ êñàðîâ.

Òàêæå áåðó ñ ñîáíé áéíò, åàðó, ièàñòûðü, ièïåðêó, ðåðñíåðò. Äåðñéèå ëåéàðñòâà: æàðñíèæàþùåå, ñïðåé äëÿ áïëüíîäí åïðëà, ìò íàñíïðêà, iñíñà, èèøå÷íûõ çàáíéåâàíéé, ðåäèäðíî (åäí íåîáõîäíî ðàçáàâëýòü åïäíé è ièòü ïðè èèøå÷íûõ ìòðåâéåíéÿð), êäïëè äëÿ åëàç òëïà «×èñòàÿ ñëåçà».

À åùå ý çàðåíåå iñëà÷èâàþ ñâíé iñáéëüíûé ðåéåðíî òàê, ÷òîåñ ïðè íåîáõîäíñòè çàïðñòî ñâýçàòüñÿ ñ ïåäèàòðíî. Õîðîøî, åñëè ó åàñ åñòü ïåðñííàëüíûé ïåäèàòð, ê êîòîðíî ïæíî íáðàòèòüñÿ çà êíñóëüòàöèåé â ëþáå åðåíÿ åíÿ è íí÷è. Åñëè íåò, ðî ñîååðóþ çàðåíåå åïäîåðèòüñÿ ñ ïåäèàòðíî ïî ïåñòó æèòåëüñòâà í åïç-ïæíûð êíñóëüòàöèÿð iñ ðåéåðíî è iñëàòèòü åäí óñ-ëóæ. Â èòîåå ýòî ïæåð ëëàçàòüñÿ ååøåâéå è óäíååå, íåæåéè èñéàðü ïåäèàòðà â äðóåíî åïðîäå èëè òåì åïðåíåå â äðóåíé ñòðàíå.

Äóé å ñâèñòîé è áóäü çäîðîâ!

Âñòü èãðû, êîòîðûå óêðâïëýþò ðåáåíéà ôèçè÷åñêè, à åñòü è òàêèå, êîòîðûå ðàçâèâàþò åãí ìåíðàëüíî. Îäíàéí è òå, è äðóæå íåñáðíäèíû ìàëüøð áóêâàëüíî, êàê áïç-ääö. Äûðàòåëüíàÿ ãèíàñòèéà ñääëàåò ðåáåíéà çäïðîâûì è íàó÷èò iðàâèëüíîìo iðîèçíîøåíèþ. Íàëü÷èéíàÿ ãèíàñòèéà ñòðèòëðóåò ðàçâèòéå ðå÷è. ß ðåéííåíäíà-ëà áû ìàíàì íå iðåíåðåäàòü ýòèìè ãèíàñòèéàìè. Òåí áïëåå ÷òî ñääëàòü iñäíáíûå óïðàæíåíèë ïðíîé è áûñëíýòü èô ãæåáíåâû íåñéíæû. Äàâàéðå iñïðíáóåì áìåñòå!

Êòî áû iñäóíàòü, ÷òî äóëååòü íà äóäî÷êå èëè íà-äóâàòü øàðèê äëý ãåðèøåê òàê æå iñëåçíî, êàê áåâàòü è

÷èñòèòü çóáû? Äûðàòåëüíàÿ ãèíàñòèéà íå ðîëüêî ñiiññáñòåðóåò ðàçâèòéþ ðå÷è è õîðìèðóåò áåðíîå iðîèçíîøåíèå çâóêíâ, iñà iðåéðàñíî óêðâïëýåò áåðòñêèé ïðåàíèçì. Âû íá ýòíî çíàëè, êíäääà çàïðåñàëè íàëüøð ñäèñòåðü â ñäèñòåðê, íååðåñàÿ îò ðàçðûåâ ñâîé ðå-ðåññéè?

Äûñëíýòü äûðàòåëüíóþ ãèíàñòèéó iðîñòî íåñáðíäèí ìàëüøàì, êîòîðûå áïäëüí ÷àñòî áïëåþò iðî-ñòóäíûìè çàáíëåâàíèÿìè. Îäíàéí ýòà ãèíàñòèéà iñëåçíà áñåì áåðòèøêàì, äàæå àáññëþòí çäïðîâûì, òàê êàê ðàçâèâååò íåññååðøåíóþ äûðàòåëüíóþ ñèñòåìò ðåáåíéà, óêðâïëýåò çàùèòíûå ñèëü ïðåàíèçìà, à òàêæå iñññååò ìàëüøð áûñòðåå çàäññåðèòü. Ëíññååñ èññëüçþò äûðàòåëüíûå óïðàæíåíèë, ÷òîáû iññ÷ü ìàëüøð íàó÷èòüñ ýíñòðíèëðíåàòü iñëîæåíèå ñâîåññ ýçû÷êà, áóá, ùå÷åê, ñêîððåññåðèðíåàòü áûñòåíèå è ðå÷ü.

Âñëè áû èññëüçóåòå äûðàòåëüíóþ ãèíàñòèéó â ëí-äññååè÷åñêèõ öåëýõ, ñëåäèòå çà iñëîæåíèåì áóá ìàëü-øà áî áðåìÿ çâíýðèÿ. Áóáû äïëæíû áûðü ñëîæåíû ðñâ-ñé ððóåí÷ëíé, ùåéè iññòü ðàäññåðñ íàäóâàþðñý è ñäóâàþðñý. Í÷åíü iñëåçíî ñññääëíýòü äûñòåíèå ðòí ñ ãèíàñòèéíé: áäîò è áûäññ ñí÷åòàþðñý ñ äâèæåíèåì ðóê è iñä. Äëàâíåå á óïðàæíåíèÿõ iñäíáíññ ðíäà — ñêîð-

ðåéòèðíåàòü äâèæåíèÿ ðóê ñ iðîèçíîøåíèåì çâóêà íà äëèííî ñññéííî áûäññå.

Ìûëüíûå ïóçûðè

Ñàìûì ïðñòùì è âñâì çíàêññì äûðàòåëüíûì óïðàæíåíèâì ýâëýåòñÿ èãðà «Ìûëüíûå ïóçûðè». Ýòà çà-áàâà èçâåñòíà âñâì. Íàó÷èòå ìàëüøà ïóñêàòü ïûëüíûå ïóçûðè: âäîõ ïññì, à âûäîõ, äëèííûé è ïÿâéèé, ÷åðåç ñëîæåíûå â òðóáî÷êó âóáû. Òîñääà ïóçûðü ïïëó÷èòñÿ áîëüøîé è êðàñèâûé.

Äóâì â ñâèñòîê

Êóïèòå ðåáåíéó äóäî÷êó èëè ñâèñòîê ñ ìåëüä÷íûì çâóêññ. Íàó÷èòå åâî äóäåòü èëè ñâèñòåòö. Íóñòü ïí äåëàåò ýòî êâé ïæññ ÷àùå. Ýòî î÷åíü ïïëåçññå çàíþòèå. ß êóïè-ëà ñâîâé ìàëåíüêé äî÷êå çñòèê ñî ñâèñòêññ. Êàæäûé ðàç, êîñääà èääåò äîæäü, à èääåò ïí â Ñàíêò-Íåòåðáôðåå ïðàê-òè÷åñêè åæåäíåññ, ïà ñâèñòèò â ñâèñòîê, ïññååùàÿ âñåõ äñìàøíèõ, ÷òî ñåññäíÿ íà óëèöå äîæäü.

Áóëüê, âîäè÷êà

Íññòàâüöå ïåðåä ìàëüøññ ñòàêàí ñ âîäîé, â êîòîðûé ïïóñòèòå òðóáî÷êó äëÿ êîêòåéëÿ. Íàó÷èòå ðåáåíéà, êàé íóæññ äóòü â ñòàêàí ÷åðåç ñîëññééó, ÷òîáû çà ïæí âû-äîõ ïïëó÷èëññü äîëåíå áóëüêàíüå. Íóæññ íàáðàòü â èåä-êèå ïññëüøå âîçäóôà è âûäîñíòöü ÷åðåç òðóáî÷êó â ãîäó:

«Áóëü-áóëü-áóëü-áóëü!»

Íäöé íà ïäóâàí÷êê

Áóëýÿ íà óëèöå, ïðåäëîæèòå ìàëüøó ïäóòü íà íäó-âàí÷êê. Ðåáåññé ñòîéò èëè ñèäèò, äåëàåò ñíà÷àëà ãëóáîéèé âäîõ ïññì, à çàòåì äëèííûé âûäîõ, ñäóâàÿ ñ íäó-âàí÷êê ïóõ.

Íäöé íà íäóâàí÷èê,
Êàê äóåò ýòîò ìàëü÷èê. Íäöé, iñäöé ñèëüíåå,
È ñòàíåøü çäîðîåå.

Ëåòè, íàø øàðèê

Âïçäóøíûé øàðèê èëè âåðòóøêó äåðæèòå íà óðîâíå ëèöà ðåáåíêà. Íðåäëîæèòå ìàëüø ñèëüíi iñäööü íà øàð, ÷òîáû ûí âçëåòåë, èëè íà âåðòóøêó, ÷òîáû ûíà çà-êðóòèëàñü. Íñèäðàéòå âìåñòå ñ ðåáåíêî ã èäðó «Êòî ãàëüøå çäæååò øàðèê». Íñæåòå èñiiëüçîâàòü äâà âàò-íûõ øàðèêà. Íñëîæèòå èõ íà ñòîïë íäðåä ñíáíë è äóéòå íà íèõ êàê ñíæí ñèëüíåå, ñòàðàÿñü ñäööü èõ ñí ñòîïëà. Ñëåäèòå, ÷òîáû âäîõ äåëæèñý òîëüêî ïññî, à âñäîõ ðòîì, ÷åðåç ñëîæåííûå òðóáî÷êíë åóáû.

Óñÿ÷îê

Íðåäëîæèòå ìàëüø ïðîéòè íåñëîëüêî øàãâ, íàäöâ ùå÷êè êàê õñÿ÷îê. Çàðåì åìó íàäî ëåäêî õëiióðü ñåáÿ iñ ùåêàì ìàëü÷èêàìè (âññóñòèòü âïçäóõ èçî ðòà) è ïðîéòè åùå íåìíæêî, äûøà ïññî.

Âïçäóøíûé øàðèê

Ðåáåíî ñèäèò èëè ñòîïë. «Íàäöé øàðèê» — øèðîêî ðàçâäèò ðóêè â ñòîïðíû è äéóáîêî âäûðàåò. Çàðåì ìåäëåíí ñåïäèò ðóêè, ñíåäèíÿåò èàäííë íåðåä äðóäüþ è âû-äóâàåò âïçäóõ — «ôôô...». «Øàðèê ëiióë» — õëiiàåò â èääíøè. «Èç øàðèêà âûðîäèò âïçäóõ» — ìàëüø ïðîèçîñëò: «øøø...», ñëëàäûååò åóáû òðóáî÷êíë è ïññêååò ðóêè.

Êóðî÷êà-íåñóøêà

Ìàëüø ñòðîèò iðýïî, ñëåäêà ðàññòàâèà ïïäè, ðóêè ùíóùåíû. Ðàçâïäèò ðóêè ñòðîðû, êàê èðû-ëüÿ, — âäîõ. Ìàéëïýåðñÿ, ùíóñêàÿ ãïëîâò è ñâïáïäî ñâññèà ðóêè, iðîèçññèò: «ðàõ-ðàõ-ðàõ», ïäñâðåìí ìñðëñüâàÿ ñâáÿ iñ ëïëáíÿ — âûäîõ.

Âîðñà

Ìàëüø ñòðîèò iðýïî, ñëåäêà ðàññòàâèà ïïäè è ùíóñòèà ðóêè. Ðàçâïäèò ðóêè ñòðîðû, êàê èðû-ëüÿ. Ìàéëåíî ùíóñêàåò ðóêè è iðîèçññèò ìà âûäîõå: «êàðð», ìàéñèìàëüí ðàñòÿæâàÿ çâóê «ð».

Ãèìàñòèêà äëÿ ñëåäêèò iàëü÷èéíâ

Èçâåñòíî, ÷òî ðå÷åâîé öåíòð è öåíòð, óïðàâëýþùèé äâèæåíèÿ ìàëüöåâ, íàðîäýòñÿ á ëîðå áïéíâííäi ïïçâà ðýäîí äðóä ñ äðóäíî. Íýòííó ðàáîòà ìàëüöåâ íèàçûâàåò ñòðèòóëèðóþùåå áïçääéñòâèå íà ðå÷åâîé öåíòð è ñiiññáñòâåò óïñòâåííîò ðàçâèòðþ ðåáâíêà. Áñéè áû ñî-ðèòå, ÷òîáû áàø ìàëüø áûñòðåå çàäíâîðèë, çàéìàéòåñü ñ íèì iàëü÷èéíâé äèìàñòèéíé êàæäûé äåíü.

À ýòí ðàçäåéå ìðåäéíæåíû íåéíòîðûå íàéåíèå ìðîñòûå óïðàæíåíèÿ äëÿ ìàëüöåâ ðóê ìàëüøà. À ëþáîí éíèæíî ìàãàçèíå áû ïïæåòå ïðéíáðåñòè ñiiåòèàëüíóþ ëèòåðàòóðó iñ ìàëü÷èéíâûì èäðàì è íàó÷èòü ðåáâíêà ïïåûì, áïéåå ñëíæíûì óïðàæíåíèÿ. Èäðàéòå ñ íèì êàê ïïæíî ÷àùå, ñiiðîñæäàÿ ðàáîòò ðóê ÷òåíèåì áåòññèò ñòðèòî. ×òîáû óâëå÷ü ðåáâíêà ìàëü÷èéíâé äèìàñòèéíé, áçðîñëíîò ñëåäóåò çàðàíåå áûô÷èòü ìñäðîäýùèå ñòðèòîðåñòâå ìàéçóñòü è ðàçâðàòüñÿ á ðàáîòå ðóê òàê, ÷òîáû áïññëåñòâè ñ ëåäêñòüþ ìñëàçàòü è íáúýñ-íèòü ìàëüøó èäðó.

Äëÿ ìàëüöåâ ðóê òàêæå ïïëåçíû ðàçëè÷íûå ïïçàèêè, ðòðàôàðåòíûå

Íàñòîëüíûå èäðû, èäðû îí òèïó «âääíü øíó-ðîê â äüðî÷éó» èëè «ñíáåðè áóñèíû íà âåðåâî÷éó», — îäíáíûå èäðû îäíóò óâëå÷ü ìàëüøà íàäíëäî, à âû âýòî âðåìÿ îäæåòå ñiiëíéíî îòäîñíóòü èëè îäíëòàòü îí òåëåôííó. È âàì óäíáíî, è ðåáåíéó îñëåçíî!

Íàëü÷èëè çäîðîâàþòñÿ

Íàëüø ñèäèò èëè ñòîèò, äåðæèò ðóêè îäðåä ñíáíé. Ñíà÷àëà ñíåäéíÿåò áîëüøèå íàëüöû ðóê: «Çäðàâñòåóé, iðàâûé íàëåö, — iðèâåò, éåâûé!». Îñí ñíåäéíÿåò óêà-çàòåëüíûå íàëüöû: «Iðèâåò, iðàâûé, — äàâîí íå âèäå-ëèñü, éåâûé!». Çàòåì ñðåäíèå íàëüöû, áåçùìÿíûå è,

Íàëüíåö, ìèçèíöû. Ñíðîâîæäàéòå ñíåäéíåíèå íàëü÷è-ëîâ ñìåøíûì äèàëíåíî, òàê áóäåò âåñåëåå!

Èäåò êîçà ðîñàòàÿ...

Íàëüø èçîáðàæååò «êîçó», âûòÿíóâ óêàçàòåëüíûé íàëåö è ìèçèíåö íäíîé, çàòåì äðóäíé ðóêè. Âçðîñëûé iðè ýòî ÷èòàåò ñòèøîê:

Èäåò êîçà ðîñàòàÿ

Çà íàëüìè ðåáÿòàìè. Ííæêàìè ðîñ-ðîñ.

Òñíàåòå îñäàìè âìåñòå ñ ðåáåíéíî.

Ãëàçêàìè õëíi-õëíi.

Îòêðûâååòå è çàèðûâååòå ãëàçà âìåñòå ñ íàëüøíî.

Êòî êàøêè íå åë, ïîëîêà íå ièë, Çàáïäàþ,
çàäñäàþ...

Áïäàåòå äðóå äðóåà «êîçîé» â æèâîòèê.

Î÷êè

Ðåáåñîê ñîåäëíÿåò áîëüøîé è óêàçàòåëüíûé ïàëåö iðàâîé è ëåâîé ðóêè è
èçîáðàæàåò î÷êè íà ãëàçàð.

Äëèíñóðèé çàé÷èê

Ýòîò ñòèøîé — íäèí èç ñàìûõ ëþáèìûõ ïîåé äî÷êè. Åé î÷åíü íðàâèòñÿ
èçîáðàæàòü çàé÷èà. Ýòî iðîñòî è ååñåëî, íäíàëî íåðåä òåì, êàê íàó÷èòü
ðåååíêà ýòîé èäðå, ðàçååðèòåñü â íåé ñàìè, òîñää à è åàøåìó ìàëüøó ñíà
íñðàâèòñÿ.

Âûòÿíèòå äâà ïàëüöà iðàâîé ðóêè, óêàçàòåëüíûé è ñðåäíèé, åâåðõ,
èçîáðàæàÿ çàéöà. Ðóêîé äåëàéòå iðû-ãàþùèå äâèæåíèÿ è ñååå, êàê áóäòî
çàéêà ñêà÷åò:

Äëèíñóðèé çàéêà â íäîðîä ñîðåé. Áîëüøîé êî÷àí êàïóñòû
çàéíüêà íàøåé.

Íà ýòèõ ñéîâàð ñéîæèòå ïàëüöû ëåâîé ðóêè â êóëà-
÷îê.

«Íñðîáóþ êàïóñòó!» — çàéíüêà ñêàçàë. Íñðûç êî÷àí
íåìñæëî...

Íðè ñëîâàõ «ïñâðûç» ñîâäéíèòå áîëüøîé è áåçûìyí-íûé íàëüöû íðàâîé ðóêè, ñæèìàéòå è ðàçæèìàéòå èõ, êàê áóäöî çàéêà åñò èàïóñòó («àì-àì»).

È äàëüøå iññêàéàë.

Óáåðèòå èïïðîâèçèðîâàííûé ðîòèè çàéêè, íñòàâèâ íäíè óøèè íà íðàâîé ðóêå, è ñäääéàéòå íðûäàþùåå äâèæåíèå ðóéíè ìò ñåáÿ, êàê áóäöî çàéêà óáåäàåò.

Íðýðêè

Âçðîñëûé ÷èòàåò ñòèøîé, à íàëûø ñæèìàåò è ðàçæè-ìàåò íàëü÷èêè.

Â íðýòêè íàëûøè èãðàëè

È âîéíâèè óáèðàëè. Âîò òàê, âîò òàê. Ôàê
âîéíâèè óáèðàëè.

Ñîðîêà-âîðíà

Ýòîò ñòèøîé âñåì çíàéñì. Ñîðîâîæäàéòå åñí èäðîé íàëü÷èêâ, è iñéó÷èòñÿ ðàçâèâàþùàÿ ãèíàñòèêà. Íðè íðîèçíåñåíèè òåéñòà ðåååñîé ñíà÷àëà âîäèò óéàçàòåëüíûì íàëüöåì íðàâîé ðóêè iñ ëàäñíè ëååñíè.

Íà ñëîâàõ «ýòîò äàëà» íàëûø ñâèáàåò iñ÷åðåäñî êàæäûé íàëåö ðóêè, êðñåì ìèçéíöà, êîòîðñó êàøèè íå äñòàëñü, iñòîò «äðîâ íå ðóáèè, âîäû íñ-ñèë».

Ñîðîêà-âîðíà êàøó âàðèëà, Äåðîê êîðìèëà.

Ýòññó — äàëà, Ýòññó — äàëà, Ýòññó —
äàëà,

È ýòññó — äàëà,

À ýòññó — íå äàëà. Òû äðîâ íå ðóáèë,

Âiäü íå íññèë, Òåáå è íåò íè÷åãî!

Ìàëü÷èê-ñ-ìàëü÷èê

Ðåáåíñ ñiñääéíÿåò áíëüøíé iàëåö iñ÷åðåäíñ ñ óêàçàòåëüíñ, ñðåäíè, åçüïÿíñ, ièçèíöåì íà íäííé ðóêå, çàòåì íà äðóäíé.

Ìàëü÷èê-ñ-ìàëü÷èê, ãää åù áüë? Ñ ýòèì áðàòöåì â èåññ
ñäëèë.

Ñ ýòèì áðàòöåì ùè åàðèë. Ñ ýòèì áðàòöåì êàøó åë.

Ñ ýòèì áðàòöåì iññíè iñë.

Áåëêà

Ìàëüø äåðæèò ðóêó ëàäñøëéêé êååððó. Óêàçàòåëüíñ iàëüöåì äðóäíé ðóêè
åäëèò iñ ëàäñíè, çàòåì iñ-î÷åðåäíñ çàäèáåò iàëüöü.

Ñèäèò áåëêà íà òåëåæêå, Íðîäàåò îðåøêè:

Ëèñè÷êå-ñåñòðè÷êå, Âîðîáüþ, ñèíè÷êå, Íèøêå

ՍՐԵՄՈՒՄԿԱԿԱՎՈՐՈՒՄ, ԿԱՅԱԿԱՎՈՐՈՒՄ...

Àïäëüñèí

Ìàëüø իմ÷åðåäíî ծàçãèáàåò ϊàëüöû, նæàòûå â êó-ëà÷îê, íà÷èíàÿ ն իèçèíöà, à հçðîñëüé ÷èòàåò նòèõîòâîðåíèå:

Ìû ääëèëë աïäëüñèí, լինաî իաñ, à Ա նæèí! Үòà
äïëüêà ääÿ աæà,

Үòà ääëüêà ääÿ նòðèæà, Үòà ääëüêà ääÿ ÷èæà.
Үòà ääëüêà ääÿ եîòà. Үòà ääëüêà ääÿ աîáðà. Իó à
աîëêó — եîæóðà.

Âîëêó իè÷åãî իå աîñòàëîñü. Ìàëüø ծàçâîæò օð÷êà-իè. Լիյ աî÷ü իðè յօն
իåäîօìåíî մաէլաëà իëå÷àìè.

Àëüå öâåðòû

Ìàëüø նîåäèíÿåò իåå ծóêè էàäîնÿìè աðóã է աðóã â օîðìå օþëüïàìà. լåäëåíî
ծàñêðûâàåò իàëüöû:

Ìàøè աëüå öâåðòû

Đàñêðûâàþò էåïåñòêè.

Իêà÷èåàåò էèñòÿìè ծóê:

Âåòåðîê ÷óöü äûøèò, Èåïåñòêè êïëûøåò.

Ìåäëåííçàêðûâàåò ïàëüöû:

Íàøè àëûå öâåðû

Çàêðûâàþò ëåïåñòêè.

Ïîêà÷èâàåò ñëîæåííûìè êèñòÿìè:

Òèõî çàñûïàþò, ãîëîâîé êà÷àþò.

Ïàó÷êè

Ýòî î÷åíü âåñâëûé ñòèøîê. Âàø ðåáåíîê, íàâåðíÿêà, áóääò ñìåÿòüñÿ, âùñëíÿý ýòî óïðàæíåíèå.

Ïàó÷êè ñëçåò iî âåðêå.

Ïñòàâüòå ïðàâóþ ðóêó êðàáîì è êàðàáêàéòåñü iî ñïèíêå ìàëûøà, ïðåäâèäàÿ ïàëüöàìè.

À çà íèì ñëçóò âñå äåòêè.

Ìà ýòèõ ñëîâàõ iññòàâüòå êðàáîì è ëåâóþ ðóêó. Òå-ïåðü áåñèòå iî ñïèíêå è ãîëîâå ìàëûøà äåóìÿ ðóêàìè.

Äîæäèê ñ íåáà âäðóã ïñëèë, Ïàó÷êîâ íà çåìëþ ñìûë.

Èçîáðàçèòå ðóêàìè äîæäèê. Èèñòÿìè îáåèõ ðóê äåëàéòå äâèæåíèÿ âååðõ-
âíèç, iïäëàæèâàÿ ìàëûøà iï ãðóäéå èëè ñïèíéå ñâåðõó âíèç.

Ñïëíöå ñòàëî ïðèäðåâàòü.

Ñïåäèíèòå çàïÿñòüÿ ðóê åìåñòå è ðàçååäèòå ïàëüöû â ñòîðñû.

Ìàó÷îê iïëçåò ïïÿòü.

Ìàëüöû ïðàâîé ðóêè, ñëîæåíûå êðàáî, ïïÿòü iï-ïëçëè iï ìàëûøó.

À çà íèì iïëçóò âñå äåòêè,

×òîáû iïñäóëÿòü iï âåòêå.

Ê ïðàâîé ðóêå iðèñîåäèíÿåðñÿ eåâàÿ ðóêà, ïàëüöû êîòîðîé ñëîæåíû êðàáî,
è «ìàó÷êè» â âèäå ìàëüöåå äåóõ ðóê iïëçàþò iï æèâîòó, ñïèíéå è åïëíâêå
ìàëåíüêîäî.

Ñääëàéòå ñíà÷àëà ýòî óïðàæíåíèå ñàìè, à iïòîì íàó-
÷èòå ðåååíêà. Íóñòü iï ñääëàåò òî åå ñàìå, èçîáðàæàÿ ìàó÷êà. Íðàâäà, åàì
å ýòîì ñëó÷åå ïðèäåðñÿ èçîáðàæàòü äåðåâî.

ÏÐÈËÎÆÅÍÈÅ

Äíåâíèê ðîäèòåëåé

àø ìàëüø ñîâñåì íåäàâíî ðîäèëñÿ è âàñ iåðåïïëíÿ-þò ýìïöèè iî ýòïïó iñâñäó?

Ôíñääà çàïëøèòå ñâîè åiå÷àòëåíèÿ â ñïåöèàëüíûé äíåâíèê: çàâåäèòå òåòðàäü, â êïðîðóþ áóäåòå çàíññèòü âñå, ÷òî iñêàæåòñÿ âàì èíòå-ðåñíûì è íóæíûì. Ìòñ, êíñääà êðîðà iñäðàñòåò, áóäåò

÷òî âñññíèòü. Â iñåì äíåâíèêå çà òðè åíäà îêàçàëèñü ñëåäóþùèå çàïèñè.

Åäí äåíü ðîæäåíèÿ

Âðåìÿ . ×èñëî . Äåíü . Íåñëö . Åîä .

Ãää å ðîäèëñë (íàçâàíèå è íñìåð ðîäèëüíñäî äñìà)

Êàê ýòî áûëî . Êàê çâàëè àêóøåðêó, íðèíèìàâøóþ ðîäû? . Ôàìèëèÿ ìàëûøà .
Åäî èìÿ . Íò÷åñòâî _____ . Íí÷åìó ìû
ðåøèëè íàçâàòü åäî èìåíí òàê?

Öååò åíëîñ . Åëàçà_____ . Íà êîãî
ííñõîæ? . Ííå íåðåíå âïå÷àòëåíèå î íåì .

×òî ñêàçàë íàïà? . Êàê îòðåàäèðîâàëè áàáóøêè è äåäóøêè?

Êàêàÿ áûëà íñäîäà å ýòîò çíàìåíàòåëüíûé äåíü?

Ñâèäåðåëüñòâî î ðîæäåíèè .

Ðåäèñòðàöèÿ . Íðî÷èå çàïèñè .

Êðåñòþò äåðåé íà ñíðîéïáîé äåíü iññéå ðîæäåíèÿ, êíäääà ìàìà iñëíñòüþ ñíðàåèëàñü iññéå ðîäîâ. Íóæ÷-íû iðèõïäýò â öåðéîâü ñ íåñéðûòîé ãïëîâîé, à æåíùèíû â iëàòèå ò ïáéàð. Â êðèòè÷åñéèå äíè æåíùèíà ãôîäèòü â öåðéîâü íåëüçÿ, iðåäöiðåäèòå ñâîëð ðîäñò-ååííèö íå ýòñ. Çàðáíåå êóïèòå ðåååíéò êðåñòèé è íå çàáóäüòå íàäåòü êðåñòèéè ñàìè. Êðåñòíû ñâðåä êðåùå-ìèåì ìëàäåíöà ðåéñíåäóåòñ ñôîäèòü íà iðè÷-àñòèå. Íäåíüòå ìàëüøà òàé, ÷òîáû áûéî óäîáíî ðàçäåòü áãî íà iññàçàíèå. Äîñíîðèòåñü í êðåùåíèé ñ áàòþøéîé çà-áëàäåðåíí. Åñòü äíè, â êîòîðûå ìàëüøåé íå êðå-ñòþò, èìåéòå ýòî â åèäö.

Äàòà . ×òî ýòî çà äåíü iñ iðàâññëàâí-ìó êàëåíäàðþ? .

Èìÿ, iñä êîòîðûì êðåñòèéè ðåååíéà .

×òî ìû çíàåì íñâýòñ ñ òàéèì èìåíåì?

Â êàéí õðàìå iðîèññäèéê êðåùåíèå?

Òàéíñòâî êðåùåíèÿ ñâååðþèé .

Íàø ðåååíé

Íåîáõîäèìûå àäðåñà è òåëåôííû

1. Äåòñêàÿ iñëèëëëíèêà ¹ Ó÷àñòîê ¹

2. Àäðåñ .

3. Niðàâî÷íàÿ äåòñêîé iñëèëëëíèêè, òåë. .

4. Đåäèñòðàòóðà, òåë. .

5. Âûçîâ iñäèàòðà fà äñ, òåë. .

6. Ô. È. Î. ó÷àñòëîâîä iñäèàòðà

7. Ô. È. Î. ó÷àñòëîâîé iñäñåñòðû

8. Đàñïèñàíèå iñäèàòðà ãðà÷à-íñäèàòðà:

iñäñåñòðû. Äòîðíèê . Niðåäà .

×åòååðã_____.

Iýòíèöà_____.

Nóááîòà_____. Äññêðåñåíüå .

9. Äåòñêàÿ íåñòëîæíàÿ iññùü, òåë. .

10. Néiðàÿ iññùü, òåë. 03

11. Äåòñêëé òðàâàòòíæíè÷åñêëé iñíêò, òåë., àäðåñ

12. ×àñòíûé iñäèàòð, òåë., Ô. È. Î.

•

Ôèçè÷åñêîå ðàçâèòèå íàøåäî ìàëûøà

Âíçðàñò	Äàòà	Âåñ, êã	Ðîñò, ñì	Îêðóæíñòü ãðóäè, ñì
Â äåíü ðîæääéïéÿ				
×åðåç íåääåëþ iññéå				
1 ïåñýö				
2 ïåñýöà				

Âíçðàñò	Äàòà	Âåñ, êã	Ðîñò, ñì	Îêðóæíñòü ãðóäè, ñì
3 ïåñýöà				
4 ïåñýöà				

5 iãñyöåâ				
6 iãñyöåâ				
7 iãñyöåâ				
8 iãñyöåâ				
9 iãñyöåâ				
10 iãñyöåâ				
11 iãñyöåâ				
1 ãää				
1 ãää 3 iãñyöà				
1 ãää 6 iãñyöåâ				
1 ãää 9 iãñyöåâ				
2 ãäää				
2 ãäää 6 iãñyöåâ				
3 ãäää				

×òî óìååò íàøà êðîõà?

Íòìå÷àéòå êðåñòèêîì òå çàääàíèÿ, êîòîðûå ðåáåíîê âûïïëíÿåò. Íîðìàëüíîå ðàçâèòèå êíñòàòèðóåòñÿ, åñëè ðåáåíîê âûïïëíÿåò íå ìåíåå ÷åòùðåô çàääàíèé áîçðàñòíîâ îèíèòìà.

Ãî 6 ìåñþöåâ

Âîçðàñò	Óåñò	Íí ýòî ïæåò?
1 ìåñþö	1. Íëåâîñ ñëåäèò çà äâèæóùèñÿ ïðåäìåòîñ	
	2. Ñëóôïâîñ ñîñðåäîòî÷åíèå (ïðèñëóøèååòñÿ)	
	3. Íåðâàÿ óëüáêà ïðè íáùåíèè ñî áçðîñëü	
	4. Íñûòèå óääðæèåàòü áîëîâêó ëåæà íà æè-âîòå	
	5. Íðè íáùåíèè èçääàåò òèðèå áîðòàííûå çåóêè	

2 ïåñýöà	1. Äëèòåëüïî óääðæèâåò ïðåäìåò â iïëå çðå-íèÿ	
	2. Èùåò èñòî÷íèê çåóêà, iïâîðà÷èåàÿ iðè ýòïî ãïëîâó	
	3. Áûñòðî îòâå÷àåò óëüáéïé iðè íáùåíèè	
	4. Õïðîøî äåðæèò ãïëîâó, ëåæà íà æèâîòå	
	5. Ðóëèò	
3 ïåñýöà	1. Çðèòåëüïîå ñîñðåäîòî÷åíèå íà íåñäâèæ-îñ îðåäìåòå	
	2. Êñïëåêñ «Íæèâëåíèå»	
	3. Ñëó÷àéíî íàòåëèâåòñÿ ðóéïé íà íâåâå-øåííóþ èãðóøêó	
	4. Îïèðååòñÿ íà ïðåäíæå÷üÿ, ëåæà íà æèâîòå	
	5. Óïèðååòñÿ iïëóñäíóòùè íñäàïè í òååð-äóþ ïñðó	
4 ïåñýöà	1. Óçíååò ìàïó, ðàäååòñÿ iðè åå iïýâëåíèè	
	2. Äðñïëî ñìååòñÿ iðè íáùåíèè ñî áçðîñëù	
	3. Íàõïäèò ãëàçàïè èñòî÷íèê çåóêà	
	4. Çàõåàòûååò, ïùóïûååò, ðàññìàòðèååò èãðóøêó	

	5. Íðè êîðìëåíèè iðèäåðæèåàåò ãðóäü ìàìû, ðîæîê	
--	---	--

Âíçðàñò	Òåñò	Í í yôi ïïæåò?
5 ïåñýöåâ	1. Ðàçëè÷àåò áëëçéèõ è ÷óæèõ, ñòðîäèé è ëàñ-êîâûé òñí	
	2. Áåðåò èäðóøêó èç ðóê âçðîñëîâ	
	3. Îïèðàåðñý íà ëàäííè âûòÿíóðûõ ðóê, ëåæà íà æèâîòå	
	4. Ðîâíí ñòîïèò íðè iñäääåðæêå, iñâîðà÷èåàåðñý íà æèâîò	
	5. Îäïëäó iåâó÷å ãóëèò	
6 ïåñýöåâ	1. Î-ðàçíííó ðåàäèðóåò íà ñâîâ è ÷óæîâ èìþ	
	2. Îåðåéëåäûâåàåò â ðóêàõ, äïëåí ðàññìàòðèåàåò èäðóøêó	
	3. Îäïëçàåò, iåðåâîðà÷èåàåðñý ñ æèâîòà íà ñïëíó	
	4. Íà÷àëí ëåïåòà — iðîèçíñèò îòäåëüíûå ñïëâè	
	5. Õîðîøí åñò ñ ëîæêè, íà÷èíååò ièðü èç ÷àøêè	

N 7 ïåñýöåâ äî ãïäà

Âíçðàñò	Òåñò	Íí ýòî ïïæåò?
7 ïåñýöåâ	1. Ñòó÷èò, ðàçìàõèåàåò, ïåðåéëàäûåàåò, áðîñàåò èãðóøéó	
	2. Õîðîøî ïïëçàåò	
	3. Íäîéåó ëåïå÷åò	
	4. Íà áïïðîñ: «Ãääå?» ðàçûñèèåàåò ïïâñþäó çíàéèïûé ïðååìåò	
	5. Õîðîøî ïüåò èç ÷àøêè	
8 ïåñýöåâ	1. Íðññòå ïäðàæàíèå â èäðå: áûéèìåò, ñòó-÷èò, êàòååò	
	2. Ñàì ñàæèòñÿ, ëîæèòñÿ, âñòååò, ïåðåñòóïåò ó ïñðû	

Âíçðàñò	Òåñò	Íí ýòî ïïæåò?
8 ïåñýöåâ	3. Íí ïðññüåå áûéèíÿåò «ëàäóøêè», «äàé ðó÷êó» è ò. ä.	

	4. Æðñiêî è ÷åòêî iðlèçíñèò ðàçëè÷íûå ñëiãè	
	5. Ñàì ãåðæèò ñóðàðèê è ãðûçåò åãî	
9 ìåñýöåâ	1. Íiäðàæàåò â iðñòåðéøð ãåéñòâèÿð ãðóåññó ðåååíêó	
	2. Õiäèò, ãåðæèòñÿ çà ïñðó	
	3. Íà ãñðîñ: «Ãää?» ïòûñèèååò iðåäìåò ïîâñþäó	
	4. Çíååò ñâîå èìÿ, ïîâîðà÷èååðñÿ íà çîâ	
	5. Ñüééíñ ïòíññèòñÿ ê åûñàæèåáíèþ íà ãñðøîê	
10 ìåñýöåâ	1. Õiðîøî èäðååò â êññàíèè ñ ãðóåèìè ååòüìè	
	2. Íi iðññüåå åûññéíÿåò ðàíåå çàó÷åíûå ãåéñòâèÿ	
	3. Åðiäèò íà íåâûññêóþ ëåñòíèöó è ñðiäèò ñ íåå	
	4. Íi iðññüåå íàðiäèò è äååò iðåäìåò	
	5. Íiåòiðÿåò çà åçðññëùì ïîâûå ñëiãè	
11 ìåñýöåâ	1. Èçáèðàòåëüññ ïòíññèòñÿ ê ðàçíùì ååòÿì	
	2. Ñêéàäûååò êóåèèè, ièðàïèäéó	

	3. Ñàìñòîýòåëüíî ñòîèò, äåëàåò iåðâûå øàãè	
	4. Iåðâûå iâiáùåíèÿ: êóêëû, iàøèíêè, êóáè-êè, iÿ÷è	
	5. Iåðâûå óiðñùåííûå ñëiâà: «àâ-àâ», «áàé-áàé», «ëÿ-ëÿ»	
12 iåñyöåâ	1. Đàçëè÷àåò iðåäìåòû iî ôîðìå (êóáèêè, øàðèêè)	
	2. Íà÷àëî ñþæåòííé èäðû: âiäèò, êiðìèò, áàþêàåò êóêëó	
	3. Ñàìñòîýòåëüíî õiäèò	

Âîçðàñò	Òåñò	Íí ýòî ïæåò?
12 iåñyöåâ	4. Iðìèçûñèò 8–10 iáëåã÷åííûõ ñëiâ	
	5. Âûñëíÿåò iðñòûå ñðó÷åíèÿ, ñíèìàåò çàïðåòû	

Ñ 1 ãiäà äî 2 ëåò

Íòìå÷àéòå êðåñòèêîì òå çàääàíèÿ, êîòîðûå ðåáåññê âûññëíÿåò. Íñòìàëüññå ðàçâèòèå êññòàòèðóåòñÿ, åñëè ðåáåññê âûññëíÿåò íå ìåíåå 4–5 çàääàíèé åïçðàñòíññ îèíèòìà.

Âïçðàñò	Òåñò	Íí ýòî ïæåò?
1–1,3 ãïäà	1. Áûñòðî ðàñøèðÿåò çàïàñ ññíèìàåñûõ ñëèñâ 2. Ëåïå÷åò îòäåëüññå ñëèñâ	
	3. Ðàçëè÷åò ïðåäìåòû ïî ååëè÷èíå (ñ ðàçíèöåéå3 ñì)	
	4. Íñàòîðÿåò ðàíåå çàó÷åññå ååéñòâèÿ: ðàçäååååò, êîðìèò êóëëó è ò. ä.	
	5. Äëèòåëüññ îñäèò, íàééññÿåòñÿ, íÿðèòñÿ, ïðèñååååò, ïñâîðà÷èåååòñÿ	
	6. Ñàïñòðÿòåëüññ åñò ãóñòðþ ïèùó ëïæéíé	
1,4–1,6 ãïäà	1. Íñæåò íáíåùàòü ïðåäìåòû ïî ñóùåñòååí-íùì ïðèçíåéàì 2. Èññëüçóåò íáéåä÷åññå è ññíèíå ñëèñâ ïðè ñèëüññé çàèíòåðåññåíññòè	
	3. Íðèåíòèðóåòñÿ â 3–4 êñòðàñòíñûõ ôîðìàð: øàðèê, êóåèê, èèðïè÷, ièðàìèåéà	
	4. Îòïåðàæååò â èäðå ÷àñòî íàáëþäåññå ååéñòâèÿ	

	5. Ìåðåðàãèâååò ïðåjjyòñòâåèå iðèñòàâíûì ðàãî	
	6. Ñàïñòîýòåëüíî åñò ëîæëîé æèäéóþ êåøó	

Âîçðàñò	Òåñò	Í í ÿòî ÿæåð?
1,7–1,9 ãîäà	1. Ìíèìàåò íåñéîæíûé ðàññêàç ií êàðòèíå, îòåå÷àåò íà âîðîñû	
	2. Îáîçíà÷àåò äåéñòâåèå ñéñâàìè è äåóóñëîâ-íûìè iðåäéîæåíèýìè	
	3. Îðèåíòèðóåòñÿ â òðåõ ëíòðàñòíûõ âåéè- ÷èíàõ ñ ðàçíèöåéâ3 ñì	
	4. Âúïïéíÿåò íåñéîæíûå iññòðíéèè èç êóáèéîâ: äíèé, âîðîòà, iññòèè	
	5. Õíäèò ií íåâûññîò áðóñêó âûññòîé è øèðèíé 15–20 ñì	
	6. ×àñòè÷ií ðàçäåâååòñÿ (ñíèìàåò ÷óéèè, øàïéó) ñ íåáéëüøíé iññùüþ âçðîñëîâî	
1,10–2 ãîäà	1. Ìíèìàåò iðîñòîé ðàññêàç âçðîñëîâî ï ñî-áûòèÿð iðîøëîâî	
	2. Óiñòðåáéÿåò òðåõñëîâíûå iðåäéîæåíèÿ ñ iðèéàãàòåëüíûì è íåñòîéíåéâî	

	3. Йиääèðäååò iif iáðàçöö è iðiñüåå òðè êiñòðàñòíûõ öâåòå	
	4. Âiñiðièçâiäèò ðyä eïäè÷åñëè nâyçàííûõ äåéñòâèé — nþæåòíàÿ èäðà	
	5. Йåðåøàäèååò iðåiÿòñòâèå ÷åðåäóþùèìñÿ øàäñî	
	6. ×àñòè÷iif iääåååòñÿ (iääåååò áîòèíèè, iññëè, øàïêó)	

N2 äi3 ëåò

Îòiå÷àéòå êðåñòèéii òå çàääàíèÿ, eïòiðûå ðåååíîê åûññëíÿåò. Íiðiàëüíîå ðàçâèòèå eïññòàðèðóåòñÿ, åñëè ðåååíîê åûññëíÿåò íå iåíåå 7–8 çàääàíèé áîçðàñòíiäi ièíèòíà.

Âiçðàñò	Òåñò	Íi ýòi iñæåò?
2–2,6 äiää	1. Âiâiðèò iññiññëiâíûìè iðåäeñæåíèÿè (áïëåå òðåõ ñëíâ)	
	2. Íà÷èíååò çàääååòü åñiðññ: «Ãää?», «Êiää?»	

	3. Йїääèðääåò iî iáðàçöö iðääìäåòû ìñiiâíûõ ãäìäåòðè÷åñeeö ôiðì	
	4. Йїääèðääåò iî iáðàçöö iðääìäåòû ìñiiâíûõ öäååòïâ	
	5. Óñëîæíÿåò ñþæåòíûå èäðû ñ ëiäè÷å-ñëîé iññëäåíâàòåëüññòüþ ääéñòâèé	
	6. Åûññëíÿåò iðññòûå ñþæåòíûå iññòðîéèè, ñàì iàçûâååò èõ	
	7. Íà÷èíååò iâëäåååååòü êàðàíäàøàìè	
	8. Йїëññòüþ ñàì iâåååååòñÿ, êðññå çàâÿ-çûâàíèÿ øíóðêîâ	
	9. Àêêóðàòíî åñò	
	10. Йåðåøàäååååò iðåïÿòñòâèå åûññòîé 20–28 ñì	
2,7–3 ãäà	1. Å ðå÷è èñññëüçöåò ñëîæíûå iðèäåòðî÷- íûå iðåäåëîæåíèÿ	
	2. ×àñòî çàäåååò åññðîñû: «Ї÷åìó?», «Ãäå?», «Èiäåà?»	
	3. Íðåäåëëüíî è iî iàçíà÷åíèþ èñññëüçöåò ãäìäåòðè÷åñeeå ôeäóðû	
	4. Íðåäåëëüíî iññäçûâååò è iàçûâååò ÷å-òûðå iññiiâíûõ öäååòà	

	5. Йиыæўþòñў ўеаиаиòу «ðиæаиíе èа-ðу»	
	6. Йиыæўþòñў аиæа ñеаæíuå ñþæåòíuå iññòðíéè	
	7. Аиїиýаò ўеаиаиòаðíuå ðеñóíéè èа-ðаíäàøñì, єаиèò iðññòuå ôеаóðu èç иæаñòеëè	

Âiçðàñò	Òåñò	Í ýòî ïæåò?
2,7–3 ãiääà	8. Йиїñòüþ iäåâàåðñў ñàì ñ íåáîëüøíé iññùüþ âçðîñëâî	
	9. Џ iåðå íåíáðiæìñòè iññòüçóåðñў ñàëôåðêíé è iññîâûì iæàðêñì	
	10. Ёåðåðàæàæåàåò íaiðèñòàâíuì øàãñi iðäiýòñòâèå áuññòíé 25–30 ñì	

Êñå÷í, æëÿ ðiäî, ÷ðiáu âàø ðåååíîê áuññéýë íåíáðiæìñé ìèíèòíì, íóæíï ñ
ìèì àêòèâíï çàíèìàòüñў. Åñëè âàø iàëüø íå ðiäèò â ñàæèê, òî ñeåäóåò
iññåùàòü ðàçâèâàþùèå çàíýòèÿ, êíòîðuå iðíâíäýòñў â äåòñêèõ öåíòðàõ
æëÿ äåòåé äî 3 eåò âiåñòå ñ iàïíé. Åñëè âû âñå æå ðåøëèè çàíèìàòüñў ñ
iàëüøñì ñàìñòüþðåæüíí äñìà, òî áíëüøå ÷èòàéòå åìò, ðååóëýðíí iññóiæòå
ðàçâèâàþùèå èäðu æëÿ íóæíïí âiçðàñòà è èäðàéòå âiåñòå ñ íèì. Âàøåìó
êðíðå, íåâåðíýëà, iññðàâýòñў òàéèå èäðóøêè, êàé êíññòðóøòð, äåðñêàÿ
iññóàà, äññèê æëÿ éó-êíë èëè âàðàæ æëÿ iàøèññé. Іðèåðåðèòå òàéæå iñçàè-
éó, äåðñêå eñòî, iæàñòëëè, êðàññè, êóáèëè, iÿ÷.